ז' טבת תש"ם, 2.1.1980 שנה 44 המחיר: 35.00 ל"י (כולל מ.ע.מ)

הזה

סוזי אבן

לוחמת על רכוש הפלילונים

DODGE ASPEN 1980

אם אתה צריך מכונית אמריקנית אתה צריך Dodge Aspen.
ביצועים, אביזרי נוחות משוכללים, הם מסימני ההיכר של האמריקניות של קרייזלר.
ב־Dodge Aspen מגיעים פרטים אלה לשלמות. והעיקר — הבטיחות.
בדגמי 1980 תמצא אביזרי נוחות משופרים, מגוון צבעים חדישים, מיזוג אויר (Built-in), מושבים נפרדים, חלונות ודלתות חשמליים ועוד.
Dodge Aspen — מכונית שהוכיחה את עצמה על כבישי הארץ שנים רבות והיא מהווה גם השקעה כדאית (לפטורי מיסים, קניה טובה ומשתלמת!)
Dodge Aspen מכונית "השומרת" עליך ועל ערכה. אם אתה מתעניין בקנית מכונית אמריקנית בוא לראות אותה באולמי התצוגה של מכשירי תנועה.

מכונית טובה מבית טוב מכשירי תנועה בע"מ

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מברקים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמי־מערכת: ציון צפריר וגילה רזין • ראש המינהלה: אברהם פיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גליונות: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה,

חופי הרחצה של ישראל המו המוני־אדם.

עם ישראל חגג את יום־ההולדת ה־5734 של העולם, את ראש־השנה תשל"ד. המצלמה המשוטטת של העולם הזה הנציחה אנשים רבים באותו יום חג. היא צילמה גבר בבגדי־ים יוצא מן המיזנון בכפר־הנופש של רפי נלסון ליד אילת, כשהוא נושא בקבוקי משקה קר לבני משפחתו: אלוף פיקוד־הדרום, שמואל („גורודיש") גונן. היא הנציחה שני קצינים במדים במועדון־לילה תל־אביבי, במסיבה לכבוד האמנים שהתנדבו להופיע בחג בפני חיילי צה"ל: הרמטכ"ל רב־אלוף דויד („דדו") אלעזר, ומפקד חיל־האוויר, האלוף בנימין פלד.

מעולם, כך נראה היה, לא היה בישראל ראש־שנה כה חסר דאגות. השמיים היו בהירים. אף הענן הקטן ביותר לא העיב על שימחת החוגגים.

מן המעוזים הבלתי־בקיעים של קו בר־לב בדרום, ועד לפיסגה אפופת־ההוד של מוצב־החרמון השגיא בצפון, ידע כל חייל שלא נותר עוד לצה"ל יריב הראוי לשמו.

ערב ראש־השנה הכריז האלוף במילואים אריאל שרון, שצה"ל יכול לכבוש תוך שבוע אחד את כל המיזרח־התיכון, מבגדאד עד אלג'יר. לא היה כימעט בישראל קצין בכיר או פוליטיקאי, שחלק על הערכה זו. מלכות־ישראל השלישית, מקטרה שבדרום ועד קונייטרה שבצפון, שכנה לבטח, לנצח.

מאחרי חומת הצנטורינים של אימפריה זו, יכול היה עם ישראל לחגוג בלב שלם.

ורק בעמדות הקידמיות ביותר, על גדת התעלה ולרגלי החרמון, שמעו החיילים בלילות חסרי־רוח של ראש־השנה תשל"ד קולות עמומים — רעש זחלים, טיידור מנועים. הם משכו בכתפיהם. הם ידעו שהערבים משחקים שוב באיזשהו תרגיל צבאי מגוחך. נגינת הטרנזיסטורים בלעה גם רעש רחוק זה.

ואז בא המאורע שהוציא יום אחד מכל ימי תשל"ד והפך אותו לתאריך היסטורי, סמל לדורות: יום־הכיפורים תשל"ד, 6 באוקטובר 1973.

אפילו ההיסטוריונים יתקשו לנקוב בי־תאריכים מדוייקים של ימים שבהם נחרץ גורל אומות והשתנה מהלכה של ההיס־טוריה. ה־6 באוקטובר 1973 היה תאריך כזה. הוא חולל תפנית ושינה את מהלך חייהם לא רק של אזרחי מדינת־ישראל או תושבי מדינות המרחב. כפי שהסתבר משנה לשנה, בשנות ה־70' האחרות, שינה יום זה את פני העולם כולו, השפיע באופן ישיר על גורלם ואורח־חייהם של מאות מיליונים ברחבי תבל. זה היה היום שבו החל ההתליך המתמשך שהאפיל על כל שאר מאורעות שנות ה־70', שהסתיימו השבוע: משבר האנרגיה.

מוחות זקנים ולב צעיר

חייל בתצפית ברמת־הגולן שיפשף את עיניו בתימהון.

במהירות הבזק ירדו רשתות ההסוואה ממאות טנקים וקני־תותחים מולו. בתנועה הססנית הושיט ידו אל טלפון־השדה. ולא הספיק. רגע אחד שררה הראות של יום קייצי במעוז־המזח שעל גדת תעלת־סואץ. כעבור רגע הפך המרחב כולו לגיהינום של עשן ואבק, אש ורסיסים.

עולם שלם של דפוסים לאומיים וביג־לאומיים, אמונות ומושגים, אשליות ותשו־קות, נתונים מדיניים וחברתיים, דוקטרינות צבאיות ואזרחיות, קרס וחלף מהעולם בענני ההתפוצצויות של אותם רגעים.

עמודי־התווך, שעליהם בנה הציבור היש־ראלי את בניין חלומותיו מאז מילחמת ששת־הימים, התמוטטו והתפוררו לעפר.

אבל היו צריכות לחלוף עוד שש שנים כדי שהתהליך שהחל באותו היום, על גבו־לות ישראל, יגיע לשיאו ויתגלם לעיני העולם כולו בדמותו של אדם אחד, המשקף את שקיעת המערב ואת תחילתו של סדר עולמי חדש ביחסי האומות והדתות, בשוקי הכלכלה והמטבע, בחיי היום־יום של כל אחד מתושבי תבל — האייתי־אללה חומייני.

שנות ה־60' היו שנות פריחה לאגושות. זה היה העשור שבו הגיע האדם אל הירח, שבו התעורר מצפון העולם המערבי נגד המשך המילחמה ושפיכות־הדמים בווייאט־נאם, שבו צמחה תרבות ילדי־הפרחים, שהקיפה את הנוער בכל רחבי העולם והבטיחה כניסה לעידן של אהבה ותיקווה.

שנות ה־70' ניפצו את האשליות. העשור שהסתיים השבוע היה עשור של תהפוכות ותפניות, עשור של אימה, חרדה ומעט תיקווה.

„העולם הזה" ייווה את מאורעות העשור בריווח שבועי שוטף, בסיכומים חודשיים ושנתיים, וגם בתחזיות ותצפיות לגבי ההתפתחויות והתהליכים העומדים לחתי־חוץ. עתה, על מיפתנן של שנות ה־80', ראוי להביט לאחור ולעקוב אחר המאורעות שעיצבו את שנות ה־70' בארץ ובעולם, כפי שהשתקפו מעל עמודי „העולם הזה". זו סקירה המתומצתת הבאה, לוקטה בידי דן עומר.

שנתו הראשונה של העשור, 1970, עדיין אצרה בתוכה הבטחות לעתיד.

בשנה זו נמשכה מילחמת וייאט־נאם האכזרית. בארצות־הברית קצרה הגזענות קורבנות נוספים. באירלנד הצפונית נקטלו אנשים בגלל קנאות דתית חשוכה. ביוון, ובארצות רבות אחרות, התמידה העריצות. ברית־המועצות נכלאו שוחרי־החופש ב־מוסדות לחולי־נפש. שום גאולה פלאית לא באה למין האנושי, בשום מקום.

הברית האמריקאית־סובייטית היתה ה־תופעה המכרעת של 1970. התנגשויות מקומיות בין השתיים, או בין סוכני ה־שתיים, לא יכלו לשנות מציאות זו.

בפעם הראשונה חלה התקדמות חשובה בשיחות בין שתי המעצמות על הגבלת הנשק האיסטראטגי — נשק הטילים וה־אנטי־טילים. היה זה הצעד החשוב הראשון מאז חתמו קנדי וכרושצ'וב על החוזה שאסר ניסויי נשק גרעיני.

הפלישה האמריקאית לקמבודיה גרמה להתקוממות המונית, אידיאליסטית וספונ־טאנית. מיטב הדור הצעיר האמריקאי קם נגד השילטון, הכריח את ניכסון להוציא את כוחותיו כעבור זמן קצר. הגילויים הנוראים על פשעי־המילחמה המחרידים של יחידות אמריקאיות בווייאט־נאם חיזקו את המרד.

התקוממות זו של הנוער האמריקאי נגד המילחמה היתה החלק המרשים ביותר של תופעה כלל־עולמית. צעירים שהפגינו בוושינגטון למען השלום היו שייכים לאותו המחנה כמו הצעירים שהפגינו במוסקבה למען החופש.

לאותו מחנה היו שייכים הצעירים המצ־ריים, שמאסו במילחמה ושייצרו את האווי־רה הציבורית שאיפשרה לנשיא מצריים, גמאל עבד־אל־נאצר, להעז ולהזמין אליו את נחום גולדמן. ולאותו מחנה היו שייכים הצעירים שהפגינו בישראל נגד הממשלה, כשזו סיכלה את הפגישה הזו.

ההחלטה ששינתה את ההיסטוריה

אחד הגיבורים הבלתי־צפויים של 1970 היה עזר וייצמן.

עוד ביום הבחירות לא חלם איש על עלייתו המדינית של הקצין הבכיר. כי הוא לא השתתף כלל בבחירות, לא עסק במלאכה השחורה. הוא צץ לפתע כאשר הוקמה ממשלת־הליכוד־הלאומי החדשה. מנחם בגין שלף אותו, כמו קוסם השולף ארנבת ממיגבעת לבד.

הגבר הסימפאתי, בעל קומה וסיגנון העוקצני, כבש מיד את לב הקהל. זמן רב נערך „פסטיבל וייצמן". לאחר מכן רכש אהדה נוספת כאשר בנו נפצע בתעלה. כשר־התחבורה חיפש פיתרונות קלים לי־בעיות סבוכות. הוא לא הספיק לשנות דבר, במעשה או במחשבה, לגבי תחום שליטתו, במשך שמונה חודשי כהונה.

בשעה 11 בערב, ביום א', ה־5 באפריל 1970, הודיע קריין שידורי ישראל בראש מהדורת החדשות, בקול גירגש: הד"ר נחום גולדמן מסר לממשלת־ישראל שהוזמן הפצצה ניכר. הוא הוקם כדי להשמיד את חיל־האוויר של היריב, לא כדי להש־מיד את מיפעליו.

המטרה הבלתי־מוצהרת היתה להפיל את גמאל עבד־אל־נאצר.

מכונת־מלחמה אכזרית

השבועות הראשונים של ההפצ־צות לעומק גרמו סיפוק עמוק בישראל. חיל־האוויר שלט בשמי מצריים, וזו נש־ארה ללא כל הגנה. לפתע יצא עבד־אל־נאצר לביקור חטוף במוסקבה. התוצ־אות לא איחרו להתגלות. היחידות הצב־איות המיבצעיות הראשונות של ברית־המועצות הופיעו במצריים. נשיא מצריים קרא לצבא הסובייטי לקבל על עצמו את ההגנה על שמי ארצו. תחת נפילתו הצפוייה של עבד־אל־נאצר, באה המעור־בות הסובייטית.

ברור היה כי המשך המילחמה יביא בהכרח לעימות צבאי ישראלי־סובייטי.

אותה שעה זועזעה עמדת ישראל בעו־לם על־ידי שני מאורעות מחרידים. פצ־צות ישראליות נפלו על מיפעל תעשייתי אזרחי באבו־זעבל, קטלו פועלים רבים. פצצות אחרות נפלו על קבוצת־ילדים, בבית־ספר או מועדון שלא ניתן היה לזהותו מראש מן האוויר. שיטת ההפצ־צות־לעומק הפכה טעויות אלה לבלתי־נמנעות. ישראל התחילה להצטייר בעולם כמדינה שוחרת־מילחמה, גוקשה, דבקה בשטחים כבושים, מפעילה מכונת־מיל־חמה אכזרית.

משה דיין קרא להתליך שנוצר „סוב־ייטיזציה". הגדרה זו היתה מוטעית, כמו לפגישה עם נשיא מצריים בקאהיר. ממ־שלת־ישראל סירבה להתיר פגישה זו.

ההודעה הדרמאתית, הבלתי־צפוייה, זיע־זעה את הארץ. התגובה הספונטאנית הכללית היתה: „זה לא ייתכן!" הודעה דרמאתית אחרת, לא פחות פיתאומית, אך פחות בלתי־צפוייה, שודרה בליל־שבת, כעבור ארבעה חודשים. היא בישרה על כניסת הפסקת־האש לתוקפה בחצות אותו הלילה, ה־7 באוגוסט 1970. בפרוץ השנה, לא העז איש לחלום על כך שבהמשכה ישתתקו התותחים לאורך תעלת־סואץ, וכי יווצרו התנאים המדיניים להסדר של שלום.

לפני כן קיבלה ממשלת־ישראל — בשקט וללא פירסום — החלטה גורלית, ששינתה את ההיסטוריה של המרחב. האיסטראטגיה החדשה נקראה „הפצצה בעומק מצריים".

מעולם לא נתקבלה החלטה גורלית יותר, על בסיס הנחות מוטעות יותר, בקלות־דעת רבה יותר.

המטרה המוצהרת היתה עלובה. מאחר שנשיא מצריים הכריז בשנה הקודמת על מילחמת התשה, נועדו כביכול ההפ־צצות להחליש את הפוטנציאל הצבאי של מצריים. אולם מצריים היא רחבת־ממדים, ולחיל־האוויר הישראלי אין כושר לספוג עם שתי מצריים כאלה. רוב ההערכות המדיניות של משה דיין, ההגדרה הנכונה היתה: גלובאליזציה". הסיכסוך הישראלי־ערבי חדל מלהיות מילחמה פרטית של כמה מדינות קטנות. הפך חלק מן המערכה הגלובאלית של מעצמות־העל.

עם הופעת הצבא הסובייטי במצריים השתנה מאזן־הכוחות הבינלאומי. מיל־חמת ששת־הימים הפכה את ברית־המוע־צות למעצמה ימית בים התיכון. המסקנה האמריקאית: להפסיק את ההידרדרות בעוד מועד. לכפות הסדר־שלום.

הדינאמיקה שהובילה לגלובאליזציה של הסיכסוך — ההפצצות בעומק מצריים והופעת הצבא הסובייטי— גרמה לתוצאה כימעט הפוכה על גדות הנילוס: רצון למנוע גלובאליזציה ולמצוא הסדר עם ישראל לפני שהצבא הסובייטי במצריים יגדל לממדים של כובש זר.

הסכנה המוחשית שהצטיירה לנגד עיניו של עבד־אל־נאצר, שיאלץ להפקיד את ארצו בידי הצבא הסובייטי, כדי להגן עליה מפני פלישה ישראלית, שינתה את המצב. לפתע ראה עבד־אל־נאצר צורך דחוף וחיוני להגיע להסדר עם ישראל.

(המשך בעמוד 4)

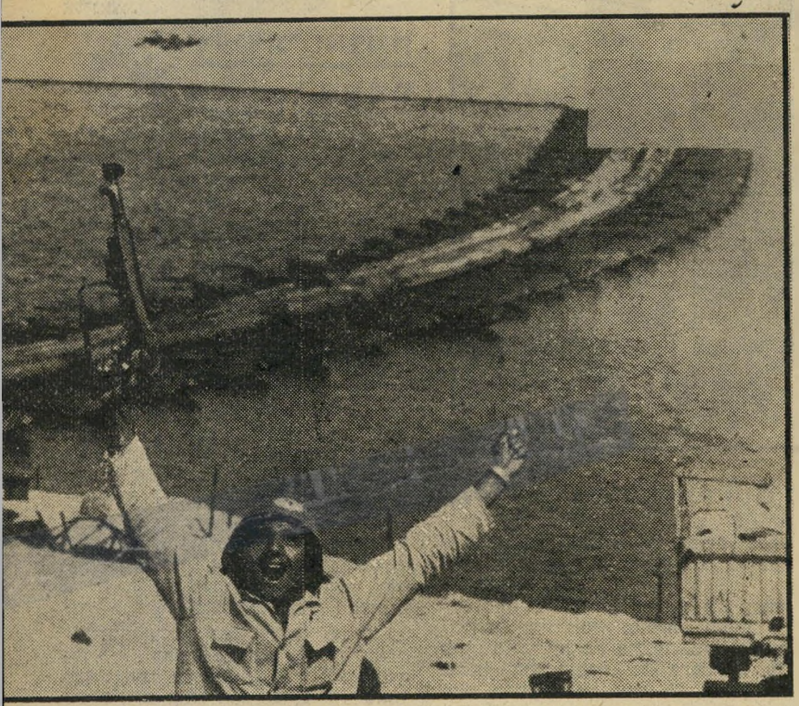

1973: חייל מצרי צוהל אחרי צליחת התעלה

(המשך מעמוד 3)

תחילה הנגיב לנאומיו רמזים שקופים על נכונותו להגיע להסדר כזה. אבל אלה טבעו בים המלל המילחמתי השיגרתי, לא עשו רושם בארץ. עבד־אל־נאצר העניק לעיתונאי של לה־מונד, אריק רולו, ראיון בעל משמעות מהפכנית, שבו הביע לא רק רצון להגיע לשלום עם ישראל, אלא אף הזכיר אפשרות לקשור יחסים דיפלומטיים וכלכליים עמה.

שליחים שונים, שקיימו מגעים עם אישים ישראליים מסויימים, שיכנעו את נשיא מצריים שכדי להזיז את העגלה עליו לעשות מחווה דרמאתית, מעשה שישכנע את העולם ואת דעת־הקהל בישראל שאכן חלה אצלו תפנית גדולה. כך נולדה פרשת גולדמן.

בשתי ישיבות החליטה ממשלת־הליכוד הלאומי פה אחד, למנוע את פגישת גולדמן־נאצר ולפוצץ את העניין כולו על־ידי פירסומו ברבים. מבחינה מדינית היתה זו איוולת. החלטת הממשלה גולדה בגין התנגדות כל חבריה להתקדם לקראת שלום מרצון, שיהיה מבוסס על הגבולות הקודמים.

פרשת־גולדמן היתה פרשת־המים של 1970.

כמה ימים לפני ראש־השנה תשל"א נפטר גמאל עבד־אל־נאצר מהתקף־לב. מי שחשב כי מותו של המנהיג המצרי יקבור את סיכויי השלום — טעה. מצריים עייפה מן המילחמה ומן ההסתבכות הכלערבית. בחסות יורשו, אנוור אל־סאדאת, הוקם במצריים מישטר פחות יומרני, יותר מעשי, שאותת אותות של שלום לעברה של ישראל — מבלי שנענה. מישטר זה התמקד בראשותו בבעיות של מצריים עצמה, תוך זניחת השאיפות הכל־ערביות של גמאל עבד־אל־נאצר.

רעידת־האדמה השקטה

הכוחות הפוליטיים אינם נרגעים. התפתחויות קטנות — כלכליות, פוליטיות, נפשיות וצבאיות — מצטרפות להתפתחות גדולה, זו יוצרת, לפתע, התפתחות מדהימה.

היו כמה התפתחויות מדהימות כאלה במרוצת שנת 1971. לא פרצה מילחמה חדשה, למרות שמילחמת־אחים בבנגאל המזרחית גרמה לבריחתם של מיליוני פליטים. המאורעות העיקריים של השנה היו בעלי אופי אחר. המילחמה הגדולה שבין ארצות־הברית וסין, שנמשכה דור שלם, התקרבה לפתע לסיומה, בפגישה דרמאטית וסודית של יועץ הנשיא האמריקאי וראש־הממשלה הסיני.

אחד מאלילי הדור — הדולר האמריקאי — התגלה לפתע בחולשתו.

במשבר הכספי שזיעזע את העולם, נסתבר שיש שני ענקים חדשים המתחרים עם ארצות־הברית — יפאן מחד ואירופה מאידך. אירופה התכוננה לאמץ אל חיקה את בריטניה — ולהפוך יחד עימה למעצמה כלכלית ומדינית מחודשת.

בדור האחרון קמה אירופה מחדש על רגליה — תחילה מבחינה כלכלית, לאחר מכן מבחינה מדינית. האיש שניבא תהליך זה, שקידם אותו ואף הפריע לו, שארל דה־גול, הלך ב־1971 לעולמו — אולם נבואתו הלכה והתגשמה.

מעצמה אחרת — סין — היתה עסוקה במשך שנים רבות בעצמה. השנה היא חזרה לזירה העולמית, ולפתע נסתבר לכל שסין הנה ענק שאי־אפשר עוד להתעלם ממנו.

שקטה ביותר, כימעט עטופת־מיסתורין, היתה תקומתו של הענק החמישי — יפאן. ממלכת־האיים ויתרה למראית עין על כל יומרה מדינית וצבאית, התרכזה ביצירת בסיס חומרי עצום. השנה פורסם ספר מדעי, שניבא כי בסוף המאה תהיה יפאן למעצמה העיקרית בעולם. מעבר להדולר, שבגללו שמעו מיליונים בעולם לראשונה על קיומו של מטבע בשם יין, היה רק אות לבאות.

תחת תמונת שתי המעצמות הצטיירה תמונה חדשה של חמישה ענקים: ארצות הברית, אירופה, ברית־המועצות, סין ויפאן. במקום קיטוב העולם בשני מחנות — נפתח מישחק חדש של חמישה גושים, היכולים להתחבר ולהתחרות ביניהם ב־מערכים שונים ומשונים.

מנהיגי ישראל לא השכילו, וגם לא רצו, לנצל את האווירה החדשה בעולם כדי להשיג שלום כולל. אולם אם ממשלת־ישראל לא ניצלה את המצב הבינלאומי באופן פעיל ליצירת מצב חדש של שלום, היא ניצלה אותו באופן סביל לקיום המסקנה־האש.

הפסקת־האש היתה העובדה המכרעת בחיי ישראל של 1971. היא הסיטה את מרכז הכובד ממאורעות מדיניים וצבאיים למאורעות הפנימיים.

בראשית שנת 1971 ביטא נשיא מצריים, אנוור אל־סאדאת, את המישפט שהיה אסור להשמיעו במשך דור: אני מוכן להכיר בקיומה של ישראל ולכרות עימה חוזה־שלום רשמי. לא היתה זו אמירה חד־צדדית. כימעט כל מעשיו של אל־סאדאת, לפני ואחרי־כן, הוכיחו כי זוהי תוצאה אובייקטיבית של האקלים החדש במצריים. הכיוון של מעשיו היה חד־משמעי. הוא בא לידי ביטוי עליון כאשר ביטל את השם הנאצרי של ארצו („הרפובליקה הערבית המאוחדת") והחליפו בשם שהדגיש את הייחוד המצרי („הרפובליית מצריים הערבית").

מילחמת היהודים הקטנים

בישראל של 1972 לא היה מקום לגיבורים.

במדינה פשטה אווירה של חצר־מלכות. מלכה זקנה, מוקפת עדת חנפנים ומלחכי־פינכה, רדתה בגדולי המדינה. מצביאים ומדיניאים, דוכסי־מנגנון ואלופי־צבא, התייחסו אליה בחיל ורעדה. מוצא פיה היה לחוק המדינה.

באווירה זו הפכו אנשים לגמדים, וגמדים לאצבעונים. או שמא רק נחשף שיעור־הקומה האמיתי של גמדים שהתחזו לאנשים, ושל אצבעונים שהתחזו לגמדים.

שנתיים קודם לכן ריתקה את הארץ „מלחמת היורשים", וסיפקה כותרות לעיתונים. כל זה מת ב־1972. גולדה מאיר שלטה. היא דיברה על התפטרות, על סיום התפקיד, אך איש לא האמין לה עוד.

אופייני לאווירה של 1972 היה המראה של כל אנשי־החצר שהתקוטטו איש עם רעהו, במיסגרת מילחמות־היהודים — אולם מילחמות אלה היו קטטות אישיות. שום ויכוחים על השקפות־עולם ותפיסות־יסוד לא סערו בצמרת. העמודים המדיניים בעיתונות הפכו לשורי־רכילות, להגאתו של קהל מבודח של צרכני בידור פוליטי.

באווירה זו של דממה מחשבתית בוצעו יום־יום מעשים מיקריים־כביכול, שהכריעו את גורל המדינה לדורות.

ייתכן שבעוד עשרות שנים יקבע ההיסטוריון: בשנת 1972 החליטה מדינת־ישראל להיות למדינה קולוניאלית. אחד המאפיינים של כיוון זה הוא אוצר המילים החדשות שנוצרו במהלך השנה — מושגים שקיבלו לפתע צביון חדש, משמעות חדשה, מיטען ריגשי חדש.

המילה העיקרית שייצרה 1972 היתה: „חריג". המילה החשובה השניה: „גורמות". מושג חדש: „להזיז תושבים".

שלושת אלה נולדו בפרשות הקשורות ביחסי ישראל והערבים, בשטחים המחזקים ובגבולות הקו־הירוק: פיתחת־רפיח, עקרבה, בירעם ואיקריט.

כל מאורעות השנה בישראל נבעו ב־מישרין ממאורע שהתרחש חמש שנים קודם לכן: כיבוש שטחי הגדה המערבית, רצועת־עזה, סיני והגולן. הכיבוש בא בעיקבות משבר, שום אדם בישראל לא חלם עליו ולא רצה בו.

כשהחליטה ממשלת־ישראל, לבסוף, לצאת למילחמה כדי לשים קץ למשבר שהפך בלתי־נסבל, היא לא חלמה על כיבוש שטחים כלשהם, ובוודאי לא על החזקתם.

במשך קרוב לחמש שנים נשאר המצב פתוח או יותר כמו שהיה, ללא הכרעה פנימית או חיצונית. הלחצים הבינלאומיים היו רבים, המצרים והפידאיון לחמו, האיום הסובייטי התגבר, ארצות־הברית נופפה בשלום כפוי.

בשנת 1972 נגלמו כל הלחצים האלה. מילחמת הפידאיון התמוטטה כליל. ארצות־הברית האחוזה בולמוס של בחירות הפסיקה את כל הלחצים, ולקראת סוף השנה סולקו הסובייטים במפתיע ממצריים. בקרב הערבים עצמם השתרר תוהו־ובוהו.

כך, לפתע, מצאה עצמה צמרת ישראל חופשית לחלוטין — ללא אוייב שיש להתחשב בו, ללא לחצים בינלאומיים שיש לתמרן ביניהם, וללא אופוזיציה פנימית יעילה. היא יכולה היתה לעשות כימעט כאוות נפשה.

זחילה לעבר הסיפוח

בשום רגע לא נתקבלה החלטה ברורה ומוחשית. אולם נתקבלו מאות החלטות קטנות ומיבצעיות, שהלכו כולן בכיוון אחד: סיפוח.

1977: הרבינים באמריקה לפני התפוצצות פרשת החשבון

סיפוח זוחל, הדרגתי וזהיר. סיפוח מעשי ללא סיפוח רשמי. סיפוח שנועד לייהד את השטחים, עד כמה שאפשר, ולשלבם במערכת הצבאית, הכלכלית וההתיישבותית של מדינת־ישראל.

הראשית היתה בפיתחת־רפיח.

לפתע פיתאום, במיבצע ברוטאלי, ללא הכרעה מוקדמת או הכנה, בשיטה שהזכירה „אקציון" גרמני, יידד כוחות הביטחון על הבדואים המתגוררים בשטח זה והמעבדים אותו מזה דורות. הם הועמסו על משאיות וגורשו, בתיהם פוצצו, עציהם נכרתו, בארותיהם נסתמו במלט.

לשיטת־הביצוע הדביקה הממשלה את התואר „חריג". אולם הקצין הבכיר לא נענש. הבדואים לא החזרו למקומותיהם. ותחת זאת החל מישרד־הביטחון לתכנן עיר על אדמות הבדואים, רק ליהודים — ימית.

פרשה דומה אירעה באיזור שכם. אדמות הכפר עקרבה נסגרו באמתלות ביטחוניות, השדות רוססו מן האוויר בחומרי רעל, ובסוף השנה הוקמה במקום התנחלות. הריסוס הוגדר שוב כ„חריג". אולם כל רשתות ההסוואה נפלו בפרשה השלישית.

אחרי ששר־הביטחון, משה דיין, הודיע על כוונתו לבטל את סיווג אדמות בירעם ואיקריט כ„אזורי ביטחון", ביקשו תושבי שני הכפרים לשוב לבתיהם, שמהם גורשו במהלך מילחמת העצמאות. הממשלה החליטה שלא להחזירם לנצח. הטענה הרשמית: החזרת ערבי אחד לביתו תהווה תקדים.

אין זה מיקרה שדווקא פרשה זו עוררה את הסערה הגדולה ביותר. כי היא חשפה את המגמה היסודית. פרשת בירעם ואיקריט היתה אקט גלוי של נישול לשם נישול, של הזזת תושבים ערביים כדי לפנות מקום לתושבים יהודיים. באשרה מחדש אקט זה, קבעה הממשלה קו מדיני גלוי.

בעיות ההתנחלות והשלום היו קשורות במישרין לשטחים המוחזקים. פחות ברור היה הקשר שבין החזקת השטחים לבין ההתפתחות הפנימית במדינה. אומנם, פרשת השחיתות שזיעזעה את הארץ ב־1972 היתה קשורה במישרין באצרנות־הטבע של סיני הכבושה. אין זה מיקרה שפרשת נתיב־נפט קשורה בניצול אוצרות אלה, שהם שלל־מילחמה.

כי היחס לרכוש־השלל יצר אווירה של הפקרות, שדבקה בכל. תהליך ההתערטלות, שקבע נורמות ציניות גלויות כלפי ענייני השלום וההתנחלות, מוכרח היה להתפשט גם לתחומים החברתיים הפנימיים.

החוליה המחברת בשנת 1972: חדירת העבודה הערבית לכל תחומי המשק הישראלי. כוח עבודה קולוניאלי זה, שאין לו זכויות אזרחיות או סוציאליות, המופקר לחלוטין לשרירות מעבידיו, יצר בהכרח יחס חדש לעבודה ולעובדים. בני עזה ושכם פשטו ברחבי ישראל, למטעי הקיבוצים לשדות המושבים, לאתרי־הבנייה שבצפון תל־אביב ולסדנאות של חיפה.

האידיאלים של **ההתיישבות העובדת**, תורות־המוסר של אבות העלייה השניה, התמוטטו מול פני החזיון החדש — ניצול כוח העבודה של האוכלוסיה הכבושה.

כל מדינה קולוניאלית היא, בעצם מהותה, מדינת־שוד. כאשר המדינה עצמה פוגעת בנורמות מוסריות יסודיות, הולך האזרח הפשוט בדרכיה.

ישראל של 1972 היתה עדיין רחוקה ממצב זה — אך הכיוון היה ברור. אדריכל הארגמן של האימפריה עלולה להסתיר מורסות מוגלה ממאירות.

רעידת־האדמה הגדולה

המילחמה אינה אלא המשך המדיניות באמצעים אחרים, אמר קארל פון קלאוזביץ, הוגה־הדיעות הצבאי. אמירה זו תואמת לחלוטין את הגורמים שהובילו למילחמת יום־הכיפורים, שהיתה האירוע החשוב ביותר של שנת 1973 בארץ ובעולם.

מילבד מילחמה זו אירעו בשנה זו גם אירועים חשובים אחרים. הנרי קיסינג'ר המשיך במסעותיו. הברית האמריקאית־סובייטית הלכה והתהדקה. צבאות סין התפרשו לאורך הגבול הסובייטי, בעוד שמנהיגי סין הושיטו את ידם לנשיא ארצות־הברית. מילחמת וייאט־נאם נסתיימה רשמית.

המילה החדשה שתרמה שנת 1973 למילון הפוליטי היתה: ווטרגייט.

פרשת ווטרגייט ריתקה את העולם בגלל הממד האנושי־דרמאתי שלה. בראשית השנה השתבע ניכסון לתקופת כהונה שניה, אחרי שזכה ברוב עצום, כימעט חסר־תקדים. כעבור זמן קצר התנפץ עולמו לרסיסים, והוא נתגלה כנוכל, כרודן, שהקים לעצמו מעין גסטאפו קטן ומגוחך.

הפרשה לא היתה מקבלת ממדים עולמיים כאלה, לולא עוררה שאלות הנוגעות לכל מדינה ולכל שילטון: האם התרוקנה הדמוקרטיה מתוכנה המעשי? האם לא נותר עוד מחסום בפני הרודנות של השילטון אף במישטר דמוקראטי, המבוסס על עקרונות ג'פרסון? האם הריכוז הרב של הסמכויות בידי הזרוע המבצעת של המימשל המודרני פותח בהכרח פתח בפני רודנות חדשה?

האם חזר השילטון הדמוקרטי ב־1973 לדפוסים של הנסיך של מאקיוואלי, שמתר לו הכל — לפרוץ, לגנוב, להתעלל, לצותת, לשחד — הכל בשם „ביטחון המדינה"?

ראשיתה של שנת 1973 הצטיינה בשאננות ישראלית אופיינית. המדינה ריתקה עיניה לאותה מילחמה סמוייה שבין הגוף הישראלי החשאי, שכונה „אצבע אלוהים", לבין סוכני הפלסטינים ונציגיהם בעולם כולו. המערכה הגיעה לשיאה בחודש יוני, כאשר נהרג מלצר מרוקאי בשם אחמד בושיקי בעיירה ליל־האמר, בנורווגיה.

התהליך של ניוון, ירידה מוסרית, תכונים פוליטיים, ציניות, עיוורון למתרחש מסביב, הובילו, כמו בטרגדיה יוונית, את המדינה לעבר נקודה אחת.

מילחמת יום־הכיפורים יצרה מדינת־ישראל אחרת, עולם אחר וערכים אחרים.

(המשך בעמוד 6)

בצבעים...

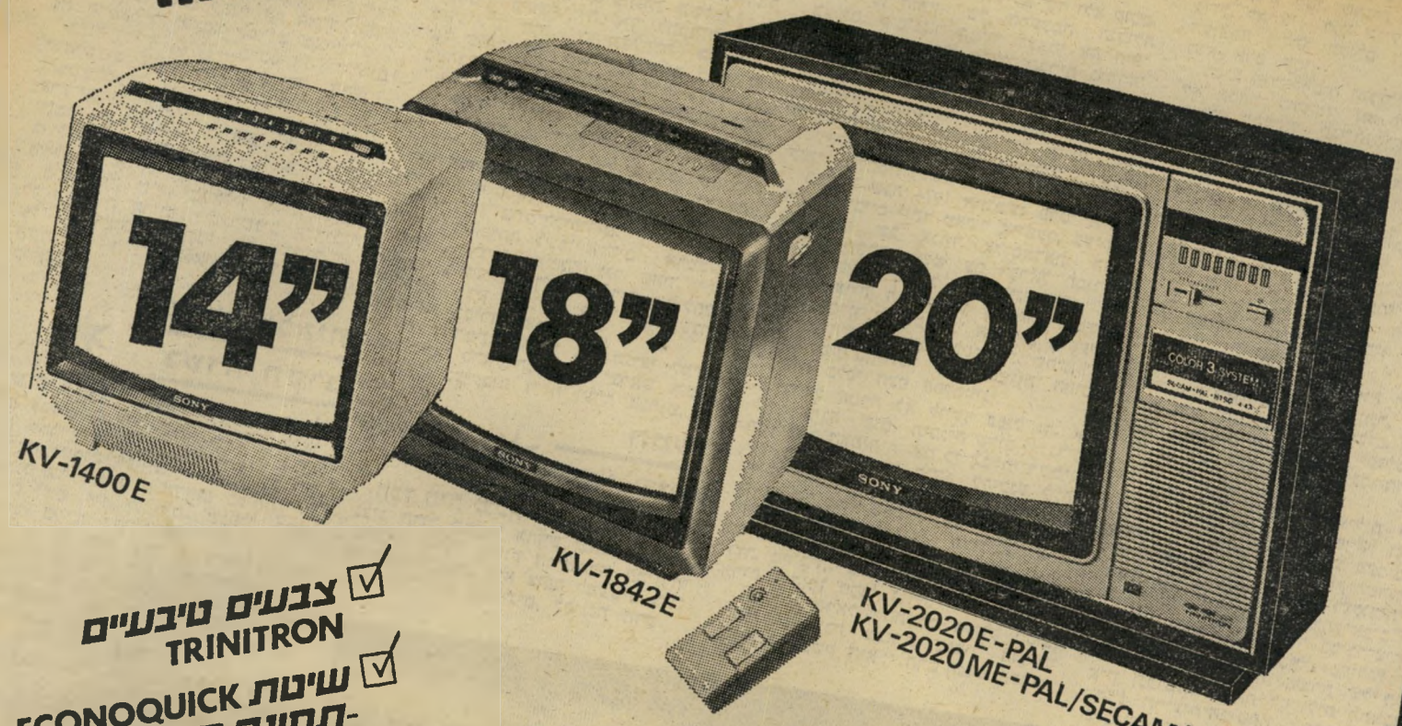

KV-1400E

KV-1842E

KV-2020E-PAL
KV-2020ME-PAL/SECAM/NTSC

- צבעים טיבעיים TRINITRON
- שיטת ECONOQUICK -תמונה מיידית וחסכון בצריכת חשמל
- מסך גלילי -מונע השתקפות
- דגם 3 system: SECAM/PAL/NTSC
- שרות! -מעבדה מקצועית ומלאי חלקים מובטח

ובשחור לבן

TV-121EP

... בדוק והשווה!

SONY.
למבקשים את הטוב ביותר

(המשך מעמוד 4)

מילחמת יום־הכיפורים היתה מחיר השא־נוות שבאה אחרי מילחמת ששת־הימים.

משה דיין לא רק שהוביל את מדינת ישראל לקראת המילחמה שנכפתה עליה בסופה של שנת 1973, מילחמה שטרפה את הקלפים במזרח־התיכון. נוסף לכך העניק משה דיין לחיים המדיניים את פיקודו במשך שנים רבות, האלוף אריאל שרון, כאשר סתם בפניו את הדרך לכתו־נת הרמטכ"ל ואילצו לפרוש מצה"ל.

בעוד דיין מושך בתכסיסים זחירים ומחשבים את מיפלגת־העבודה, המערך הממשלה אל עבר הכרה מוסווית ביעדי ארץ־ישראל השלמה, פתח אריק שרון יוזמה רבת־תנופה לגיבוש מחנה ימני גדול ומלוכד, שיניף את דגל ארץ־ישראל השלמה בגלוי.

בכך פתח שרון בתהליך חדש, שיהיו לו השפעות הרות־גורל בשנים הקרובות על כל דמותה וכיוונה של ישראל — השתלטות הימין הלאומני על המדינה כולה.

מפלה צבאית בשדה הקרב

שום תצלום בתולדות המדינה לא גרם לטראומה כה עמוקה בנשמה הלאו־מית כמו זה שפורסם בסוף שנת 1973, שהראה עשרות שבויים ישראליים בסוריה, יושבים על הארץ, כשידיהם כפותות על ראשם. הם היו לוחמים, שנפלו בשבי האויב, בקרב שבו נוצחו.

תצלום זה פעל כמו מכת־אגרוף ב־פרצוף. הוא שבר את עמודי־התווך של התודעה הלאומית: המיתוס של הסופר־מן הישראלי ושל צה"ל הבלתי־מנוצח. הטראומה הזאת הולידה את המילה ש־הטילה את צילה „מחדל".

שום דבר שקרה לאחר השלבים הרא־שונים של מילחמת יום־הכיפורים — הת־קפת־הנגד המפוארת, שהביאה את ה־צירוון עד למבואות דמשק, צליחת־התגד של התעלה עד לכיתור הארמיה המצרית השלישית — לא יכול היה למחוק את הזעזוע הראשון.

בפעם הראשונה בתולדותיה ספגה יש־ראל מפלה צבאית בשדה־הקרב. עמים פרימיטיביים מנסים להיחלץ ממצוקת ה־מפלה על־ידי הקריאה: „מנהיגינו מכרו אותנו!" הגרמנים, במצב דומה, המציאו את אגדת „הסכין בגב". הציבור הישר־אלי מצא תרופה נפשית במילה „מחדל".

במרוצת שנת 1974 הסתבר שהמחדל דומה לבצל. בתחת לקליפה החיצונית של אי־מתן פקודת הגיוס נתגלתה קליפה נוספת — וכך הלאה, קליפה אחרי קלי־פה, עד שנתגלו ליקויים יסודיים בכל מערכת המחשבה הצבאית, מיבנה הכו־חות, שיטת הפיקוד, יישום לקחים — כימעט בכל מישורי הפעילות הצבאית.

התאבנות זו של המערכת במשך שש שנים ויותר — שיתוק המחשבה, קיפאון המיסגרות, התרופפות הברגים — לא היתה יחה צה"ל בילבד. היא פשתה בחברה הישראלית כולה. אולם רק כאשר נתגלתה בצה"ל, בשעת מיבחן עליון, היא גרמה לזעזוע הדרוש.

גם בבחירות, שבאו מייד אחרי המיל־חמה ובטרם חלף ההלם, לא סיפקו מזור. אחרי יום הכיפורים השחור בא ליל הסילווסטר האפור, שבו נימנו הקולות.

אך אם הבחירות היו אפורות והוליד־נו כנסת עלובה, הרי מייד אחריהן צצה אחת התופעות המרתקות של השנה, יצור אופייני של 1974: תנועות המחאה.

התחיל בה איש אחד: מוטי אשכנזי, אשר מיקריות המילחמה הפכה אותו ל־מפקד המעוז האחד שלא נפל בידי המצ־רים. הוא פתח במחאה אישית נגד המשך כהונתו של משה דיין. התנועה התגברה במהרה, דמויות חדשות הצטרפו למעגל המוחים. היה זה הקש ששבר את גב הגמל. גולדה מאיר ומשה דיין, שסירבו להסתלק מהשילטון אף שאשמתם לכל מה שקרה למילחמה היתה גלויה לאור היום, נאלצו להתפטר זמן קצר אחרי שהעזו להקים ממשלה חדשה.

תנועת־המחאה מהה ביום שבו השיגה את הישגה הגדול. היא היתה תנועה חד־פעמית, להתפטרות גולדה מאיר ומשה דיין. תוך שבועות מעטים הפכה תנועת־המחאה המפוארת למעין תנועת־צופים ל־מבוגרים, ושקעה.

הגדיר זאת היטב הפרופסור ישעיהו לייבוביץ': „לא היתה שום מחאה. הציבור רק רגז על הכישלון במילחמה, כמו שה־ציבור הבראזילי רוגז כאשר 11 החוליגנים שלו מפסידים במישחק כדורגל נגד 11 חוליגנים של מדינה אחרת."

אותו גורל נפל בחלקם של העסקנים, שניסו להפיק תועלת פוליטית מאותו מצב רוח.

מחנה השלום בשמאל ובמרכז התפורר בהדרגה. השפעתו הגיעה לאפס, ועצם הרעיון של פעולה מחוץ למימסד הפחידה מדינאים שצידדו ברעיונות השלום.

הימין הקיצוני המשיך להתחזק. אחד מהשיאים היה, ההתחלוויות ההמוניות של שוחרי ארץ־ישראל־השלמה בגדה ה־מערבית.

בליכוד הימני, שהגיע בבחירות עד לסף השילטון, נתגלעו בקיעים, וכן סימנים של תיסכול ומרירות.

עזר וייצמן אמר על המצב שאחרי המילחמה: „כדי להצליח עכשיו, דרושה רק תכונה אחת: העובדה ששתית ויסקי בוושינגטון ביום־הכיפורים."

כוונתו היתה לשני אישים: הרמטכ"ל החדש, מרדכי („מוטה") גור, שהיה ניספח צבאי בארצות־הברית כשפרצה המילחמה, ויצחק רבין, שכיהן לפני כן כשגריר ישראל בבירה האמריקאית.

יצחק רבין ומרדכי גור הגיעו למיש־רותיהם, כראש־הממשלה וכראש המטה הכללי, בעיקבות דו"ח ועדת אגרנט.

המשך בלי שינוי

הכל היה מוכן. העם ראה ברבין את נציג הדור הצברי החדש שתפס את ה־שילטון, אחרי סילוק המישמרת המיזרח־אירופית הזקנה. הוא ציפה למעשים גדו־לים, לשינויים מפליגים, לסיגנון חדש.

1977: אנוור אל־סאדאת מגיע לנמל־התעופה לוד

רבים קיוו שרבין יכריז מייד על עצ־מאותו, יחולל תוך כמה שבועות רפור־מות מפליגות בסידרי־השילטון ובמיבנה המימשל, יציב את עצמו בראש ניבחרת לאומית מרשימה ויכריז על בחירת חד־שות שיתנו לו מנדאט חדש משלו.

רבין לא עשה אף אחד מהדברים האלה.

הוא הרכיב ממשלה שהיתה רחוקה מאוד מלהיות נבחרת של אנשי מחשבה ומעשה. אף שרבו בה השרים החדשים, וגם רוב הוותיקים שנשארו בה החליפו את תיקיהם, היה זה בסך־הכל אוסף בלתי־מרשים של עסקני מיפלגות. שום רפור־מה מרשימה לא בוצעה.

ממשלת רבין לא היתה ממשלה רעה. היא לא נפלה מקודמתה. ממשלת גולדה מאיר היתה אומנם עטורת הילה של כאריזמה, אך מאחרי זוהר כוזב זה היתה ממשלה של התאבנות המחשבה והתרופ־פות המעשה בכל התחומים. ממשלת רבין גילתה סימנים של התאוששות קלה, אם לא יותר מזה. היא ניגשה לבצע „מדי־ניות כלכלית חדשה", שהיתה כרוכה בסיכונים ובמעשים בלתי פופולאריים. פה ושם ניגשה לפעולה נמרצת יותר. אך בסך הכל לא נוצרה לממשלה זו תדמית ברורה. בשטחים הגורליים של הפער החברתי בישראל, השחיתות המתרחבת, האינפלציה ההוהרת, יחסי הדת־המדינה, סדרי־השילטון החיוניים הפנים־מיפלגתיים, היא לא אמרה דברים חדשים, ולא עשתה מעשים חדשים. באחת הבעיות המכריעות — היחס לעם הפלסטיני — אישרה הממ־שלה אף להלכה את הקו הקודם של גולדה־דיין. בשאר הבעיות עשתה זאת למעשה.

האדם שניצח על כל המהלכים במיזרח התיכון, כתוצאה ממילחמת יום־הכיפורים, היה מזכיר־המדינה הנרי קיסינג'ר.

קיסינג'ר אינו מלאך, לא שד ולא קוסם, אלא שר־החוץ של המעצמה הגדולה בעולם. קיסינג'ר הגדיר לעצמו את היע־דים הלאומיים של ארצות־הברית במזרח־התיכון כך: מניעת הפיכת התנגשות מקומית למילחמה עולמית; דחיקת רגלי הסובייטים מהאיזור; הבטחת זרם־הנפט לארצות־הברית ושמירה על קיומה של ישראל כבסיס־מערבי, בגבולותיה שמ־לפני מילחמת ששת־הימים.

במהלך שנת 1974 התגבשו פרטי היע־דים הערביים יותר מאשר אי־פעם, בעיקר בהשפעתו של אנוור אל־סאדאת. הוא מתכוון לשלום רשמי עם ישראל תמורת שיבת ישראל לגבול ה־4 ביוני 1967.

גם בעיית הפלסטינים נתבהרה במשך השנה. ברור לחלוטין כי המצרים שואפים להקים יחידה מדינית פלסטינית, שתשחרר אותם סוף־סוף מן ההתחייבויות ההיס־טוריות כלפי העם הפלסטיני.

ישראל אמרה לא לייעד כפול זה. אך לא הציגה שום תוכנית־שלום נגדית. המדיניות האמיתית, אם כי הבלתי־רשמית, של ממשלת־ישראל היא: להיכנע ללחץ האמריקאי כשאין ברירה, לדחות את הלחץ עד כמה שאפשר. קברניטי המדינה התעלמו בסבך שנוצר מעובדה אחת, שישראל מעוניינת בהסדר שישג במהי־רות מירבית, בגלל עובדה מרכזית ואכ־זרית: הזמן פועל נגדה.

אסור לישראל להתעלם מנשק מסוכן יותר, ממערכה צבאית בגבול הדרומי והצפוני. הנשק הוא: חרם־הנפט הערבי.

כאשר החליטו המנהיגים הערביים להאט את זרם הנפט אל מדינות המערב, כסיוע מדיני לצבאות הערביים הלוחמים, בוודאי שרבים מהם לא היו מודעים לעוצמת המעשה שעשו. עברו כמה שבועות וחו־דשים, עד שהתחילו הם עצמם לתפוס מה קורה.

במרוצת שנת 1974 הועלה מחיר הנפט פי ארבעה. כתוצאה מכך, היו מצויות בידי המדינות המפיקות־נפט 36% מכל יתרות־המטבע הקיימות בעולם. עד סוף העשור הם יחזיקו בידיהן שני־שלישי מכל העוצמה הכספית העולמית.

ניתוח קר של נתונים מוכרח היה להי־ביא למסקנה פשוטה וחותכת: מאזן־הכוחות בין ישראל והעולם־הערבי ישתנה לרעה משנה לשנה. מכיוון שישראל מעונ־יינת לשאת ולתת על הסדר־שלום מעמדת כוח חזקה ככל האפשר, כדאי לה למהר ולהחיש את מהלכי השלום.

אילו נקטה ישראל ביוזמת־שלום מייד למחרת מילחמת ששת־הימים, כאשר היתה בשיא כוחה ויוקרתה, היתה יכולה להשיג תנאים הרבה יותר טובים מאשר היום, אחרי מילחמת יום־כיפורים וחשיפת המציאות הכלכלית העולמית החדשה. בעוד חמש שנים, יהיו התנאים קשים עוד הרבה יותר.

בראש ישראל של שנת 1974 לא עמד מדינאי בעל מעוף היסטורי, שהיה מסוגל להבין זאת.

קללות ודברי הלל

הסמל של שנת 1975, לספירת ה־נוצרים, היה האנטי־גיבור. ג'ראלד פורד איננו איש קטן, שהגיע במיקרה לתפקיד גדול. להיפך: הוא הגיע לתפקיד אדיר־העוצמה ביותר בעולם דווקא משום ש־הוא אדם קטן.

נשיא הדמוקרטיה הגדולה ביותר בעולם לא נבחר לתפקיד זה. הוא לא נבחר אפילו לתפקיד סגן־הנשיא. הוא נשלף מתוך בור הבינוניות האפורה רק מפני שהעם האמריקאי מאס בדמותו יוצאת־הדופן של ריצ'ארד ניכסון, הפסיכופאט שהכריז על עצמו „אינני נוכל". ושהת־מוטט במפולת של שערוריות.

פורד זכה בתפקידו בגלל מה שאינגו. אין הוא ניכסון, אין הוא תככז, אין הוא רודן חשדני, אין הוא שאפתן חולני. אין הוא מדינאי בעל תפיסה חובקת־עולם כפי שהיה — חרף כל מומיו — ניכסון. האנטי־גיבור בהתגלמותו.

בעולם של 1975, פורד לא היה חריג. הוא היה דמות אופיינית ביותר. עוד לפני דור היה זה עולם של נפילים. עולם זה חלף מזמן. הגיבורים הלכו לעולמם, כש־הם מלווים בקללות או בדברי־הלל של בני־עמיהם.

בשנת 1975 נמשכה הפעילות הצבאית בזירת המילחמונת שבין ישראל ואירגוני הפידאיון הפלסטיניים. כמה פעמים הצ־ליחו הפידאיון לחדור לעומק ישראל ול־בצע בה פעולות נועזות ועקובות־מדם. המצור על המלון סבוי בתל־אביב, הת־פוצצות המקרר הממולכד בכיכר־ציון ב־ירושלים, חדירות בגבול ופעולות אח־רות, העידו על העזה גוברת של הפיד־איון ונכונותם לצאת לפעולות התאבדות. צה"ל וזרועות־הביטחון השיבו בפשיטות בלבנון, בהפצצות, בהפגזות ובפעולות מתוחכמות יותר. אך שום צד לא הצליח לשנות את מאזן־ההצלחות.

הארץ זעקה בשנת 1975 לתנועה גדולה של התחדשות ושינוי. אך שום תנועה כזו לא קמה. ההיפך הטראגי הוא ששלט בכיפה. שוב נערכו בשנה זו מיבצעי־הת־נחלות של גוש־אמונים. המונים צעדו, התגרו בצה"ל, התמקמו, נאבקו, הם קבעו עובדה בעלת משמעות גדולה לגבי ה־עתיד: קיימת בארץ תנועה דינאמית ואיתנטית, לאומנית־דתית־ימנית, שמבק־שת לכפות בכוח את רצונה על המדינה.

מול תנועה גדולה זו לא עמד כל כוח ציבורי נגדי של ארץ־ישראל־השפויה. מחנה־השלום היה מרוסק ורעוב.

ברית הקנאים

בשנת 1976 נשלחה ידו הארוכה של האדם אל החלל האינסופי, ונחתה על הכוכב מאדים. מכונה קטנה, מתוחכמת להפליא, גרפה עפר לתוך מעבדה נסתית, שהחלה בודקת אם יש לבעלי־החיים שעל כדור־הארץ מתחרים אלמוגיים על כדור־המאדים.

כך מגיע האדם אל תחנה נוספת, בדרכו הארוכה אל גרמי־שמיים רחוקים.

זה קרה בשנת 1976 לספירת הנוצרים, שנת תשל"ו — 5904 אחרי בריאת העולם לפי האגדה התנ"כית, או כ־4,800,000,000 שנים אחרי התהוות כדור־הארץ לפי הע־רכת המדעים, שאינה סופית.

אם הסתכל יצור נבון אחר בהתפתחות זו, יכול היה לאמר באירוניה: „ההחקת לכת, איש קטן!" אירוניה כזו היתה במקומה.

ייתכן שמעולם לא בלט הפער שבין רוחב תפיסתו וצרות יצריו של האדם כמו בשנת 1976. זככל שגדל תחום ההש־פעה של האדם ביקום, כך קטנו תחומי האידיאלים של הקבוצות הקנאיות ה־בולטות של השנה.

ובעוד שגדולי המוחות המדעיים חישבו את נתוני ההתנחלות הראשונה של האדם בחלל החיצון, עסקו קנאים ישראליים בתיכנון התנחלות בתחנת־רכבת ישנה ליד שכם, כדי לדחוק את רגליו של עם אחר, בשטח הקטן שבין ישראל והירדן.

הקנאי־הלאומני־דתי־גזעני לא היה ה־מועמד היחידי לכתר הקנאות. התחרה בו הקנאי השמאלי. בקמבודיה התנהל מיבצע של רצח־עם־עצמאי, שרק פרטים מעטים ממנו נודעו בעולם החיצון. מיליונים גור־שו מן הערים, בתנאים בלתי־אנושיים, רבבות ואולי מאות אלפים ניספו, כדי לבנות אוטופיה חקלאית מימי קדם. אנאר־כיסטים גרמניים, קומוניסטים יפאניים, שמאלנים דרום־אמריקאיים התחרו עם פאשיסטים ארגנטיניים במיבצעים של רצח, חטיפה ועינויים, למען הצדק וה־קידמה האנושית.

בדואי צעיר ובלתי־מאוזן, שהגיע במיק־

(המשך בעמוד 8)

נסיתי את הכל ובחרתי-
קפיטול!
Capitol
Capitol
קפיטול
Capitol-סיגריה עם אופי

(המשך מעמוד 6)

רה לשילטון בלוב, אדם אחוז קנאות דתית מן הסוג הפרימיטיבי ביותר, שלח כספר על פני המים לחמש יבשות, כדי לתמוך בטרוריסטים מכל הסוגים. הוא מצא בעל־ברית נאמן בענק הילדותי ש־הגיע לשילטון באוגנדה.

בשנת 1976 בלטה קואליציה בינלאומית זו של טרוריסטים, אינטרנציונל של טירוף חסר־תכלית.

לא חסרה אלא הקריאה: קנאים מכל הארצות, התאחדו!

ואכן, היה דמיון בולט בין הקנאים מכל העמים, מכל הסוגים, מכל הגוונים. הם התפללו לאלוהים שונים, סגדו לאי־דיאלים שונים, רצחו ועינו למען מטרות שונות. אולם מבחינת אישיותם, הם היו כולם בני גזע אחד. איחדו אותם השינאה לשפויי־הדעת, הביטחון המוחלט בצידקת הבילעדית, האמונה שמטרתם הנאצלת מקדשת את כל האמצעים, ההרגשה שהם שייכים לקומץ האנשים־העליונים, רשיריבהם הם תת־אדם.

באינטרנציונל של הקנאים, תפסה ישראל בשנת 1976 מקום נכבד מאוד.

להרוג יתושים בכישרון

השנת 1976 היו רגעים של צחוק ודמע, רגעים של מתיחות עליונה, של מותו, ואף נשמעו שוב הנימות הרא־שונות של אווירת־השטות מן הימים של־אחר מילחמת ששת־הימים, על אלבומי הניצחון וספרי־ההידד שלה.

מיבצע אנטבה הרג יתושים בהצלחה ובכישרון — אבל הוא לא עשה דבר לייברש הביצה.

מאורע שהיה בו כדי לשנות את המ־ציאות במרחב כולו, לשנות את מאזן־הכוחות הגלובאלי, ולשנות גם את מצבה הבסיסי של ישראל, התחולל בגבולה הצפוני של המדינה: מילחמת לבנון.

בניגוד למיבצע אנטבה נגעה הפעילות הישראלית בלבנון לשורשי המדיניות ה־לאומית, לבריתה היסודית בין האפשרויות העומדות לפני המדינה. היא היתה דר־מאתית פחות מן המהלומה בליבה של אפריקה. אבל היא היתה חשובה יותר, ללא כל השוואה.

ההכרעות המרכזיות לגבי לבנון נת־קבלו על־ידי איש אחד: יצחק רבין. ראש־הממשלה היה משוכנע כי ניצחון בעלי־בריתה של ארצות־הברית בלבנון הוא מטרה חשובה כשלעצמה. אם סוריה ולבנון יהיו בגוש האמריקאי, יווצר מצב שיאפשר הסדר כולל. תמורת חזון זה של „פאקס אמריקאנה" — שלום אמריקאי שבו תשתלב ישראל — מוכן רבין להס־תכן בתקומתה של סוריה־רבתי, בצורת קונפדרציה סורית־לבנונית־ירדנית.

לעמדותיו המדיניות של יצחק רבין לא היתה אופוזיציה של ממש בישראל 1976

1979: שר־הנפט הסעודי מריע בוועידת אופ"ק

תיסכול, של יאוש ושל ניצחון. המדינה כולה התפקעה מצחוק כאשר נדע שגנ־בים פרצו למטה־המיפשרה והוציאו ממנו את קופת־הברזל. אווירת של אבל כללי ואמיתי ירדה על המדינה כאשר הורד אל קיברו דויד („דדי") אלעזר, הרמטכ"ל של מילחמת יום־הכיפורים. היו רגעים של מתיחות, כאשר אסתר רוט־שחמורוב, השי־תפה במירוץ הגמר באולימפיאדת מונט־ריאול. כל ישראלי שמר בליבו את תמונת פניה המעוותות של אסתר, כאשר עמדה ליד ארונות חבריה במינכן, לפני ארבע שנים.

והיה, כמובן, הרגע העליון של השנה — הרגע שבו נתקבלה הידיעה עוצרת־הנשימה כי במיבצע־קומנדו נועז הצליחה יחידה של צה"ל לשחרר את חטופי מטוס אייר פראנס באנטבה, ולשים ללעג את הרודן המטורף אידי אמין.

שום מאורע של 1976 לא השפיע על האדם הישראלי כמו הצלת חטופי המטוס הצרפתי שנלכדו באוגנדה. הדאגה הנורא־אה, הרגשת התיסכול וההשפלה, כאשר היה נראה שהחוטפים ינצחו, פעולת־הפתע המהממת בתעוזתה, הניצחון המסח־רר, רגע ההשתחררות וסורקן המתח כא־שר הגיעו הניצולים ארצה — היה זה רצף של רגשות, ששום אדם בישראל, ואולי בעולם כולו, לא יכול היה לעמוד בפניהם.

ההשלכות של פעולת אנטבה היו מר־חיקות לכת.

יצחק רבין, שהוביל בפרשה זו חוש־אחריות יכושר־התלטה, שם בינתים קץ לתיקותיהם של יריביו, שחשבו לזכות מן התחושה של אין מלך בישראל". המור־ראל שהיה בראשית השנה זנוק לפתע לשלמות. האמון בצה"ל, שהתערער מאז מילחמת יום־הכיפורים, חזר לקד־

גבורה נוסף בהיסטוריה היהודית: חורבן הבית השלישי.

שנת 1976 היתה שנה שהוליכה בדרך השניה, הדרך של גוש־אמונים.

מהפכת השלום

בחירי ישראל? של שנת 1977 היו שני מאורעות מכריעים, צפויים ומדהימים. ה־מאורע הראשון, הבחירות ב־17 במאי 1977 והמאורע השני: נחיתתו של אנוור אל־סאדאת בנמל התעופה לוד, ב־19 ב־נובמבר 1977.

הבחירות לכנסת התשיעית היו אמורות להיערך בסוף שנת 1977. האירועים ש־הביאו להקדמת הבחירות לאמצע חודש מאי היו חלק מההתפתחויות המסעירות של שנה זו.

כיאה לרמטכ"ל שהיה תמיד אחד מק־יציני המסה הסובים של צה"ל, תיכנן ראש הממשלה יצחק רבין את המהלכים, שהיו צריכים להביא לו ניצחון בבחירות ה־צפויות. בחודש מארס 1977 עמד רבין להיפגש עם הנשיא האמריקאי החדש, ג'ימי קארטר. קארטר היה אמור להעניק לרבין הישג מדיני מזהיר, שיהפוך אותו לגיבור בעיני הציבור הישראלי. בחודש אפריל 1977 היתה צריכה להתכנס ועידת ג'נבה, המחשה דרמאטית לסיכויי־השלום.

כמה ימים אחרי שרבין תיכנן את תוכניותיו, בדצמבר 1976, נחתו אי־שם בישראל מטוסי אף־15 הראשונים של חיל־האוויר. הרמטכ"ל מוטה גור קידם את פניהם בנאום, שהפך לסיסמת השנה החדשה: „מדינת ישראל עם אף־15 היא מדינה אחרת!"

אמר — ולא ידע את אשר הוא אומר. טכס זה, שחסרו בו משתתפים דתיים, שלא חפצו לחלל שבת, הוליד משבר־ממשלתי שהעלה, מאוחר יותר, את הלי־כוד לשילטון.

במארס ביקר יצחק רבין בוושינגטון, בבית־הלבן. בגלל סיבות שנשארו בגדר התעלומה הגדולה ביותר של השנה, הנ־חית ג'ימי קארטר סטירה על לחי אורחו. רבין חזר מוכה. ועידת־ג'נבה נדחתה. במהלכו של אותו ביקור ניגשה רעייתו של ראש־הממשלה לאה רבין לבנק ניו־יורקי, והוציאה כמה דולרים מחשבון ש־התזיקה מישפחת־רבין בחוץ־לארץ בניגוד לחוק. החשבון נתגלה, רבין נאלץ להת־פטר מראשות רשימת־המערך — מקום שבו זכה קודם־לכן בקושי, אחרי מאבק מר עם יריבו, שימעון פרס.

בזאת נסתיימה הקאריירה בת שלוש השנים של ראש־הממשלה יצחק רבין. כאשר נפל רבין, היה נדמה לשעה קלה כי באה שעתו של שימעון פרס.

כאשר נחשפה פרשת חשבונות־הבנק של מישפחת־רבין בחו"ל, היה זה אהרון ברק שלא הותיר ליצחק רבין ברירה, אלא להתפטר. היועץ המישפטי הפיל את ראש־הממשלה.

כך נסללה הדרך לניצחון הליכוד ב־בחירות ולעלייתו של מנחם בגין לשיל־טון.

מנחם בגין הפתיע החל מהרגע הרא־שון שבו הגיע לשילטון. הוא קיבל הח־לטות מהירות ומפתיעות (מינוי דיין, קלי־טת הפליטים הווייט־נאמים), הוא נפגש עם מדינאים זרים (קארטר, צ'אושסקו), בישל את המחשבה המדינית שהפעילה ושלחה את דיין לראבאת, והביאה בסופו של דבר לנחיתתו של סאדאת בלוד, ניהל דיונים קואליציוניים והפעיל את ממשלתו — כאילו עשה זאת כל חייו.

הפגישה ההיסטורית בין עם ישראל ומנחם בגין הפכה בשלביה הראשונים רומן־אהבה בלתי־מובן. סיקרי דעת־הקהל הראו כי הפופולריות זינקה תוך חודשיים, ורוב גדול של הישראלים הע־ביר אליו את תמיכתו.

מיפגש מן הסוג השלישי

העיקם כוזו עצר את נשימתו — פשוטו כמשמעו. הלווייין העביר את ה־מאורע למיליוני בתים מסביב לכדור־הארץ. האנושות כולה היתה עדת־ראייה. המטוס הגיע לנמל־התעופה בלוד. ה־דלת נפתחה. האיש יצא, נעצר על ה־כבש. החצוצרות השמיעו את התרועה. המצלמה שהתה על פני האיש, שקפאו בהבעה חגיגית, סתומה. כאילו הקשיב למנגינה פנימית שרק הוא מסוגל לשמעה.

אנוור אל־סאדאת, נשיא מצריים, בא לישראל. מאורע זה העמיד בצל לא רק את שאר המעשים והאירועים של שנת 1977, בעולם כולו, אלא גם הוציא את השנה עצמה מרכס הגבעות של שנות השיגרה והפך אותה הר שגיא בנוף ה־היסטורי.

מילחמות סיני, ששת־הימים ויום־הכיפו־רים היו אך תמרורים דרמתיים בדרך שהחלה לפני שלושה דורות — דרך ה־סיכסוך היהודי־ערבי. כל אחת מן המילח־מות האלה שינתה, בצורה זו או אחרת, את מאזן־הכוחות של הסיכסוך, את נתוני־ו ואת השלכותיו. אך אף אחת מהן לא שינתה את מהות היחסים בין ישראל ו־העולם הערבי המקיף אותה.

אנוור אל־סאדאת, על־פי החלטה אי־שית ריבונית, ניסה לעשות את זאת. בכך ייחודו.

החלטה זו נתנה לשנת 1977 את רגעיה הגדולים והמרגשים ביותר, שנחרתו על לוח־ליבם של העדים להם מקרוב ומר־חוק. הרגע שבו תפסו אזרחי ישראל, ל־פתע, בפעם הראשונה, שהחלום אכן עומד להתגשם.

ואז באו הרגעים שלעולם לא יישכחו:

— אותו רגע על כבש המטוס, בהישמע התרועה.

— ההצדעה של הנשיא המצרי, לדגל צה"ל באותו מעמד.

— התפילה במיסגד אל־אקצה.

— הביקור בירושלים.

— הנאום הבלתי־אפשרי בכנסת, שהפך מציאות.

— חילופי הדברים ההיתולים עם גולדה מאיר, במהלך הפגישות עם סיעות הכנסת.

לאיש מן הצופים בהם לא יכול היה להיות ספק: זה המאורע שסיים את שנת 1977, ואחד המאורעות הגדולים של ה־מאה ה־20.

שיכורים מתחת לפנס

ניצחון הליכוד בבחירות של שנת 1977 לא נבע מהצטרפות המוני ישראל לרעיון ארץ־ישראל השלמה. הוא נבע מהסכמת הציבור לסיסמת־הבחירות העיק־רית, והבילעדית כימעט, של הליכוד: „צריכים להחליף את השילטון!" ההרג־שה שהשילטון „אינו מתפקד", שאין מנהיגות המסוגלת לקבל החלטות, ש־מיפלגת־השילטון המסורתית שוקעת בבי־צה של שחיתות והסתאבות — היא שגר־מה את ה„מהפך" של 1977.

ב־1978 נחלה ממשלת הליכוד בכל ה־חזיתות הפנימיות כישלון חרוץ.

בעיקבות המהפך, לא השתנה דבר ב־מערכות הפנימיות של ישראל. 29 שנים של דיבורים על תוכניות הליכוד להבר־את החברה המשק התגדפו כעשן ברוח. בשר־הקלפיות של הליכוד היה מורכב, במידה רבה, מהמוני בני־עדות־המיזרח. הם שיספקו לליכוד את ההתלהבות הנרגשת, את כוח־המחץ של התביעה: „בגין לשיל־טון!"

ההר הזה של ציפיות לא הוליד בשנת 1978 אלא עכבר.

האיש המרכזי, שהיה צריך לחולל את המהפך־החברתי־כלכלי, היה שימחה ארליך שר־האוצר. אומנם בסוף 1977, הוא חולל את „המהפך הכלכלי" — ביטול מוגבל של הפיקוח על המטבע הזר. הוא גרם הרגשה כללית של הקלה, של יציאה מ־מחנק הגטו הכלכלי. אך חיש מהר התי־ברר כי הרגשה זו לא היתה אלא אשלייה. האינפלציה הדוהרת קיבלה ממדים חד־שים, החלה מהווה גורם מרכזי בשיקוליו של הפרט, בחשבונות המשק, ביחסי־העבודה. ישראלים שנזדמנו לחוץ־לארץ נדהמו להיווכח כי המטבע הישראלי שו־קע במהירות.

שטר־הנייר, הנושא את דיוקנו של אבי התנועה הציונית, הפך סמרטוט.

בימי מפא"י היה המשק־השחור תופעה מבישת, שנולדה וצמחה במחשכים. בימי הליכוד, נעלמה גם הבושה.

אם קיווה מישהו כי שילטון הליכוד, שבראשו עומד אדם ישר כמו מנחם בגין, יצטיין לפחות בחיסול התופעות היותר־בוטות של השחיתות, התאכזב אף הוא.

הליכוד התחיל בנקודה שבה סיים שיל־טון המעצך בתהליך התנוונות אמות־המי־דה המוסריות. כמו במירוץ־שליחים, עב־רה מגילת־השחיתות מיד ליד, מבלי ל־היעצר.

בפעם הראשונה בתולדות המדינה נק־בע כי שר מרכזי — אריאל שרון — יכול להחזיק במיפעל־ענק פרטי, בשעה שהוא עומד בראש המישרד הממשלתי המקבל יום־יום החלטות השוויות להע־שיר את עצמו. גם כמה מעמדי־התווך ה־אחרים של המימסד החדש, לא פיגרו אח־ריו בהרבה. בולמוס דירות־השרד, המכונ־

יות, הנהגים הצמודים, השיפוצים הראוותניים ושומרי־הראש נמשך בקצב עליון.

המגוצחים של שנת 1977 לא התאוששו בשנת 1978.

מיפלגת העבודה לא ידעה מה לעשות. איזו מסקנה עליה להסיק מן המפלה המוחצת? האם לזנוח את ענייני־החוץ ולעסוק בענייני־פנים? היא ניסתה לעשות זאת, אך אחרי שלושה דורות של שילטון לא ידעה איך לטפל בנושאים אלה באפוזיציה.

המיבצר האחרון שנותר לה — ההסתדרות — שכח זה מכבר כיצד לוחמים למען העובדים.

שלום כפוי בקמפ־דייוויד

שתי המילים שלום עכשיו נימנו אף הן עם המושגים האופיינים של שנת 1978.

בסבראוך שלחה קבוצת תלמידי תיכון מיכתב לבגין. כמועמדים לגיוס לצה"ל, הם תבעו שהוא יפעל למען השלום. כאשר חתמו כמה קציני־מילואים בחודש מארס על עצומה שתמכה בתלמידי התיכון וביקשה ממנחם בגין לשנות את מדיניותו, לא ידעו כי הם מתחילים בגילגול כדור־שלג שיגיע לממדים גדולים מאד של תנועת־המונים.

חיש מהר קמה תנועה אמורפית, חסרת מנהיגים בולטים, שגרפה עימה חלקים גדולים של הציבור הישראלי הנאור. אנשי המרכז, הימין והשמאל מצאו את עצמם, בפעם הראשונה מזה זמן רב, ביחד בתנועת־שלום רחבה.

שלוש־ארבע הפגנות־ענק זיעזעו את עמודי השילטון.

במהלך שנת 1978 מילאו שלום־עכשיו ושאר סוגי הפעילות הציבורית למען השלום תפקיד חשוב. הם עזרו לאל־סאדאת להשיג, לפחות חלקית, השפעה על דעת־הקהל הישראלית, כדי שזו תלחץ על הממשלה לעלות על דרך השלום.

אחרי מחצית 1978 מיקד אל־סאדאת את יוזמתו במאמץ להפעיל את ארצות־הברית כמפשיר לכפיית השלום על ישראל.

כל הדרכים הובילו את ישראל לקמפ־דייוויד. יעבור זמן רב עד אשר ייודעו כל הפרטים על מה שהתרחש. ב־13 ימים של ניתוק מוחלט מכלי־התיקשורת, בקמפ־דייוויד. אך לגבי דבר אחד אין ספק: היתה שם התערבות מאסיווית של ארצות־הברית.

אין ספק בכך שבגין הסכים לכמה פרטים מכריעים תחת לחץ מאסיווי אמריקאי זה, שלא פסק לרגע. מאידך, לא הספיק כוחו של קארטר כדי לכפות את כל הדברים שבהם דגל בראשית השנה. מן „המולדת הפלסטינית" לא נותר הרבה במיסמכי קמפ־דייוויד.

דבר אחד היה ברור: המאבק הפנימי בלבו של בגין הוכרע בקמפ־דייוויד.

הוא הקריב את החלום של ארץ־ישראל השלמה על מיזבח המציאות, הסכים לחלוקתה מחדש של ארץ־ישראל המערבית.

שר־הביטחון, עזר וייצמן קדם לו בכך בעשרה חדשים. במשך תישעת חודשי המשבר, הוא מילא תפקיד חיוני. הוא היה היחידי מראשי ישראל שהיה מסוגל לחצות את הקווים ולמצוא אוזן קשבת בצד השני. כלפי הציבור בישראל ובמצריים כאחד, הוא המחיש את התיקווה שיוזמת אל־סאדאת תינצנה, בסופו של דבר. הוא נתן את הגושפנקא, של מנהיג לאומי ומצביא עטור־ניצחון, לקביעה שהשלום חשוב לביטחונה של ישראל יותר מאשר שטחים. במהלך שנת 1978 עבר עזר וייצמן שינוי מהפכני מנץ קיצוני ליונה פקוחת־עין. הוא סימל את השינוי הגדול שחולל אל־סאדאת בישראל.

שקיעת המערב

בשיש האחרון של שנת 1978 פיטר נשיא ארצות־הברית ג'ימי קארטר את שר־האנרגיה שלו, ג'יימס שלזינג'ר, בשל עצמאותו היתרה. בדברי הפרידה, דיבר שלזינג'ר על „הגוף הגיאו־אסטרטגי" ו־השליך לתוך החלל נבואה קודרת.

אם ישתלטו כוחות עוינים על ברז־הנפט במיזרח התיכון, אמר, „פירוש הדבר יהיה סוף העולם שהכרנו".

במהלך השנה שחלפה מאז הכריזו, דומה שבא „סוף העולם שהכרנו". השאה הפרסי הודח מכסא בראיון, ובמקומו בא כל המוסכמות שבעולם, ותבע בעקשנות את הסגרת השאה חמודח לשם מישפט בטהראן. אנשיו של האייתולה השתלטו על השגרירות האמריקאית בטהראן, ולכדו את עובדיה כבני־ערובה עד שהשאה יוסגר, לידם. ארצות־הברית היתה גלתה כענק כבול חסר־אונים.

לפני שני דורות כתב היסטוריון גרמני בשם אוסוואלד שפנגלר יצירת־ענק קודרת, שהיתה לה השפעה עצומה על מחשבת המאה ה־20. שמה העיד על תוכנה: שקיעת המערב.

בשנת 1979 היה נידמה כי כל הנבואות והתפיסות האלה בדבר שקיעת־המערב מתגשמות בצורה שלא היתה צפוייה עוד לפני עשר שנים. מעל לתרבות המערב ריחפה סכנה של שואה.

התרבות המערבית כולה תלוייה בתקופה זו בשמן־האדמה. הנפט הוא מקור־החיים. הוא המסובב את הגלגלים הכבדים של הטכנולוגיה — היצירה המרכזית של רוח־המערב. אם ייסגרו הברזים של ציינורות־הנפט, ייחנק המערב, פשוטו כמשמעו.

האיש שאיים על תרבות המערב אינו ג'ינג'יס חאן חדש, הבונה פיראמידות של גולגלות־מתים. אין הוא גם מדען מטורף, הלוחץ על הכפתור של טיל גרעיני.

השייח' אחמד זקי אל־יאמאני אינו רוכב על סוס או טנק, אלא נוסע במכונית קאדילאק שחורנית. הוא ההיפך מגיבור כובש. הוא מייצג את המעצמה החדשה, המסוגלת עתה להמית שואה על „העולם שהכרנו". העולם של המערב.

ישראל לא היתה צופה קטנה ופאסיבית ביציע, כאשר התרחשו המאורעות האלה. להיפך, היא מילאה בהם תפקיד מרכזי, הרבה מעבר לכוחה ולממדיה. מקומה שכן במרכז העולם הערבי, בשולי אר־צות־הנפט, על נתיבי היבשה והים של הנוזל השחור.

מעולם לא היה הקשר בין גורל ישראל ובין ההזהב השחור כה בולט, ובלתי־אמצעי, כמו ב־1979.

היו ישראו אפשרות לכריתת ברית חדשה בין ישראל ומעצמת־הנפט. היו שחלמו על מיבצע צבאי להשתלטות על שדות־הנפט של חצי־האי הערבי. אך הכל הבינו כי מאבק־הקיום של ישראל הפך חלק מן המאבק הגלובלי שבין מעצמת־הנפט הערבית ובין העולם־המערבי.

וכמו לחדד עימות עולמי זה, התהפכה לה חרב האיסלאם באיראן, והביאה לשילטון את האייתולה חומייני, שהדיח בעורמת־המונים את השאה האיראני, והביא על המפה, מושג חדש: הרפובליקה האיסלאמית.

על איראן ירד הלילה של הכפייה הדתית הטוטאלית. אנשי המישטר הישן הוצאו להורג בסיטונות על־ידי בתי־דין מהפכניים. הומוסכסואלים הועמדו לפני כיתות יורים, יחד עם מנהלות של בתי־בושת. נואפים הולקו בפומבי. דיהים של גנבים נקטעו. שותי משקאות חריפים הולקו ברחוב. הנשים ניצטו להסתיר את פניהן בפומבי מאחרי צעיפים שחורים.

1979: איש גוש אמונים קופץ על מכוניתו של מנחם בגין

מעולם לא היתה מעצמה כובשת מוזרה יותר. ערב־הסעודית משתרעת על פני מידבר אדיר, שהוא כימעט ריק מאדם. השילטון בה מצוי בידי חבורת נסיכים. מיספר תושביה אפסי לעומת עוצמתה.

אולם מעצמה זו רובצת על האוצר החשוב ביותר בעולם — הנפט.

הכיבוש הסעודי החל ב־6 באוקטובר 1973. בעיקבות סירובה של גולדה מאיר לסגת מתעלת־סואץ, והחלטתה להקים את העיר ימית, חצו גייסות מצריים את התעלה, ואילו הסורים הבקיעו את חזית־הגולן. לא היתה זאת מילחמה נוספת בין מדינות־זוטא. היתה זאת התמודדות ראשונה בין המעצמה הערבית העולה והמעצמה המערבית השוקעת.

באותו יום לא נפלו רק מעוזי קו בר־לב המהולל. יחד עימם נפלו מעוזי העושר של המערב.

אמבארגו־הנפט הערבי היה לאין שיעור חשוב יותר מאשר האירועים בשדה־הקרב. עליית מחירי־הנפט גרמה לתחילתה של מהפכה כלכלית. היא העבירה את הון־העתק של העולם המערבי לידי הערבים. אחרי שפירות עבודתם של עמים שלמים הופקעו במשך מאות בשנים על־ידי המעצמות המערביות, החלו הערבים מפקיעים את פירות עבודתם של עמי־המערב.

כל התהליכים האלה היו בעיצומם ובהריפותם בשנת 1979. אנשי מערב ספסמיים היו בטוחים שזהו תהליך שאין לו תקנה, חלק משקיעת המערב, כנבואתו של שפנגלר. אחרים סברו כי התהליך הוא עדיין בחיתוליו, וכי ניתן יהיה לעצרו ואף להפוך את הקערה על פיה. היו שחלמו על מיבצעים צבאיים כדי לשנות את המצב, והיו שחלמו על שינוי במשק האנרגיה העולמי. שיחזיר את הגיון הערבי לבקבוק שממנו נחלץ.

על איראן השתלטה רוח של קנאות פרימיטיבית, מוחלטת ובלתי מתפשרת.

התנועה שייצגה אותה בשנת 1979 נקראה על שם מנהיגה: חומייניזם. יתכן כי החומייניזם הוא תשובת המיזרח לאתגר המרכזי של הדור: שקיעת המערב.

חומייניזם נוסח ישראל

מייד עם השתלטו במולדתו, קרא האייתולה חומייני למילחמת העולם המוסלמי כולו בישראל, כדי לשחרר מידי היהודים את ירושלים, אחת משלוש הערים המקודשות לאיסלאם.

אולם לפחות בטווח הקצר, לא היווה החומייניזם האיראני סכנה לישראל. להיפך, הוא הכריח את עיראק להעביר את תשומת־ליבה מחזית ישראל לחזית איראן, ובכך הקל על הלחץ הצבאי הפוטנציאלי של „החזית המיזרחית" על ישראל. האיום האמיתי של החומייניזם על ישראל לא היה חיצוני. הוא היה פנימי.

מזה שנים הרימה את ראשה בישראל תופעה, שעד לעליית האייתולה הפרסי לא היה לה שם מתאים. גם לתופעה זו הדבקה לעיתים קרובות, בטעות, תווית הפאשיזם. רק השנה נמצא לה שם מתאים: חומייניזם.

התומייניזם הישראלי, שהטביע את חותמו על 1979 לא היה חיקוי לתופעה האיראנית. הוא היה תופעה ישראלית מקורית. אך הדמיון בין שתי התופעות היה מפתיע, ולעיתים מדהים.

החומיינים הישראליים האמינו, כמו האייתולה המזוקן, כי יש להם קשר ישיר עם הקדוש־ברוך־הוא, המנחה את צעדיהם והמכוון את מעשייהם. הם כפרו בסמכותה של הממשלה החילונית, גם כשזו היתה קרובה לתפיסתם. הם ראו את עצמם זכאים, ואף מחוייבים, להפר את החלטות הממשלה בכל עת ובכל מצב כאשר היה נדמה להם שהן מגבילות את מעשיהם.

באיראן ובישראל היו החומיינים בטוחים כי מותר להם להרוג, לשדוד, להפקיע ולשלול מן הזולת את זכויות־האדם — היסודיות — כי אכן, זוהי חובתם הקדושה, לכלל האומר כי „המטרה מקדשת את האמצעים". הם היו בטוחים כי גם האמצעים שלהם קדושים הם.

החומייניזם הישראלי, כמו אחיו־יריבו האיראני, הוא ביטוי נוסף לשקיעת המערב כמקור־השראה תרבותי.

רב־אלוף רפאל („רפול") איתן הדהים רבים, כאשר המתיק את עונשו של איש־הג"א שרצח בדם קר ערבי עובר־אורח בירושלים, והשאיר לו רק תקופת־מאסר מגוחכת. התדהמה גברה שבעתיים, כאשר חזר על כך לגבי הקציין־הרוצח במיבצע־ליטאני שחולל פשע־מילחמה כה נתעב, כלפי אזרחים חסרי־אונים. רק בשליש האחרון של שנת 1979 פורסם שמו של סגן פינטו, שגידון ל־12 שנות מאסר, ובעיירעור הופחת עונשו לשמונה שנים — והרמטכ"ל המתיק את העונש עד לשישרור.

כאשר חותקף הרמטכ"ל על החלטות אלה, התייצבו לימינו חוגים רבים — ראשי ציבור הסטודנטים, אזרחים פרטיים, קבוצות פוליטיות, מיפלגות.

זוהי זה מיפקד מרשים של החומייניזם הישראלי — פסילה מודעת של הערכים המקובלים וקבלת עול נורמות חדשה.

אין ספק ששר־הביטחון היה מודע להתליך השחיקה המוסרי ההדרגתי שעבר משך תישע שנות ההוקת השטחים הכבושים על צה"ל, לעתים גם הוראות של האלוף ישראל טל לצמרת הפיקוד העליון של צה"ל, בכוונה להשיב לצבא זה את עליונותו המוסרית, כפי שהתבטאה בעבר.

סתימה קטנה ובלתי מסוכנת

במחצית שנת 1979 הגיע מנחם בגין לפיסגת חלומותיו. הוא הצליח במקום שבו ניכשל דויד בן־גוריון, יריבו הגדול, וחתם על חוזה־השלום הראשון עם מדינה ערבית. הוא חי בענן של אויפוריה. הוא היה משוכנע כי חתם על חוזה שהוא שלום־נפרד לא רק בצורתו, אלא גם במהותו, וכי מצריים משלמת רק מס־שפתיים לעניין הפלסטיני.

אלא שהנושא הפלסטיני הרודף את ישראל מראשית העשור, המשיך לדבוק בה ביתר שאת. חדוות־השלום במצריים פגה. ה„גירמול" בא טיפין־טיפין, מתוך מילוי קפדני אך חסר־חשק של התחייבויות החוזה.

במחצית השנה לקה מנחם בגין מסתימת עורק במוחו, סתימה קטנה ובלתי־מסוכנת. בכל השטחים האחרים היה מצבו של ראש־הממשלה בכי־רע. סיקרי דעת־הקהל ניבאו לו תבוסה מוחצת בבחירות. בכל השטחים הכלכליים והחברתיים קצרה ממשלתו חורבן, ועצם תיפקודה הלקוי הפך נושא ציבורי מרכזי.

לקראת סוף השנה החלו גורמים רבים בליכוד להזכיר את שמו של שר־הביטחון, עזר וייצמן כ„יורש לבגין". משה דיין טרק את הדלת ועזב את הממשלה. קרבות המלל בין עזר וייצמן לאריק שרון הפכו לפומביים. שר־האוצר שימחה אורליך הביא את המשק והכלכלה הישראליים, אל עברי פי פחת. ניסיון נואש להצלת הכלכלה ערך ראש־הממשלה, כאשר החזיר לשולחן הממשלה את יגאל הורביץ, מהמיעוט של ארץ־ישראל השלימה. פרשת בסאם שבעה חשפה לעיני כל את אין־האונות של הממשלה בעניין הפלסטיני.

תבוסת אנשי גוש־אמונים לאחר קבלת עתירתם של תושבים ערביים נגד אלון־מורה, יצרה שד חדש, שעתיד לאיים על הפוליטיקה הישראלית זמן רב, אלא אם יימצא פיתרון שיענה על צרכי ישראל ועריבי הגדה, מבלי שיפגע בהסכמי קמפ־דייוויד, האומרים לספח חלקים מהגדה למדינת ישראל.

שלמי מרגלית

מכתבים

טנים תחת טנקים

בעיקבות הכתבה „קן הקוקיה בחאקי" („העולם הזה" 2196).

„קן הקוקיה..." כך היתה עונה פקידתו של מפקד המחנה על צילצולי הטלפון, וזאת באמת היתה האווירה במחנה. אנשי מילואים מסתובבים במחנה בלבוש אזרחי, נהגים ברכב אזרחי, בהיותם בשירות מילואים פעיל. הם היו פטורים מכל תפקיד (שמירה וכו'), זילזלו במפקדים בעלי תפקידים. בקיצור: המישמעת הצבאית פרחה הלכה.

והרי דוגמה — שינויים במחנה לקראת ביקורו הצפוי של שר־הביטחון. כיסא מפואר מפנה מקומו לכיסא צה"לי תיקני. מכונת איי־בי־אם חשמלית מפנה מקומה למכונת־כתיבה רגילה, תקנית. עובדי נקיון אזרחים מורחקים מן המחנה באותו היום. פקידות וכתבניות מיותרות — כנ"ל. בקיצור: מחנה תיקני, אבל אחר.

אבל מה נאמר על כך, שחייל הקובל נגד מפקדו נשלח מייד לבדיקה אצל ועדה פסיכיאטרית, ולא בדרך החוקית? האם אנו נמצאים ברוסיה, שבה כל המתלונן נגד המימסד נשלח לבית־חולים לחולי־נפש? שם עומדים קצינים שסרחו בפני כיתת יורים, קבל עם ועדה.

האם לא די לנו במחדלי יום־הכיפורים? האם צה"ל קיים לביקורת שר־הביטחון בילבד? האם נגן על ארצנו במיגרשי הטניס, תחת הסנקים?

יש להוקיע נוהגים נפסדים אלה ולשר־שם.

אבי סוקולסקי, ראשון־לציון

● ● ●

זמנים חדשים -

זמירות ישנות

על שטחים ומרחב באידיאולוגיה הנאצית („העולם הזה" 2207).

הכתבה שלכם על תוכניות ההתנחלות של הנאצים בשטחי הכיבוש במיזרח־אירופה היא מאלפת ומדכדכת גם יחד. ודי לחכימא ברמיזא.

מהיכן לקחתם את התצלום של דגם ההתנחלות, שליווה את הכתבה?

א. פלגי, תל־אביב

● התצלום, שפורסם במקורו בחוברת הדרכה של קציני האס־אס הנאצי, הופיע גם במחקרו של הפרופסור אוריאל טל, בריבעון להיסטוריה זמנים. תצלומים נוספים שהופיעו באותו מחקר — ראה תמונות.

● ● ●

המחסום הפסיכולוגי

על המדור של יעקוב („קובי") שרת — „האיש מן המאדים" („העולם הזה" 2207).

חידוש מרענן, למי שבקיא בהווי הפוליטי וההיסטורי של היישוב היהודי בארץ, בזמן המנדאט הבריטי ובשנותיה הראשונות של המדינה.

מי היה מאמין, שבנו של שר־החוץ הראשון של ישראל, שהיה במשך שנים האיש השני בחשיבותו בהנהגת מפא"י, יצטרף, כמשתתף קבוע, לצוות העולם חזה.

אכן, מים רבים זרמו בירקון מאז שניסתה צמרת מפא"י, בניצוחם של דויד בן־גוריון ומשה שרת, ובעזרתו של מנגנון־החושך של איסר הראל, לסתום את הפה של עורכי השבועון ולהביסו, בעזרת שבועון מתחרה — רימון — שהתפגר מבלי שהשיג את מטרתו.

כל הכבוד לעורכי השבועון, כל הכבוד גם ליעקוב שרת, שהעז לפרוץ מחסומים פסיכולוגיים ולהתגבר על שינאות ישנות.

אברהם שוורצמן, פתח־תיקווה

● ● ●

השר שלא היה

יום אחד מתעורר ח"כ כסילי ו־מחליט לזכות בתואר של כימעט־שר־חוץ („העולם הזה" 2207).

השיגעון האופנתי בקרב הח"כים, ללחוש באוזני עיתונאים ומדליפים למיניהם על מועמדות־מטעם־עצמם להנות שר־החוץ המיותמת, הוא ממש מגוחך ופוגע בכבודם של נבחרי העם.

הריני ממנה את עצמי מועמד־מטעם־עצמי לכהונת שר־ההיסטוריה. לא פחות ולא יותר. ושני טעמים לדבר: (א) עד כה דיברו כולם על שר־ההיסטוריה מבלי שאיש

(המשך בעמוד 13)

---

* סידרת ציורים שנועדה לכסות קיר גדול בברונשוויק, ולהמחיש את הזכויות ההיסטוריות של העם הגרמני על השטחים הכבושים במיזרח.

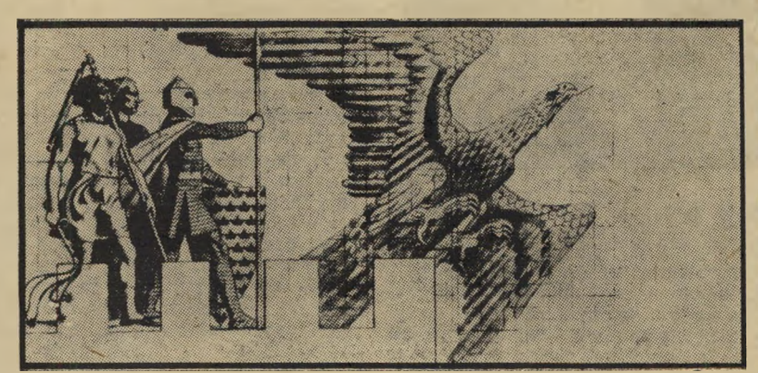

זכויות היסטוריות בציוריקיר: „שומרי הגבול המיזרחי"*
עם הפנים מיזרחה

זכויות היסטוריות בציוריקיר: „הקרב על ארץ חדשה"
אבות הגרמנים נגד הטטרים

כמו מצפן המצביע תמיד צפונה, את חוזרת, בהתמדה מדאיגה, למצבים ישנים ולקשרים ותיקים. הזהרי!

דעי שלא כל תגובה הדומה לזו בה נתנסית בעבר — זהה עם מה שאת כבר יודעת. את עשוייה ללכת על קרקע בטוחה — ולהיתקל ב־מוקש ריגשי. מעל ל־כל — הישמרי לא ל־סבך אדם בקשרים רי־גשיים עזים פי כמה מן הבידור הקל לו התכוונת וציפית ב־עצם. השתדלי בשבוע זה ללבוש סגול.

* * *

ועכשיו — השבוע הגורלי. עד כה התכוונת להכין את הקרקע. השבוע תצטרכי להלום — כל עוד הברזל הוא חם. מגע חברתי הולם את תוכניותייך. בייחוד ביום ו', סוף השבוע, שהוא גם הירח ה־חדש. אבל טוב תעשי אם לא תסמכי יתר־על־המידה על אחרים ובייחוד לא על חב־רותייך הטובת יותר. על בחורים אינך סו־מכת בין כה וכה, למרות שאחד מהם, תתפלאי לשמוע, מהימן יותר מהאחרים.

* * *

אתה זקוק למשענת רצינית בדמות חיי משפחה יציבים ומאושרים, ככלות הכל, הם משקל הנגד היחיד לסערה ה־נפשית העוברת עליך בהתייחסותך לגורמים חיצוניים. זכור רק כי המצב כלפי פנים לא יו־כל להיות יציב ומאושר לאורך זמן, אם לא תדע מקור עצבנותך ולהת־גבר על עצמך. אדם קרוב אליך יגלה כלפיך הבנה ויעזור לך.

* * *

השבוע הוא שלך, בת גדי: אהבה, אהבה ועוד פעם אהבה. מריבה קטנה עם בן־זוגך, תסתיים בטוב. ההתפייסות תבוא ב־מהרה וחייכם ימשיכו להתנהל על מי־מנוחות. לך, בן גדי, מצפה שבוע מפרך. אבל בסופו תקצור אתה את התוצאות הברוכות. השתמש ב־מוחך ולא בכוחך. במישור הרומנטי צפויות לך השבוע הפתעות, אך זה תלוי אך ורק בך אם תיפולנה לזרועותיך.

* * *

השבוע מסוכן מאוד לבנות דלי. הן יכולות להסתבך בהרפתקאות העשויות לגרום לסי־בוכים אישיים ובריאו־תיים, זמן רב לאחר ש־תשכחנה את התקרית עצמה. מוטב, איפוא, לא להרבות בקשרים חברתיים ולהגביל את המגע עם אנשים חד־שים — בייחוד בסוף השבוע, מיום ה' עד מוצאי שבת. לבשי צבעים בהירים.

* * *

מצאת גבר אבהי שנותן לך יחס עדין וחם, הוא עוזר לך לפתור את בעיותיך. הינך מתגדרת בבעיה אחת ומזניחה דברים הע־שויים להסב לך אושר רב. שימחה שמצאת ב־מקום עבודתך החדש, תפיג את דכאונך כליל. סעי לחופשה קצרה עם בני ביתך, הקדישי להם את מלוא תשומת ליבך ותבואי בעתיד על שכרך. מישהו מבני ביתך יזדקק לטיפול רפואי, עזרי לו. שימ־רי על יופייך: הוא כרטיס הביקור שלך.

האושר ממך והלאה. אינך רואה תוצאות מקוות מפעילותך ה־רבה, אנשים חותרים תחת מעמדך, אינך זוכה לגילויי חיבה אמיתיים, ובדידותך גורמת לך לדיכאון נפ־שי. נסה להתגבר על האגואיזם ההורס או־תך. בת מזל טלה — הגבירי מאמצייך להת־קדם בסולם החב־רה, לא בהכרח על חשבונם של אחרים.

* * *

גילויי ידידות ורצון טוב כלפי מכרים חדשים, אשר הכרת אותם רק בימים אלה, עשויים להשתלם לך ב־מרוצת הזמן. אל תטרב לארח מכרים חדשים, גם אם יביאו איתם ידיד משלהם שאינו מוכר לך כלל, ושאינו מוצא חן בעיניך. בע־ייך משפחתית אינטי־מית ורגישה מאוד, עשוייה לבוא בקרוב על פתרונה המוצלח.

* * *

השבוע תצעד צעדים גדולים קדימה, ותתקרב למטרתך ה־נכספת כפי שלא היית קרוב מעודך. וזה לא סתם רמז. צפוי לך סיפוק אינטלקטואלי ואמנותי ובעקבותיו — ביקור מפתיע של ידידה ותיקה ואהובה עליך. היזהר מעצבנות יתר. ואל תייחס לדב־רים יותר חשיבות מ־המגיע להם בדרך כלל. אל תחמר.

את יכולה להאמין בכוכבים. הם לא משקרים. ואם הם אומרים לך שכדאי לך להתנהג בחביבות, מלאי את כל מישאלותיו. זוג מכריך ינסו להוריד אותך מה־דרך בה את הולכת שנים. הם סתם שמרנים. מה יש? אפשר גם ל־התהולל לפעמים. אם לא עכשיו, אז אימתי? ה־עיקר לשמור על הטעם הטוב בכל התנהגותך. ועליך יש לסמוך בהחלט. מדוע הפסקת לקרוא בזמן האחרון?

* * *

ערמומיותך הטיבעית תאפשר לך להת־גבר, בהדרגה ומאחו־רי הקלעים, על מיכ־שולים שנתגלו בדר־כך אל האושר ואל ח־תילה. תצטרך לחב־ליג על הרבה עלבונות, השבוע, ואתה תעשה זאת — גם אם בחרי־קת שיניים. אבל הב־לגה משתלמת. לקראת שבת אתה נמצא שוב בנקודה ממנה אפשר להתחיל הכל מחדש.

* * *

אל תהססי להגיד בתוקף את מה שיש על ליבך לומר לו: בייחוד אם הוא ממשיך כמינהגו הנלוז. אל תהיי כלבתא — אבל אל תהיי גם קורבן־עולה לשיגעונותיו. עסק בלתי רגיל מושך את התעניינותך. לשווא. זה לא בשבילך, ואם תיגע בו תיכווה. ביום א' גם לא כדאי לך לצאת או לקיים קשר טלפוני עם חו"ל. זהו יום להת־בודדות ולהתבוננות עצמית. לבשי ורוד בהיר ואל תהיי מגונדרת יתר על המידה.

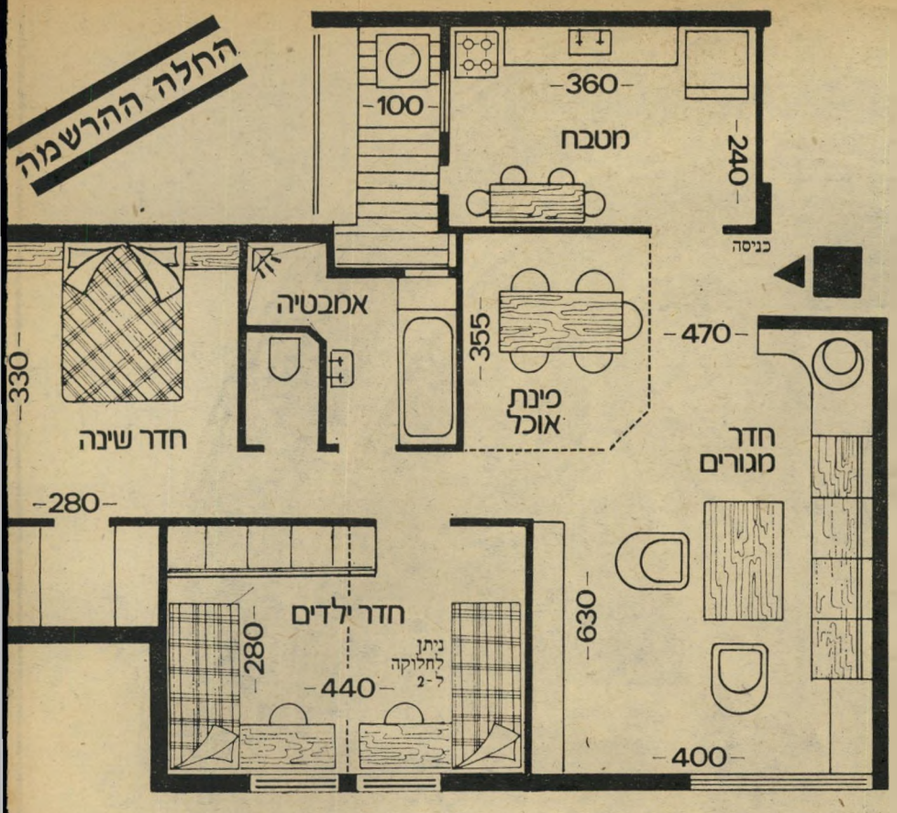

זוג צעיר, בקלרין אתם מתחילים מלמעלה:
דירה טובה, בשכונה מפותחת, במחיר דירת זוגות־צעירים.
בגני־ראשון אתם רוכשים דירה בשכונת־יוקרה, ובה כל השרותים המסחריים והקהילתיים: גני ילדים, בתי ספר, טיפת חלב, טיילות ומדשאות.
הדירה, כפי שתראו בתכנית, מתוכננת כך שתוכלו לגור בה לאורך שנים, גם כשהמשפחה תגדל.

- ★ חדר מגורים ברוחב 4 מ'
- ★ חדר הורים + חדר ארונות
- ★ חדר ילדים עם שני חלונות מתוכנן מראש לחלוקה לשני חדרים בלי הוצאות נוספות
- ★ פינת אוכל גדולה ומוארת
- ★ מטבח מרווח הכולל פינת אוכל ליום־יום

המחיר: 1,150,000.- ל"י*

תשלומים בשיטת המסלול האישי.
לזוגות צעירים זכאי משרד השיכון אפשרות למשכנתא משלימה.
משכנתאות גדולות לקונים במכירה חופשית.

פרטים והרשמה במשרדי קלרין דירות:
ראשון־לציון, רוטשילד 38. רחובות, רח' בית הפועלים 6.
אשדוד, רח' רוגוזין 4.

* לא כולל פיתוח ומע"מ.

שלב נוסף של קלרין דירות
CLARIN

זוג צעיר התחל מלמעלה

משרדינו בראשון-לציון פתוחים גם ביום שלישי אחה"צ.

אוליביה מדור לדור

זמנים חולפים, עתות משתנות,
סבון "אוליביה" – לעולם נשאר.
"אוליביה" סבון היופי של עץ הזית
מכיל שמן זית ומרכיבים טבעיים,
לרעננות ולעידון העור.

"אוליביה" – הסבון העובר מדור לדור
וניחוחו עמו.

עץ הזית

מכתבים

(המשך מעמוד 10)

טרח להצביע מועמד כדי לאייש את המישרה הנכבדה הזו; (ב) אחרי שיקול דעת אובייקטיבי הגעתי למסקנה, כי אני איש מתאים לשבת על כיסאו של שר־ההיסטוריה.

מעתה ואילך, כאשר תשמעו מישהו אומר „...ועל כך יפסוק שר־ההיסטוריה", דעו לכם שהכוונה אלי.

עקיבא גירון, תל־אביב

● כשיודע מקום מושבו המדוייק של שר־ההיסטוריה ויהיו בידינו פרטים על לישכתו ועל השעות שבה הוא יקבל קהל — נפרסמם ברבים.

● ● ●

אוייב החקלאות מס' 1

בכנסת התהווה ליכוד לאומי נגד שר־החקלאות — אך האיש בשלו, מתמיד בהרס החקלאות.

כדאי לשים־לב לדבר חסר־תקדים בחיים הפרלמנטריים שלנו: כל הכנסת כימעט, קואליציה ואופוזיציה גם יחד, מלוכדת בהכרה שאריק שרון הוא אוייב החקלאות מס' 1. הוכחה לכך ניתנה לאחרונה במלי־אה, כשיער של ידיים הורם נגד שר־החקלאות. והוא בשלו: מסרב להתפטר

וממשיך לעמול כשר־ההתנחלות, מבלי להקדיש מזמנו וממרצו לנושא החקלאות.

ציוי לפידות, חיפה

● ● ●

שוקו חלב

הצגת בכורה של נערות ישראליות („העולם הזה" 2205).

אפילו שאינני חסיד נלהב של הצד הקל והבידורי של שבועונכם, נהניתי מהצגת הבכורה של דנה עלי. נעים להיווכח שגם בימים אפורים אלה, עדיין יש משהו המקרין אור בקירבנו.

שימעון גור, ירושלים

● ● ●

ילדי סעיף 5

מי יזאג לילדים האומללים, ש־יוולדו כתוצאה מהתיקון המחפיר בחוק ההפלות?

על כך לא נתן איש מנבחרי העם, שתמכו בתיקון החוק, את דעתו. והרי עתה ברור כשמש בצהריים, שייבו הילדים המסכנים, בנים למישפחות גדולות, שיגדלו תוך הזנחה וחוסר תשומת־לב.

אילו היו תומכי התיקון קצת הומאניים, היו מלווים את התיקון בחוק חדש, שיבטיח לפחות טיפול ודאגה לילדים שיוולדו לאמהות השרויות במצוקה. אך הם לא עשו זאת. אותם העסיקו חישובים אחרים.

אולי תשקיעו אתם קצת מחשבה בנושא. ותיזמו הצעות לשיפור המצב.

דיה שורין, תל־אביב

● ● ●

זהירות – אש!

על העישון בתחנות הדלק.

כימעט בכל פעם שאני בא לתחנת־דלק אני נתקל באותה התופעה: עובדי התחנה מעשנים גם ליד מיכל הדלק הפתוח של המכונית שאותה הם משרתים.

אין צורך לומר, עד כמה מסוכן העישון בתחנת־דלק, במיוחד ליד מיכל פתוח. לכן יש, לדעתי, לנקוט בצעדים חמורים

אלי אלון
צעדים חמורים

כדי לחסל תופעה מסוכנת זו. כך, למשל, יש לפטר מייד עובד תחנה שיימצא מעשן בשעת עבודה. צעד כזה, ודומים לו, אולי לא יביא לחיסול התופעה, אך יש בו כדי לתרום לצימצום ממדיה.

אלי אלון, עיתונאי, באר־שבע

● ● ●

החיפושיות ואום כולתום

בכוח הנפט להצעיד את הארצות הנחשלות אל המאה העשרים.

לא ניתן להוכיח את הדבר מבחינה מד־עית, אך יש תרבות עליונה ויש תרבות נחותה. התרבות המערבית נקלטת בטב־עיות בקרב אוכלוסי הארצות הנחשלות ומהווה דגם לחיקוי. למשל: החיפושיות פופולאריות אצל הערבים ואילו אום כולתום דוחה צרפתי או אנגלי על הסף. מסקנה: התרבות המערבית עליונה.

תרבות עליונה מולידה טכנולוגיה מת־קדמת. טכנולוגיה מתקדמת נושאת עמה שפע חומרי. לארצות המערב יש תרבות עליונה ואילו לארצות הנחשלות יש טפט. ובכך יש צדק היסטורי. שכן ההיסטוריה נתנה את הנפט בידי הנחשלים, כמכשיר שאמצעותו הם יכולים לאזן את נחיתו־תם לעומת העליונים. אך הנחשלים, מתו־קף היותם נחשלים, אינם מסוגלים להבין איזו הזדמנות העניקה להם ההיסטוריה, והם משתמשים בנפט לנקמה.

על רקע זה ניתן להבין את התפרצות האיסלם, כביטוי לתיסכול ולמרירות ול־נחיתות של הנחשלים לעומת העליונים. המערב נענש על כך, שלא השכיל להבין שעליו לחלק את משאביו עם הנחשלים.

הטבע דורש איזון סוציאלי לא רק בין אזרחי אותה המדינה, אלא גם בין כל הארצות. העיקרון הסוציאלי אומר: חייב להיות איזון בין עניים ועשירים, בין בורים ומשכילים, שאם לא כן קמים ה־נחותים על העליונים, כפי שאכן מתרחש נגד עינינו. על המערב מוטלת חובה ש־אין להתחמק ממנה: לעזור לנחותים לע־זור לעצמם, באמצעות כוח הנפט, להת־קדם אל המאה העשרים. עד כה סייע ה־מערב לנחשלים מתוך שיקולים של מאזן בין־מעצמתי ולא סוציולוגי. ובכך הטעות היסודית. לכן הובן הדבר אצל הנחשלים כהתנשאות וכניצול אימפריאליסטי גס.

ז'אן פול לופמן, יפו

תשבץ השולם הזה 2209

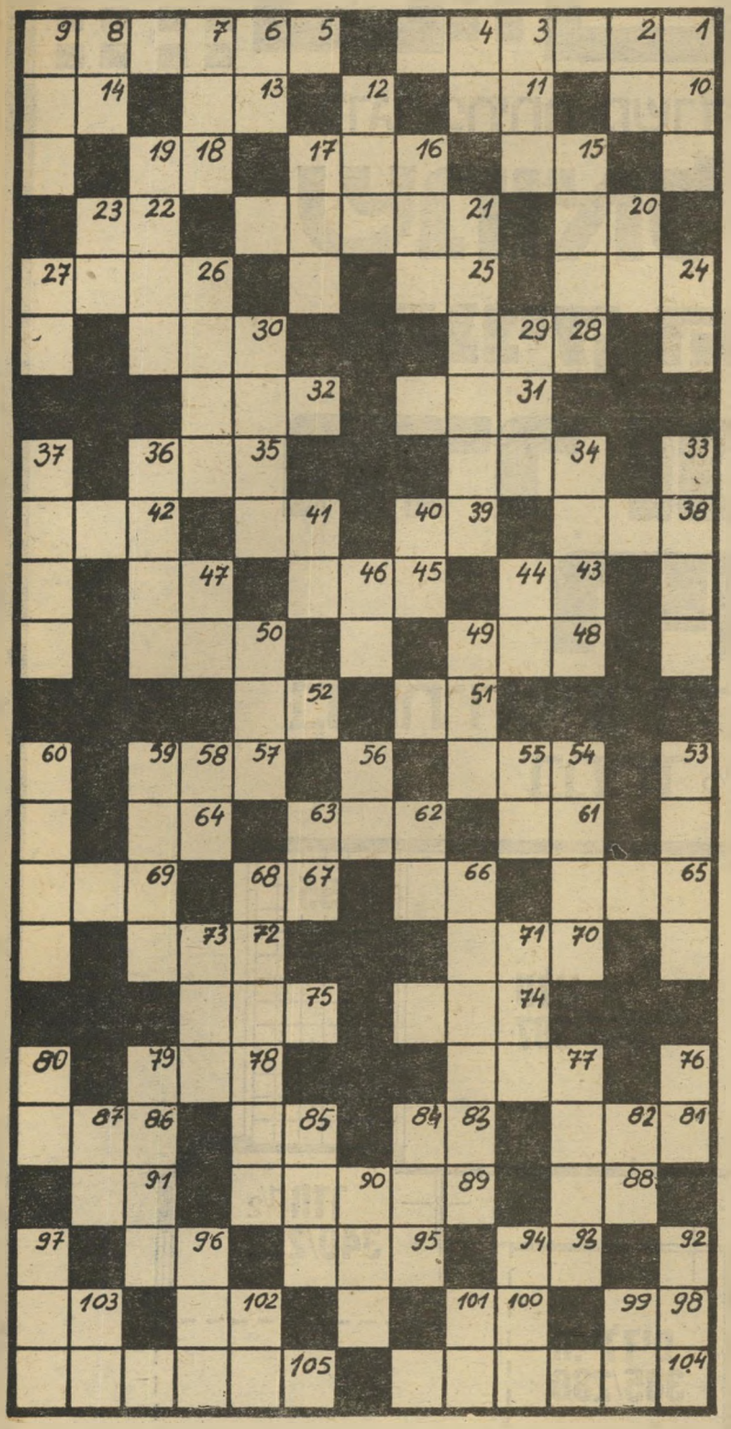

מאונך:

1) למרות; 2) חומת־מים; 3) מטרה; 4) נהר באפריקה; 6) מטבע יפאני; 7) מחית; 8) ודי בלי סוף; 9) לא הרבה; 12) הירהור; 15) גן; 16) קידוח־הנפט הראשון בארץ; 17) דוכן מוגבה; 19) בית יעקב לכו ונלכה (ר"ת); 20) גינת־נוי; 21) חרק הניזון מנמלים; 23) מסולם הצלילים; 24) הבל; 26) אילוץ; 27) מילת־שאלה לזיהוי; 29) מילת־שאלה; 30) חודש בשנה הנוצרית; 33) כסף; 34) לא חלבי; 36) סיור; 37) אטימות; 40) שרוי בתענית; 41) מסולם הצלילים; 44) התכופף; 46) נצח; 47) תנועת־מים; 49) כלל הידיעות; 50) פשע; 53) איש־כהונה נוצרי; 54) כד; 55) כיתה דתית; 46) מלכסיקון הבקר; 48) כיוני; 59) שירה; 60) סובייקט; 62) אסקופה; 63) עלוב־נפש; 66) מן היבשות; 68) קיבוץ ליד ירושלים; 71) ניסיון רב; 73) העלה תרומה; 76) אוייב; 77) חזיון־לילה; 79) לכאן; 80) בתוכה; 82) שן הפיל; 84) חסר־טעם; 85) כתובת; 87) מסולם הצלילים; 90) מלחין צרפתי; 92) „וישר"; 94) ספינת־המידבר; 96) צד; 97) יישוב בארץ; 99) אחוריים; 101) ישן; 102) מחוספס; 103) לא עבה.

מאוזן:

1) בתי־עסק; 5) העברה משפה לשפה; 10) ירד; 11) מילת־יחס נפוצה; 13) פלא; 14) עליך לדעת!; 15) רוח רעה; 16) מן החרקים; 18) מידת־יבש עתיקה; 20) אחורי הגוף; 21) צרור חיטים; 22) מצבת־זיכרון; 24) אגו; 25) כלי בשחמת; 26) משהו; 28) בלעדי; 30) עיר־נמל עתיקה בארץ; 31) חלק בארוחה; 32) עם; 34) בתוכם; 35) חום גדול; 39) מעשה; 39) מוקיון; 41) בשבילי; 42) ים קטן; 43) אביון; 45) מטבע קטן; 47) גוף; 48) בצוותא; 50) נפל במילחמה; 51) זמן; 52) ספר־כריתות; 54) הליכה; 57) מן השבטים; 61) בה דורכים את הענבים; 62) רז; 64) מזון אבותינו במידבר; 65) אבר בגוף; 66) כעס גדול; 67) מן המצעים; 69) זוחל ארסי; 70) פנוראמה; 72) שאין נשמה באפה; 74) בן־זוגו של ביגתן; 75) מקום; 77) גוון ירקרק; 78) מישור הררי מוגבה; 81) מן האמהות; 83) ידית; 85) לשד העצמות; 86) מילת־שאלה; 88) תאריך בחודש שבט; 89) אגודה ספורטי־בית בארץ; 91) קריאת־יגון; 93) קוסם; 95) מן הצבעים; 96) לאום; 98) עליך לגשת!; 100) מילת־יחס נפוצה; 102) בור לאצירת מי־גשמים; 103) עולז; 104) יישוב בארץ; 105) עיצוב לשיער.

לרגל פתיחת משרד המכירות ברמת־השרון

שמואל אולפינר

מעניק הנחה בשווי

חדר ומרפסת

חינם!

ברמת־השרון: דירות עלית 4½ חדרים במחיר 3½ חדרים!

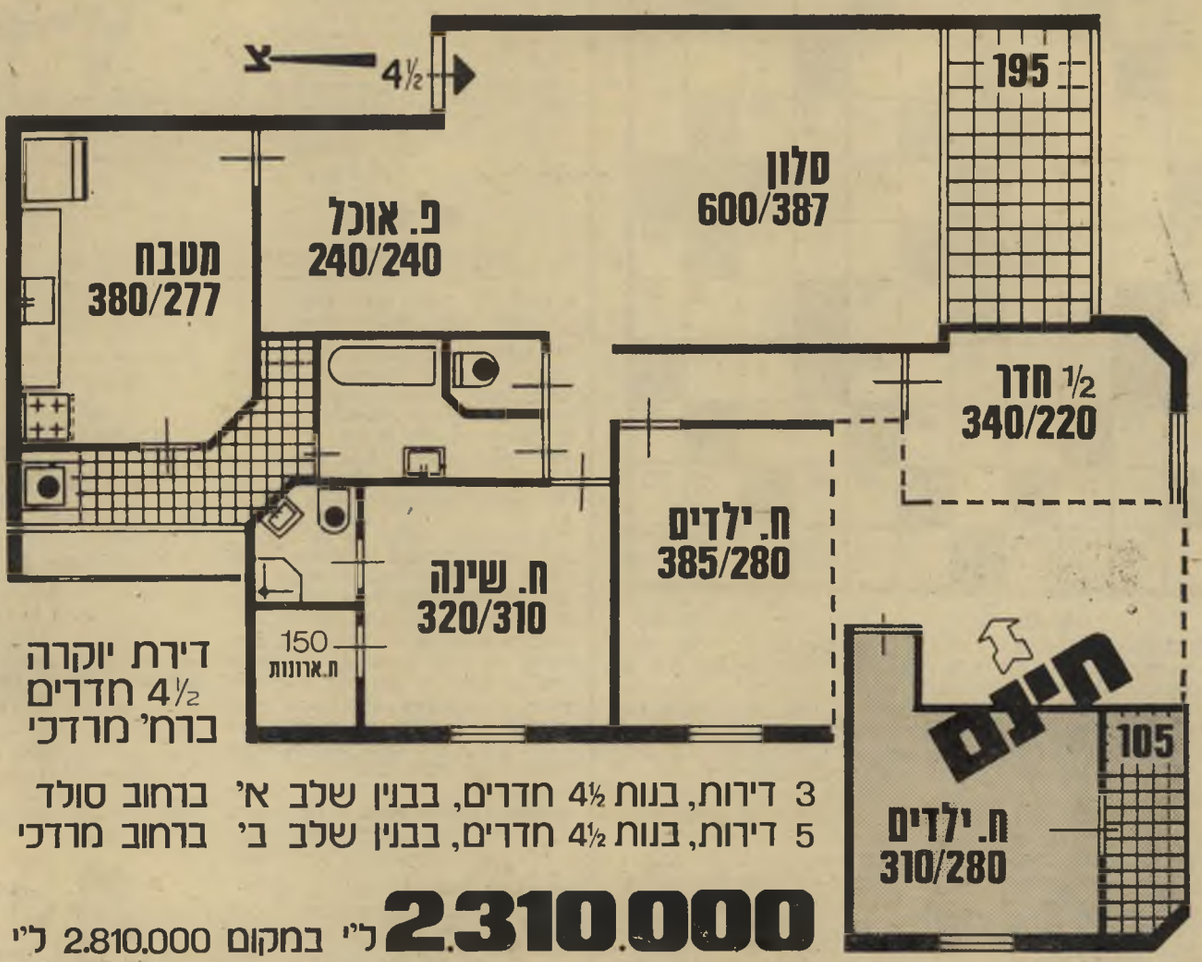

3 דירות, בנות 4½ חדרים, בבנין שלב א' ברחוב סולד
5 דירות, בנות 4½ חדרים, בבנין שלב ב' ברחוב מרדכי

2.310.000 ל"י במקום 2.810.000 ל"י

ללא מ.ט.מ ופיתוח

נאות דברת בניני אולפינר בע"מ

משרדי ההנהלה: ראשון-לציון, רח' רוטשילד 43, טל: 947319
משרדי המכירות: ראשון-לציון, רח' הרצל 59, טל: 947253
רמת-השרון, רח' סוקולוב 38

נאות דברת

הכלכלנית שוברת "המוסכמות מגישה את הצעותיה לתוכנית כלכלית חדשה, תחת הצעדים שבהם נוקט שר "האוצר, "יגאל הורביץ, להבראת המשק

מאת

אסתר אלכסנדר

האלטרנטיבה

ה תוכנית הכלכלית המובאת להלן מנסה לענות על השאלה איך לעצור את האינפלציה, איך לצמצם את הגרעון במאזן־התשלומים — מבלי לגרום לאבטלה וירידה בייצור.

התוכנית כוללת על ההנחה ש־ אבטלה וצימצום־הייצור לא יעצרו את האינפלציה, כי תוצאתם העיקרית היא ירידה בשכר הריאלי, דבר המגביר את האינפלציה, תחת להוריד אותה, עקב הרווחים ש־ היא גוררת אחריה. כך זה בכל המדינות עם האינפלציה אינה יורדת עם האבטלה, ביגלל הסיבה הזאת. הן מתקיימות יחדיו בשלום — כאשר האחת עוזרת לשניה להוריד את השכר הריאלי.

מצב זה נקרא "סטגפלציה" — עידן שבו אנחנו נכנסים כעת. תוצאת המדיניות הסטגפלציונית — או, אם תרצו, מטרתה — אינה הורדת האינפלציה, אלא הורדת השכר הריאלי, תוך תיקווה שהמשק לא ייגרר לתוך משבר.

הסטגפלציה היא הזיכה עד חבר דק, כאשר ממשלה, החוככת עליה, מנסה לאזן מוט, שקצהו האחד הוא האינפלציה והשני האבטלה. כאשר היא נכשלת באיזון, כולנו נופלים לתהום של משבר כלכלי.

"הסיכוי" הוא, שמדיניות הכלכלית החדשה לא תעצור את האינפלציה — אפילו לא בפברואר. עליות־המחירים הראשוניות לא תהיינה זמניות בילבד — אלא תביא עלינו סטגפלציה, עם הסכנה של איבוד השליטה על האיזון.

■ ■ ■

מ ה, אם כן, יש לעשות? כאן באה הנחה שניה האומרת שיש לעצור את האינפלציה דרך מדיניות כלכלית המתקיפה **י ש י ר ו ת** — ולא דרך צימצום הייצור — את ריווחי האינפלציה ואת השווקים שבהם מוציאים את הרווחים האלה ומעלים את המחירים מתוך עודף ביקושי.

צעדים לביטול קיטוב האינפלציוני של ההכנסות, לשיוויוניות בחלוקת ההכנסות, הם הצעדים האנטי־אינפלציונים.

מטרת הצעדים הכלכליים ח־ מוצעים כאן היא ל מ נ ו ע את היווצרותם של ריווחי־האינפלציה. העמקת הגביה אינה מספקת לי מטרה הזאת, גם אילו אפשר היה לבצעה, כי היא באה א ח ר י מ ע ש ה, א ח ר י היווצרות הרווחים.

מה שדרוש הוא ליצור תנאים ש א י נ ם מ א פ ש ר י ם את הופעתם של ריווחי־האינפלציה. למטרה הזאת יש לפעול על התנאים של איגרות־החוב הצמודות, על תקציב־הממשלה, על התנאים של שוק הייבוא ושער המטבע, וכמובן על התנאים של השכר.

ואלה ההצעות:

● **הורדת הנזילות של איגרות־ החוב הצמודות.**

איגרות־החוב הצמודות הן, לפי התנאים של היום, כסף לכל דבר, מילבד שאינן מאבדות את ערכן באינפלציה. גם כלכלני בנק ישראל, הטוענים שאין זה כסף אלא נכס, מודים בזה שהוא נכס נזיל מאד.

גם הכסף הוא נכס נזיל. כאשר בנק ישראל מוכן לקנות את הצמודים בכל רגע ובכל כמות, הרי האמיסיות של איגרות אלה — הוצאתן למכירה בשוק על־ידי הממשלה — איגן ספיגה, אלא החלפת־כסף לא־צמוד בכסף צמוד, דבר השווה להדפסת כספים בקצב עליית־המחירים.

העובדה שריווחי־ההצמדה אינם חייבים במס אך מדגישה את אופיים הכספי של הצמודים.

האמיסיה הזאת היא הגדלת מחזור־הכספים, דבר אינפלציוני כשלעצמו, כאשר הגידול בכוח־הקנייה, הנובע מזה, גמסר ישירות לקוני רוב הצמודים. ריכוז כוח־קנייה זה בידי מעטים הוא מעשה אינפלציוני שבעניים.

אין צורך להכריז מוראטוריום על הצמודים, ולהפכם לניירות חסרי־ערך. זהו צעד דרסטי מדי, שיש בו כדי לזעזע את המשק. אין צריכים אפילו להקטין את שיעור ההצמדה — אם כי לא יזיק שישלמו עליו מסים, כפי שמשלמים על הצמדת־השכר, על תוספת־היוקר. זה יהיה צודק.

העיקר הוא ל הפוך את הצמודים לחיסכון של ממש, ע"י־ידי הקטנת הנזילות שלהם. דבר זה יקטין כ־ הרבה את מהירות המחזור שלהם, ויפעל ישירות נגד האינפלציה.

אפשר לנצל כאן את העובדה שאיגרות־החוב הצמודות הם בכל זאת איגרות באופן פורמלי, ואינם שטרות של כסף, ולכן אפשר לטפל ב"ביקוש לאיגרות־החוב" בצורה מינהלית, דבר שאי־אפשר לעשות לגבי ה"ביקוש לכסף".

אי־אפשר לחייב את האנשים באופן מינהלי להחזיק בכספם במשך תקופה ממושכת, אך אפשר ואפשר לחייב בזה את בעלי הצמודים. זה אפילו יותר אפקטיבי נגד האינפלציה, כי הצמודים הם כסף צמוד, אינפלציוני יותר, ותו לא.

ההצעה היא ל חייב את קוני ה־ צמודים ל ה חזיק באיגרות־החוב ה־ צמודות ל פחות במשך חצי שנה מתאריך קנייתן.

הדבר יקטין את הנזילות שלהן, ויאיט את מחזורן. פירוש הדבר לשנות את המהות הכספית שלהן, עם כל הנזק שבדבר, למהות של חיסכון, עם כל היתרון שבה.

הדבר לא יפגע בחוסך הקטן. לכך היותר יפגע בעוסק הגדול. זי־ אם הדבר יעשה את ההשקעות כ־ צמודים ל פחות מושכת, כאלטרנ־ טיבה ל השקעות בייצור, הרי גם זו לטובה.

● **פיקוח צמוד על מחירי תק־ ציב־הממשלה**

הממשלה היא הקונה הגדולה ביותר במשק — היא קונה בעצמה כ־30%—25% מהתוצר הלאומי, כקונה יחידי.

אין שום סיבה לכך שהיא תשלם בעד אותה כמות סחורה בסוף ה־ שנה 100% יותר מאשר בהתחלת השנה — אם היא נחושה בדעתה ש ל א תעשה זאת.

היא יכולה להשתמש בכוחה הרב כמונופסוניסט — מונופול של קונה — ולהשליט את כוחה ולגרום לזה ששכרם הריאלי של עובדי הציבור — לפי דו"ח המכון הישראלי לפריון העבודה — עלה במשך שמונה שנים (עד 1978 ועד בכלל) ב־12% בילבד, כאשר התל"ג עלה ב־55%, והשכר הממוצע הריאלי ב־20%. אילו היתה הממשלה מנצלת את כוחה כקונה גדול כדי להחזיק על מחירי ספקיה, כפי שהיא ניצלה את כוחה כמעביד גדול כדי להוריד את שכר עובדיה, הרי לא היתה אינפלציה בכלל.

ההצעה היא שיש לקבוע גג תת־ סדר של "שוק־קונים" בשווקים, תחת "שוק המוכרים", השורר בזמני אינפלציה. הדבר הרבה יותר אפקטיבי מאשר ההצעה המפורסמת של שביתת־קונים, הדורשת אירגון של המון צרכנים בודדים בעלי הכנסות — ולכן גם מוטיבציה — שונות. לגבי הממשלה כקונה יחיד גדול, הבעיות האלה לא קיימות.

הממשלה יודעת איך ללחוץ על המחירים, ולא לשלם יותר מאשר זה נראה לה. היא הוכיחה זאת בקשר לשכר־עובדיה. היא מעבידה ישירות 10% מכלל כוח־העבודה במשק, ותומכת בשכרם של עוד 20% ממנו. כמעביד גדול היא ידעה להפעיל בביצוע־חוץ הן יעלו פי 10, ודבר זה יחסל כל חיסכון אפשרי על־ידי פיטורים.

אם הכוונה היא ליעל את ה־ שרות, הדרך אינה פיטורים אלא החיפך, העמסת העבודות שעד כה בוצעו בחוץ על מערכת כוח־האדם הממשלתי הקיים.

זה ינצל את כוח־האדם ביותר יעילות, יפסיק את האבטלה הסמוייה, אם היתה קיימת, ויחסוך הרבה הוצאות מיותרות, העוברות אל הספקים השונים. באופן זה

(המשך בעמוד 68)

ויקרות במיכרזים של הממשלה — נגיה 40% לשנה הראשונה.

לפי הערכתי, אפשר היה לקצץ בדרך זו 8 מיליארד ל"י מהתקציב השוטף, מבלי להזקק לביטול סובסידיות וקיצוץ שירותים.

הערת ביניים: אפילו פיטוריהם של 10 אלפים עובדי־מדינה לא יגרמו לחיסכון של 8 מיליארד ל"י. אולי ל־3 מיליארד, באופן גומיגלי. באופן ממשי לאפס. פיטורי עובדים יגרמו לכך שהממשלה תוציא לגורמי־חוץ עבודות שעובדיה שלה עשו אותן קודם לכן, וביצוען לא עלה יותר מאשר שכר־עבודתם שהוא זול, בסך־הכל.

..אבל אחד מאיתנו היה צריך לרדת!"

פטיפונים MICRO
דגמי 1980

החברה היחידה המתמחה
אך ורק בייצור פטיפונים

DD 24
הנעה ישירה
DC SERVO MOTOR
עם סטרובוסקופ,
זרוע משוכללת, בסיס מסיבי
מונע רעידות, מתאים לראשים
מקצועיים. מידת העיוותים
אינה עולה על 0.03%.

MB 14
מנוע בעל 4
קטבים עם
סינכרוניזציה
מלאה.
מערכת זרוע
ובסיס זהה
ל— DD-24
הנעת חגורה. מידת העיוותים
אינה עולה על 0.05%.

אתה תופתע כאשר תשמע את המחיר.

יבוא ושרות **אמפא אלקטרוניקה**

מפיצים **אמפא** וסוחרים מורשים

אולמי תצוגה: ת"א–פונקס 48 טל: 458294. חיפה: ככר אמפא, רח' שבתאי 25 טל: 515281.

פנמה: הרמטכ"ל, הסמים והשאר

הנשיא ד'אמטן ואשתו של השאה
לצפצף על האנגלים

השאה ואשתו של נשיא צרפת
ללכת אל הזרדיר

רישמית, פנמה היא דמוקרטיה. הרמטכ"ל, עומר טוריחוס, שתפס את השילטון ב־1968, ויתר עליו לפני כשנה. הוא מסתפק עתה בפיקוד על הצבא ובניהול רשת משגשגת של סחר־סמים. מדובר בעסק מישפחתי, ביחסים הדוקים עם המאפיה ובמערכת מגוונת של קשרים בינ־לאומיים. טוריחוס, כמובן, מכחיש הכל. אלה שקרים מזוהמים, טוען הרמטכ"ל בראיון לעיתונאי אמריקאי.

כדרכו, הוא פגש את אמצעי־התיקשורת כשהוא יושב להנאתו על ערסל. ההאשמות בסחר־סמים אינן פרי המצאתו של עיתונאי שמאלני. מדובר במסקנות של סינאט ארצות־הברית ובדיווחים רישמיים של היחידה האמריקאית המיוחדת ללחימה בסמים. טוריחוס טוען שהוא קורבן של עלילת־דם.

דוברי ממשלת פנמה אינם מבינים את הרעש שעורר המיקלט שנתנו לשאה. פנמה היא ארץ בעלת מסורת הומאניטרית, לכן הסכימה לקבל את השאה, הם טוענים. משקיפים לא נוטים לקבל גירסה כה פשוטה. אמנם שלושה נשיאים מודחים של ונצואלה ונשיא מודח אחד מאקוודור מצאו מיקלט בפנמה, אך רבים מייחסים זאת לקישרי המיסחר המסועפים של הרמטכ"ל הפנמי.

ברור שארצות־הברית הבטיחה לטוריחוס סיוע כספי עצום, במטרה להיפטר מאורח בלתי־רצוי — השאה

המודח. עיתונאי פנמי גולה בהולנד, אורלנדו צ'אר־אס, מדווח שבנוסף לסיוע הרישמי קיבל טוריחוס סכומי כסף נכבדים לשימושו האישי. הרמטכ"ל אוהב מסוקים, משקאות צרפתיים יקרים ונשים יפות. מידת הכנסת האורחים שהוא מגלה כלפי השאה עוזרת לו לממן את תחביביו.

טוריחוס גם רודף פירסומת. אין ספק שנוכחותו של השאה העלתה את פנמה על מפת העולם. כל כלי־התיקשורת בעולם מנסים להגיע לקונטאדורה, אי קטן המרוחק כ־60 ק"מ מהבירה, פנמה סיטי. האי היה אתר תיירות חביב על אזרחי פנמה. עתה הוא סגור לתגועה ושמור כמיבצר צבאי. מעל למקום מגוריו של השאה חג בקביעות מסוק צבאי. הבית מוקף בסוללות טילים ובחיילים, וספינות הצי מקיפות את האי. לבני פנמה אין כל ספק שנשיא ארצות־הברית, ג'ימי קרטר, והסי־איי־אי נושאים בכל ההוצאות.

הומור של רמטכ"ל. בפנמה עצמה מעוררת שהייתו של השאה המודח תסיסה פוליטית עזה. הפגנות סטודנטים, שאורגנו על־ידי השמאל במכון־הלאומי של פנמה, פוזרו בכוח, אבל זכו באהדה רבה. הכרזו שפירסמו הסטודנטים היה קיצוני וחריף. הוא ביטא ברהיטות רבה את הרגשות האנטי־אמריקאיים הרווחים בכל רחבי אמריקה הלטינית. „השאה הוא פושע!" קובעים הסטודנטים, „אינגו רוצים בו או בכסף הארור שלו. האיראנים יצדקו אם יהרגו את בני־הערובה. כולם סוכנים של הסי־איי־אי. ממשלת פנמה אינה אלא בובה של ארצות־הברית."

הסטודנטים לא הסתפקו במילים, הם ידו אבנים על מישרד־החוץ הפנמי, על שגרירות ארצות־הברית ועל בנייני המישטרה. המחאה התפשטה בכל המערכת הפולי־טית הפנמית. היא הפכה מוקד התנגדות למישטרו של טוריחוס. עיתון האופוזיציה אל פרנר הוקיע את השאה כרוצח המונים וכעושק עמו. אירגוני מורים ואיגודים מיקצועיים הצטרפו אף הם לקריאה לגרש את השאה מתחומי פנמה.

טוריחוס התייחס בביטול להפגנות ולמחאה. „הצעירים פשוט סיפקו תעסוקה לוגגים של פנמה," ניסה הרמטכ"ל את כוחו בהומור, „הם אינם רוצים לפגר אחרי סימפוניית המחאה הכלל־עולמית." בינתיים ימשיך השאה ליהנות ממיקלט בפנמה. מארחו יוסיף לסחור בסמים, כדי לסבסד את תחביבו — ניהול המדינה.

האמריקאים יתקפו את טוריחוס, יוקיעו את חטאיו ויפרעו את חשבונותיו. באחד הימים יקיאו הפנמים את טוריחוס, ואז יזכו קוראי הארץ בעוד מאמר ראשי, המקונן על כך שהעולם החופשי איבד עוד מדינה בעלת חשיבות איסטרטגית.

השוק האירופי:
סוף ההסכמה

בעיצומה של מילחמת־העולם השניה נותקו כל קווי התיקשורת בין בריטניה ואירופה. בנאום מפורסם בפרלמנט הבריטי, הגדיר ראש־הממשלה הבריטי, וינסטון צ'רצ'יל, את המצב שנוצר: „הריני להודיע לכם בצער, שהחל מאמש אירופה מנותקת!"

היחס הדו־ערכי הזה של הבריטים לאירופה נמשך עד עצם היום הזה. ההחלטה להצטרף לשוק האירופי המשותף, נתקבלה תוך ויכוח ציבורי מר, והוכרעה באמ־צעות מישאל־עם, אמצעי נדיר בתרבות הפוליטית הברי־טית. אובדן האימפריה ודעיכת מעמדה של בריטניה כמעצמה גדולה כפו על הבריטים החלטה חיובית. וזו נבעה מסיבות כלכליות ופוליטיות אובייקטיביות, ולא מהתלהבות יתר.

קבוצות פוליטיות רבות־השפעה מוסיפות להטיף לפרי־שת בריטניה מהשוק המשותף. הדרישה הזו מאחדת אוייבים פוליטיים רבים, החל מהאגף השמאלי במיפלגת הלייבור וכלה בשמרנים הקיצוניים, המתנגדים לשוק מניעים לאומניים. המרכז הפוליטי בבריטניה תומך בשוק. רוי ג'נקינס, סוציאל־דמוקרט מתון, מכהן אתה כנשיא הקהיליה האירופית.

עתה פוקד את השוק משבר פוליטי חדש. הברית המתהדקת בין שתי אוייבות ותיקות, צרפת וגרמניה, גרמה לתחושת בדידות בבריטניה. נראה ש„ההסכמה הלבבית" בין הצרפתים והאנגלים, שהולידה ברית הדוקה, אנטי־גרמנית, בשתי המילחמות, שבקה חיים.

שטר בן מיליארד. הבעיה מוגדרת במונחים פשוטים של כסף. הרבה כסף. בריטניה חייבת מיליארד לירות סטרלינג לשוק האירופי המשותף. למרות ההכנסות מהנפט שבים הצפוני, סובלת בריטניה ממיבנה כלכלי־חברתי רעוע למדי. צעדיה האנטי־סוציאליים של ממשלת מרגרט תאצ'ר רק הגבירו את המתיחות ופגעו בשקט התעשייתי. תאצ'ר מנסה להתחמק מתשלום החוב ודורשת ישיבת־פיסגה של מדינות השוק המשותף כדי לדון בתביעותיה. בהנהגת צרפת וגרמניה קמה חזית אנטי־בריטית בשוק, הכוללת גם את איטליה ובלגיה. השבוע הוחרפה המתיחות עוד יותר. בריטניה הטילה וטו על החלטת מועצת־השוק להקציב סכומי כסף גדולים לפיתוח התיירות בצרפת. צעד זה בא בנוסף להתנגדות בריטית עיקבית לכל סוב־סידיה לחקלאות הצרפתית. ממשלת בריטניה ממשיכה לעמוד בסירובה להעניק זיכיונות דייג למדינות אירופה בחופיה, והיא חוסמת כל גישה לאוצרות הנפט שליד סקוטלנד.

מוסדות השוק הגיבו בשורה של עלבונות כלפי הגברת תאצ'ר, היהירה וחסרת ההומור. היא הופנתה לראיון עם ראש־ממשלת איטליה, פרנציסקו קוסיגה. רק אם קוסיגה, המכהן גם כנשיא מועצת־אירופה, ימליץ על בירור נוסף תוכל תאצ'ר להעלות שוב את נושא החוב הבריטי לשוק.

תאצ'ר רואה בכך עלבון אישי ולאומי; משהו מטעמו של הקפה שהקנצלר האוסטרי, ברונו קרייסקי, לא הציע לגולדה מאיר בפגישתם, ב־1973. נשיא צרפת, ואלרי ז'יסקאר ד'סטאן, לא התרשם במייוחד מזעמה של תאצ'ר. הוא רמז שמדינות השוק מעוניינות בכינון מערכת יחסים חדשה עם בריטניה. הבריטים יוסיפו להשתתף במוסדות הפוליטיים של הקהיליה באירופה, אך החברות שלהם בשוק, מבחינה כלכלית, תהיה נחותת דרגה. בריטניה תהפוך לחברה־נילווה, בסטטוס דומה לזה של יוון או פורטוגל.

חוסר־אונים נוסטלגיה. העיתונות השמרנית בבריטניה החלה להשתולל. שוב הועלו זיכרונות נוסטלגיים מימי התהילה של מילחמת־העולם השניה. צרפת מוקעת כמדינה בוגדנית, השוכחת במתכוון את מצילה הבריטים מ־1944. דיפלומטים הולנדיים, המקווים למנוע קרע, תולים תיקוות רבות בשר־החוץ הבריטי, הלורד קאריינגטון. הצלחתו בתיווך, במשבר רודזיה, העלתה מאד את יוקרתו. הוא כבר הודיע, שהסיכסוך אינו אלא „מריבה מישפחתית".

כדורגל, ניאו־נאצים ובית־בושת

פיטר סטורי
מאסר על תנאי

פיטר סטורי לבש 19 פעמים את מדי נבחרת אנגליה בכדורגל. חבריו לקבוצת ארסנל הלונדונית לא חיבבוהו במיוחד. סטורי היה ידוע במישחקו הגס והפרימיטיווי וגם בשחצנותו. אך מנהל נבחרת אנגליה, סיר אלף ראמזי, העריץ את סטורי. יכולתו הטכנית היתה אמנם עלובה, אבל הוא היה לוחם.

גם בדיעותיו הפוליטיות בלט סטורי באהדתו לכוח. הוא לא הסתיר את נטיותיו לימין הקיצוני, חלם תמיד להיות איש־עסקים גדול. ככל שחקני הכדורגל האנגליים, הוא ממוצא פועלי. כרבים מהם, שיחק כדורגל בעיקר כדי להיחלץ מהמצוקה של בית הוריו. „החזית הלאומית" הניאו־נאצית טענה, שסטורי נהג לתרום לקרן התעמולה שלה. פיטר „הקצב" לא הכחיש זאת מעולם.

השבוע הורשע סטורי בבית־משפט השלום במיזרח לונדון בעוון ניהול בית־בושת. כוכבה הבינלאומי של אנגליה בעבר הקרוב החזיק ארבע זונות, שסיפקו ללקוחות שירותי־מין, מעיסוי ועד למגע מלא. סטורי נידון למאסר־על־תנאי ולקנס כספי גבוה. עורך־הדין שלו תיאר אותו כ„טיפוס חיובי שנכנע לפיתוי של כסף קל".

סטורי לא הצטיין מעולם בדימיון מפותח. שאם לא כן היה פועל כמו עמיתיו בישראל, ומסתפק בייצוא נשק לאמריקה הלטינית. אך כנראה שפורנוגרפיה היא באמת עניין של גיאוגרפיה.

גם אם את משתמשת בטמפון אחר נסי את או־בֶּה

נסי פעם אחת ותגיעי למסקנה שטמפון או־בֶּה הוא הטוב ביותר. עם טמפון או־בֶּה תרגישי בטוחה וחפשיה, בתקופת המחזור החדשי, יותר מאשר עם כל טמפון אחר.

ל־או־בֶּה שלושה גדלים בשלוש דרגות ספיגה: **מיני** - לבתולה ולנערה המתבגרת, **נורמל** - למרבית הנשים, **אקסטרה** - לנשים עם דימום רב.

או־בֶּה בעל כושר הספיגה הטוב בעולם, מתרחב ואוטם בפני דימום וריח. או־בֶּה קטן, וקל להחדירו.

או־בֶּה אינו זקוק למוליכים: דחיפה קלה והוא בפנים. בלתי מורגש ונעלם מעיני כל. גדולתו של או־בֶּה בקטנותו. אפשר לשאת אותו בכיס הקטן של הג׳ינס או בארנק הכסף.

נסי את או־בֶּה - אין טוב ממנו.

לכ׳ ענת עצמון
או־בֶּה מח׳ ההסברה
ת.ד. 2115, חיפה

אבקש לשלוח אלי את חוברת ההדרכה + חשי: 3 טמפונים בנרתיק

שם _____

כתובת _____

_____

גיל _____

☐ משתמשת בטמפונים
☐ לא משתמשת בטמפונים

o.b.

הטמפון הקטן
שכבש את העולם

אנשים בעולם

המלך חוסיין: להיות אבא בפעם התשיעית

עד היום היה המלך חוסיין נשוי ארבע פעמים. את שתי נשותיו הראשונות, דינה, ילידת מצריים, ומונה, ילידת אנגליה, הוא גירש. אשתו השלישית, אליה, נספתה בתאונת מטוס טרגית. את ליזה חלבי האמריקאית הוא הכיר לפני שנתיים, כאשר הוזמנה לרבת־עמון על־מנת לתכנן את פנים שדה־התעופה החדש שם. היא נשארה בירדן, ושנה לאחר מכן החליפה את שמה לנור, והיתה לרעייתו הרביעית של המלך. עד מהרה התחבבה על ילדיו (בתמונה עם עלי וחיה), ועכשיו היא עומדת לתרום את תרומתה הישירה להגדלת המישפחה, כאשר תוסיף לשמונת הילדים שיש כבר לחוסיין, את הילד התשיעי.

יצחק בשביס־זינגר: אלוף בימות ובדים

לקבל פרס נובל זה כבוד גדול ועוד יותר מזה, זה עסק טוב. שנים ארוכות כתב בשביס־זינגר את סיפוריו ביידיש ותרגם אותם לאנגלית, זכה בהכרה בחוגים ספרותיים וראה את כתביו מתפרסמים בהתמדה. אבל מאז קיבל את הפרס, מהווים ספריו מוצרי־צריכה, שהבד והקולנוע רודפים בצמא אחריהם. נוסף לקוסם מלובלין, מעלים עתה בברודווי את מחזהו טייבלה והשד שלה. ברברה סטרייסנד עומדת להפיק, לביים, לשיר ולשחק בגירסה מוסרטת של יינטל, ואילו ההצגה שעליה מבוסס הסרט, מועלית בימים אלה בישראל. תערובת של מיסטיקה, מתאפיזיקה, מין, מיסתורין ופרס נובל עולה יפה.

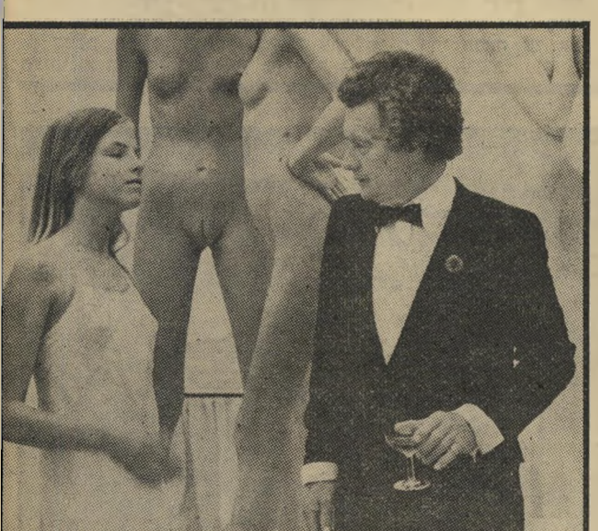

דיויד המילטון: צלם, במאי וגם פסל

דויד המילטון מוכר בין האנשים היפים בפאריס כצלם אופנה וצלם אמנותי, שמומחיותו דיוקנים של נערות צעירות מאד, שזה עתה הגיעו לפרקן. צילומיו הפאסטליים נמכרים במחירים גבוהים, וכאשר עבר מסתם דמויות דוממות לבימוי סרטים, המשיכה ההצלחה להאיר לו פנים. לאחרונה הפך גם פסל והציג סידרת פסלים עשוים סיבי זכוכית. הנושא: עירום של נערות צעירות. בתמונה: המילטון עם דוגמנית.

אנה מורו: הסרגדיה מסרבת להיגמר

אנה מורו (בתמונה עם בתה אסטריד) היא השנייה בארבעת ילדיו של אלדו מורו, המדינאי האיטלקי שנרצח על־ידי הברי־גדות האדומות. בשבועות ה־ארוכים שבהם התנהל המשא־ומתן עם החוטפים, היא היתה זו שדיברה איתם בטלפון, הש־אירה להם מיכתבים ומילאה את הוראותיהם. עם היוודע מו־תו של מורו נדמה היה שה־סרגדיה הנוראה הגיעה לקיצה. היום כבר לא ברור. מאז ניסו אלמונים לפגוע באנה כמה פע־מים, והיא ניצלה בנס משתי תאונות־דרכים. ובאיטליה חו־ששים שהקללה ממשיכה לרבוץ על המישפחה.

אנשים בעולם

טום וולף: העיתונות החדשה משתלמת

שגים התמחה העיתונאי טום וולף באיבחון הפולחנים של החברה האמריקאית, ודאג לפוצץ בחדווה כל פולחן חדש שנקלע בדרכו. כתיבתו, שהיא ספק מחקר חברתי ספק עיתונות, זכתה כבר לשם משלה, „עיתונות חדשה" ונלמדת כבר במכללות. המיבצע האחרון של וולף: אחרי שש שנים הוציא לאור את סיפרו החדש עסק נכון, המוקדש להערצה העיוורת של האמריקאים את טייסי החלל שלהם. ברור שוולף אינו מחמיא במיוחד לאסטרונאוטים, עובדה שלא מנעה מן הספר להימכר ביותר ממיליון עותקים. מטרתו הבאה של אבי העיתונות החדשה: ספר על ניו־יורק בנוסח יריד ההבלים.

כריסטינה אונאסיס: יחי החופש בפעם השלישית

כל טורי הרכילות בעולם רעשו לפני שנה וחצי, כאשר החליטה כריסטינה אונאסיס, יורשת אימפריית־כספים הנאמדת במיליארד וחצי דולר, להינשא לאורח סובייטי, סרגי קאוזוב. היו שדיברו על מזימה אפלה של הק־ג־ב שמטרתו להשתלט על הירושה האדירה והיו אפילו כאלה שטענו כי למיבצע האפל של הביון הסובייטי יש אפילו שם צופן: „מיבצע אולימפיה". אם אכן היה כך, עלתה אולימפיה על שירטון. כריסטינה התגרשה מבעלה השלישי וכדי לנחם אותו, השאירה בידיו ספינת־משא השוקלת 18 אלף טון ומיכלית השוקלת 60 אלף טון. אבל אפילו אלה לא יגיעו לרוסיה. קאוזוב מעדיף להישאר במערב.

ז'אן לבית
ההנצולרן:
נסיכה או גנבת?

הגברת מימין היא הנסיכה ז'אן, נצר לבית־המלוכה הרר־מני, בתמונת ארכיון. בתמונה משמאל, אשה שהופיעה באחרונה לפני ערכאות בניו־יורק וטענה שהיא הנסיכה. לבית־המישפט לא הגיעה כדי לדרוש את זכויותיה, אלא כדי להציל את עורה: הגברת נאשמת, בין השאר, בכך ששכחה להחזיר מכונית ששכרה, שהלכה מבית־ידידים עם יהלומי המישפחה, שקיבלה מיפרעה על ספר שלא כתבה, ועוד ארוכה הרשימה. הרומנים מקווים, שהיא אינה נסיכה.

ואלרי תורפ: השמנה הרזה ביותר

הבריטית ואלרי תורפ טוענת לעצמה את שיא־העולם בדיאטה. תוך מאמץ מרוכז ויסורי־נפש לא מבוטלים, היא הצליחה להפחית ממישקלה, תוך חצי שנה, יותר מששים קילוגרם. כאשר החלה בדיאטה, שקלה 110 ק"ג, היום היא שוקלת 50. כל זה תודות לעצות שמצאה בפירסום לונדוני בשם ביטאון ההרזיה, שעזר לה לתכנן את התפריטים מדי יום, ועוד יותר מזה, להשלים עם הרכבם של תפריטים אלה.

אילונה סטולר: אגדות ילדים למבוגרים בלבד

אילונה סטולר, עוררה לראשונה שערוריות באיטליה, כאשר שידרה עצות אינטימיות למאזיני תחנת־רדיו פרטית, שבה עבדה בשעות הלילה המאוחרות. אולם זה היה כאין וכאפס לעומת השערוריה שקמה עם הופעת־הבכורה שלה בטלוויזיה האיטלקית. היא כיכבה בסידרת סיפורי ילדים, מסינדרלה ועד כיפה־אדומה, (בלבוש שבתמונה). לזאת קוראים תוכניות חינוכיות.

רוברט רדפורד:

לשחק זה לא הכל

בימים אלה מסיים רוברט רד־פורד את סירטו הראשון כבמאי. שמו אנשים רגילים, סיפור על מישפחה שאחד מבניה נהרג ב־תאונה, והשני (טים האטון, בתמונה עם רדפורד) מנסה להתאבד מרוב צער. מאחר שזה סירטו הראשון, התקציב עדיין צנוע: ששה מיליון דולר בלבד (כלומר 200 מיליון לירות). בשביל תרגיל, זה לא רע.

דהיטים מן הנגר לצרכן

בואו לראות, לקנות ולשלם פחות באולם התצוגה והמכירה שלנו ברחוב הרצל 50 ראשון־לציון

אנו מייצרים עבורך ריהוט מקורי ומיוחד לפי הזמנה

- **מטרנות ישיבה** - מכל הסוגים בשילוב עץ אשור טבעי ובריפודים מקסימים.
- **פינות אוכל** - במבחר עשיר בשילוב בלעדי של עץ אשור ופלטות שיש, פורניר
- **פינות אוכל אקסקלוסיביות** מייצור עצמי ויבוא ישיר
- **שולחנות סלוניים** - בשילוב עץ אשור, שיש, זכוכית, פורמייקה ופורניר
- **מטרנות מיר לחדרי ילדים** שכל שולחנות כתיבה, מדפים וסיפריות
- **מזנונים מודולריים** - למטרנות סטריאו
- **נסאות נדנדה מעץ** - לפי הזמנה

נגרית עציץ

אולם תצוגה ומכירה:
רח' הרצל 50 ראשון-לציון קומה ב'
(ליד התחנה המרכזית)

המפעל: יבנה, אזור התעשיה

שעות פתיחה: 9 בבוקר עד 7 בערב
התצוגה: פתוחה עד 9 בערב
במוצאי שבת: מצאת השבת עד 10 בערב

✸ **סלעית** מוצרי שיש יצוק
למטבחים, לחדרי אמבטיה, לשולחנות סלוניים, פינות אוכל ועוד.

אנשים

מי היא בעלת־השכל היחידה במיזנון הכנסת, ומה קרה לבצלאל מיזרחי בנמל־התעופה באמריקה

■ גיבורי השבוע שעבר לא היו אנשים, אלא חתולים. ביום השני בשבוע שעבר הצ־ליחה חתולה לחדור מבעד ל־כלבי השמירה ומבעד לשוש־רים ולסדרנים של הכנסת אל תוך המיזנון. להפתעת הח"כים שישבו במיזנון הסתער גדוד של סדרנים ושומרים על הח־תולה, ואחרי מאבק בן 15 דקות, שעליו ניצח קצין־הכנ־סת **יצחק** ("איזי") **בן־גל**, הצליחו ללכוד את החתולה המבוהלת ולשחררה מחוץ ל־בניין.

■ הגיב על פרשת החתו־לה שר־הדתות, **אהרון אבו־חצירא**: „לא היו צריכים להוציא אותה. היא בעלת־ה־שכל היחידה שהסתובבה כאן בשנתיים האחרונות."

■ חתולה אחרת היא הח־תולה של **טדי קולק**. כאשר ניגשו לשפץ את הלישכה של ראש־העיריה, גילו כי חתולה, שאיש לא ידע מהיכן הגיעה, היא חלק בלתי־נפרד מהלישכה. עובדי הלישכה מכירים את החתולה, השוכנת בחדר כבר כמה חודשים, והמקבלת מהם אוכל. קולק עצמו אסר לגרש את החתולה ממישרדו, ונימוקו עימו: „היא היחידה שנכנסה אי־פעם ללישכה ה־זאת מבלי לבקש משהו."

■ אגב, הרעיון לשפץ את הלישכה של קולק בא בעק־בות ביקורו של ראש־ממשלת פיג'י, **קאמיסה מארה**, ש־ביקר את קולק לפני שבוע. מלוויו של ראש־הממשלה ה־אורח, שראו את הטפטים ה־מתקלפים, הריהוט הישן ופי־נת־הישיבה העלובה, נעלבו מפני שחשבו שקולק מקבל את ראש־הממשלה בחדר־ה־המתנה של לישכתו.

■ החתולה השלישית היא חתולתה של הנהלת רשות־השידור, שהתגלתה בשבוע ש־עבר. סגן יושב־ראש הוועד־המנהל של הרשות, **אריאל וינשטיין**, משתמש אחת ל־שבוע, ביום הששי, בחדרה של דוברת הטלוויזיה, **עדנה חפץ**, הנאלצת לשבת בחדר אחר, או במיסדרון, ולקבל שם את העיתונאים. ביום ה־ששי שעבר, כאשר פינתה, חפץ, כמו בכל שבוע, את חד־רה לקראת בואו של וינשטיין, היא גילתה במקום חתולה. היא החליטה שלא לגרש את החתולה, שהיתה מבוהלת ו־תוקפנית, ולהשאיר את המלא־כה לווינשטיין.

■ את ההצעה המקורית ביותר לסדר־היום של הכנסת הגיש השבוע ח"כ המערך **עו־זי ברעם**. הוא ביקש שהכנסת תמליץ לסבסד את דלק ההס־קה בירושלים, וטען בדברי־ההסבר להצעתו: „הצירוף של תיקון חוק־ההפלות, החו־רף הקר ועליית מחירי־הדלק יוליד קיץ חם וצפוף בחדרי היולדות."

■ שר־הביטחון **עזר וייצמן** נוהג לקרוא לח"כ **אהוד אולמרט**, בכל פעם שהשניים נפגשים: „ח"כ רב־פשע." לאולמרט נמאס העניין, ובכל פעם שהוא רואה את וייצמן הוא מקדים ואומר לו: „אני ח"כ רב־פשע."

■ ח"כ **אסף יגורי** הו־פיע בשבוע שעבר בכנסת, אחרי שנעדר ממנה מאז מע־שה־הכלנתריום שלו, כשהצט־רף לליכוד וגמלט מההצבעה על חוק־ההפלות. יגורי מצא את עצמו מבודד מבחינה חב־רתית, כאשר מרבית חברי־הכנסת נמנעים מלדבר עימו או לשבת ליד שולחנו, במיזנון הכנסת.

■ **יחזקאל אבולעפיה**, מי שהיה עד השבוע שעבר מנהל־המכס, ושסולק על־ידי שר־האוצר **יגאל הורביץ**, יש חברים טובים. אלה אך שמעו ברדיו על סילוקו, וב־אותו הערב אירגנו לכבודו מסיבה, כדי שלא יהיה לו עצוב על הנשמה. את המסיבה אירגן המישנה למנכ"ל מישר־ד־החינוך, הד"ר **דן רונן**, שגם היה הרוח החיה בה. הוא הרקיד את משתתפיה בריקו־די־עם, בעזרת האקורדיון שלו.

■ הבדיחה של השבוע שייכת, ללא ספק, לח"כ המפ־

מנחם בגין

התחיל לכבוש את הגדה המערבית במיסגרת סיורים שהוא עורך שם, לראשונה מאז חתימת הסכמי קמפ־דייוויד. אולם נראה כי בגין, שעוזריו מקפידים על ליווי של צלמים וצותי־טלוויזיה בביקורים אלה אינו רווה מהם נחת. הביקור שלו בקריית־ארבע פוצץ על־ידי אנשי „הרב" מאיר כהנא, ואילו חסיור בבסיס צה"ל במעלה־האדומים היה רצוף במעידות של בגין. ראש־הממשלה שנוכח בתרגיל־אש של יחידת־שרון, מעד פעמים רבות בגלל קשיי השטח ומזג־האוויר הגשום. שומרי־הראש הקפידו לשמור עליו ולתמוך בו. בתמונה נראה שומר־ראש המושיט יד לעבר בגין, מחשש שמא ימעד שוב במדרגות המאולתרות שסודרו כדי לאפשר לו לעלות על טנק.

חיים גלס

ח"כ המפד"ל, נראה מחסס כאשר הצביע בשבוע שעבר בעד הורדת אחת ההסתייי־גויות של חברי־הכנסת לחוק ביטול הסעיף 5 בחוק ההפלות. בעוד שחברו לסיעה, ח"כ בן־ציון רובין, מצביע באון, כשידו מונפת אל־על, מצביע גלס כימעט בהחבא, כתלמיד בית־ספר. לפני כן תמך גלס בהסתייגות שהבטיחה שבכל ועדה לטיפול בהפלות תשתתף גם אשה.

ד"ל **דויד גלס**, שחזר מסיור בחוץ־לארץ. גלס מספר בדיחה אמריקאית: נשיא ארצות־הב־רית **אברהם לינקולן** מת־עורר משינה עם כאב־ראש נורא, אחרי ליל שתייה כדת וכדין. בעודו מתלבש הוא שו־אל את מזכירו האישי: „עשי־תי אתמול בערב שטויות?" והמזכיר לוחש לו באוזן את התשובה. „מה?" מזדעק לינ־קולן, „רקדתי על השולחנות? ומה עוד עשיתי?" המזכיר לוחש לו באוזן, ושוב מזדעק לינקולן: „מה? התפשטתי עירום? ומה עוד עשיתי?" המזכיר לוחש לו שוב אל ה־אוזן, ולינקולן מזדעק שוב: „מה? את מי שיחררתי?"

■ הקבלן **בצלאל מיזי־רחי** יצא בשבוע שעבר יחד עם רעייתו **שולמית** לבלות בלאס־וגאס, כשהוא חוגג ב־דרך זו את קבלת 300 אלף הלירות מהארץ, עם סיומו (ב־ערכאה ראשונה), של מישפט הדיבה על 10 מיליון הלירות שאותו הגיש נגד היומון. מיזי־רחי נסע ללאס־וגאס בלוויית

מוניה שפירא והקבלן **שלום גניש** ובני מישפחו־תיהם. אולם הפתעה בלתי־נעימה חיכתה לבצלאל כאשר הגיע לארצות־הברית. התברר כי פג תוקפה של אשרת־הכני־סה של אשתו, ומיזרחי נאלץ לשלם קנס בן חמישה דולר לשילטונות האמריקאיים.

■ באותו מטוס ססה גם **סנינה דבורין**, הסגנית ה־יפהפייה של פרקליטת מחוז תל־אביב, שטסה לניו־יורק כדי לפגוש את בעלה, **זוהר**, מנהל חברת התיירות היסתור. כשי־גילה זאת הסטייט **אורי יפה**, החליט למתוח את מיזרחי, ני־גש אליו ואמר לו, בהצביעו על דבורין: „תראו את מי **בני־מין זיגל** שולח לעקוב אח־ריך."

■ מספרים כי לאוטובוס מיספר 61 בתל־אביב עלה אדם ופנה אל הנהג: „איך מגי־עים לשוק בצלאל?" הגיב ה־נהג: „מה, לבצלאל מיזרחי יש כבר שוק על שמו?"

יש
כרמליטה
יש
חגיגה!

כרמליטה סנגריה -
אין מה להוסיף,
הכל כבר בפנים.
כרמליטה סנגריה -
מתחרה בהצלחה
מזה 10 שנים
בסנגריות
הספרדיות
ברחבי העולם,
עשוייה ממיטב
הענבים של כרמל.

כרמליטה סנגריה -
זה מה שהיה חסר
אצלכם בחגיגה.

כרמליטה
סנגריה
הלהיט החדש
של
כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון זיכרון יעקב

שולמית אלוני התעלפה במסיבה ונותחה בשל אולקוס.

ופנינה זלצמן שמחה להודיע שאינה באבל

■ מסיבת יום־הגישואין ה־16 של הזוג **לידיה ושיי־קה אופיר** היתה עליזה מאד. הזוג הזמין למסיבה ידידים קרובים בלבד, והאווירה היתה נעימה. בשעת לילה מאוחרת הגיעה גם חברת־הכנסת **שו־למית אלוני**, עם בעלה **ראובן**. שייקה ולידיה שוחחו עימה, כאשר לפתע חשה אלוני ברע ואמרה שהיא רוצה לנוח. לפני שהספיקה לעשות זאת, התעלפה ואיבדה את הכרתה. בעל הגלריה שבה נערכה המסיבה, איציק תוראל, הזעיק רופא, שהגיע מיד וקבע כי אלוני חייבת להגיע אל בית־החולים איכילוב. שם היא נותחה בשל אולקוס. עתה היא מתאוששת.

■ מה קורה כאשר אין אפשרות לצלם תוכנית טלוויזיה בשחור־לבן? מצלמים אותה בצבע. זה קרה לתוכנית שעה טובה, שאותה מנחה **מני פאר**. ביום הצילומים של ה־תוכנית האחרונה, המצולמת יום לפני השידור בטלוויזיה, התקלקלה המערכת המצלמת בשחור־לבן. באין ברירה צילמו אותה בצבע. זה נטע, כמובן, כמה תיקוות ציבעוניות בלב המשתתפים, שרצו לראות את עצמם סוף־סוף בצבע. גם כמה מהתילבושות הוחלפו ברגע האחרון, כדי להתאימן לשידור ציבעוני. אך האכזבה לא איחרה לבוא. התוכנית הוקרנה ביום השישי שעבר בשחור־לבן — אך בעלי מכשיר האנטי־מחיקון ראו אותה בצבע מלא.

■ סגנית יו"ר הכתבים המאומנים באו"ם בז'נבה וכתבת מעריב, **שרי רובר**, גילתה רק עכשיו כי היתה ב־1964 כתבת לענייני אופנה של עיתון מצרי. איש לא ידע, כמובן, כי היא ישראלית, מלבד עורך העיתון. בימים אלה הוזמנה על־ידי אותו עורך לבקר במצריים, הפעם לא בעילום־לאומיות.

■ אותה כתבת, המתגוררת בז'נבה, מספרת על נשיא צרפת, **ואלרי ז'יסקאר־דסטאן**, שביקר בז'נבה כדי לקבל פרס מטעם האו"ם על עזרתו לפליטים. עם בואו אורגנה לכבודו מסיבת־עיתונאים. באותו זמן פורסם בצרפת הסיפור על ההלומים שקיבל ז'יסקאר **מהקיסר בוקאסה**. על העיתונאים הצרפתיים נאסר לשאול את הנשיא שלהם על פרשת ההלומים. לכן הם פנו אל שאר העיתונאים במקום, וביקשו מהם שישאלו אותו על הפרשה. שעה לפני תחילת המסיבה יצאה הוראה לכל העיתונאים לשאול את הנשיא הצרפתי רק על עזרתו לפליטים. התוצאה: אף עיתונאי אחד לא הגיע אל מסיבת־העיתונאים.

■ להקרנה חגיגית של הסרט תוף הפח, שנערכה השבוע בתל־אביב, במטרה לגייס כספים לאוניברסיטת בן־גוריון, הוזמן שר־הביטחון עזר וייצמן. אך בשל נסיעתו הדחופה לארצות־הברית הסכים שר־האוצר, ייגאל הורביץ, לבוא במקומו. הוא עלה על הבמה וסיפר על המצב הכלכלי הקשה בארץ, ועל הדוק־החגורה. כל כרטיס־קול־נוע עלה לצופים בהקרנה זו 2500 לירות.

■ הרמטכ"ל **רפאל איתן** סיפר בראיון עם העיתונאית **עדנה פאר** כי פעם ביקר במחנה צה"ל ונזף במפקד מדוע המחנה מלוכלך. המפקד הסביר לו כי אומנם ניקו את המחנה, אך באה סופת־חול וליכלכה אותו מחדש. אמר לו רפול: „מחנה זה לא אוזן, מחנה מנקים יום־יום!"

■ מודעות־אבל הופיעו בשבוע שעבר, כאשר אדם בשם **ברוך זלצמן** נפטר. שם כלתו, **פנינה זלצמן**, הופיע אף הוא במודעות. הפסנתרנית בעלת שם זה התחילה לקבל ביתה קריאות־טלפון של משתתפים באבלה. כאשר הגיעה לאקדמיה למוסיקה בתל־אביב, כדי לתת הרצאה, נוכחה כי מחצית מתלמידיה לא באו, כי מישהו תלה שם מודעות שהודיעו כי היא באבל. זו לא הפעם הראשונה שדבר מעין זה קורה לה. שתי נשים בשם פנינה זלצמן נפטרו בשנה האחרונה, ועיתונאים וידידים לא חדלו מלטלפן לביתה.

■ רביעיית הפסנתר הישראלית, הכוללת את **משה מורביץ אלחנן ברגמן, אברהם בורנשטיין** ופנינה זלצמן ניגנה יצירות של שומאן ובראמס במוסיאון תל־אביב.

הכנר הנודע **איברי גיטלס**, יליד חיפה המתגורר בפאריס, העביר את הדפים בעת הקונצרט לזלצמן. הוא התלהב כל־כך, שבאופן ספונטני החליט להצטרף אל הרביעייה ולנגן

פנינה גולן נערת־הזוהר, מושכת תמיד תשומת־לב בכל אירוע חברתי. בת־דודתה השחרחורת, יהודית יעקובי, פגשה בה במסיבה והסבירה שלא כל בנות המישפחה הן נערות־זוהר. האמהות של שתיהן, יוצאות עיראק, הן אחיות. „יוצא לי לפגוש בה רק במסיבות חברתיות," סיפרה יהודית.

יוסי קיפניס השחקן־רקדן, המתגורר בשנים האחרונות בניו־יורק והמתפרנס מנחיגת מונית, אינו שוכח אהבות ישנות. למסיבה שנערכה בתל־אביב הגיע עם אהובתו־לשעבר, הרקדנית הוותיקה אנה סוקולוב, המבוגרת ממנו בשנים רבות, ועם אשתו הטריה עידית, בת גילו. יוסי ועידית בא וארצה לביקור קצרצר, ופגשו כאן את אנה, שגם היא הגיעה לביקור חטוף. יוסי שומר על קשר הדוק עם סוקולוב עד עצם היום הזה, ומתרועע עימה בניו־יורק.

עימה את ההדרן שהגישה לקהל.

■ גיטלס, אשר בא ארצה כדי לנגן כסולן בתיזמורת הפילהרמונית, ניגן בשבוע שעבר בהיכל התרבות קונצרט של צ'ייקובסקי. לקול מחיאות־הכפיים הסוערות שקיבל, עלה שוב על הבמה ואמר: „עכשיו אנגן לכם יצירה מאת מלחין שעדיין אינו ידוע, ושמו **אר־נולד שליבן**. הוא ניגן, אך איש מהקהל לא ידע שאת היצירה חיבר בו במקום, והשם שמסר לקהל לא היה ולא נברא.

■ תקלה אירעה למטוס ארקיע שעמד לנחות באילת בשבוע שעבר. גלגלי המטוס לא ירדו לפני הנחיתה. הטייס **אלי רזיאל**, ניסה לנחות ומריא מחדש. אחר־כך רוקן את מיכל־הדלק בים. אמבולנס הוזעק לנמל־התעופה של אילת, ושני מטוסים צבאיים הוזנקו לעקוב אחר המטוס. בתוך המטוס היה אותה שעה, בין השאר, הבדרן **דודו טופז**. כאשר נשאל הטייס ממיגדל־הפיקוח אם הנוסעים יודעים על הבעיות שבהן נתקל, השיב: „אני לא אמרתי להם כלום, אך הם בטח רואים שאני אדום ומזיע."

אנשים

■ מנהל להקת־המחול ע־נבל, **יעקב בן־הרצר**, מספר כי ידיד ותיק שלו אמר לו: „מאז שאתה עובד עם השחורים, חלבנת כהוגן."

■ במישפט־אונס ציטטה התובעת **דרורה פילפל** את המרגלים, ששלח משה רבנו ואשר הוציאו את דיבת הארץ רעה, כי ארץ־אוכלת־יושביה. „אני חוששת," אמרה התובעת, „כי התיירות יוציאו דיבת ה־ארץ רעה, כי היא ארץ אונסת תיירותיה."

■ איש־הפרקליטות לש־עבר, **יהודה ויינשטיין**, ש־יצא לשוק האזרחי, אומר כי פסק־הדין בעניין אילון־מורה אכן בוצע כלשונו וכרוחו. כל־שונו של **אריק שרון** וכרו־חו של **הרב משה לוינגר**.

■ במיזנון בית־המישפט בתל־אביב, בשיחה על מעמד האשה, אמרה פרקליטת מחוז־המרכז, **דורית שפירא**, כי היא אשה משוחררת. בעלה מכבס לבדו את הגרביים. בע־בר היתה לו בעייה של חילופי זוגות הגרביים, אך הוא מצא פיתרון לכך — הוא מהדק כל זוג גרביים בסיכת ביט־חון. „מאז אני אשה משוח־ררת," אמרה.

■ הפרופסור **ברוך מזי־ף**, מנכ"ל מישרד־הבריאות, שהופיע בפתח־תיקוה בכנס על חוסר בכליות להשתלה, גילה כי זה 10 שנים רודפת אחריו טראומה. הדבר קשור בהשתתפותו, בסוף שנות ה־60', בוועדת־קבלה של חולים לטיפול בדיאליזה (כלייה מלא־כותית). המצב היום הולך ומח־מיר, ועל כל ארבעה חולים יש מקום פנוי אחד לטיפול. „אני חרד לרגע שבו יצטרכו רופאים להיות בית־דין של מטה, ולחרוץ את גורל החו־לים, מי לחיים ומי למוות, כפי שאני עשיתי אז!" הוא סיפר כי במיקרה מסויים היו ארבעה מועמדים: „שתי נשים צעירות, בנות 25, ילד בן 10 מבני־ברק וערבי צעיר מאחין־יונים. הרופאים היו צרי־כים לקבוע מי יזכה בטיפול. לבסוף, אחרי לבטים רפואיים ומוסריים, בהתחשב בגיל ה־חולה, במצבו ובסיכוייו להח־זיק מעמד עד להשתלה, זכה בטיפול בדיאליזה הערבי מ־חאן־יונים."

■ העיתונאית **עדה הוז**, שכיהנה בשנה האחרונה כדו־ברת מועצת פועלי תל־אביב—יפו, שלחה מיכתב־התפטרות למזכיר המועצה, **דב בן־מאיר**. היא הודיעה לו כי היא מפסיקה את עבודתה כבר בימים אלה. כששואלים את עדה מדוע התפטרה, היא מת־חמקת ועונה כי איננה יורקת לבאר שממנה שתתה. אבל ידידיה הקרובים מספרים כי מזה זמן רב הרגישה עדה כי עשתה שידוך גרוע כאשר מ־בין הצעות־העבודה הרבות ש־קיבלה אחרי הבחירות לעיי־ריית תל־אביב, בחרה דווקא במועצה. היא רגזה על כי לא קיבלה אפילו מזכירה וטלפון ישיר, שגותרו אצל הדובר־הפנסיונר שאותו החליפה. ב־אחד מרגעי התיסכול בעבודתה נאנחה: „נשבר לי לעבוד עם נאפוליונצ'יקים." עכשיו היא מקווה להצליח יותר בבחירה, ומצפה להצעות־עבודה מעניי־נות.

■ לחגיגת ההסתדרות, במלאת לה 59 שנים, שהת־קיימה בהיכל התרבות, הגיע דב בן־מאיר כשבידו גאום בן תישעה עמודים. הזהירו אותו כי נאומו ארוך מדי, ויש לקצ־רו למחצית. בכל זאת התעקש לשאת את כל הנאום, והוסכ על־ידי הקהל חסר־הסבלנות במחירות־כפיים קצובות כבר אחרי העמוד השלישי. הגיב בן־מאיר מעל הבמה: „לא יעזור לכם, אני אסיים את כל דברי!" אמר ועשה.

■ איש־פעלתן מאד הוא סגן־השלום **אייבי נתן**. אח־רי מיבצע־קמבודיה החליט אייבי שלילדי המצוקה בתל־אביב מגיעה גם כן עזרה. הוא עובד עתה על אנשי־הטלוויז־יה, שיארגנו ערב־מופעים, כדי לאסוף תרומות מהאנשים רח־בי־הלב בארץ למען ילדים ישראליים.

■ אחרי שהיה דוברו של שר־האוצר לשעבר, **שימחה אריך**, החליט **עמיקם שפירא** לחזור למקום שממנו בא — עיריית תל־אביב. הש־בוע מונה כיועץ לראש עי־ריית תל־אביב, **שלמה להט** („צ'צ'") לענייני תיק־שורת, ומנכ"ל האגודה לתיי־רות בעירייה. עמיקם היה דוברו של להט כאשר נערכו הבחירות לראשות־העיר, לפני חדשים אחדים.

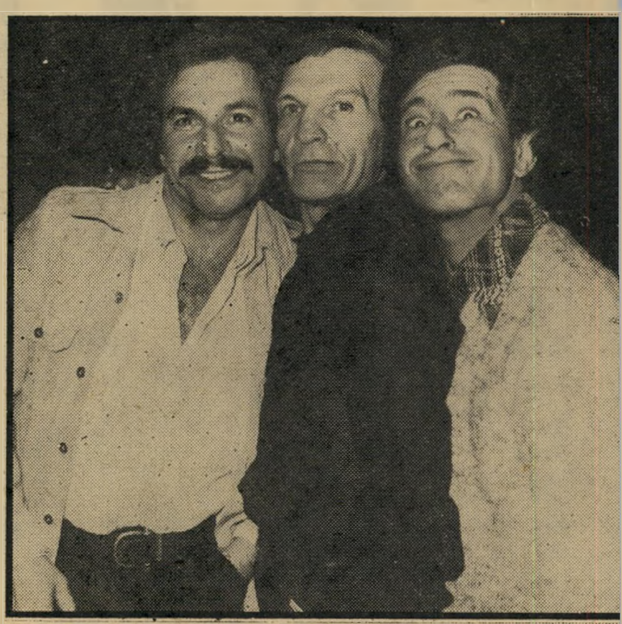

יורם בוקר

(מימין) הפנטומימאי, השתתף גם הוא במסיבת יום־הנישואים של ידידו שייקה אופיר. שם פגש בפנטומימאי ותיק אחר, ג'וקי ארקין. שלושת הפנטומימאים, המופיעים בימים אלה במופע של פנטומימה, השתעשעו בפוזות אופייניות. ג'וקי אמר שתמיד הוא שמח לפגוש בעמיתיו, ולא רק על הבמה. בוקר השתתף בזמנו במופע האירווויזיון בפנטומימה. לג'וקי יש להקה משלו ושייקה, העסוק במישחק ובבידור, תמיד חוזר אל אהבתו הגדולה, הפנטומימה, בכל הזדמנות.

שייקה אופיר

השחקן־פנטומימאי, חגג 16 שנות־נישואין עם אשתו לידיה, בתו של השחקן האידישאי המנוח, ישראל שומכר. במסיבה שערכו השניים בתל־אביב הפתיע אותם בעל הגלריה איציק תוראל בעוגה שעליה הונחו 17 נרות. הזוג הצעיר כיבה את הנרות ויצא בריקודים. „קשה לי להאמין שאנחנו נשואים כבר כל־כך הרבה שנים," אמרה לידיה.

מאיר סוויסה

השחקן הצעיר בן ה־22, עדיין אינו מוכר בארץ כמו וודי אלן, הקומיקאי ה־אמריקאי. אולם בביקורו בארצות־הברית, לשם בא כדי להיפגש עם שלוש אחיותיו (בתמונה), שאותן לא ראה שנים רבות, והנשואות כולן לגברים אמריקאיים, כונה על־ידי העיתונאים שם כ„וודי אלן הישראלי". מאיר, הבן התשיעי במישפחתו, המונה 11 ילדים, חזר ארצה ונכנס ישר לעבודה. הוא מככב בסירטם החדש של אבי נשר ושרון הראל, לצידה של השחקנית־דוגמנית חלי גולדנברג. בראיון שנתן לעיתון אמריקאי סיפר על התפעלותו מגודלה של אמריקה, והמרחבים העצומים שבה, אחרי שבא מישראל הקטנטונת.

הגיע הזמן להתרגש

קופל מזמינה אותך להפלגה מלכותית למצרים באניית הפאר

T.S. מלודי

.מצרים. הפירמידות. מסכות הזהב של תות־אנח־אמון
הספינקס, השווקים הצבעוניים. החוויה המרגשת
של המפגש עם העם שמעבר לגבול...
''מלודי'' - הדרך היפה ביותר לגילוי מצרים.
''מלודי'' - אתה על הספון, פורק מזוודותיך,
פעם אחת בלבד ומתחיל להנות...
7 ימים ולילות על ספון אניה יפהפיה, אנית דה־לוקס
ממוזגת אויר, המצוידת בכל הדרוש על מנת להעניק
לך חופש חלומי, חופש בו אתה יכול לעשות כל מה
שאתה רוצה - ומתי שאתה רוצה. לישון עד מאוחר
בתאים המהודרים והממוזגים, לקפוץ לבריכה,
להחליק על רצפת הריקודים לצלילים של תזמורת
מעולה או להתנועע במרץ בדיסקוטק, לנסות
להכות את הקזינו, להתבונן בטלוויזיה צבעונית
או לרכוש דברי חן בחנויות הפטורות ממכס
שעל ספון האניה.
כאשר אתה בחופש על ה''מלודי'' עזוב את הדיאטה,
כאן תטעם מאכלים כפי שמעולם לא טעמת...
ה''מלודי'' מגישה לך שלוש ארוחות בכל יום
וארוחה נוספת קלה אחה''צ או בחצות...
חגיגה כזו של מאכלים, אסור לך להחמיץ.
וכאשר ה''מלודי'' עוגנת באלכסנדריה שבמצרים *
באפשרותך לבקר באתרי התיירות המפורסמים
ביותר - בקהיר והפירמידות, לוקסור ומקדשיה
אלכסנדריה ואל־עלמיין.

המחיר: החל מ־ $435.- לאדם.

''קופל'' חברת הנסיעות הגדולה בישראל מזמינה
אותך עתה לחוויה מרגשת ובלתי נשכחת - שיט
מענוגות על סיפון ה''מלודי'' וביקור מרתק במצרים.

* אשרות הכניסה למצרים יטופלו ע''י ''קופל''!!!

''מלודי'' שנת בניה 1948. בנוי מחדש 1979. דרגת סיוג
בטיחותית שניתנה ע''י מנהל אגף הספנות והנמלים-א''א

לפרטים והרשמה:
קופל נסיעות (1970) בע''מ
רחוב פרישמן 14 ת''א. טלפון: 246121
ובכל סניפי ''קופל'' בישראל.

קופל נסיעות

יחי החופש!

מ"י משוחרר במדינה הזאת, שיחרור מלא וסופי?

הנשים אינן משוחררות משילטון הגברים. בני "עדות־המיזרח" אינם משוחררים מן הקיפוח מידי האשכנזים. החילוניים אינם משוחררים מן הכפייה הדתית. **רק גוף אחד בישראל משוחרר לגמרי: המיפלגה.**

והדוגמה הטובה ביותר לכך היא המיפלגה המתקראת "ליברלית".

■ ■ ■

מיפלגה נורמלית בעולם הדמוקרטי תלויה בקולות הבוחרים שלה. עוצמתה והשפעתה עולות ויורדות לפי מיספר הקולות שהיא זוכה בהם בקלפי. **המיפלגה הליברלית משוחררת מן הדאגה הזאת.**

בפעם האחרונה התייצבה המיפלגה הליברלית בבחירות של שנת 1961. אז זכתה ב־17 מנדאטים בכנסת החמישית.

הישג זה בא לה מפאת החידוש, בבחינת "משנה שם, משנה מזל". עד אז נקראה המיפלגה בשם "הציונים הכלליים". ערב הבחירות לכנסת החמישית התאחדה מיפלגת הציונים הכלליים עם המיפלגה הפרוגרסיבית. שתי המיפלגות הקשישות והמשעממות, שזכו בבחירות הקודמות ב־יחד ב־10.8%, התמזגו והתקשטו בשם חדש ומושך ("ליברלים"). כוחן עלה ל־13.6%. אך תוך זמן קצר התפרקה החבילה, ו"הליברלים העצמאיים" (הפרוגרסיבים לשעבר) חזרו כלעומת שבאו. אם מנכים את כוחם מן ההישג של המיפלגה הליברלית המשותפת, מסתבר כי הליברלים דהיום זכו אז, ב־1961, ב־12 מנדאטים בלבד.

מאז עברו יותר מ־18 שנים. שנות ה־60' ושנות ה־70' עברו, חלפו. ובמשך כל הזמן הזה שיגשגה המיפלגה הליברלית והלכה מחיל אל חיל, מבלי שנאלצה להתייצב ככוח עצמאי בבחירות, ולוא גם פעם אחת.

בבחירות של 1965 קם גח"ל ("גוש חרות־ליברלים"), בראשותו של מנחם בגין, וזכה ב־26 מנדאטים. הליברלים קיבלו את חלקם, מבלי להתאמץ. הם רכבו על זנבו של מנהיג־חרות.

בבחירות של 1969 חזרו על התרגיל, ושוב זכה גח"ל ב־26 מנדאטים.

הדבר לא הספיק, וכך, לקראת הבחירות של 1973, קם הליכוד. שוב מצאו הליברלים את עצמם בחממה של מישפחה נעימה. שוב תפסו טרמפ על מירכבתו של מנחם בגין. והפעם יכלו כבר להתחלק בשלל של 39 מנדאטים.

ההמשך ידוע. בבחירות של 1977 הגיעו הליברלים סוף־סוף לשילטון במיסגרת הליכוד, קיבלו 15 מושבים בכנסת וארבעה מקומות ליד שולחן־הממשלה. עסקניהם האפורים הפכו מיניסטרים, בעלי מכוניות־שרד ושומרי־ראש ומנהלי־לשכות ומזכירות.

וכך זה מבלי לחתייצב אף פעם אחת בבחירות במשך 18 שנים ויותר!

■ ■ ■

מיפלגה המשוחררת מקולות הבוחרים — הרי זה חלום של כל פוליטיקאי בעולם.

אך יש חלום שני, וגם הוא התגשם לגבי המיפלגה הליברלית במלואו.

לא די לה למיפלגה לחיות כדתי תלוייה בציבור־הבוחרים. כדי לחיות משוחררת באמת, עליה להיות גם בדתי־תלוייה בחברים.

איך עושים זאת?

בכל מיפלגה נורמלית בעולם הדמוקרטי, חברי־המיפלגה משלמים דמי־חבר ואוהדיה תורמים לה תרומות. על כך קיום המיפלגה. התוצאה המעציבה של מצב עגום זה היא שהנהגת המיפלגה צריכה להתחשב בדעת חבריה ואוהדיה.

לא כן המיפלגה הישראלית. עם הנהגת מימון־המיפלגות מקופת המדינה, נעלמה דאגה זו.

מיפלגה ישראלית, המייוצגת בכנסת, יכולה לתפקד גם מבלי שיהיה לה אף חבר אחד — וכיום יש בכנסת כמה מיפלגות שכאלה. ואולי זה אף רצוי, כי במיפלגה הישראלית המצוייה החבר עולה בכסף, תחת להכניס כסף.

המיפלגה הליברלית מקבלת את המימון שלה מידי קופת־המדינה. מימון זה אף אינו תלוי במיספר המדוייק של הליברלים בכנסת.

עם בחירת הכנסת התשיעית, היו בה 15 ליברלים. לאחד מהם קרתה תקלה מצערת, והוא נאלץ לעבור ממיזנון־הכנסת לבית־הסוהר. במקומו נכנס, לפי התור, איש חרות. כך נמצאים עתה רק 14 ח"כים ליברליים בסיעת הליכוד בכנסת.

ישיבת מרכז המיפלגה הליברלית*:

אולם מימון־המיפלגות המשולש למיפלגה נשאר כפי שהיה — עבור 15 ח"כים.

לפי התקציב המעודכן, תקבל המיפלגה הליברלית בשנת־התקציב הנוכחית כ־10.5 מיליון לירות מקופת־המדינה, נוסף על סכום נאה נוסף מקופת ההסתדרות הכללית, שגם בה קיים מימון־מיפלגות.

אין דאגות כספיות.

■ ■ ■

מנהיגיה של מיפלגה דמוקרטית רגילה בעולם המערבי מוטרדים כל העת. **לפני כל מעשה הם נאלצים לשקול את עצמם: איך זה ישפיע על ציבור־הבוחרים? האם נפסיד קולות? האם צפויה לנו מפלה בבחירות הבאות?**

הליברלים משוחררים מכך — והצבעתם על חוק־ההפלות תוכיח. הצלחת הליכוד בבחירות הבאות אינה תלוייה בהם כלל, אלא בפופולריות של מנחם בגין או יורשו, שגם הוא יהיה איש־חרות, ובפופולריות של הממשלה, שבה מהווים הליברלים — עם פרישת שימחה ארליך מהאוצר — גורם מבוטל.

דאגה שניה, הרובצת על מנהיגיה של מיפלגה בעולם הדמוקרטי, היא: האם אנחנו זוכים באמון של חברי־המיפלגה? האם אלה יפרשו מן המיפלגה אם נעשה כך־וכך? האם ידיחו אותנו? האם התורמים שלנו יפסיקו לתרום אם נתמוך בחוק ההוא־ההוא?

גם מכך משוחררים מנהיגי הליברלים. חברי־המיפלגה עלולים לפרוש? שיפרשו! מי צריך אותם בכלל?

חברי־המיפלגה עלולים להדיח את הצמרת? לא בא בחשבון! אין להם כל אפשרות לכך! אין הם מממנים את הצמרת, אלא להיפך, הצמרת מממנת אותם בכסף שהיא מקבלת מהמדינה.

במיפלגה ישראלית, הרבה יותר קל לצמרת להדיח את חברי־המיפלגה, מאשר לחברי־המיפלגה להדיח את הצמרת.

מנהיגי המיפלגה נבחרים בקונוניות מסובכות על־ידי שיכבה קטנטנה של עסקנים מיקצועיים, רובם שכירי המיפלגה, כפי שהקיסר נבחר במישטר הפיאודלי על־ידי קומץ אצילים.

■ ■ ■

הנה כי כן, לפנינו מיפלגה שאיש לא בחר בה מזה קרוב לעשרים שנה, שאיש אינו תומך בה מרצון בכספו, ושלחבריה אין כל השפעה בה. אין זה נהר זורם, ואין זה ים חופשי. זוהי ביצה, שמיה עומדים, ולא פעם מעלים צחנה.

אפשר לטעון: בכל זאת, המיפלגה קיימת, מפני שהיא מייצגת משהו.

מה מייצגים הליברלים? השקפת־עולם? מעמד חברתי?

לא זה ולא זה.

אין למיפלגה הליברלית השקפת־עולם. על אחת כמה וכמה שאין זה השקפת־עולם ליברלית. השם עצמו הוא סילוף גמור.

בשעתו ייצגו הציונים־הכלליים מגמה רעיונית בציונות וביישוב. הם היוו את הימין המתון, שסיתף, בדרך כלל, פעולה עם השמאל המתון.

הציונים־הכלליים היו מיפלגה יונית (במושגים של ימינו). רבים מראשיה היו מותיקי הארץ, צאצאי העליה הראשונה, והיה להם יחס מתון־יחסית לגבי הבעייה הערבית. במחלוקת ההיסטורית שבין דויד בן־גוריון ומשה שרת תמכו השרים הציונים־כלליים (יחד עם ראשי המפד"ל) בשרת המתון, נגד בן־גוריון ה"אקטיביסטי".

כסך־הכל היתה זאת מיפלגה הגיונית, שפויה, מתונה.

■ ■ ■

ך אילו המיפלגה ה"ליברלית", יורשת הציונים־הכלליים — מה ליברלי בה?

ליברליזם פירושו — מתן מירב החופש לפרט. הליברליזם הקלאסי דגל ביזומה החופשית של האדם, ובאי־התערבות המדינה בתהליכי המשק ("הניחו לעשות, הניחו לעבור!" כדבריו של ונסאן דה־גורניי, מאבות המהפכה הצרפתית.) בערך התעשייתי המודרני זוהי תיאוריה מיושנת, אך גם כיום דוגל הליברליזם בחרות מירבית של האדם, במיסגרת של חברה הנאלצת לקבל על עצמה תיכנון ופיקוח.

אך הליברליזם האמיתי הוא יותר מזה. הוא בראש וראשונה תורה הדוגלת ברציונליזם, בשילטון ההגיון, בסובלנות, בנכונות לרי־אות את שני הצדדים של המטבע, בהכיר בזכויות הזולת ובחתי־פשר עימו.

מה נותר מכל אלה במיפלגה הליברלית, השיפחה הנרצעת וחסרת־האישיות של הליכוד? והרי הליכוד הוא התגלמות כל התכונות ההפוכות: הקנאות הלאומנית, שלילתן של זכויות הזולת, החמרת הכפייה הדתית, שלילה עקרונית של הרציונליזם ביחסי־האומות ובמדינה עצמה.

הליכוד הוא "ליברלי" כמו שהמערך הוא "סוציאליסטי" — וכמו שהמפד"ל הוא עדת קדושים.

■ ■ ■

ך כוך מישהו לטעון כי הליברלים, אף שמבחינה אידיאולוגית אינם קיימים כלל, ממלאים תפקיד הגיוני, נציגים של שיכבה סוציאלית מסויימת.

האמנם? איזו שיכבה?

לציונים־הכלליים היה אמנם בסיס כזה. ביישוב שלפני קום המדינה הם ייצגו את הבורגנות הזעירה והבינונית, את בעלי־הבתים, החנוונים, הפרדסנים — מה שנקרא אז, מחוסר שם אחר, "הציבור האזרחי". בעלי־ההון הרציניים יותר, שמיספרם היה אז זעום, תמכו אף הם בציונים־הכלליים, בהעדר כתובת אחרת, אך לא מהם שאבה המיפלגה את כוחה ובוחריה.

עם קום המדינה קם מעמד חדש של עתירי־הון, מנהלי חברות־ענק ובנקאים — אך אלה מצאו את ביתם הטבעי במפא"י, אשר גידלה וטיפחה אותם. נציגם ובעל־שיחם היה, כמובן, פינחס ספיר. ואילו הציונים־הכלליים נשארו כפי שהיו — נציגיהם העיקריים של הבורגנות הזעירה, העצמאיים הקטנים, החנוונים, החקלאים העצמאיים.

זה היה בסיס דמוגראפי רחב למדי, והוא העניק לציונים־הכלליים 7 מנדאטים בכנסת הראשונה, 20 בכנסת השניה, 13 בכנסת השלישית ו־8 בכנסת הרביעית.

מה נותר מן הקשר החיסטורי בין המיפלגה הזאת ובין המעמד הזה?

במשך שנתיים ויותר שלט במדינה שר־האוצר ליברלי — ובתקופה הזאת לא עשה דבר כדי להיטיב עם הציבור המסורתי של מיפלגתו. הוא טיפח את ההון הגדול, את הבנקאים, את הייבואנים הגדולים — בקיצור, את אותו מעמד שגדל ושיגשג תחת שילטון המערך, ושהשתלט עתה על המדינה בחסות הליכוד.

איזו פרצו השבוע בחירות חדשות, ואיזו התייצבה בהן המיפלגה הליברלית כרשימה עצמאית — היתה מוכית שוק על ירך. בוחריה המסורתיים היו בוטחים בה. מסופקני אם היו זוכים אף בחמישה מנדטים בכנסת העשירית.

■ ■ ■

א ולם אין למנהיגי הליברלים מה לדאוג. העניין מסודר.

הם ייכללו שוב ברשימת הליכוד בבחירות הבאות, בלי כל קשר לכוחם האמיתי — שאיש אינו יודע, במילא, מה הוא.

מיספר נבחריה יהיה תלוי אך ורק בהצלחתם של מנהיגי תנועת־החרות לעצור את התדרדרות הפופולריות שלהם, ולהביס את המערך למרות הכל.

הם יוסיפו לקבל מימון מקופת המדינה כאילו היו מיפלגה גדולה, חיה ופורחת.

הם משוחררים מכל הדאגות, זולת אחת: מי בהנהגה יגבר על מי, מי מן העסקנים שאיש־לא־בחר בהם יצליח להדיח את עמיתו ולתפוס את המקום בצמרת.

מצב זה אינו מייוחד למיפלגה הליברלית דווקא, הוא קיים בכמה וכמה מיפלגות במדינה. אך נדמה כי במיפלגה הליברלית הוא הגיע לשיאו. רק מס"ם (בחירות אחרונות: 1965) מתחרבת לשיא זה.

זוהי האוטונומיה היחידה הקיימת בארץ־ישראל: האוטונומיה של עסקני המיפלגות.

---

* מימין ח"כ מרדכי סבידור, באמצע אריה דולצין.

סדרה חדשה לטיפוח עור הפנים

ועור הגוף של „תיא"

סדרת תכשירים לטיפוח החן ושמירה על בריאות ונקיון העור, יצאה בימים אלה לשוק הישראלי, על־ידי חברת „תיא". הסדרה כוללת שישה מוצרים: חלב־פנים (לכל סוגי העור), 3 סוגים של מי־פנים (לעור רגיל, שמן או יבש), ו־2 סוגים של תחליב לחות (לעור יבש או רגיל). הסדרה, היוצאת לשוק לאחר שורה של מחקרים ונסיונות, נחשבת לאחת הסדרות המתקדמות ביותר, בעולם הרחב, בנושאי טיפוח החן והשמירה על בריאות ונקיון העור.

לא צריך לדעת מתמטיקה
כדי להבין ש:
נימוס + התחשבות + סובלנות + ... =
איכות חיים

נשמח לשמוע ממך

אזרחים למען איכות חיים ת. ד. 1097 גבעתיים

924 אנשים מתוך 1000 מתהלכים בהרגשה ש„פספסו" משהו, שלא מס־תדר להם בחיים, הבוס כבר לא מחייך, הבריאות לקויה וההזדמנויות נשמטות מהידיים.
רוקו האסטרולוג יודע בבירור שכל זה נובע מחוסר הכרה עצמית ואי ידיעת האפשרויות הטמונות בך. כתוב עוד היום לרוקו את פרטיך האישיים, בצירוף —194 ל"י, וה־הורוסקופ המפורט ישלח לביתך ב־סודיות מוחלטת.

אושר הצלחה וסיפוק
בעזרת הורוסקופ שיטרוך טבורך
רוקו
כדי שתוכל לנצל
טוב יותר את אפשרויותיך

לכבוד **רוקו**
ת.ד. 22606, תל־אביב
שלח אלי בבקשה הורוסקופ אישי לניצול כל אפשרויותי.
רצ"ב סך של —194 ל"י בשיק/מחאת דואר (מחק את המיותר).
שם ומשפחה .....
.....
כתובת .....
תאריך לידה מדויק .....
ת.ז. ..... חתימה .....

זכור! פעם תזדקק לטלפונים שלנו.
שירות מיוחד לחילוץ ולפתיחת דלתות נעולות במכוניות ובדירות
— שירות יום ולילה —
„ביטחון" — דיזנגוף 172, ת"א.
טל: יום — 03-232059, 03-244779.
לילה — 03-266591, 03-659736.

טפטים ש. גולדשטיין בע"מ
עברנו
לחנותנו החדשה ברח' פינסקר 28, ת"א
לרגל הפתיחה הנחות ממשיות
וינוקיר גולדויניל, ריצוף פי.בי.סי ● פנלים הכל מתוצרת העוגן פלסט כמו כן טפטים מורלה, קש, טקסטילים ועוד.
המכירה בגלילים ולפי מטרים

קח את העניינים לידיים!
במקום בקורת שלילית
תן דוגמא אישית

העלאת איכות החיים במדינה מתחילה מהדברים הקטנים והפשוטים התלויים בך כגון: נימוס, התחשבות, סבלנות, סובלנות, סבר פנים יפות ועוד ועוד...

נשמח לשמוע ממך

אזרחים למען איכות חיים ת. ד. 1097 גבעתיים

תן טרמפ לחייל

מי שמוכר את אמו תמורת כסף - האם הוא חייב לספק את הסחורה? * „דורות יבואו יסתכלו בחוק זה כפי שאנו מסתכלים בשריפת המכשפות בימי־הביניים!" * השותפות המוזרה של שימעון פרס ושולמית אלוני עם משה שמיר וגאולה כהן

מישחקים אסורים

לא ראיתי זאת במו עיני, לא הייתי מאמין שזה אפשרי. שימעון פרס ושולמית אלוני הצביעו להעביר ל־וועדה הצעה של משה שמיר להחיל את הריבונות הישראלית על הגדה המערבית ורצועת־עזה.

בדיחה? לא.

זה קרה ביום הרביעי שעבר. משה שמיר

ח"כ שולמית אלוני
לדבר או להצביע?

העלה הצעה א לסדר־היום. הוא נימק זאת בנאום ארוך. היו"ר התורני, בנימין הלוי, היה סבלני מאד כלפיו, והניח לו להאריך.

מנחם בגין עצמו קם להשיב להצעה — דבר נדיר מאד בחודשים האחרונים. ב־שעתו, כאשר העליתי הצעה לסדר־היום כדי ליזום דיון רציני על הסיכויים וה־סיכונים שבהקמת מדינה פלסטינית, הפר בגין הבטחה ולא השיב בעצמו.

בגין לא נשא נאום מבריק, מן הסוג שנהג לשאת בשנים קודמות. אך הוא דיבר לעניין, ציין שכל חייו היו קודש ל־ארץ־ישראל השלמה, אך שקבלת הצעתו של שמיר פירושה הפרת חוזה־השלום עם מצריים. לכן תבע להסירה מסדר־היום.

היה ברור לי מן הרגע הראשון שיש להצביע הפעם עם בגין. אמנם, פירוש הדבר היה ויתור על זכות־הדיבור (יכולתי לדבר רק אילו הצעתי להעביר את ההצעה של שמיר לוועדה, או אילו נמנעתי מהצ־בעה). אך הייתי משוכנע כי במיקרה זה, ההצבעה עצמה חשובה מכל הדיבור. מאיר פעיל הסכים עימי.

שאלתי את שולמית אלוני, אשר ישבה לפני, מה היא מתכוונת לעשות, ונדהמתי לשמוע שהיא עומדת להצביע להעביר את ההצעה לוועדה. מטרתה היתה, כמובן, לקבל את זכות־הדיבור (במיסגרת של חמש דקות, לפי התקנון). ניסיתי לשכנע אותה בידידות שזוהי טעות, וכי במיקרה כזה, כאשר מדובר על עניין של חיים ומוות, אסור להעדיף טכסיס פרלמנטרי שיגרתי על פני העניין העקרוני. היא לא קיבלה את דעתי. זכות־הדיבור נראתה לה כחשובה יותר.

כאשר סיימה אלוני, שאל היו"ר — כפי־הוג — אם המציע מסכים להעברת הצעתו לוועדה. הדבר דרוש מכיוון שלפי התק־נון, בעל־ההצעה לסדר־היום חייב להציע כי הנושא שלו יידון במליאה. אך אם מישהו אחר מציע להעביר את הצעתו לוועדה, יכול המציע המקורי לוותר על הצעתו לדיון במליאה. במיקרה זה נער־כת רק הצבעה אחת, כשלפני הכנסת עומ־דות שתי הצעות, זו מול זו: להעביר את ההצעה לוועדה או להסיר אותה מסדר־היום (ליתר דיוק: שלא לכלול אותה בסדר־היום).

באותו רגע הוכיח משה שמיר כי אינו טיפש. הוא סגר בזריזות את המלכודת אשר לתוכה הכניסה אלוני את עצמה. הוא הסכים להצעת אלוני להעביר את ההצעה.

לולא כן, היו נערכות שתי הצבעות, ואלוני יכלה להצביע נגד שמיר בהצבעה הראשונה (דיון במליאה), ואילו שמיר היה אז מצביע בעד אלוני בהצבעה השניה (העברה לוועדה). אך הטכסיס של שמיר מנע זאת. היתה רק הצבעה אחת, ובה מצאה אלוני את עצמה יחד עם משה שמיר וגאולה כהן — כשהנושא הוא החלת הרי־בונות הישראלית על „יהודה ושומרון ו־חבל־עזה!" לחברי המערך ניתן חופש־הצבעה.

רוב חברי המערך (וכל אנשי מפ"ם) ניצלו חופש זה, כדי להצביע נגד הצעת שמיר, יחד עם הליכוד, של"י ורק"ח. שו־שנה ארבלי־אלמוזלינו הצביעה יחד עם שמיר — ולא במיקרה, שהרי דעותיה כדיעותיו.

אך יד אחת גרמה להפתעה — ואף ל־תדהמה — כללית. שימעון פרס הרים את ידו יחד עם משה שמיר, גאולה כהן, שול־מית אלוני ושושנה ארבלי־אלמוזלינו.

ביקשתי למנות את הקולות, כדי שה־תוצאה תרשם בפרוטוקול: 5 בעד הצעת שמיר, 45 נגדה.

אפשר, כמובן, לטעון כי כל זה אינו אלא מישחק פרלמנטרי לגיטימי, ושלעיתים קו־רים בכנסת דברים מוזרים. אך יש ענייי־נים שהם חמורים לגבי עתיד המדינה, עד כי אסור לשחק בהם מישחקים כאלה.

מי שמוכן לעסוק במישחקים גם בתחו־מים אלה — מעיד על עצמו שאינו מת־ייחס לנושאים אלה ברצינות רבה. וזוהי, אולי, האפשרות החמורה ביותר.

אונס קבוצתי

בקריאה השניה של „חוק ההפלות", שביטל את סעיף 5, נימקתי שתי הסתייגויות שהגשתי. להלן נאום־ההנמקה:

אורי אבנרי: זהו יום עצוב לכנסת. זהו יום עצוב במיוחד בשבילי, מאחר שהייתי חבר־הכנסת הראשון שהגיש הצעת־חוק לכנסת להתיר הפלות במדינת־ישראל. זה היה עוד בכנסת השביעית.

חיים קורפו: בוודאי גם אז היה לך עצוב.

אורי אבנרי: שר־הבריאות דאז, ויקטור שם־טוב, הקים ועדה, וליווה את דיוניה בהבעת דעה שיש להתיר הפלות במדינה שלנו.

שיילוק וליטרת־הבשר

הבה נקרא לילד בשמו: כמו שיילוק במחזה הסוחר מוונציה, שתבע את ליטרת־הבשר על־פי חוזה כתוב, כן תובעת אגודת־ישראל את ליטרת־הבשר של האשה, כדי לקיים את ההסכם הקואליציוני. **אם שני נוכלים מוכרים את אמם תמורת כסף, ורק אחד מהם מספק את הסחורה — מי משניהם מנוול יותר?**

ואני שואל: מי מנוולים יותר: אותם שבהסכם הקואליציוני הבטיחו לאגודת־ישראל לקבל את חוק־התועבה הזה, והרוצים

מחוץ לפרוטוקול

עתה לקיים את ההסכם הזה, או אותם שהבטיחו הבטחה זו והמתכוננים היום להצביע נגדה? מי משני הסוגים האלה מגונה יותר?

מה לנו כי נלין על אגודת־ישראל? הם, לפחות, פועלים על פי אמונתם. אך נלין גם נלין על כל האחרים אשר ירימו היום את ידם לביצוע מעשה־נבלה נגד האשה הישראלית.

מה קורה כאן היום? אין זו רק התקפה של הדתיים על החילוניים.

אין זו רק קבלת תכתיב של קבוצת־שוליים אנטי־ציונית, ש־התנגדה להקמתה של מדינת־ישראל וקובעת כיום את חוקיה.

זהו, קודם כל, אונס קבוצתי של האשה הישראלית על־ידי המישמר הגברי.

זהו צעד נוסף של דיכוי המין הנשי על־ידי המימסד הגברי.

האם היה עולה על הדעת שהרוב בכנסת הזאת — כל רוב שהוא — היה מקבל חוק המכוון נגד גופו של הגבר? האם — למשל — היה עולה על הדעת להעביר בכנסת הזאת חוק המחייב גברים לעבור ברית־מילה? האם היה עולה על הדעת לקבל בכנסת חוק המחייב הטלת עונש־חובה של סירוס על אנסים?

רק כאשר הקורבן הוא האשה, נמצא רוב קוא־ליציוני לקבלתו של החוק.

המימסד הזכרי האשכנזי

החוק הזה הוא מיפלצתי.

דורות יבואו יסתכלו בחקיקה זו כפי שאנו מס־תכלים בשריפת המכשפות בימי־הביניים.

זוהי הפיכת האשה לבהמת־לידה, לשיפחה של המדינה.

ברומא היתה קיימת שיכבת־עניים שקראו לה „פרולטארים"*, אשר תפקידה היחידי בחברה היה להוליד ילדים למען המדינה והלגיונות. בעלי החוק הזה רוצים לקבוע מעמד של נשים ענ־יות, אשר תפקידן היחיד יהיה ללדת ילדים למדינה, לחברה או לצבא.

זהו מעשה דיכוי של המימסד הזכרי האשכנזי.

בחוק הזה משתלב דיכוי האשה עם דיכוי עדות־המיזרח. הוא מכוון נגד סוג אחד של נשים בילבד, הנשים בנות עדות־המיזרח, שהן הקורבנות המיועדים של החוק הזה.

„מכירה גדולה יותר!"

אני מציע שתי הסתייגויות — האחת: לקרוא לחוק הזה בשם „חוק העונשין (תיקון מס' 8) (ביצוע הסכם קואליציוני), תש"ם־1979". הרי זוהי מהותו של החוק הזה, זהו תוכנו האמיתי, ורק משום כך ירים היום הרוב בכנסת את ידו לקבלתו.

ההסתייגות השניה: אני מציע כי בסעיף 5 ייאמר שההפלה מותרת אם „האשה החליטה על ביצוע הפסקת־הריון בשנים־עשר השבועות הראשונים של הריונה." בתקופה זו תהיה חופשית ל־הפיל בלי התערבות של מוסד ממלכתי כל שהוא.

אני מסתמך על המימצאים הרפואיים המקובלים כיום בעולם, ועל הפסיקה של בית־המישפט העליון של ארצות־הברית, שקבע כי על־פי החוקה האמריקאית, המבטיחה את זכויות־האדם, אסור למדינה להתערב בהפסקת־הריון בשנים־עשר השבועות הראשונים, שבהם אין כל סכנה רפואית לאשה.

בהמשך אני מציע כי „הפסקת ההריון מוצדקת על־פי התנאים החברתיים והכלכליים, לפי קריטריונים שייקבעו על־ידי שר־הבריאות."

ואני אומר בגלוי: אני עושה זאת מתוך תיקווה שתקופת־הכהונה של הממשלה הזאת — ימיה ספורים, וממילא ספורים גם ימיה של תקופת־כהונתו של שר־הבריאות הנוכחי. ויבוא שר־בריאות חדש בממשלה חדשה, בקואליציה חדשה, ויהפוך על־ידי תקנה פשוטה את ההוראה הזאת על פיה.

שר־הבריאות אליעזר שוסטק: אתה מקווה לקואליציה אחרת? תהיה מכירה גדולה יותר!

אורי אבנרי: אני מקווה ששום קואליציה בישראל, תהיה אשר תהיה, לא תעז לעשות מעשה־מכירה חסר־בושה כמו המכירה הזאת של האשה, הכלולה בנייר הזה.

---

* פרולס — צאצאים. שיכבת האזרחים העניים ביותר, שלא הגיע אף לדרגת־המס הנמוכה ביותר, אשר צאצאיהם היו תוצרתם היחידה.

כוכב נולד בשמי אלסקה...

שנה חדשה – חנות חדשה!

ברשת בתי־האופנה

אלסקה דמת-גן

הנחות חגיגיות

חצאיות צמר

שמלות קורדרוי דגמים 6267/6266

חליפות צמר

ועוד...

והעיקר:

אופנה ב-4 תשלומים

כל קניה מעל 4000 ל"י, ב-4 תשלומים חדשיים שווים

קני החורף – עדיין – בלירה של האביב הבא...

בבית האופנה לב דיזנגוף (דיזנגוף סנטר)

בדמת-גן רח' המעגל פינת ביאליק 53

בחולון שד' קוגל 27

ובמפעל – רח' יעבץ 30 תל-אביב

את נראית נהדר – אלסקה alaska

פרסום וימר יעקבסון

אתה והבירה

מאת יגאל לביב

עבודה כפולה בחיל־ההנדסה

מיספר ניכר של מיתקנים שהוקמו לאחרונה על־ידי חיל־ההנדסה של צה"ל עבור המחנות החדשים, ניזוקו קשות בגשמים. עתה יהיה צורך לבנות את כל המיתקנים מחדש, בהוצאה כפולה.

מדובר בהוצאה של עשרות מיליוני לירות נוספות.

גורמים מיקצועיים מסרו כי הסיבה למחדלי חיל־ההנדסה היא חיותו גם הגורם המבצע וגם הגורם המפקח על הביצוע, וכך אין גוף אובייקטיבי המשגיח על רמת העבודות. חיל־ההנדסה סירב לשמוע לאזהרות המהנדסים, שהיתרו מפני שגיאה עקרונית כזו, ועתה עליו לשלם בעשרות מיליוני לירות עבור ביטחון ראשיו בכישוריהם הבלתי־מוגבלים.

ירמיצקי יקים בניירובי את „שרתון"

חברת „צוות", השייכת לארכיטקט מישה ירמיצקי, והפועלת בקניה ובטנזניה תיכננה עתה את מלון „שרתון" החדש בניירובי, שיוקם בגובה של 25 קומות. המלון יהיה אחד הפרוייקטים הגדולים לבנייה בקניה.

ירמיצקי תיכנן בשעתו גם את מלון „הילטון" בניירובי.

חברת „צוות" פעלה בהיקפים גדולים בישראל ובארצות אפריקה, עד שנת 1972. ירמיצקי סיפר כי החליט לסגור את המישרדים בישראל בשנת 1972, בגלל הסירוב האוצר לתת לחברה סיוע בצורת תמריצים, כפי שנתן לאחר־מכן לעבודות בחו"ל.

עם סגירת המישרדים בישראל נשארו חובות של 200 אלף לירות לעובדים, ועוד חוב למס־ההכנסה על ניכויי־מס. הגורם לקשיי החברה, לדברי ירמיצקי, היו עיכובים בתשלומים מצד ממשלת טנזניה, שהחליטה על הקפאת כל העבודות בארצה. ירמיצקי העביר את בסיסו לניירובי, וסגר את כל המישרדים באוגנדה, ברואנדה ובטנזניה. במשא־ומתן ממושך הצליח לגבות את החובות מממשלת טנזניה, וחידש את עבודותיו במדינה זו, והתחיל בשנתיים האחרונות בעבודות גדולות בקניה.

ירמיצקי סיפר כי באמצעות עורך־דינו בישראל, **אליהו נצלטר**, איתר את כל החייבים ושילם לכל אחד את המגיע לו. אחרי שפרע את התחייבויותיו, ביקר בישראל לפני כמה שבועות, אחרי העדרות של כימעט חמש שנים.

ירמיצקי סיפר כי בשנת 1972 עשה הסכם עם שר־התחבורה בקניה, **קניו־קי** (שנרצח לאחר מכן), שלפיו ישלם לקניוקי עמלה על עבודות־תיכנון שזה ישיג עבורו. כן עשה עבודות תיכנון לכמה שרים בממשלה, שחשבו שהם פטורים מתשלום. כאשר חגיש ירמיצקי תביעה לבית־משפט נגד אחד השרים, שלא שילם, הוגשה נגדו תלונה לאגודת הארכיטקטים של קניה על ההסכם שעשה עם השר לתשלום אחוזים, המהווים תשלום אסור לפירסום וליחסי־ציבור, ביגלל תלונה זו נשלל רשיונו לשנה.

ירמיצקי פנה לבית־המשפט העליון בקניה בעיעור, וזה פסק כי על אגודת הארכיטקטים היה לפסוק קנס כספי, ולא שלילת רשיון.

כיום מהווה מישרד ירמיצקי את הגוף התיכנוני הגדול בקניה, והוא מעסיק גם מיספר ניכר של ארכיטקטים מקומיים. הוא תיכנן את בית־הקואופרטיבים, שבונה „סוללי־בונה", ועתה מסר ל„סוללי־בונה" פרוייקט נוסף של מלון־דיירות, בית־חולים ומגורים בהיקף של 20 מיליון דולר. מישרדו נכנס עתה גם לתיכנון בתי־מגורים בהיקף נרחב, וסיים תיכנון של מיגדל־דירות בן 20 קומות.

קיים מחסור לדירות בניירובי, ושכר־הדירה מגיע ל־1000 דולר לחודש.

ההפסד החיתומי הגדול של קבוצת „הסנה"

ניתוח מאזני חברות־הביטוח לענף ה־ביטוח האלמנטרי בשנת 1978 מראה כי קבוצת „הסנה" סבלה את ההפסד הגדול ביותר, 450 מיליון לירות, מזה חלק מבטחי־המישנה 270 מיליון לירות. הפסד חיתומי הוא ההפרש שבין הפרמיות שהתקבלו לתביעות ששולמו.

ההפסד החיתומי של קבוצת „מגדל בניין" היה 160 מיליון לירות, מזה מבטחי־מישנה 60. ההפסד החיתומי של „מנורה" היה 57 מיליון, מזה מבטחי־מישנה ששה. חברת „אריה" — ההפסד 16.8 מזה מבטחי־מישנה 15. קבוצת „הפניקס" הפסידה 90 מיליון, מזה מבטחי־מישנה 600 אלף. חברת „ירדניה־לבנון" הפסידה 312 מיליון לירות, מזה מבטחי־מישנה 260 מיליון.

ביגלל חלקם הגדול של מבטחי־המישנה, קשה כיום לחברות־ביטוח ישראליות לקבל ביטוחי־מישנה טובים בחו"ל. החל בתחילת 1980 הודיעו החברות המבטחות בחו"ל כי הן דורשות את חלקן ברווחים ובהפסדים בארבעה תשלומים שווים במשך כל השנה השוטפת, ולא כפי שזה היה עד כה, במחצית הראשונה של השנה שאחרי שנת־המאזן.

שינוי זה בתנאי התשלום יכביד ביותר על נזילות חברות־הביטוח, אשר יכלו עד כה להחזיר את חלק מבטחי־המישנה כשנה בממוצע אחרי גביית הפרמיה.

נכשל המשא־ומתן למכירת „הלז־ישראל"

המשא־ומתן בין שלושת שותפי „חלו ישראל" ל„דפי זהב", על מכירת חלק ב„חלו ישראל", נכשל. ביגלל סיכסוכים בין שלושת השותפים של השבועון לתיירים, חמופץ חינם, ואשר מתחרה ב„חשבוע בישראל", החליטו הבעלים כי מוטב למכור חלק למשקיע זר, ולמנוע את הוויכוחים. סוכם כי ימכרו שליש או שני שלישים, כיוון שהסיכסוכים הם בין שותף אחד לשני חבריו. כל שותף מחזיק בשליש. „דפי זהב" דרשו את מכירת העסק כולו, והמשא ומתן נכשל.

„לופטהנזה" מחפשת דיילות גם בישראל

חברי צוותות־אוויר של „אל על", שבידם דרכון לא־ישראלי, יכולים לעבור לחברת־התעופה הגרמנית, „לופטהנזה". החברה מחפשת עתה ברחבי העולם 769 דיילים ודיילות, בגיל של 28 שנים לפחות, גיל־הפרישה יהיה 55, והשכר החתלתי 2089 מרקים גרמנים (40 אלף לירות ישראליות).

הודעות־פיטורים - חרגיל ביחסי־ציבור

אל תאמין לגל הודעות־הפיטורים של עובדים על־ידי מיפעלים, בגלל המצב. ההודעות נועדו ללחצים על העובדים, והן רחוקות מן האמת.

כך, למשל, מיפעל „אתא" הודיע כי יפטר 500 עובדים, ופיטר 59 בילבד (כולם ערבים). „קשת" הודיעה כי תפטר 300 עובדים. פוטרו פחות מנואה, וגם על פיטורי אלה הוחלט עוד לפני מינוי **ייגאל הורביץ** כשר־אוצר. „תנובה" הודיעה כי תפטר מאות, ופיטרה 25 עובדים ערביים. „שטראוס" איימו בפיטורים המוניים, ופיטרו פחות מ־40. „קוקה קולה" איימה בפיטורי שליש העובדים, וממשיכה לעבוד כרגיל. „תדיראן" הקטינה את מיספר העובדים לפי תוכנית שאושרה לפני שנה.

בקצרה, יש בישראל 300 אלף עובדי־תעשייה, ותנודות בסדר־גודל של אחד לאלף בכל חודש הן טבעיות. להציג תנודות אלה כהוכחה למצב קשה — זה קצת מצחיק.

למה בומה שביט אינו אסטרונאוט

חברת־התעופה „איסטרן" האמריקאית, הגדולה בעולם, הפסידה עשרות מיליוני דולר בשנה שעברה. מועצת־המנהלים הדיחה את מנהלת החברה, ומינתה את האסטרונאוט **פרנק בורמאן** כיושב־ראש פעיל של מועצת המנהלים. בורמאן קיבל את המינוי, והסתגר במלון במשך שלושה שבועות עם צוותות מומחים. כאשר יצא החזיק בידו תוכנית מקיפה להבראת החברה, שענתה, לדעתו, על צרכיה. לאחר מכן נפגש בורמאן עם הסקטורים השונים של החברה, ששכנעו כל אחד לתרום את חלקו במיסגרת תוכנית־הבראה כוללת. כל העובדים, למשל, הסכימו לקבל בתקופת־החברה רק 70% משכרם, ועל חיתר קיבלו פיתקות חוב, שישולם להם כאשר החברה תתחיל להרוויח. התוכנית כללה בעיקר שינוי קווים, סגירת קווים ומישרדים לא־יעילים ופיטורי עובדים מיותרים. תישעה חודשים אחרי הפעלת התוכנית הפכה החברה רווחית ויעילה, והכל שבעים רצון.

יושב־ראש בומה שביט
היכן התוכנית?

כאשר **בומה שביט** קיבל את המינוי כיושב־ראש פעיל של מועצת־המנהלים של „אל על", הסתגר במלונות שונים עם כתבי כל העיתונות והטלוויזיה. אחר־כך יצא בהודעה כי על העובדים לוותר על חלק משכרם, אחרת החברה תיסגר. שביט לא הציג לעובדים כל תוכנית מקיפה, שתשכנעם כי הדרך שבה הוא הולך יכולה להצליח. הוא ניצל את יחסי־הציבור הגרועים של הטייסים כדי להביא הישג לשר־האוצר, **ייגאל הורביץ**, הרוצה ליצור תקדים של הורדת שכר, כדרך לפיתרון.

דרך זו תיכשל גם ב„אל על". הורדת שכר לא הבריאה אף מיפעל אחד, ללא צעדים נוספים חשובים יותר.

הבעיה של „אל על" אינה השכר הגבוה של חלק מהעובדים, אלא מיספר העובדים, שהוא כפול מן הדרוש. בכל חברה בגודל דומה ל„אל על" יש 100 עובדים על כל מטוס. ב„אל על" יש 400. כדי לייעל ולהבריא את החברה, יש לפטר 3000 מתוך 6200 העובדים המיותרים, ואז ניתן יהיה לשמור על השכר לעובדים שיישארו. הורדת שכר לכל לא תשנה את המיבנה הלא־נורמלי של החברה.

מבין העובדים המיותרים שיש לפטר, חובה לסלק את כל הדרג המינהלי הבכיר שהסתאב. יש ב„אל על" כמה מאות עובדים, העולים חצי מיליון לירה לשנה, ושאינם תורמים מאומה, והיושבים במישרות מיותרות.

כך, למשל, יש בכל סניף של „אל על" בחו"ל גם נציג וגם מנהל מיסחרי, שני תפקידים בכירים שאחד מהם מיותר. יש שורה ארוכה של סניפים שאין בהם צורך. יש ביזבוז מדהים בכוח־אדם, ביגלל תיכנון לקוי של הפעלת הטיסות והצוותים.

למשל: לטיסה בת חמש שעות לכל כיוון לניירובי שולחים צוות מחליף, כאשר לכל כיוון טס צוות אחד, בעוד שהשני אינו יכול לנוח כלל. הדבר מחווה ביזבוז סתם. בחברות כמו „לופטהנזה" טס אותו צוות עשר ושתים־עשרה שעות, בלי תוספת כוח־אדם, אך עם תוספת שכר לשעות הנוספות.

הדרך שבה מוביל שביט את „אל על" תתרום ליוקרתו של שר־האוצר. קשה להאמין שהיא תבריא את החברה.

אל תקנה באוזניים עצומות

אתה קנה בהגיון

לפני שאתה קונה מערכת סטריאופונית;
בדוק היטב כמה שיותר ופקח עיניים.
למרבה הצער כל אחד רשאי למכור
סטריאו, סוחרים ממולחים וכל מיני
מתחזים ליבואנים או סיטונאים.
קונים רבים נפלו כך בפח.

אנשי ''בית הסטריאו'' אינם סוחרים ממולחים, הם אנשי
מקצוע מעולים בתחום מערכות הקול.
הנדסאי אלקטרוניקה אלה מכירים היטב את כל המערכות
המצויות בשוק.

ב''בית־הסטריאו'' של דורון, תוכל למצוא את מערכות
הסטריאו המתקדמות ביותר, במחירים נמוכים במיוחד
ביחס לאיכות בשל היקפן הגדול של המכירות (למושבים,
קיבוצים, קואופרטיבים ולקוחות בכל רחבי הארץ).

כך למשל, מייעץ לך דורון, מנהל ''בית־הסטריאו'',
שעבר השתלמויות אודיו בחו''ל,
לבדוק את אפשרויות השילוב בין כל המערכות וכל סוגי
הרמקולים, בעזרת מערכת הבקרה המשוכללת IR 360
כך תוכל להתרשם נכונה, ולבחור בצירוף המתאים לך
מבין 144 אפשרויות שונות.

אנשי ''בית הסטריאו'', הנחשבים כברי־סמכא בענף, אינם
מסתפקים ביעוץ שבטרם קניה. מיקומה הנכון של המערכת
בביתך, **ושירות צמוד של מעבדות ''בית־הסטריאו'' הנותנות
שירות לכל ציוד האודיו הקיים בארץ**, מהווים חלק בלתי
נפרד מן השירות הניתן על ידם. ובאשר לאחריות, מציעים
אחריות כפולה: של היצרן ושל מעבדות ''בית הסטריאו''.

גם אם כל אחד רשאי למכור לך סטריאו,
הכנס ל''בית הסטריאו'', מובטח לך, כי
אם תצא ללא מערכת, תצא לפחות
בהרגשה, שעכשיו אתה יודע, את כל
אשר עליך לדעת אודות מערכות קול.

• יבוא • מכירה • מעבדות שרות

בית הסטריאו

רח' ארלוזורוב 1. כופר הישוב. טל' 736618 רמת־גן

תשקיף

החווה מסכנת את הממשלה

פרשת החווה של שר־החקלאות אריק שרון, אשר צצה מחדש בעיקבות חוות־הדעת המישפטית, מסכנת את המשך קיומה של הממשלה.

בישיבת הממשלה אמר שרון כי אמנם קרא את חוות־הדעת: „יש שם 12 עמודים, וזה יפה מאד, אבל זו לא בעיה שלי, אלא של ראש־הממשלה.“ למקורביו הודיע שרון כי אינו מתכוון להתפטר מהממשלה, וגם לא למכור את החווה שלו.

מקורבי ראש־הממשלה חוששים כי עלול להגיע מצב שבו לא יסכים שרון להתפטר, ומכיוון שעל פי החוק לא יכול בגין לפטרו, הוא ייאלץ ללכת אל הנשיא.

יש הגורסים כי בגין יחכה את הדיון הסופי בפרשה, עד לסיום משבר אילון־מורה.

צפוי פילוג באילון־מורה

בקרב 17 המישפחות, המרכיבות את אילון־מורה, צפוי פילוג לגבי השאלה אם להתפנות מהאתר ולעבור לתל־כביר, או להישאר באילון־מורה עד לפינוי בכוח על־ידי הממשלה. חלק־הארי של חברי הישוב, בראשותו של בני קצובר, אומרים כי יש להתפנות, אולם להודיע על כך רק ביום האחרון, כאשר חיילים יעמדו כבר בשער אילון־מורה, וזאת רק אחרי קינות ותפילות. חלק מאנשי המקום, המקורבים לאנשי „הרב“ מאיר כהנא, גורסים כי אסור להתפנות, ויש להתנגד בכוח לחיילים המפנים.

רעיון אחר, שהועלה על־ידי אנשי אילון־מורה, הוא להתפנות, אך לא לתל־כביר, אלא להצטרף לישוב קיים אחר, אך להודיע זאת אחרי שהישוב החדש יוקם, והממשלה תשקיע בו מיליונים רבים.

הקצין שוחרר ביגלל איומים

גל חדש של הסתה אנטי־ישראלית, לעיתים בעלת גוון אנטישמי מובהק, מציף את אפריקה המוסלמית. המצב חמור במיוחד בניגריה, שבה מתערער מעמדה של ישראל בקצב מדאיג.

איש־ציבור ניגרי הצהיר לאחרונה כי הקצין הניגרי, שהורשע ונשפט בישראל בעוון הברחת חומרי־נפץ לפיגועים בישראל, שוחרר והוחזר לניגריה בעיקבות איום ניגרי מפורש באמצעי־תקשורת, כנגן הפקעות חברות ישראליות ופעולות נגד ישראלים.

התנגדות לבן־אלישר

אישים בכירים במצריים רמזו לידידיהם הישראליים על התנגדות במשלה המיצרית לבחירתו של מנכ“ל מישרד ראש־הממשלה, הד“ר אליהו („אלי“) בן־אלישר, כשגריר הראשון של ישראל במצריים.

שום התנגדות רשמית לא תישמע, והמצרים יאשרו את המינוי הצפוי של בן־אלישר, וזאת משום שהתברר להם כי ראש־הממשלה, מנחם בגין עומד על המינוי של בן־אלישר.

בגין ינזוף בוייצמן

ראש־הממשלה, מנחם בגין, מתכוון לנזוף בשר־הביטחון, עזר וייצמן, בעיקבות שתי הצהרות־התמיכה של וייצמן בנשיא ג'ימי קארטר, שהתקבלו בארצות־הברית כהתערבות ישראלית בבחירות הצפויות שם.

אך לישכת ראש־הממשלה ואך מישרד־החוץ הגיעו מאות מיברקים, רובם של יהודים אמריקאיים, אשר מחו על דבריו של וייצמן.

מס־הכנסה חוקר בפרשת שולמן

חוקר מטעם שילטונות מס־ההכנסה הצטרף לצוות־החקירה־המיוחד של המישטרה, החוקר בפרשת הרצח של דויד שולמן.

לדעת שילטונות מס־ההכנסה יהיו בעיקבות חקירת־הרצח גילויים כלכליים רבים המעניינים את מס־ההכנסה.

מודעי צופה ירידה במחירי־הנפט

למרות אזהרותיו מפני עליות מחירי־הדלק בארץ, בעיקבות עליית מחירי־הנפט בעולם, טוען שר־האנרגיה, יצחק מודעי, לפני מקורביו, כי לדעתו תהיה ירידה תזולה במחירי־הנפט העולמיים.

מודעי פיתח תאוריה, שלפיה תגיע תיצרוכת הנפט לכדי משבר בעיקבות האגירה ובהלת־החיסכון באנרגיה בכל העולם, וכי מדינות אופ“ק תיאלצנה להוריד את המחירים.

מודעי למד זאת מדבריו של שר־הנפט הסעודי, חשייח' זקי אל־ימאני.

שמירה מישטרתית על ח“כ

אך המודיעין של המישטרה הגיע מידע על כוונה להתנקש בחייו של אחד מחברי־הכנסת.

בעיקבות זאת הוצבה שמירה אישית של שוטר מהיחידה הסמויה על חבר־הכנסת. אישי־המישטרה מלווה אותו במשך 24 שעות ביממה, לכל אשר הוא הולך. כן הוצבה שמירה מישטרתית על ביתו של הח“כ.

פלאטו יצרף ח“כ

ח“כ שמואל פלאטו־שרון נמצא במשא־ומתן מתקדם עם אחד מחברי־הכנסת של הליכוד, כדי לצרפו לרשימת שרון בבחירות לכנסת הבאה. נראה כי העיסקה תצא אל הפועל, מאחר ואותו ח“כ יודע כי אין לו סיכוי להיכנס לכנסת הבאה ברשימת הליכוד.

אין זה מן הנמנע כי ערב הבחירות יפרוש אותו ח“כ מהליכוד, ויצטרף לרשימתו של פלאטו־שרון.

בוטלה ספרות מקצועית בצה“ל

על פי הוראתו של הרמטכ“ל, רב־אלוף רפאל („רזול“) איתן, בוטלה תוספת הספרות המיקצועית שצורפה למשכורת קציני־צה“ל.

תחת התוספת המיקצועית קיבלו קציני רשימה של חמישה ספרים, בהוצאת „מערכות“, שמהם הם יכולים לבחור. הספרים שנבחרו הם ספרים שלא נמכרו בשוק החופשי, ומלאי גדול מהם קיים במחסני „מערכות“.

ביטול המסיבה עלה ב־20 אלף

מסיבת חיל־הרפואה שעמדה להיערך השבוע ברפידים, כפרידה של חיל־הרפואה מסיני, בוטלה אחרי שלקצין־רפואה־ראשי נודע כי העולם הזה חוקר בפרטי ההוצאות הכספיות של המסיבה. למרות שהמסיבה בוטלה, הרי עד לביטולה ברגע האחרון הוצאו כבר 17 אלף מתוך תקציב 20 אלף הלירות, שהוקצב לכיבוד במסיבה.

לא בוטלה טיסה לרפידים, שהיתה אמורה להטיס את האורחים למסיבה. הטיסה היתה טיסה רגילה של חיל־האוויר, אולם בגלל מיעוט הטסים לסיני עמדו לכטיחה, והשאירו אותה על כנה רק כדי להטיס את אורחי המסיבה. עלות הטיסה הוא כ־150 ל“י.

„העולם הזה“ במרכז תוכנית הטלוויזיה

רשת סי־בי־אס, ערוץ 2 בקליפורניה, הקדישה השבוע חצי שעה בזמן־השיא של החדשות, בשעה ארבע אחר־הצהריים, ל„מאפיה הישראלית“ בקליפורניה. במרכז התוכנית היתה סידרת מאמרי העולם הזה על נושא זה, וכתבות העולם הזה צוטטו בהרחבה בתוכנית. התוכנית תקפה את מישטרת־ישראל, המעודדת הגירת פושעים ישראלים לקליפורניה, ואינה משתפת פעולה עם מישטרת לוס־אנג'לס בביעור הפשע המאורגן.

סידרת המאמרים היכתה גלים בקליפורניה, וחלק ניכר מגיכורי הסידרה עושה מאמצים להוציא עצמו מכל קשר עם חשודים בפשיעה.

הטייס אלי בכמן פנה למישטרת לוס־אנג'לס וביקש מהם בהבהרה כי אין לה נגדו כלום. בכמן מסר למישטרה כי מעולם לא הכיר או פגש את רחמים אהרוני וטוביה אושרי, ושאיש לא הבריח במטוסו מיטענים או אנשים הקשורים בפשע.

המיפגש הסודי ב„כפר־המכביה“

המיפגש הסודי של המיפלגה הליכודית ייערך ביום השלישי השבוע, דווקא במקום המיפגשים הרגיל של מרכז מיפלגה זו, מזון „כפר־המכביה“ ברמת־גן.

רדארים במכוניות פרטיות

מישטרת ירושלים משכללת את מאמציה ללכוד את הנוסעים במהירות מופרזת על כביש ירושלים תל־אביב. בימים האחרונים הותקנו מכשירי־רדאר במכוניות פרטיות של שוטרי־תנועה, מדגמים שונים. השוטרים, הנוסעים במכוניותיהם הפרטיות, מקבלים אחזקת־רכב ודמי־שימוש על פי הק“מ שהם עושים.

צייד ישראלים בארצות־הברית

שילטונות ההגירה האמריקאיים החלו בשבועות האחרונים בציד ישראלים, העובדים ללא תעודות־עבודה מתאימות בארצות־הברית. פקחי מישרד־ההגירה סורקים בעיקר בתי־עסק ומיסעדות השייכים לישראלים, ונגד עובדים מהארץ, הנתפסים שם ללא תעודות מתאימות, נפתחים תהליכי־גירוש.

פעולת שילטונות־ההגירה באה, כפי הנראה, בעיקבות דרישה מירושלים. היקף ההגירה הישראלית לארצות־הברית גדל בעת האחרונה בשיעור ניכר.

לשוק האזרחי ללא צינון

המפקח על היהלומים, יוסי פרלמוטר, עומד לפרוש בימים הקרוב ולהתמנות כנציגי של הברוקר ויקי נאגר בישראל. פרלמוטר נודע כיזיד הברוקרים חזרים בארץ, מאחר שבזמן כהונתו חותר ויבוא לישראל של יהלומים מנוסרים, דבר שפגע במיפעלות חמקומיות.

אין זו הפעם הראשונה שמפקח על יהלומים עובר לסקטור הפרטי של היהלומים. יונה חצור, מי ששימש בעבר בתפקיד זה, קיבל את הנציגות בישראל של גדול הברוקרים בעולם, הניג ושות', ואפילו מנכ“ל מישרד־התעשיה לשעבר, עמוס מר־חיים, קיבל את הנציגות בישראל של הברוקר הלונדוני בינס.

סקופ

פרשה שהושתקה במשך דור שלם - ושעברה רק מפה לאוזן

בחוגי הצמרת - נחשפת על־ידי גרושתו של פינחס לבון ז"ל

נשואי המנהיג והפרוצה

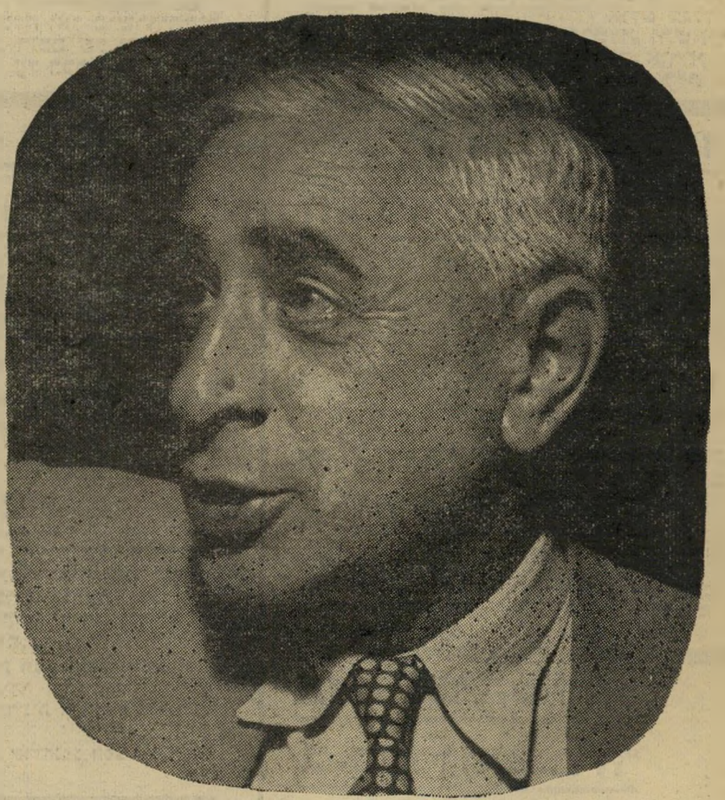

פינחס לבון

ערב אחד הלכה שולמית בופמן לבדה לקונצרט של התיזמורת הסימפונית הארצישראלית, שהתקיים באולם אוהל. היה זה בראשית 1947, לפי פרוץ מילחמת־העצמאות, בתקופה שבה ניצח ארתורו טוסקניני על התיזמורת.

בהפסקה הרגישה לפתע בגבר זר, העוקב אחריה במינגון. אחרי הקונצרט ניגש אליה אותו הגבר ופתח עימה בשיחה. היא לא הכירה אותו, אך הוא ליווה אותה לביתה, ושם גילה לה את שמו — פינחס לוביא־ניקר, מי שהיה אז חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, ששינה מאוחר יותר את שמו ללבון והפך שר־הביטחון בממשלת משה שרת.

הוא התחיל לחזר אחריה. שניהם היו כבר אנשים בגיל־העמידה. היא היתה בת 41, גרושה ואם לשניים, והוא בן 47, עדיין רווק. אחרי שמונה ימי־היכרות, הציע לה לבון נשואין.

לה היתה, לדבריה, סימפטיה אליו ואל האינטליגנציה שלו, והיתה בטוחה שתהיה מאושרת לידו. הוא היה נלהב וספוז כמו ילד קטן, המתאהב בפעם הראשונה בחייו.

הוא הציע לערוך את החתונה מייד. היא הסכימה. ברבנות בתל־אביב הודיעו להם שייאלצו להמתין תקופה קצרה. להם לא היתה סבלנות. הם נסעו לנס־ציונה, והרב המקומי שם ערך את טכס נשואיהם.

בערב קיימו את נשף הנשואין בקפה פילץ בתל־אביב, שהיה אז בשיא האופנה. הם היו מאושרים. היא הרגישה כי העולם שוב שייך לה, וכי למרות השנים שעברו עליה, תוכל להתחיל בחיים חדשים.

עד מהרה נוכחה לדעת כי טעתה. נשואיהם ארכו בדיוק כאורך ליל־הכלולות.

(TO BE PREPARED IN QUADRUPLICATE).

CERTIFICATE OF DIVORCE. — תעודת גרושין. No. H 25465

District 3237/709 מחוז — Town תל־אביב העיר

Divorce given at _____ (Town), on 9.2.1947 — הגט ניתן ב _____ (עיר) ביום ב' לחי שבט שנת 5707

1 Name and Surname השם המלא	2 Age הגיל	Calling מקצוע	Community העדה	Residence מקום מגורים או מגדיה	6 Name and Surname of Witnesses השם המלא של העדים	7 Calling of Witnesses משלח יד של העדים
Husband הבעל פנחס בן יוסף לובאניקר	43	פקיד	יהודית	רחוב קרן היסוד 4	עזריאל בן מרדכי רפאל בן יחיאל כהן	
Wife האשה שולמית בת מאיר לביא בופמן	41	"	"	רח' מנטיפיורי	"	

Certified that the above is a true extract from the Register of Divorce kept at the office of _____ in the town of 707/272 in the District — מחוז הדרום

הריני מודיע בזה שהרשימה דלעיל היא קפיע נכון מפנקס הגרושין שנערך במשרד _____ בעיר _____ במחוז

Date 9.2.47 התאריך — Signature _____ החתימה

G.P. 13142 100 Bks.—24-9-41 1539/8.

תעודת־הגירושין ההיסטורית

מוכיחה, כי המנהיג ו־היצאנית היו פסס נשוי

אים. התעודה מאשרת כי ב־9 בפברואר 1947 ניתן בתל־אביב גט לזוג הנשוי — פינחס בן יוסף לוביאניקר (אחר־כך לבון) ושולמית בת מאיר לביא בופמן. בתעודה מופיעים גם שמותיהם של שני עדים. בתחתיתה מודפסת הצהרה „שהרשימה דלעיל היא קטע נכון מפינקס הגירושין, שנערך במישרד הרבנות הראשית, בעיר תל־אביב, במחוז לוד״. היא חתומה כדת וכדין ע״י־די רב. העיר לוד היתה בימי המנדט בירת המחוז שנקרא על שמה, ושכלל את תל־אביב ויפו. נישואים אלה ארכו ליל־כלולות אחד.

כך הצטרפה שולמית לבון בימי זוהרה, בכיכר דיזנגוף בת"א

זה היה ההלם הגדול ביותר בחייה. היא הסכימה לגירושין, אולם ביקשה שיסדרו אותה בעבודה כלשהי, כדי שלא תיזרק לרחוב. היה מדובר על רכישת קיוסק קטן או ספריה. מישפחתו היתה מעוניינת לג־

מור מהר, הפקידה אלף לירות על שמה, בתנאי שתסכים לגירושין. היא הסכימה.

ברבנות נפלה שולמית לרגלי בעלה ו־ביקשה רחמים. היא הסבירה לו כי לא תוכל עוד לחיות חיים תקינים, אם ייוודע

שבעלה עוב אותה אחרי לילה אחד של נשואין.

הוא היה קשה כאבן וקשות. עוד באותה שנה נשא את אשתו השניה, לאה.

עוליה חדשה, 1924

שולמית בופמן עלתה ארצה מרוסיה. בארץ הצטרפה לקולקטיב, שהקימו ארבעת אחיה יחד עם בעלה הראשון. שולמית ניהלה את הבית, בישלה וכיבסה עבור חמישה גברים. בתמונה נראית שולמית (משמאל) וחברה באסם. כחלוצות אמיתיות.

אוייב הציבור מס' 1

שולמית בופמן התפרסמה, בעבר, כ־"פולי אדלר הישראלית", על שם מלכת בעלות בתי־הבושת בארצות־הברית של אז. היא היתה יצאנית־הצמרת של שנות ה־50', בתור שכזאת ברורה, לדבריה, את לקוחותיה והקפידה, שיהיו אך ורק מנהיגים, שתפסו עמדות־מפתח בחיי ה־מדינה.

מאוחר יותר פתחה בביתה בית־בושת. אז נלכדה ברשת המישטרה. היא נעצרה כמה פעמים, הועמדה לדין ונדונה פעמיים לחצי שנת מאסר, בגין זנות וניהול בית־בישת. אחר־כך נעצרה שוב, בשנת 1971. אך שולמית למדה, את הלקח, הפכה זהירה, והמישטרה לא הצליחה להביאה אז לדין.

מאז לא נעצרה עוד, עד שפרצה ה־מישטרה, בפברואר 1979, לביתה שב־צפון תל־אביב. היה זה מיבצע־ראווה נוסף של מישטרת תל־אביב, אשר תחת לשים את ידה על רוצחים ואנסים, היא מרכזת את כוחותיה כנגד טרף קל — זונות.

לות. בלילה ישנו יחד בדירתה. למחרת קם סינחס לבון והלך ללישכתו בבניין ה־ועד־הפועל, ששכן אז ברחוב אלנבי, מול רחוב ליליינבלום*. מאז נעלם ולא חזר עוד.

שולמית לא ידעה היכן הוא, עד שקיבלה ממנו מיכתב. היה זה המיכתב, שהפך גולת־הכותרת בפרשה עלומה, אשר הדיה עברו מפה לאוזן בחוגי החברה הגבוהה של אז.

„שנינו התגהגנו כילדים קטנים," כתב לבון לשולמית. „להתחתן אחרי היכרות כה קצרה, היה זה מעשה חסר־אחריות. אני יודע שפעלתי כמו גתון בטראנס... להתחתן בלי אהבה, בלי היכרות ואפילו בלי שדכן, זה חסא לא יכופר. במצב זה מוטב שלא תופענה שום ברכות והודעות בעיתון הופעתן לא תשנה את החלטתי. אני עוזב את תל־אביב לשבוע ימים, ואל תנסי לחפש אותי. אם תרצי להגיע לסידור ה־גירושין, מוטב שמישהו ממישפחתך ייפגש עם אחי. הנני מאחל לך את האושר שהנך ראוייה לו."

במשך הימים הבאים לחצו בני מישפחתו של לבון על שולמית לתת לו גט. „עליו להיות אדם גדול," אמרו לה. „אישה כמוך תזיק לקאריירה שלו!"

* כעבור שנתיים נבחר לבון כמזכ"ל ההסתדרות, וכיהן בתפקיד זה במשך שנ־תיים. הוא חזר לתפקיד זה ב־1956, אחרי שהודח מתפקיד שר־הביטחון.

האופנה בימי־הזוהר של שולמית חשפה פחות, אך הבליטה את חיסובי הגוף. שולמית הקפידה בדרך־כלל להתלבש בהתאם לאופנה.

נשואי המוניג והפרוצה

(המשך מעמוד 35)

בראש המיבצע עמד מפקח שלום אפל מהיחידה המרכזית. השתתפה בו גם ה־שוטרת סימה ממיחלק המוסר, שהתפרסמה מאוחר יותר בעיקבות החלק שנטלה ב־מיבצע־ראווה אחר — חיסול מישרד־התי־כרויות מוניטין. שולמית בופמן הקשישה נזרקה לבית־המעצר המחוזי באבו־כביר.

אחרי שנסתיימה החקירה והיא שוחררה, הוגש נגד שולמית בופמן כתב־אישום ב־בית המישפט המחוזי בתל־אביב. בכתב־האישום נטען כי „בתקופה שבין השנים 1977—1979, או בסמוך לכך, אישרה ה־נאשמת לפרוצות וללקוחותיהן להשתמש בדירתה לשם עיסוק בזנות, תמורת חלק מהאתנן שקיבלו. הנאשמת החזיקה וניה־לה בית־בושת בדירתה."

בכתב־האישום נטען עוד, כי „בתארי־כים בלתי־ידועים, במשך התקופה הנ"ל, נהגה הנאשמת לשלוח גברים, לשם קיום מגע מיני, לשתי זונות. הנאשמת קיבלה סך של 50 עד 100 ל"י כחלקה באתנן מכל לקוח ששלחה לזונות אלה."

שולמית בופמן היא כיום בת 74. ל־דבריה, כאשר נישאה לפינחס לבון, לא היתה עדיין זונה, בניגוד לרכילויות. הת־דרדרותה החלה, לדבריה, רק אחרי שלבון זנח אותה. אולם עוד לפני שהכירה את לבון היתה ידועה, במושגים של אז, כ־

בעל שלישי

לשולמית היה יצחק פרידמן, נהג מונית, גרוש אף הוא. בתמונה שולמית (באמצע) יחד עם בעלה וחברות.

מופקרת, העוברת ממיטה למיטה. ידעו לספר עליה כי שכבה עם כל גדולי־היישוב. מאוחר יותר, כאשר פתחה בקאריירה של יצאנית־צמרת, המשיכה לקיים עימם יח־סים, אך תמורת תשלום.

לבון לא ידע עם מי הוא מתחתן. הדבר נודע לו רק למחרת ליל־הכלולות. זאת היתה הסיבה לשינוי המפתיע שחל בו כלפי האשה שאותה אהב. אם היסס לפני שהחליט להתגרש, הרי שאחיו ובני־מיש־פחתו שיכנעו אותו.

עבור שולמית היתה זו מכה קשה מ־נשוא, שהביאה להתדרדרותה. במשך עש־רות שנים נשאה עימה את סודה של פרשה עלומה זו. במשך כל אותו הזמן לא פסקו הרכילויות מסביבה. אך היא הבליגה. הסוד היה נחלתה של שיכבה מצומצמת בצמרת המדינה. הציבור הרחב לא ידע מעולם למי היה נשוי פעם שר־הביטחון, שהפך לאחר מכן למוקד הפרשה אשר זיעזעה את המדינה — פרשת־לבון.

השבוע נאותה שולמית בופמן לפתוח את סגור ליבה ולגולל את סיפור חייה, בפעם הראשונה.

סיפרה שולמית בופמן:

אני אשה זקנה, למודת־יסורים, אם לבן ובת מבוגרים. אני נמצאת על סך יאוש, מלאת סבל נפשי ואכזבה מן החיים, כש־החברה כולה מתנכרת לי.

במשך השנים הפכו חיי לגיהינום. כל מה שאני מתחילה לעשות נהרס לגמרי. אני בודדה ועזובה ונרדפת על־ידי החברה ועל־ידי המישטרה. אין לי עוד הרבה לחיות, ולא מניחים לי. כולם מפנים לי עורף, וגם מישפחתי ובני. אינני יכולה לסבול עוד. הדרך היחידה היא לספר כיצד הגעתי אני, שולמית בופמן, בת למישפחה הגונה ומכובדת, עד הלום.

„לבון לא סיפק אותי"

ב וידתי בעיירה קטנה, ליד אודיסה, ברוסיה. הייתי הבת הקטנה ביותר למישפחה שבה שמונה ילדים. גדלתי ב־בית מסורתי ומכובד. אבי, שהיה בעל מחצבות־סיד, אדם משכיל ונערץ, רצה שבניו יהיו מהנדסים ורופאים. הוא דאג לתת לנו השכלה רחבה. כולנו למדנו ב־גימנסיה רוסית. מילבד זאת היתה בבית מחנכת צרפתית מיוחדת.

בילדותי חלמתי להיות אחות ומטפלת. ריחמתי תמיד על חיות ועל בני־אדם סובלים, ורציתי לעזור להם. לא ידעתי שבחיים אזדקק גם אני לרחמים.

כשהייתי בת 16 עליתי, עם שני אחים שלי, לארץ. יחד עם עוד שני אחים, ש־הגיעו קודם, הם יסדו את קבוצת האינסט־לטורים שנקראה קבוצת ריבניצה, על שם העיירה שבה נולדנו. הם עשו את הביוב הראשון ברחוב אלנבי.

אני חייתי יחד עימם. עבדתי איתם, ני־הלתי את הבית, בישלתי וכיבסתי עבור חמישה גברים. מילבד האחים שלי היה עמנו עוד פועל אחד, שלמה מרקמן, בן עיירתנו. הוא היה מבוגר ממני בתשע שנים. הייתי אז נערה חינגית ודי מושכת. שלמה היה מעוניין להשאר קרוב לאחים, שהצליחו בעבודתם, ונשא אותי לאשה.

הייתי אז בת 17 — וטיפשה. הוא היה הגבר הראשון שהכרתי, גבר יפה ובריא. שנה אחרי שנישאנו נולדה לנו בת. בגיל 18 הייתי כבר אם.

בעלי הפך למכונאי בבית־חרושת לקרח, ועברנו לחיפה. חיינו חיים תקינים קרוב לעשרים שנה. בשנה החמישית לנשואינו נולד לנו הבן. חיינו היו רגילים ושיגר־תיים. הייתי עקרת־בית ואם טובה לילדי.

בתחילת מילחמת־העולם השניה עברנו לגור בתל־אביב. גם אני וגם בעלי גוייסנו למישמר האזרחי. הוא היה מפקד אזור ואני טלפוניסטית. אז החלו להופיע הסדקים הראשונים בחיי המישפחה שלנו.

בהג"א הכיר בעלי אשה נשואה, חשו־כת ילדים, בשם ריבקה. אני לא יודעת מה שהתחולל ביניהם. אולם ראיתי שבעלי מתנהג עמי שלא כרגיל. הוא לא היה חוזר בלילות הביתה. התחלתי לחפש את ה־סיבה, עד שאחד מאנשי הג"א סיפר לי על ריבקה. ניסיתי לשוחח עמו. אמרתי לו: „ישנן שמועות שהתאהבת באשה אחרת." תשובתו פגעה בי מאד. הוא אמר: „זה מודרני, ולא איכפת לי שגם לך יהיה אהוב."

כך החל ההרס בחיי המישפחה שלנו. מעשיו ודבריו דחפו אותי לחפש לי ידידים, שאוכל לבלות בחברתם. לאחר תקופה קצ־רה של חיים בצורה כזו, ועשרים שנות נשואים, הגענו למסקנה שעלינו להיפרד.

הקורבנות היחידים היו שני ילדינו. מסרנו אותם למוסד בקיבוץ גיבעת־השלו־שה. נפרדתי מבעלי ללא כל תשלום פי־צויים או דמי מזונות. חיי היו קשים מה־רגע הראשון לפרידה. הייתי חסרת אמצעים, והייתי מוכרחה להילחם על קיומי. עבדתי כמטפלת בויצו. גרתי בחדרים שכורים. התקשרתי אמנם עם גבר אחר, אך לא היינו יכולים להתחתן, מחוסר אמצעים.

ואז היכרתי את פינחס לבון, והתחתנו. אחרי שהוא עזב אותי נשברתי לגמרי. למה הוא היה צריך לעשות לי את זה?

אשה שניה

לפינחס לבון היתה לאה („לוסי"), שאותה נשא לאשה בשנת 1947, זמן קצר אחרי גירושיו משולמית. לוסי התקבלה על־ידי מישפחתו ועמדה לימינו עד יומו האחרון. היא העניקה ללבון את האושר המישפחתי.

„רציתי לחיות — גם במחיר כבודי"

א ין פלא שנפלתי ברוחי. הייתי עזובה מצד מישפחתי, מצד ידידי וחברי, שרק שבוע קודם רקדו בחתונה שלי. כולם התנכרו לי. עזבו אותי לבד, עם 1000 לירות בבנק, שאותם קיבלתי מהמישפחה של לבון.

אף אחד לא היה מעוניין להכיר אישה בת 42, שבעלה עזב אותה בליל הכלולות. לא נשארה לי ברירה. חיי היו הרוסים. לא היתה לי תיקווה. הלכתי אל אנשים שעוד רצו בי. הייתי מוכרחה לצאת לרחוב ולמכור את הדבר היחיד שעוד נותר לי — את גופי. אחרי שנה קניתי את הדירה.

באחד הימים פגשתי ביצחק פרידמן, נהג מונית מבוגר ממני ב־12 שנה, גרוש ואב לארבע בנות. נישאתי לו. חיינו המשות־פים החזיקו מעמד שנה וחצי. הם התפוררו בגלל סיבה אחת, בגלל השכנים.

לא הסתרתי מבעלי החדש את עברי. אבל השכנים לא יכלו לסלוח לי. הם החי־ליטו לגרש אותי מהבית בכל האמצעים. הם היו עוצרים כל אדם שהיה בא לבקר אותנו ומספרים לו כי במקום קיים בית־בושת. הם הפיצו שמועות בכל השכונה. לא יכולנו ללכת ברחוב מבלי שיצביעו עלינו באצבע.

שנינו נשברנו. בעלי לא החזיק מעמד ונפרד ממני. נשארתי שוב לבדי, ללא פרנסה. חיי לא היו שווים הרבה, אבל רציתי לחיות בכל מחיר — אפילו במחיר כבודי.

חזרתי לרחוב, הפעם בשפל המדרגה — יצאנית־רחוב פשוטה. אבל לא היה קל לאשה בגילי להסתובב ברחוב ולחפש לקו־חות. החלטתי להשכיר חדר אחד בדירה לזונות כמוני, תמורת תשלום, כמו במלון.

השכנים שלי הלשינו למישטרה ואני נעצרתי. הודתי באשמה בפני השופט ואמר־תי לו: „זה לא פשע להיות זונה. פשע מה שהחברה עושה לי." הוא קנס אותי ב־75 לירות.

ניסיתי לחזור למוטב. ביקשתי מהאחים שלי שיסדרו לי עבודה. דפקתי על דלתות, צילצלתי בטלפונים. אף אחד לא רצה להכיר אותי. לגבי החברה, מוסד היה אילו הייתי מטביעה את עצמי בים ונעלמת. אבל אני רציתי עוד לחיות.

מאז עברתי את כל הצרות שבעולם. התחתנתי שוב, הפעם עם עולה חדש, קרל ברנשטיין, רופא שיניים במיקצועו. שוב פעם מיררו לנו את החיים ושוב פעם בעלי עזב אותי. בפעם הרביעית בחיי התגרשתי.

איבדתי כל תיקווה להתקשר עם גבר ברציונות. התחלתי להזמין אלי אנשים לשם שיחה, הכרה ובילוי. הם היו בעיקר אנשים מהחברה שהייתי שייכת אליה קודם, ו־שפנתה אלי עורף.

כל גבר שביקר אצלי היה מוכן לשבת ולשוחח עמי, לבלות, לשלם את התמורה וללכת. איש מהם לא היה מוכן להופיע עמי בפומבי. באופן כזה הכרתי אנשים מעניינים, בעלי השכלה ובעלי עמדות־מפתח בחיי המדינה.

במשך הזמן קשרתי קשרים עם יצאניות קטנות, שהיו באות אלי הביתה ומקבלות לקוחות. עד שנלכדתי ברשת של המישטרה. האשימו אותי בניהול בית־בושת וקיבלתי חצי שנה בפנים וקנס גבוה. כשיצאתי המשכתי עם זה בשביל לשלם את הקנס, ואז קיבלתי עוד פעם חצי שנה.

הייתי חברה במועדון קשישים. כששמעו שם שעצרו אותי, וכתבו בעיתונים על העבר שלי, הם זרקו אותי. עכשיו אני בודדה לגמרי. העיריה שיחררה אותי ב־משך שנים מתשלום מיסים. עכשיו הם הזמינו אותי ורוצים שאשלם להם 6000 לירות. בכיתי לפניהם שאין לי כסף, אבל הם אמרו לי: „קראנו עליך בעיתונים. יש לך בית־בושת ואת מרוויחה הרבה כסף. אז תשלמי!"

האחים של פינחס היו מציקים לי גם אחרי שהתגרשנו. היו באים אלי הביתה או שולחים אלי אנשים שהשביעו אותי לא לפרסם את העובדה שהייתי נשואה לו. הם לקחו ממני את כל התמונות המשותפות שלי עם פינחס, ואפילו את המיכתב ששלח לי. לא נשאר לי כלום ממנו.

יוסי חיימן

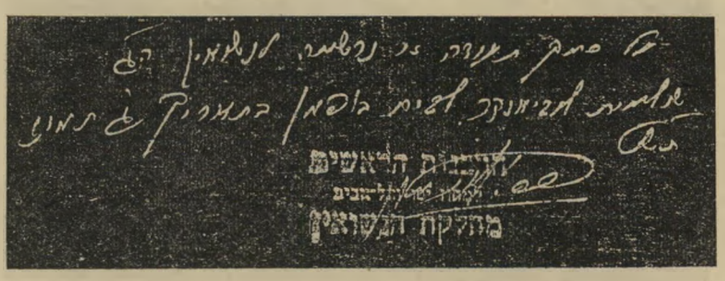

נשואין שלישיים

על גב תעודת־הגירושין מפינחס לבון כתוב: „על סמך תעודה זו נרשמה לנשואין הגברת שולמית לוביאניקר לבית בופמן, ב'ג' תמוז תש"ט." הדברים נרשמו כשנישאה ליצחק פרידמן.

במדינה

העם

בעולם: דם ונפט

ציון של האיית־אלה מרחף עד היום הראשון של שנות ה־80'

הימים האחרונים של שנות ה־70' של המאה העשרים עמדו בסימנם של מאורעות, שיטילו את צילם גם על שנות ה־80', כבר מסתמנות בהם המגמות של ה־עשור החדש:

● **באפגניסתאן** חוללו הסובייטים פלישה צבאית מלאה, במסווה של מהפכה פנימית. ארץ־הספר האגדתית, ששימשה בהיסטוריה כשטח־הפקר בין מעצמות רבות, וכפרוזדור לפלישות רבות להודו, נפלה הפעם לחלוטין בידי ברית־המועצות.

אם אין זו פרשה חד־פעמית, היא מב־שרת את חידוש ההתמודדות הבלתי־מרו־סנת בין שתי מעצמות־העל, וסוף ה־„דטאנט" שהאיר את שנות ה־70'. במהלך העשור האחרון בנתה ברית־המועצות ב־התמדה את כוחה היבשתי והימי, ויתכן מאד כי המהלכים האחרונים הן תוצאה של שינוי יחסי־הכוחות.

● **ברודסיה** חזרו ראשוני ה„טרו־ריסטים" הביתה, כדי להשתתף במילחמת־הבחירות שתיערך בקרוב בארץ שתיקרא זימבאבווה. זהו מיפנה היסטורי.

אנשי „החזית הפטריוטית" של זימבא־בווה ניהלו במשך שנים ארוכות מילחמה־זעירה, שבמהלכה בוצעו מעשי־זוועה ו־פיגועים אין־ספור.

שיבת „המחבלים" והשתתפותם במאבק הלגיטימי על השילטון מעוררות אוטומטית מחשבות על מעמדו של אש"ף בגדה ו־ברצועה. אחרי הפשרה ברודסיה, שהושגה בחסותה של ממשלה בריטית ימנית, יקשה מאד על ממשלת־ישראל להמשיך ולנהל את מסע־התעמולה השיגרתי שלה נגד אש"ף, שאין לנהל עימו שום משא־ומתן בשל „אופיו הטרוריסטי" או „האמנה ה־פלסטינית." נקבע תקדים בינלאומי ברור.

● **אופ"ק** העלה שוב את מחירי־הנפט, כשמפיקות־הנפט הלא־ערביות מתחרות ב־קיצוניותן עם המדינות הערביות.

המהפכה של הנפט, שהיתה התופעה ה־חשובה ביותר של שנות ה־70', נמשכת בשנות ה־80'. את ההשלכות על המשק של העולם התעשייתי המערבי (וישראל) קשה להעריך, מבלי להינבא שחורות.

אך המאורע הבינלאומי שעמד במרכז תשומת־הלב העולמית ביום הראשון של 1980 היה זה שמילא את אותו התפקיד מזה כמה שבועות — ההשתוללות של האיית־אללה ואנשיו באיראן, שהחזיקו ב־בני־הערובה האמריקאיים בניגוד לכל נור־מה מקובלת של יחסי־עמים בעולם ה־תרבותי. יתכן שמכל המאורעות, תטביע פרשה טראומטית זו את חותמה על ראשית השנה החדשה.

בישראל:

הקומדיה המבחילה

תימרוי האיית־אלה: מתנחלים וממונה ורב ואדם וחווה

המאורעות שהטביעו את חותמם על ה־ימים האחרונים של שנות ה־70' במדינת־ישראל לא היו משמחים יותר מאשר ה־מאורעות העולמיים.

אלא שאת מקומו של האיית־אללה ה־איראני תפסו בישראל תלמידיו, אנשי גוש־אמונים והרב הראשי האשכנזי.

● **סביב איזון־מורה** נמשכה הקו־מדיה המבחילה, כשממשלת ישראל מש־פילה את עצמה לעיני כל. תחילה הת־חננה בעמידה, אחר־כך על ברכיה, אחר־כך על ארבע. השבוע זחלה על גחונה.

ברור לחלוטין כי אין לממשלת־בגין ה־חוסן המוסרי והכוח הנפשי לסלק את אנ־שי גוש־אמונים מאילון־מורה, לפי הוראת בית־המישפט העליון של המדינה. בהש־קעה של מיליונים בלתי־ספורים היא הכי־נה עבורם אתר חדש, מבלי שהמתנחלים המכימו לעבור לשם. היא קבעה להם מו־עד לפינוי, והמתנחלים התעלמו מכך. הש־בוע הפרה הממשלה עצמה את החלטתה ה„ספית", והחליטה לתת למתנחלים אור־כה נוספת של חמישה שבועות — מבלי שאלה ביקשו זאת. הם גם לא התחייבו לעבור לאתר החדש תוך תקופה זו.

הדבר נגד את החלטת בית־המישפט, ונעשה בניגוד לדעתו המוצהרת של היו־עץ המישפטי לממשלה — תקדים הרה־סכנות למישטר במדינה.

● **הרב שלמה גורן** התקנא במוע־צת־גדולי־התורה, ששלטה בכיפה במדינה ובכותרות במשך כמה שבועות, והתחיל להפציץ את המדינה בפגזים הלקוחים אף הם ממחסן החומיניזם הישראלי.

בעת פתיחת ישיבת־ההסדר בקריית־ארבע, שבמהלכה מנעה פלוגת־הסער של „הרב" מאיר כהנא את נאומו של מנחם בגין, הביע גורן בפומבי את „צערו" על כך שהאוכלוסיה הערבית של חברון לא הסתלקה מן העיר אל מעבר־לירדן. הרמז הגלוי: לחבא יש למנוע תקלות כאלה.

● **ישראל קניג**, שתוכירו הגיזעני על דיכוי הערבים בגליל הסעיר את ה־מדינה בימי שילטון־המערך, התעורר אח־רי שנת־חורף ארוכה והוכיח כי לא השת־תנה.

הוא סיפר כי ארבע מועצות מקומיות ערביות בגליל מקבלות כספים מאש"ף. הוא לא הביא כל הוכחות לכך, אך בימ־תיים התסיס מחדש את הציבור הערבי בגליל והעמיק עוד יותר את התהום בין שני העמים, באיזור רגיש של המדינה.

● **אריאל שרון** לא נעדר, כמובן, מרשימת המאורעות של סוף 1979. הוא הציג את הצד השני של המטבע — את השחיתות הגלוייה, השחצנית, של ממש־לת־הליכוד, שאין לה תקדים אף במישט־טר מוכה־השחיתות של המערך.

הדלפה גילתה כי לראש־הממשלה הוגש דו"ח של ועדת־מישפטנים, שקבעה כי המשך החזקתו של שר־החקלאות בחוות־הענק החקלאית הפרטית שלו היא עבי־רה על כללי המוסר הפוליטי והאישי.

אולם עבירה זו כבר נמשכת מאז היום הראשון של ממשלת־הליכוד, ולמרות ה־מילים המתחסדות של ראש־הממשלה, לא השתנה דבר גם ביום הראשון של 1980.

תעופה

זבנג וגמרנו?

הנתוח הצליח — אך האם יחיה החולה?

מלכתחילה היה זה איום באקדח־צעצו־עים. אבל הוא הצליח.

אי־אפשר „לטגור" את חברת־התעופה הלאומית, כשם שאי־אפשר „לסגור" את הפלוויזיה, או את מדינת־ישראל כולה.

כי חברת־התעופה משרתת אינטרסים ממלכתיים רבים, בימי שלום כבימי מיל־חמה. די לזכור את תפקידה של אל על במיבצע חטיפתו של אדולף אייכמן, כדי לעמוד על האינטרסים המגוונים הכרוכים בקיום החברה.

אולם במישטר החדש של ייגאל הורביץ, אשר אברהם („בומה") שביט הוא נציגו הבולט ביותר, די היה גם באיום זה. בזה אחר זה נכנעו הוועדים של עובדי־החב־רה, אשר יוהרתם הקימה נגדם בעבר את דעת־הקהל.

הורביץ ושביט הצליחו. הם הוכיחו ש־הם מהמרים מעולים.

אווירה עכורה. אולם כניעת הוועי־דים, שהשפעתה הכלכלית תהיה קטנה מכפי שנראה למראית־עין, לא תביא ל־הבראת אל על. במיקרה הטוב ביותר זהו צעד לקראת שינוי.

כי משכורות העובדים — וגם המשכו־רות המנופחות של הטייסים — אינן הגו־רם העיקרי למצב העגום של החברה. ב־משך שנים התדרדרה אל על מכל הבחי־נות. מחוסר מנהיגות פנימית סבלה החב־רה כימעט מכל המחלות האפשריות — אבטלה סמוייה, ניפוח ההוצאות, נוהלים מרושלים, יחסים פנימיים עכורים, ניהול כושל. כדי לסלק את אלה, דרושה תוכ־נית מקיפה, מוכנה בידי מומחים (ראה „אתה והלירה").

חודשים חמים. ההשפעה האמיתית של המתרחש באל על תורגש, מן הסתם, בשטח אחר.

שיטת ה„זבנג וגמרנו", שהופעלה נגד העובדים באל על, עלולה להיות מופנית עתה כלפי ציבורי־עובדים נוספים, אחרי שהממשלה ושאר המעסיקים נוכחו לדעת כי לפחות במיקרה זה היא הצליחה.

אם אכן יפנה עתה השילטון הכלכלי החדש ביתר מרץ בכיוון זה, צפויים ל־מדינה כמה חודשים חמים מאד של סיכ־סוכי־עבודה.

פרשת אריק

דיוקנו של השר כחוואי

„במיקרה של שרון קיים חריג שאין להשלים עימו"

„הפעם ייאלץ אריק להחליט אם ברצונו להעלות חוות רבות בשטחים, או לשמור על חוותו הפרטית." אמרו רבים למשמע מסקנות ועדת קנת, שבדקה את העסקים הפרטיים של השרים לאור מסקנותיה של ועדת אשר.

הוועדה שמונתה לפני כמה חודשים, ב־הרכב השופט לשעבר מקס קנת ועורכי־הדין יצחק טוניק והנס קלינגהופר, הגישה את מסקנותיה לפני שלושה שבועות. הן התקבלו פה אחד. היא מונתה על־ידי ראש־הממשלה ושר־המישפטים, והתבקשה לבדוק האם המלצות ועדת אשר הוכיחו את עצמן לאורך זמן ואם פעלו שרי ה־ממשלה בהתאם להמלצות אלה.

מסקנות הוועדה פורסמו בעיתון הרשמי והפכו מחייבות בתוקף החלטת הממשלה.

„מישטר כשלנו". ועדת קנת מצאה שאין מקום לשנות את המלצות אשר, פרט לנקודה אחת, שלא היתה ברורה. ועדת קנת התירה לשרים להמשיך ולהחזיק השקעות בקרנות־נאמנות ציבוריות רחבות פעולה שמפעילים הבנקים בעוד שלפי המ־לצות ועדת אשר היה מקום לחשוב אחרת.

ועדת קנת בחנה את כל שרי הממשלה ומצאה שכימעט כולם פועלים בהתאם ל־המלצות ועדת אשר. החריג היחידי הוא שר־החקלאות אריאל שרון.

קביעה חוזרת:

במיקרהו של השר אריאל שרון קיים חריג מבחינת ניגוד אינטרסים של שר לעסקו הפרטי. זהו חריג שאין להשלים עמו אפילו היה שרון שר במישרד אחר ולא שר־החקלאות. במיקרהו של השר שרון נמצאו שני פסולים, שכל אחד מהם דיו כדי להחליט שהוא חריג בלתי־נסבל. ה־מצב הקיים, בו מנהלים את החווה שני עורכי־דין נוסף לאשת השר, אינו משכנע כיוון שרק ליולי שרון עוסקת בניהול בפועל של החווה. כך אין הפרדה בין ענייניו ה־רשמיים של השר לבין ענייני העסק, שכן השר ואשתו אחד הם בענייני ניהול עסקים.

עד כאן קביעת הוועדה.

ועדת קנת מגלה, כי מבקר־המדינה שאל

(המשך בעמוד 40)

יחזקל ויינשטיין בא ארצה בראשית שנות־העשרים. כ

איש כסי

ויינשטיין היה שם הנעורים של חצקל (בתמונה בגיל 22). אברהם שלונסקי הציע לו לשנותו.

„המוות לא כל כך מפחיד אותי. כשאמות, אפגוש בעולם הבא את כל ידידי הטובים, את שלונסקי ואת אל־תרמן ואחרים, ואנחנו נפתח שם את כסית־של־מעלה," אמר לפני כמה שבועות חצקל איש־כסית למשורר יבי, אחד מלקוחותיו הקבועים של בית־הקפה.

הידיעה על מותו של חצקל פשטה ב־תל־אביב מפה לאוזן. בית־הקפה נסגר כבר בבוקר היום הראשון, כמה שעות אחרי מותו. שלושת המלצרים הוותיקים החליפו מישמרות ליד הטלפון שצילצל ללא הרף. כולם צילצלו. שחקנים, סופ־רים ומשוררים, יושבים קבועים של בית־הקפה הידוע ואנשים שלא ביקרו בו כבר שנים. המונים צבאו על דלתות המקום, היססו לרגע, נכנסו ושאלו: „מתי ההל־ווייה?" אנשים מבוגרים בכו כילדים. נע־רות התייפחו. היו אף כאלה שנכנסו ל־כסית וניצבו מחרישים אל מול הכיסאות ההפוכים על השולחנות. רגע של דומייה לזיכרו של חצקל.

כבר לפני שנים ניסו לפתור את החי־דה: מה מושך את האנשים דווקא ל־כסית. בספר קטן בכריכת עור, ספר כסית,

עם שלונסקי חצקל (למעלה משמאל) עם איציק מאנגר (שני מימין) ושלונסקי (עם כובע).

חצקל איש־כסית בפתח בית־הקפה ב

האוצר בתוכו חתימות של אנשים מפור־סמים, ציורים, רישומים ומיכתבים הקשו־רים בכסית, נמצא דף מצהיב של השבועון הארץ־ישראלי.

בכתבה מה־30 בנובמבר 1945 נאמר: „איזה קשר טמיר קושר אותם, את אנשי העט והמכחול והבמה אל בית־הקפה שלי־הם ברחוב דיזנגוף, ולא היה איכפת להם שהם יושבים בצפיפות, שהרחוב רועש וסואן, שהשכנים לפעמים מחרפים ומגד־פים. את הכל קיבלו עליהם באי כסית. וכשהוטל העוצר על תל־אביב, וזה חל דווקא בזמן שבית־הקפה היה סגור, היו שהתנחמו בזה ואמרו: מילא, בין כך אי אפשר ללכת לכסית.

„ולא נתברר עד כה מי המושך את קהל מושכי העט ואנשי התיאטרון למקום ה־זה — שלונסקי, או יחזקאל... ויש אומ־רים חצקל אשם — זה האיש יחזקאל, גבה הקומה ורחב הגרם, עם פניו השחר־חרים הקפואים ועיניו הקטנות, שמראהו כמראה שר־לגיונות אשורי עריץ ואכזר, ואילו לבו לב זהב, והליכותיו מתונים, וכל משאת־נפשו לראות סופרים עבריים, אנ־שי־רוח ואמנים מסביב אל שולחנו שבת־אחים.

„יש בו ביחזקאל הזה עצמו הרבה מאיש הבוהמה, ומשום כך אולי נמשכים אליו אנשי הבוהמה התל־אביבים הוא עושה את מלאכתו לא בחנופה זריזה או כבעל

בשפת הים חצקל (קיצוני משמאל) אהב לבלות, הוא אהב ללכת לים ולהיכנס למועדוני לילה. בצעירותו היה גבר נאה שהיה מבוקש על־ידי צעירות תל־אביב. (משמאל) חצקל עם הצייר ראובן רובין ואשתו, אסתר.

אשר נפטר השבוע, היה מוסד לאומי

ת היה

יום שבת אחרי הצהריים בשנת 1946

עסק המבקש רווחים, אלא בטוב־לב של מכניסי־אורחים...״

שורות אלה נכתבו לכבוד הרחבת כסית. ומסופר בהן עוד, כי ביום הפתיחה של הקפה המורחב שאל אברהם שלונסקי את חצקל: ״איך אתה מרגיש עכשיו חצקל?״ וחצקל ענה: ״אני מרגיש כאן כמו ב־ביתך.״

אבן חן

עד חצקל עצמו כבר נכתבו דברים רבים. הכותבים והמספרים התייחסו בעיקר אל חצקל הציבורי, אולם מעט מאד ידוע על חצקל הצעיר ועל חצקל איש המישפחה.

לפני 42 שנה נשא חצקל לאשה את מי שליוותה אותו עד הסוף — לאה. ללאה היתה בת מנישואיה הקודמים, טובה, היום אשה נשואה המתגוררת בחיפה.

סיפרה טובה:

חצקל היה אחד המלצרים הסכסיים ביותר בתל־אביב. אמא שלי היתה מלכת־היופי בשנים 1928 ו־1929. הם התאהבו והתחתנו והוא היה מקנא לה מאד והיה מפריע לאחרים להתחיל איתה.

הוא נולד בגליציה, בעיר זשיק. אביו היה סוחר ומישפחתו היתה מאד אדוקה.

חיים שכאלה

חצקל בכסית במיסגרת התוכנית הטלוויזיונית עליו. לידו אורי זוהר, למעלה עומד הזמר אריק לביא, שהיו אורחים בתוכנית. חצקל עצמו נהג למעט בשיחה. הוא אהב לשמוע יותר משאהב להשמיע.

חצקל החליט לעלות ארצה למרות התנגדות המישפחה. והוא אכן עלה בראשית שנות ה־20 ועבד בעבודות דחק. אחר כך כמלצר. הוא היה גבר נאה מאד ולא חסרו לו מחזרות. אבל לאהוב אהב רק את אמי. שמו הראשון היה ויינשטיין וכשפתח את כסית אמר לו שלונסקי שכסית היא אבן־חן נדירה והואיל וכסית הוא בית־קפה נדיר, עליו להיקרא על שמו. וכך החליף חצקל את שמו.

לפני כסית היה מועדון המלצרים, ברח' נס־ציונה. זה היה מקום שכל המלצרים באו אליו אחרי העבודה, בשעות המאוחרות של הלילה.

את כסית הוא קנה באלף לירות. המקום היה שייך לאשה מהבוהמה בשם לוּבה, והוא שכן ברחוב בן־יהודה פינת רח' מנדלי. אחר־כך החליט לעבור לדיזינגוף. כל הפמלייה של בן־יהודה באה אחריו.

(המשך בעמוד 40)

הדור הצעיר

של פעם בכסית. רבים מהם פוקדים עדיין את המקום. בתמונה (משמאל), דן בן־אמוץ (שלישי משמאל), ו״חונה״, שסיפרו כי נפל נעליים מיספר 52.

(המשך מעמוד 39)

רחוב דיזנגוף היה אז רחוב שקט מאד ובן־יהודה היה המרכז החברתי. אבל כשחצקל הגיע לדיזנגוף, התחילו שם ההיי־לולות. בהתחלה היו האנשים צועקים בלילה: „שקט שקט!" ושופכים מים. היו קוראים למישטרה וזה לא עזר. עד שהתרגלו.

אני זוכרת את מסיבת העצמאות הראשונה, ב־1947, כשהודיעו על ההחלטה באו״ם. כל האנשים באו לחגוג את זה בכסית. חנה רובינא באה והתנשקה עם כולם ושתו כל הלילה, ומאז היתה מסורת שבכל יום־עצמאות מדליקים מדורות ברחבי מיגרש שליד כסית. פעם שרפו לחצקל את הכיסאות, אבל לא היה איכפת לו. את כל מה שביקשתי, עד הרגע האחרון. כשהייתי חולה השתדל להחליף את אמא, שהיתה טבחית בכסית, כדי שתוכל לטפל בי. פעם הוא אמר לי: את הצלחת בחיים עם אמא שלך." אבל עכשיו אני יכולה להגיד שגם הוא הצליח איתה. היא טיפלה בו עד הסוף. בסוף הוא היה זקוק מאד לתשומת־לב. מאז שחלה קשה, לפני שלוש שנים.

הוא אהב לספר לי, כשאני על ברכיו, על חייו בפולין. איך אביו היה מכניס אורחים, אפילו כשלא היה לו אוכל. ממנו למד חצקל לתת. חצקל ידע לנגן בכינור והפסיק בגלל בעיות הפרנסה, כשעלה ארצה. הוא אהב מאד לקרוא רומנים ומערבונים.

הוא היה מבקר קבוע במועדוני־לילה. כולם שמחו כשבא, וכשהיו מנגנים לו את השירים שאהב היה קונה לכולם קוניאק על חשבונו. הוא אהב לשתות ושמר שהמלצרים לא יסדרו אותו. אפילו כשהיה נרדם פתאום, כדרכו, והמלצר היה רושם לו 20 כוסיות במקום 19, היה חצקל פותח עין אחת ואומר: „תרשום 19." היתה לו סגולה לדעת הכל בעיניים עצומות. לכל מועדון־לילה שבא. כולם שמחו, כי ידעו שעכשיו יהיה שמח.

ראיתי אותו בפעם האחרונה לפני שבועיים. הוא לא נתן לאמא לישון, כל הזמן היה קורא לה סתם. זה היה בחנוכה. ניקשתי אותו ואמרתי לו: „חצקל, חצקל, מה נהייה ממך?" הוא לא ענה לי. שכב במיטה, וידעתי שזה הסוף.

עד כאן סיפורה של הבת, טובה.

סיפר הארכיטקט אלישע גת, כי ביום העצמאות הראשון פתחו בבאר־שבע בית־קפה בשם כסית. חצקל בא לשם. בבאר־שבע של אותם זמנים היו מעט אנשים, רובם אנשי פלמ״ח, וחצקל הגיע לשם כדי לעשות שמח. כדי לעודד את הקרואים הכריז, כי אם ישירו שיר אחד פעמיים יצטרכו לשלם עבור המשקה.

בחנוכה, מדי שנה, נהג חצקל לחלק לביבות לבאי כסית. השנה חדל ממינהגו, בגלל המחלה. משה, בנו, נעשה מנהלה של כסית, אך חצקל המשיך לפקוד את המקום כל יום וכשהיה מנמנם על כיסאו שמע דברים שאחרים לא שמעו. לפתע היה קורא, בקול בס נמוך ובעיניים עצומות: „תפסיק לאכול גרעינים, שם, בסוף," או „תוציאו משם את הכלב! כלבים — בחוץ."

סיפר השחקן אברהם חלפי: „לפני היווסד המדינה הזמין עצמו הדוקטור חיים וייצמן לביתה של חנה רובינא. היא הציעה לו להיפגש בבית־קפה, אולם וייצמן עמד על שלו לסעוד אצלה, ועל כן פנתה לחצקל והוא בא אליה בכבודו ובעצמו, הכין ובישל, הביא כלים והגיש את האוכל בעצמו."

פעם נימ:ם במכוניתו תוך כדי נהיגה, וסטה לצד הכביש. חיפשו אותו והוציאו אותו מהמכונית כשהוא ממשיך לנמנם.

ביקור אחרון ב„כסית"
ארונו של חצקל מול בית־הקפה

הוא אהב מאד לשמוח עם כולם.

ישבו אצלו כל הסופרים והמשוררים והוא היה מאכיל את כל אנשי התיאטרון שלא היה להם מה לאכול. אמר להם: „כשתתפתחו, תשלמו." העיקר שנתן להם את הדחיפה הראשונה, ועזר להם. היו באים, שותים ואוכלים, ומשלמים — אם היה כסף. והיתה פה חבורה שלמה שנקראה „הפרלמנט של כסית". יחזקאל פייגנברג היה היו״ר של הפרלמנט והיה גם מי שהיה אחר־כך ראש העיר של תל־אביב, מרדכי נמיר והמשורר אברהם שלונסקי. ואביגדור המאירי ויעקוב הורוביץ, וזאב יוסקוביץ־יוסיפון ונתן אלתרמן.

היו יושבים ומדברים על פוליטיקה, וכל יום שבת היה צ׳ולנט, והיה חדר מיוחד של שירה בציבור. היום משמש המקום כבית־הספרי. בזמן המילחמה היו יושבים פה לפני הפעולות, יצחק שדה וחיילים רבים.

חצקל היה כל כך עסוק עם החברים שלו מהבוהמה, שלא היה לו הרבה זמן להקדיש לבית. הוא היה יושב בכסית מהבוקר עד הלילה. לבית היה בא רק להחליף בגדים ולישון, אבל לי הוא היה נותן

עמיקם גורביץ, חיים טופוז ושלמה שבא בחלוויה
הבוהמה היתה עצובה

הספר שחנותו היתה ליד כסית, נהג לגלח את חצקל מדי יום ביומו. הוא יודע לספר כי חצקל היה נרדם תמיד על כיסא־הגלבים.

בספר הזיכרונות של כסית כתב משה טבצ׳ניקוב: „לחצקל, אם אדמה, ארץ בראשית, אליך כפינו נישא ונושיט."

וכתב אלמוני: „רחוב דיזנגוף זכה לארמון האמנים. ליחזקאל, חזק."

בחודשים האחרונים היה חצקל מגיע בשארית כוחותיו לכסית. הוא לא הסכים לוותר אפילו על יום אחד של ישיבה בקפה שלו. אך לפעמים, כשהיו שואלים אותו „נו חצקל, מה נשמע?" היה נאנח ומשיב: „היו זמנים, היום זה לא אותו הדבר. תסתכלו מי יושב אצלי היום בקפה. פעם היו שלונסקי ואלתרמן, והיום? יש רק עולם תחתון."

כתבה חנה רובינא לפני שלוש שנים: „בגעגועים לימים הרחוקים ההם. כסית היה הבית השני, לפני ההצגה ואחריה. וחצקל הטוב... מה היינו עושים בלי חצקל. איפה הם כולם? טוב שנשאר חצקל."

עכשיו גם חצקל לא נשאר.

יאירה יסמין ■

שלושה מבאי „כסית" מול הקפה המגור
להישאר ברחוב

במדינה

(המשך מעמוד 37)

מה יקרה אם הוועדה תמצא שיש חריגה אך השר החורג חיוני מבחינה לאומית? הוועדה השיבה, כי „חריגה או סטיה מהכללים אינה צריכה להתקיים במישטר כשלנו."

מזונים פגומים. המאבק על הניגוד בין עסקיו הפרטיים של השר שרון לאינטרסים הלאומיים נפתח זמן רב לפני שמונתה ועדת אשר. מייד אחרי הקמת ממשלת הליכוד, כאשר שר־החקלאות הציל את מחירי המים, פנה העיתונאי יגאל לביב, באמצעות עורך־הדין יוסי ארנון, לבג״צ נגד השר ודרש לבטל את ההחלטה בגלל ניגוד האינטרסים שבין אריאל שרון כצרכן מים בחוותו, לבין השר אריאל שרון.

בג״צ הפנה את העותר למועצת־המים, שם ינסה לבטל את ההחלטה. לאחר מכן פירסם העולם הזה שורה של כתבות, שחשפו ניגודי אינטרסים שונים שבין שרון כחואי לשרון כשר. במיקרה אחד גילה העולם הזה כי שרון משלם למינהל־מקרקעי־ישראל על חכירת אדמותיו לחוות מחיר נמוך במאות אלפי לירות ממה שהיה עליו לשלם. מינהל־מקרקעי־ישראל, הכפוף לשר שרון, הסתפק בתיקון המעוות לעתיד אך נמנע מהגשת תביעה נגד השר וחוותו.

שרון כחואי ניצל את מעמדו כדי לקבל מיכסות מים מוגדלות לחוותו, בעת שקיצץ כשר־החקלאות במיכסות המים לישובי הדרום. כן היו אפליות ומיקרים חריגים גם בעת מישלוחי יצוא, כשהתגלה פעם כי חוות השר שלחה מיטען של מלונים פגומים וניסתה לייצאם חרף האיסור.

פרשת לנסקי

מר ל׳ לא יבוא

מאיר לנסקי מתואר כשה תמים — אך לאף־בי־איי יש עד כך דיעה אחרת

בלובי המפואר של מלון דן בתל־אביב הסבו שר־הפנים, ד״ר יוסף בורג, ועורך־הדין הצעיר יורם שפטל. השניים דיברו בקונספירטיביות, כיאות לקושרי־קשר ותיקים. נושא שיחתם לא הוזכר בשמו המפורש, מחמת עינא בישא, והשניים הסתפקו בכינוי „ל". אבל השניים ידעו, כי מאחרי האות מסתתר מאיר לנסקי, והרקע לשיחה הוא הניסיון המחודש של שר־הפנים להחזיר ארצה את אחד מראשי הפשע המאורגן בעולם.

בשיחה אמר בורג, כי הוא, אישית, אינו מתנגד עקרונית ש„ל" יגיע ארצה כתייר או עולה, אולם קיימות נסיבות אטמוספריות, המפריעות לכך, ולכן אינו מאמין, כי לבקשה יש סיכוי.

הפגישה בין בורג לשפטל זכתה השבוע בפירסום רב בעיתונים, ושפטל טילפן ללנסקי והודיעו את דברי השר. לנסקי הגיב, כי הוא מתכנן לעלות על מטוס ולרדת בישראל, ולראות מי יעז להרחיקו מכאן.

קורבן לאנטישמיות. כדי להכשיר את הקרקע להחזרתו של לנסקי, נעשו כמה תרגילים של יחסי־ציבור. החסיד הסמור של מאיר לנסקי בעיתונות, אורי דן, שהגן עליו לפני שבע שנים ותבע להשאירו בישראל, כתב בימים אלה ספר, המהווה כתב־הגנה נמלץ ונמרץ על מאיר לנסקי. הספר יצא לאור באמריקה בהוצאת־כיס, ולא זכה בתגובה חיובית אצל אנשי־החוק שקראוהו. הספר מתעלם מעובדות לא־נוחות, ומציג את לנסקי כשה תמים, שנפל קורבן לאנטישמיות זדונית.

במקביל לספר, התחילו מקורביו של לנסקי בישראל, וכל מי שסייעו לו בעבר, להפיץ בעיתונות ידיעות, כי האיש הוא פנסיונר עבור־בטל, שאינו עושה דבר מילבד לטייל עם כלבו מדי ערב. לפי המידע המופץ, הרי הפסיק לנסקי לעניין את זרועות החוק באמריקה, ורק בישראל עדיין מתעקשים למנוע את שובו של הבן האובד ארצה.

מדווח יגאל לביב:

בעת ביקורי האחרון באמריקה, באוקטובר השנה, ביקשתי וקיבלתי ממישרד האף־בי־איי במיאמי מיסמך, המתאר את פעילות המישרד בקשר למאיר לנסקי ו־ישראל. המיסמך מובא להלן במדוייק, כפי שנכתב על־ידי ראשי המישרד במיאמי:

„סוכן האף־בי־איי ויליאם מורפי ממיאמי היה הסוכן שעקב אחר לנסקי בשנת

(המשך בעמוד 42)

רשת־החנויות הידועה והוותיקה בתל־אביב עומדת לפני סגירה

שניידמן: „אני סוגר!"

„א נו סוגרים** את הרשת. בעוד 90 יום תפסיק רשת חנויות ההלבשה שניידמן ובניו לפעול!" בהודעה חד־משמעית ומדהימה זו פתחו האחים שלום, זאב ואביגועם שניידמן את פגישתם עם מאות עובדי החברה, שהתכנסו ביום ה־ראשון שעבר לשמוע את הבשורה העצוב־בה. הרשת, שנוסדה בשנת 1924, תגיע השנה לסוף דרכה.

כשהגיע אבי המישפחה, יצחק איסר, מרוסיה לישראל, הביא עמו כסף מזומן בסכום של 80 אלף לירות שטרלינג. היה זה הון עצום ורב, בימים שבהם השטר־נות עוזה. לבני המישפחה חילקו סבון־כביסה לרחצה במנות קצובות, ואת שיי־רי הסבון היה עליהם לזרוק לארון הכבי־סה, כדי שאפשר יהיה לנצלם בעת הכביסה.

יצחק שניידמן הקים גם מיפעל למרצ־פות בנווה־שאנן, במקום שבו פועלת כיום התחנה המרכזית בתל־אביב. העסק עבד עד שפרצו המאורעות, ואז נותר שניידמן עם מרצפות ללא קונים. היה זה ההפסד האחרון של המישפחה. שניידמן פתח דו־כן למימכר ירקות ואחר כך עבר לבגדים. תוך כמה שנים פתח את חנות הבגדים הראשונה ברחוב נחלת־בנימין פינת לוינ־סקי. אם המישפחה היתה מוכרת בחנות גם בתקופת הריונה, כך שהאחים שניידי־מן יכולים לומר, כי נכנסו לעסק עוד בהיותם ברחם אמם.

בית־מסחר לגלנטריה
ומבחר גדול של כל מיני גרנ'ים,
מריקו ובגדי תינוקות וילדים
וכל סחורות «תועלת»
י. שניידמן
תל־אביב, א"י, רח' לוינסקי 47
פנת רחוב נחלת־בנימין, בית פרטי
טלפון 4919

FANCY GOODS
BIG SELECTION OF ALL KINDS OF STOCKINGS, TRICO, etc.
„UTILITY" GOODS, etc.
I. SCHNEIDMAN
TEL-AVIV, Palestine, Levinski St. 47
corner Nachlath-Beniamin, Private House
Phone 4919

عل خردوات وجميع بضائع (موحدة) ي. شنيدمن شارع لوينسكي ٤٧ تلفون ٤٩١٩

כך זה התחיל

כרטיס הביקור הראשון של חנות שניידמן, משנת 1926 (למעלה), והבניין הפינתי היפה שבו שוכנה חנות ההלבשה הראשונה של המישפחה, שהתפתחה מאוחר יותר לרשת חנויות ארצית.

כך זה עלול להיגמר

חנות שניידמן בלב רחוב דיזנגוף ב־תל־אביב, היא אחת משש החנויות של רשת שניידמן, העלולה להתחסל בעוד כשלושה חודשים, כאשר המשפחה תסגור את חרשת.

לינג היה שווה 5 דולר. הוא שאל את ראש עיריית תל־אביב של אותם ימים, מאיר דיזנגוף, היכן להשקיע. הלה יעץ לו לרכוש אדמות.

כל מי שהאמין בהתפתחות המדינה־בדרך, רכש קרקעות. שניידמן קנה אלפי דונם בכל רחבי הארץ. באלפון הקרקעות של החברה ניתן למצוא שטחי קרקע בכל אות. בתל־אביב ובירושלים, בזיכרון־יעקוב ובחפצי־בא, בחדרה ובגדרה — ה־רכוש הקרקעי של מישפחת שניידמן גא־מד כיום ביותר מ־250 מיליון דולר. מאז לא מכרה המישפחה קרקע, מלבד מיקרה חריג אחד.

כאשר היתה המישפחה חסרת מזומנים, היה אבי המישפחה מוציא אבן־חן או יהלום מקופסה שהביא עמו מרוסיה, ו־מוכרו. צבירת הרכוש הרב לוותה בחפכ־נות עזה. לבני המישפחה חילקו סבון־כביסה לרחצה במנות קצובות, ואת שיי־רי הסבון היה עליהם לזרוק לארון הכבי־סה, כדי שאפשר יהיה לנצלם בעת הכביסה.

יצחק שניידמן הקים גם מיפעל למרצ־פות בנווה־שאנן, במקום שבו פועלת כיום התחנה המרכזית בתל־אביב. העסק עבד עד שפרצו המאורעות, ואז נותר שניידמן עם מרצפות ללא קונים. היה זה ההפסד האחרון של המישפחה. שניידמן פתח דו־כן למימכר ירקות ואחר כך עבר לבגדים. תוך כמה שנים פתח את חנות הבגדים הראשונה ברחוב נחלת־בנימין פינת לוינ־סקי. אם המישפחה היתה מוכרת בחנות גם בתקופת הריונה, כך שהאחים שניידי־מן יכולים לומר, כי נכנסו לעסק עוד בהיותם ברחם אמם.

מאזן לירי

ה שם „שניידמן" הפך בישראל שם־דבר, כמו איווניר או מצקין, והוא אחד מאבני־היסוד של המיסחר. כימעט מיליון דולר משלמים כל שנה עשרות אל־פי תיירים תמורת מוצרי־ההלבשה שהם רוכשים באחת משש חנויות הרשת: שלוש ברחוב דיזנגוף בתל־אביב, אחת בירושלים, אחת באיילת־השחר ואחת ל־דברי־עור ברחוב זמנהוף בתל־אביב.

הישראלים עצמם, יחד עם התיירים, גרמו למחזור־מכירות של כימעט מאה מיליון לירות בשנת־המאזן האחרונה.

למרות כל זאת נאלצים האחים זאב ושלום שניידמן לתכנן מהלכי סגירה של הרשת.

לא הריווחיות הנמוכה גורמת למחשבות הסגירה, ולא פער ה־תיווך הנמוך. אולם המיסוי הדרא־קוני על ענף־המיסחר, ואי היענו־תו של שר־התעשייה גידעון פת לבקשות הסוחרים, הם שהביאו את בעלי־הרשת לדיעה כי אין מנוס מסגירת העסק.

כאשר נוסדה החנות שניידמן ב־1924, לא חלם איש כי כעבור 54 שנים ייאלצו הבנים לסגור את העסק, לא בגלל מכי־רות נמוכות או ניהול לקוי, אלא דווקא כתוצאה ממחזור גדל והולך ורווח תיפ־עולי מתעצם. בשיחות שמנהל בימים אלה זאב שניידמן עם העובדים הבכירים, הוא מסביר להם מדוע אין מנוס מסגירת ה־רשת. בשיחות שלא לפירסום הוא כימעט ובוכה על הצעדים שהוא מתכנן. ליבו מת־נגד בכל תוקף למהלכים שמוחו ורואה־החשבון שלו מכתיבים. אולם המיספרים מדברים בעד עצמם: ככל שהרשת מו־כרת יותר, הפסדיה, בגלל המיסוי, גדלים והולכים, וההון העצמי נאכל כולו.

סוד ההפסדים הוא במס־ההכנסה, המו־טל על המלאי והפרשי המלאי האינפלציו־ניים. עסק כמו שניידמן חייב להחזיק מלאי גדול פי שישה מכמות המכירות הממוצעת, כדי לאפשר לכל קונה מיבחר מתאים. עד שיחליט מה לרכוש. אם ב־תחילת השנה היה לשניידמן מלאי בגדים בחנויות במיליון דולר, הרי שגם בסוף השנה יש לה מלאי במיליון דולר. אולם מס־ההכנסה דורש מאזן בלירות, וכאן מראה המאזן הלירי כי המלאי בתחילת השנה היה 25 מיליון לירות, ובסוף השנה (כיום) 35 מיליון לירות. ההפרש, כתוצאה מירי־דת הלירה: 10 מיליון. מס־ההכנסה רואה בהפרש זה רווח, שעליו יש לשלם מס מלא.

לתעשייה נתנה הכנסת הקלה, המאפש־רת לה לנכות את מחצית תוספת־המלאי, כתוצאה מן האינפלציה, מן הרווחים ה־שוטפים. למיסחר אין הקלה כזו. כתוצאה מכך משלמת שניידמן כל שנה מס על גי־דול מדומה בשווי חמלאי, מקטינה את השווי הריאלי של המלאי וההון העצמי.

תיק מצוייד בכל ההוכחות ניתן לפני חצי שנה לשר גידעון פת, אולם נראה כי לא התרשם. עסק כמו שניידמן, למשל, מאפשר לעשרות מתפרות לעבוד עבורו, כאשר יש הפסקות בהזמנות לייצוא.

ניהול רשת כמו שניידמן מחייב תיכנון מסובך. יש לקיים את רמת המלאי הדרו־שה למכירות, ורצוי כי תכלול את כל סוגי הבגדים הדרושים. אם רוצה הרשת למכור 250 זוגות מיכנסיים ליום, עליה לדאוג לכך שיהיו בחנויות 1300 זוגות, ביחס של אחד לשש. על הזוגות להיות מגדלים שונים, וכל יום יש לראות מה נמכר ולהזמין חדשים. הניהול מחייב תשומת־לב מירבית כל שעות היום, כאשר גם בערב יש מה לעשות. מאמצים כאלה, המוקדשים למכירה, הביאו כל השנים תמורה, ומישפחת שניידמן ראתה ברכה בעמלה.

„למה לי לעבוד כה קשה ולהפסיד, כאשר אני יכול להשכיר את העסק בדי־נגוף לבנק ולקבל 30 אלף דולר לחודש תמורת המקום בלבד, ולשכב על שפת־הים?" אמר השבוע זאב"ה שניידמן ל־ידידים. „אני לא בורח! בשבילי ישראל היא אמריקה, ואני אחיה ואמות כאן. אי־לם לעבוד ולראות כי חותכים את העסק כל יום? אז אם הממשלה רוצה שאסגור, אני אסגור בלב כבד!"

חושבים על עסק אחר

ה אחים שניידמן מסרבים למסור הצהרות לעיתונות. הם רוצים כי ראשית כל ישמעו את הדברים העובדים הבכירים מפיהם, ולא יקראו בעיתונים הו־דעות מכאיבות. את הוותיקים והבכירים העובדים בעסק עשרות שנים הם מזמי־נים בערב לביתם, מנסים להסביר על כוס־קפה למה הם נאלצים לסגור. לאח־רים יסבירו באסיפות. הם גם לא רואים את עצמם ללא פעילות. חושבים כבר על עסק אחר שיאפשר להם לנצל את שיכלם ומרצם.

כמו רשת או.ב.ג., גם שניידמן היתה חלק מנופה של ארץ־ישראל שמלפני על־יית הליכוד לשילטון. מה יישאר ממנה עד אשר הליכוד, נציג חסוחרים, יתחלף ב־שילטון.

יגאל לביב

קליינמן הוא יצואן יהלומים. חברת שענדה אישתו היתה משובצת ביהלום ששווי 400 אלף ל"י.

מי מלשין על בעלות היהלומים?

יהלום קורץ לשודדים

שיחזור הפשע בתמונה למעלה — השודדים תוקפים את פולה קליינמן. אחד מהם תופס אותה מאחור וסותם את פיה, בעוד שחברו תולש את השרשרת. למטה — השודדים מפילים את פולה, לפני מנוסתם.

הקורבן פולה קליינמן חזרה עם בעלה לביתם, אחרי בילוי לילה במועדונו של רפי שאולי.

שני הגברים בפנים המוסווה, ארבו לבני הזוג פולה ולאון קליינמן, פעלו במיקצועיות רבה. הם לא הציגו מפיהם אף הגה שיכול היה להסגיר את זהותם. השוד לא ארך יותר מדקה אחת. במשך זמן זה חזרו בדייקנות על שלביו של שוד אחר, שבוצע לפני כחודש.

פולה ולאון קליינמן חזרו לביתם בשעה אחת אחרי חצות בערך, אחרי שבילו במועדון של רפי שאולי ברחוב ירמיהו, בתל־אביב. במיגרש־החניה של ביתם, ברחוב בילטמור 8, המתינו להם שני השודדים.

אחד מהם חסם בידו את פיה של פולה, והשני קרע את השרשרת מעל צווארה. השרשרת זו היה משובץ יהלום של שלושה קאראט, ששוויו כעשרת אלפים דולר, שהם כ־400 אלף לירות. מייד אחר־כך הפילו השודדים את פולה ונמלטו מן המקום.

לאון היה עסוק, בשעה שפרצו השודדים למקום המארב, בנעילת מכוניתו. כאשר הבחין בשודדים היה המום ולא הגיב. רק כאשר נזרקה אישתו לריצפה, התאושש ופתח בריצה בכיוון שאליו נמלטו השודדים, תוך שהוא קורא לעזרה. שכנים ששמעו את זעקותיו, הזמינו את המישטרה.

שוד אחר, שבוצע לפני כחודש, היה זהה כמעט בכל פרטיו. הוא התחולל במיגרש־החניה של ביתם של בני הזוג מלכה ואמנון רוזנשטיין, בשעה שתיים אחרי חצות, אחרי שבני הזוג חזרו מבילוי באותו מועדון־לילה, המועדון.

ארבעה גברים רעולי־פנים ארבו להם. שניים מהם התנפלו על אמנון רוזנשטיין, תפסו אותו מאחור וחנקו אותו. שני האחרים תפסו את אשתו מלכה ותלשו מעל צווארה יהלום בן שלושה קאראט. לפני שנמלטו הספיקו להסיר גם טבעת־יהלומים מאצבעה. השוד כולו לא ערך יותר מדקה.

ההאליה המקשרת בין שני מעשי־השוד בולטת לעין. היא מתמקדת בהמועדון של רפי שאולי. חוקרי המישטרה סבורים, כי מעשי השוד תוכננו בקפדנות. לשודדים היו, על פי חשד המישטרה, שותפים מקרב אנשים המקורבים למועדון, או אנשים שקיבלו מידע ממישהו בתוך מועדון־הלילה.

כל הסימנים מצביעים על כך שמדובר בכנופיה מאורגנת ומתוחכמת היוצאת לפעולה מתוכננת מראש, אחת לכמה זמן. האפשרות כי יד המיקרה היא שגרמה לדימיון בין שני מעשי השוד אינה מתקבלת על הדעת. המיקצועיות שבה בוצעו מעשי השוד, אינה משאירה מקום למיקריות.

מחד גיסא מקשה אופן הפעולה המבריק של השודדים על תפיסתם. אולם, מאידך, העובדה שהם פועלים על־פי תכנון קבוע, עשויה לסייע בלכידתם. שודדים מסוג אלה בוחרים את קורבנם בקפידה. מישטרות ברחבי העולם נעזרות במחשב במילחמתן נגד כנופיות כאלה. בעזרתו ניתן לנחש מיהו הקורבן האידיאלי הבא. כך יכולים השוטרים לארוב לשודדים מראש, ואם הניחוש נכון, נופלים השודדים במלכודת. באופן כזה נתפסה בחזון־לארץ כנופיה שעסקה בפריצות לבתי כל־בו וסופרמרקטים.

דרך אחרת לעלות על עיקבותיהם של שודדים כאלה, היא באמצעות הצלע השלישית, המתווכת בין הקורבן לבין שודדיו. איש זה מכיר את הקורבנות ואת תנועותיהם. הוא בוחר עבור הכנופיה את הקורבן הפוטנציאלי.

המישטרה סבורה, כי אותו מתווך הוא אחד המבקרים במועדונו של שאולי. עיקר החקירה מופנה בכיוון זה. אם תצליח המישטרה להניח את ידיה על איש־הקשר, אם אכן קיים כזה, יבוא הקץ על מעלליה של הכנופיה ונשות החברה של תל־אביב תוכלנה להמשיך ולענוד את תכשיטיהן כשהן יוצאות לבילוי.

במדינה

(המשך מעמוד 40)

1978—1979. בתקופה זו היה לנסקי מרוקד לעיקוב ממושך ותדוק, ונראה נבנס לכמה דירות באיזור קלנדסטין־מאנר. הוא החנה את מכוניתו במרחק שישה רחובות, והלך רגלי לבית האמור, בסימטא אחורית. הוא נראה נכנס לדירה מיספר 5 בבית מיספר 630, ברחוב ה־78 במיאמי־ביץ'.

„השם על הדלת, שאליה נכנס, היה דה־טולדו, זכן פרג'. הטלפון של הדירה (מיספר 861־2330) היה רשום על שם שרה דה־טולדו, בעלת נתינות ישראלית. כאשר הזמינה את הטלפון מסרה דה־טולדו לחברת הטלפונים שם של ממליצה, רות גרינברג, מדירה 1 בבית מיספר 1785 ברחוב ד"ר קלאיס במיאמי־ביץ'. בתיקי האף־בי־איי לא נמצא כל איזכור של דה־טולדו או גרינברג.

מיספרי מיזהה. „בחניה של הדירה היו מכוניות הרשומות על שם גרגוריו קונסטאראס וכן ברוניוס ליסקוס. הסכון מאמין, כי לנסקי ניצל את הדירה לשיחות־טלפון ללא מעקב, בקשר למאמציו להחדיר הימורים ולהקים קזינו במיאמי. הסוכן המיוחד מורפי צילם מיספר ניכר של אנשים שנפגשו עם לנסקי בשנה האחרונה, רובם יהודים על פי המראה, וחלקם ישראלים."

הדין־וחשבון מראה, כי בניגוד להודעות מקורביו של לנסקי בישראל, הוא ממשיך להיות נושא פעיל לעיקוב של זרוע המילחמה בפשע באמריקה. רק לפני שבעה חודשים היה לנסקי השם המוזכר ביותר בדיוני תת־ועדה של הסנאט האמריקאי, בראשות הסנטור הנרי ג'קסון, שחקרה את הפשע המאורגן והשעילות הבלתי־חוקית של ראשיו בפלורידה. שמו של מאיר לנסקי הוזכר מאות פעמים על־ידי העדים בחקירה, וביניהם שותפים למעשי־פשע כמו אירגון הימורים והברחות סמים.

שמו מופיע שוב, יחד עם שמותיהם של רחמים אהרוני וטוביה אושרי, במיסמך מיוחד של המחלקה למילחמה בסמים של מישרד־האוצר האמריקאי במיאמי, המתאר את דרכי הברחת הקוקאין ממדינות שונות בדרום־אמריקה למיאמי, באמצעות בלדרים מיוחדים. המיסמך מתעכב על תיאור חלקם של הישראלים בהעברות הסמים, ומונה שמות של אחדים שנתפסו עם מטענים גדולים.

עיסקת חיפיף. נראה, כי מאז נסע פרקליט־המדינה, גבריאל בך, לאמריקה בשנת 1972, וקיבל ראיות שהיה בהן די לשכנע את בית־המישפט הגבוה לצדק, כי יש להרחיק את לנסקי מישראל, נוספו ראיות רבות וחדשות לשילטונות־החוק באמריקה. ראיות אלה אין בהן די כדי

איי־פשע לנסקי בארץ
מה דחף את בורג?

מלכת־המים שהרשימה את המדינה בסרט תעוד, הגיעה להוליווד, הצטלמה עבור „פלייבוי" ומתחילה ללמוד באופן רציני בבית־ספר למישחק של לי שטרסברג

בתולה בפלייבוי

ל ש שקוראים לה חתולה, בהתכוונם לחתולת־מין. אחרים, אותם שמכירים אותה, קוראים לאורלי חידה חתולה, מפני שהיא תמיד נופלת על הרגליים. כאשר תתפרסם בעוד שלושה חודשים כתבת־ענק שבה צילומי־עירום וצילומים אחרים של חידה בירחון הגברים הנפוץ פלייבוי, ידעו כל אלה המשוכנעים, כי אורלי תמיד תדע להסתדר ותמיד תוכל לצאת ממשברים, כי גם הפעם צדקו.

אורלי חידה, או בשמה המקורי חידה פש מלכות־יופי מכל רחבי תבל, כדי לבחור ביניהן את היפות. הפוטוגניות הסכסכה יותר ביותר לכתבות בירחון. לאורלי, כמו לעורכי הפלייבוי, התברר, כי בהוליווד עצמה נמצאות יותר מאלף נושאות תואר לשעבר של מלכות־יופי מכל רחבי העולם.

כל הצעירות שהציעו את מועמדותן עברו סידרה של צילומי־מיבחן. מתוכן נבחרו עשר צעירות לשלב השני, שביניהן, כמובן, אורלי. שוב צילומי־מיבחן, הפעם על־ידי בכירי צלמי השבועון המפורסם. ארבע הכי לא רק אורלי גילתה את אופיו האמיתי של אבישי, אלא גם האנשים העומדים עימו בקשרי־עסקים. עסקיו של אבישי החלו מתמוטטים, המישטרה גילתה בהם עניין, וכן גם בתי־המישפט. אבישי ניסה לברוח מהארץ כנוסע סמוי, נתפס על־ידי המישטרה כאשר התחבא בארובת האניה, נורה ונפצע קשה על־ידי שוטרים.

אורלי ניסתה להשתקם מחדש, ופתחה בית־ספר לדוגמנות. הנושים של אבישי המשיכו להתדפק על דלתותיה, ואמהות

— שם שאליו היא חזרה בשלושת החודשים האחרונים שבהם היא נמצאת בהוליווד

— היא בת למישפחה הרוסה ביפו. אורלי נשלחה לקיבוץ דגניה, שם היתה נערת־חוץ, וכשיצאה מהקיבוץ החליטה לכבוש לעצמה מקום בעולם הזוהר בכל מחיר.

הצעד הראשון היה כאשר נבחרה כמלכת־היופי של העולם הזה. הבחירה פתחה בפניה שערים רבים בכל השטחים שעליהם היא חלמה: דוגמנות־מסלול, דוגמנות־צילום, סרטים, מדורי החברה והרכילות בעיתונים, מועדוני־הלילה והדיסקוטקים, ורמון המון מחזרים נוצצים.

כאשר הטלוויזיה הקרינה עליה את הסרט להיות מלכה, הסרט הראשון שנעשה בארץ על מלכת־יופי כלשהי, הפכה חידה בת־בית בכל מישפחה בישראל. מאבקה רצוף הקשיים להצלחה, הרצון להיות עצמאית, העבודה הקשה והחשיפה הכנה בפני המצלמה, עשו את שלהם. אורלי חידה הפכה מסתם תחיכה וסתם נושאת תואר, לאישיות בעלת אופי.

נראה היה כי אורלי עומדת בשיא ההצלחה שלה. היא פגשה את בבחור צעיר, שהרעיף עליה מתנות לרוב והבטיח לה הבטחות רבות עוד יותר, אבישי הראל. הראל היה את בעליו של מישרד־נסיעות מצליח והתנגן לפחות כבעליה של חברת קוק. נסיעות לחוץ־לארץ, פגישות בלובי של בתי־מלון ומסיבות מפוארות היו את סגנון־החיים שהציע אבישי, ונערת־הארץ של דגניה קיבלה. השניים נישאו. אולם תוך תקופה קצרה התברר לאורלי כי הבעל שלו נישאה אינו אלא רמאי.

הפרידה בין השניים היתה מכוערת. השמצות הדדיות, עורכי־דין ומישפטים, פקידי הוצאה־לפועל ונושים. בינתיים התברר,

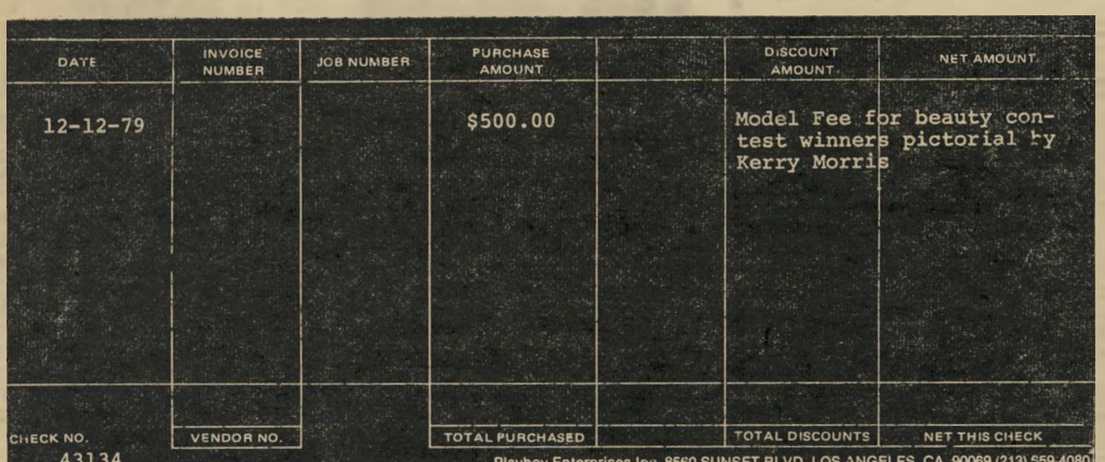

DATE	INVOICE NUMBER	JOB NUMBER	PURCHASE AMOUNT		DISCOUNT AMOUNT	NET AMOUNT
12-12-79			$500.00		Model Fee for beauty contest winners pictorial by Kerry Morris	
CHECK NO. 43134	VENDOR NO.		TOTAL PURCHASED		TOTAL DISCOUNTS	NET THIS CHECK

Playboy Enterprises Inc. 8560 SUNSET BLVD. LOS ANGELES, CA. 90069 (213) 559-4080

500 דולר לעירום

השובר שהיה מצורף ל־צ'ק שקיבלה אורלי חידה מה„פלייבוי" עבור צילומי העירום שערכה עבור הירחון. בהסבר לתשלום בן 500 הדולר כתוב: „תשלום דוגמנות עבור כתבה מצולמת של זוכות תחרויות־יופי שנעשתה על־ידי קרי מורים. למטה מופיע שמו של הירחון וכתובתו. חידה סוענת כי מרבית התמונות שלה לא חיו בעירום מאחר שהצלמים אחבו דווקא את דמות הבתולת והבישנית שלה, כשהיא לבושה.

פחדו לשלוח את בנותיהן לבית־הספר של אשת הרמאי המפורסם.

אולם אורלי לא התייאשה. היא סגרה את העסק, מכרה את דירתה ונסעה להוליווד, שם גרשמה מייד בשני בתי־ספר: בית־הספר לשחקנים של לי שטרסברג ובית־ספר לאנגלית ספרותית.

בין שיעור במישחק לשיעור באנגלית נודע לאורלי, כי הירחון פלייבוי מחפש מועמדות לתואר „מלכת היופי מישראל". היא הגישה את תמונותיה, ולאחר מכן הוזמנה לראיון אישי בלוס־אנג'לס.

אורלי תוצג בפלייבוי כמלכת־היופי הישראלית. היא אומנם העמידה את עתידי העיתון על השבדת שהיתה מלכת־מים ולא מלכת־יופי, אולם כשאלה תרגמו את תוארה לאנגלית, הם החליטו, כי הוא מגוחך כתרגום, וכינו אותה „מלכת היופי מישראל".

המים ואחרי שהגיקרן הסרט אחדותיה. היא תזמון, כפי שהזמינו כל נערות הפלייבוי לפניה, לראיונות בעיתונים אחרים ובטלוויזיה, וסוכני דוגמנית רשחקניות יתחילו להתעניין בה.

אורלי אינה מרוגשת מהצלחה הצפויה. אם אכן זו תבוא, חשיפה זו עוד פתח שהיא תצליח לעלות על הסוס הנכון. אולם הפעם, מקוות אורלי, כי היא לא תיפול ממנו.

להעמידו לדין. ידוע, כי את ראשי הפשע המאורגן הצליחו להעמיד לדין רק על עבירות־מס. ניסיון כזה, שנעשה לגבי לנסקי, נכשל בגלל מות חלק מהעדים, ואובדן־זיכרון של אחרים.

מה דוחף מדי כמה שנים את יוסף בורג לנסות להביא לישראל את אחד מראשי הפשע המאורגן? הליצנים אמרו, כי הוא מאמין בעיסקת חליפין: האמריקאים ישלחו לישראל את לנסקי, וזו תסכים לקבל את חבורות הכרם ובת־ים. לפי מה שקורה עתה בקליפורניה, אין סיכוי רב לכך שהאמריקאים יסכימו לעיסקה כזו.

השבוע הכריז מישרד־הפנים חד־משמעית, כי לא יעניק אשרה ללנסקי, וגם אם יבוא אליצה בלי היתר — יגורש מייד.

עסקים

חנות ברחוב הראשי

„הוא שדד מהחתנים שלי 200 דולר," מאשים פקיד עיריה את אריאל ויינשטיין, סגן יו"ר רשות־השידור

כאשר אספו תיקוותיו של מרדכי שולמן מירושלים, לגבות חוב של 200 דולר מאריאל ויינשטיין, סגן יושב־ראש רשות־השידור, החליט לפנות לאביו. הוא שמע כי לוויינשטיין האב יש חנות לעורות ב־רחוב יפו, בירושלים. באחד הימים נכנס לחנותו ואמר לו: „תיראה, אדון ויינ־שטיין, שמעתי שאתה אדם חכם. יש לי בעיה ואני רוצה להתייעץ איתך." ואז סיפר

מתוגן שולמן
למי מגיעים —

לו על דבר החוב, ואף הציג בפניו מיס־מכים המאשרים את טענותיו. אך מי הוא החייב, זאת לא גילה.

ויינשטיין הזקן האזין, חשב ואמר ל־שולמן: „אתה צריך לקבל את הכסף בחזרה. איזו שאלה?! תגיד, עם מי הס־תבכת, עם איזה פרענקלה?" שולמן השיב: „לא, זה הבן שלך. הוא עשה לי את זה." ויינשטיין האב קרא פעם נוספת את ה־מיסמכים, והבטיח לדבר עם בנו, כדי שיחזיר את החוב.

בחייו הציבוריים ידוע אריאל ויינשטיין כאדם מכובד. מלבד תפקידו ברשות־השי־דור, הוא גם יושב־ראש ועדת הכספים של הסוכנות היהודית ומנהל חברת עמיגור בתל־אביב.

על הצד הפרטי בחייו ניתן ללמוד מן הסיפור הבא:

חנות מיספר ג/104, הנמצאת בקומה א' של מרכז כלל בירושלים, רשומה על־שם צביה ואריאל ויינשטיין. מישפחת ויינ־שטיין, שאינה משתמשת בחנות, משכירה אותה תמורת שכר חודשי.

בשנה האחרונה היתה החנות מושכרת לדויד בר־צבי ולשלמה רביבו. לאחרונה נקלעו השניים לקשיים כספיים והודיעו לוויינשטיין כי לא יוכלו להמשיך להחזיק בחנות. ויינשטיין תלה מודעה על חלון הראווה של החנות, והציע אותה להשכרה.

שניים שהתעניינו בשכירת החנות היו נתן בן־דויד ויעקוב בלוי, שניהם חתנו של מרדכי שולמן, רכז תנועה לגביית מס־עסקים בעיריית יושלים. הם תיכננו לפתוח בחנות מרכז לדקורציה וביקשו את עזרתו של שולמן בשכירתה.

שולמן התקשר לוויינשטיין וזה הציג לו את תנאיו: 14 אלף לירות לחודש, שלושה חודשים מראש. „אם אתם רוצים לעשות עסק, בואו אלי הביתה," אמר ויינשטיין בטלפון. „אבל תביאו אתכם את הכסף, אחרת אין על מה לדבר."

ב־18 באוקטובר הגיעו שולמן וחתנו לביתו של ויינשטיין. הם מסרו לו 1400 דולר וסיכמו את התנאים במלואים. שני הצדדים החליטו לחתום על זיכרון־דברים, אך מכיוון שלא הגיעו לעמק השווה לגבי כל התנאים, החליטו לדחות את עריכת חתימה ולהוסיף את הסעיף הבא בזיכרון הדברים: „במידה והחוזה לא ייחתם, מת־חייב בזאת המשכיר להחזיר את מלוא הסכום שקיבל עם חתימת זיכרון הדברים."

עד כאן פעל הכל כשורה.

„תשכחו מהכסף!" שלושה ימים אחרי חתימת זיכרון הדברים קיבל אחד החתנים, נתן בן־דויד, צו קריאה לשירות חובה. בן־דויד בן ה־26, הוא בוגר ישיבה, ששוחרר עד תום לימודיו משירות צבאי. לדבריו, לא שער כי ייקרא בתקופה ה־קרובה למלא את חובתו.

הצו המפתיע שיבש את התוכניות. שול־מן וחתניו הודיעו לוויינשטיין על ביטול העיסקה וביקשו את כספם חזרה. ויינשטיין השיב חד־משמעית כי את הכסף לא יחזיר.

עד מה שקרה אחר כך סיפר מרדכי שולמן:

צילצלנו לוויינשטיין פעם נוספת וניסינו לשכנע אותו להחזיר את הכסף. הוא ביקש 48 שעות לחשוב ואחרי זה ביקש עוד זמן. צילצלנו אליו שוב ושוב, עד שהוא הסכים להיפגש איתנו בבית־קפה.

הסברתי לוויינשטיין שלחתנים שלי אין אמצעים והם לא יכולים לוותר, ככה סתם, על סכום כזה. הוא חשב ואמר לנו: „טוב. אני מוכן להחזיר, אבל אם אתם לא מוות־רים לי על 200 דולר, תשכחו מהכסף. תצטרכו לרדוף אחרי שנים במישפטים."

ראינו שאין לנו ברירה, אז החלטנו לקבל מה שאפשר. ויינשטיין החתים את החתנים שלי על כך שאין להם יותר תבי־

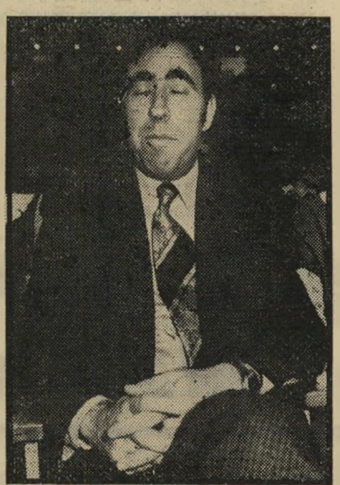

איש־ציבור ויינשטיין
— 200 הדולרים

עות, והחזיר להם 1200 דולר. 200 דולר הוא השאיר לעצמו.

אחרי שראיתי שהכסף כבר אצלנו בכיס, תפסתי אומץ ואמרתי לו שזאת סחיטה. צעקתי עליו שהוא גזל ושדד מאיתנו.

אחרי זה פניתי לאביו. הוא אמר לי שאני צודק ושהוא ידבר איתו, אבל גם זה לא עזר. הוא הודיע לי שבנו אמר לו לא להתערב. פניתי למועצה לצרכנות. אבל הם אמרו שזה לא עניין שלהם.

עד כאן סיפורו של מרדכי שולמן.

אריאל ויינשטיין מתגורר יחד עם אשתו וארבעת ילדיהם בווילה מפוארת, ברחוב רמת־הגולן 38, ברמות אשכול, בירושלים.

„לקחתי מהם 200 דולר עבור דמי שכי־רות," אמר „לחמישה ימים, שעברו עד שהודיעו לי על ביטול העיסקה. הנזק שנגרם לי הוא הרבה יותר גדול, כי שיח־ררתי את השוכר הקודם מההתחייבויות שלו כלפי. מייד אחרי שנתתם זיכרון הדברים, החנות לא הושכרה עד היום, ואם לא הייתי משחרר אותו הייתי יכול להמשיך ולגבות ממנו דמי שכירות.

„מתוך השיחה שהיתה לנו לפני החתימה היה ברור כי סעיף 14, בנוגע להחזרת הכסף, חל רק אם החוזה לא ייחתם בגללי. הם רצו להביא עורך־דין שלהם, שיערוך את החוזה. אני אמרתי שאם הוא לא יהיה מקובל עלי, ובגלל זה לא ייחתם החוזה, אני אחזיר להם את הכסף. אבל לא בגלל סיבה אחרת.

„הם ביטלו את החוזה מסיבות לא רל־וונטיות. אם הייתי רוצה לעשוק אותם הייתי מחזיק את כל ה־1400 דולר וזורק אותם לעורך־דין. עובדה שהחזרתי להם את הרוב. הם חתמו שאין להם יותר תבי־עות. העניין הזה עומד בכל מיבחן. יש בית־מישפט. הם יכולים לתבוע אותי."

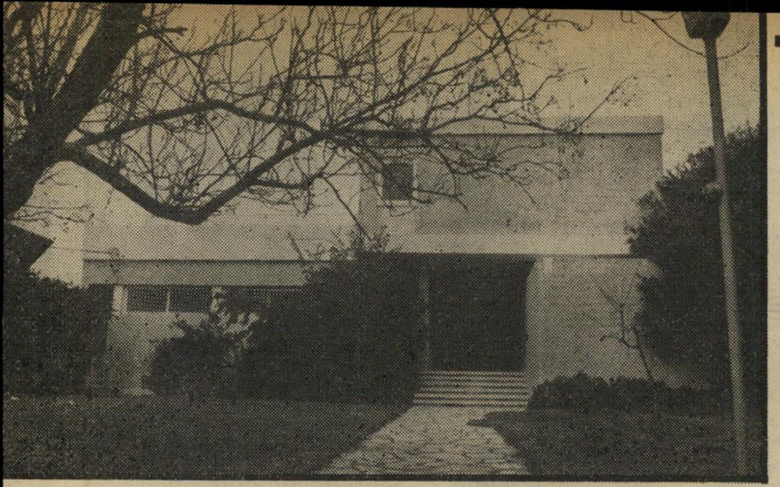

בית אבן

ברחוב חבצלת השרון, המקביל לרחוב רמת־יים. צידו האחורי של הבית צמוד לשטחי הבניה של **מדי־סנטר**. למעשה, מתחת לחדר־השינה, וחדר־העבודה של סוזי ואבא אבן, יעבור הכביש שיגיע לחניון הרכב. הכביש ייבנה בשיפוע, יגרום זיהום אוויר ורעש רב בשכונת המגורים ברוב שעות היום.

אבן

אשה מטופחת ולבושה בהידור מאו־פק ניצבה על דוכן העדים מול שופט־השלום התל־אביבי בוריס רפפורט. „אני מתנגדת לבניין. בבית שבו אני מתגוררת, פונה החזית לרחוב חבצלת־השרון. לכיוון הצד השני, שם בונים עתה את המיבנה, יש סלון גדול וחדר־העבודה של בעלי. מעל לזה חדר־השינה שלנו. בעלי כותב פו־ליטיקה וסיפרות. זו עבודה אינטלקטו־אלית."

הבעל הוא מי שהיה שר־החוץ, אבא אבן. העדה היתה אשתו, סוזי אבן.

כשפורסמה הידיעה על כך שסוזי אבן הופיעה בבית־המישפט כדי להתנגד ל־בניית בית־חולים, לא יכלו מכריה שלא לתמוה. סוזי ידועה כנשיאה הפעלתנית של הליגה למילחמה בסרטן, כמי שאינה חוסכת מאמצים וזמן כדי לטפח את הליגה וכדי לעזור לאנשים שלקו במחלה הממ־ארת. כאן ניצבה סוזי אבן וגיסתה בכל כוחה למנוע הקמת בית־חולים.

אולם מתברר, כי העובדות אינן כה פשוטות. המיבנה הנמצא בבנייה בשכונת לווילה המפוארת של מישפחת אבן ב־הרצליה־פיתוח אינו בדיוק בית־חולים, ר־כוונתה של סוזי אבן למנוע את הקמתו אינה רק ביגלל ההפרעה העלולה להיות לבעלה הפוליטיקאי, הסופר והאינטלקטואל.

רופאים ומוכרי עיתונים

הפרשה כולה התחילה לפני שנתיים. קבוצת משקיעים מדרום־אפריקה פת־חה במשא־ומתן עם אלמנה של בעל־קרקעות בהרצליה־פיתוח, בשם רוזנזסט. האלמנה היתה שקועה בחובות כבדים, והיה עליה למכור כמה מיגרשים כדי לכסות חובות אלה.

בעיני המשקיעים הדרום־אפריקאיים מצא חן שטח אדמה בן ארבעת דונמים ברחוב רמת־יים, הרחוב המערבי ביותר בשכונת הווילות, המקביל לים. בראשית שנת 1979 נרכשו ארבעת הדונמים תמורת 300 אלף דולר. היום מגיע ערכם למיליון דולר.

בשיחה עם כתב העולם הזה טען ח"כ אבא אבן: „עמדתה של סוזי היא שאין הכוונה לבנות שם בית־חולים. אילו היו בונים שם בית־חולים, היא לא היתה מתנגדת אלא אף עוזרת להקמתו." נציג המשקי־עים, הד"ר יפת, פיזיולוג ועולה חדש, ש־הוא כמו אבן, מדרום־אפריקה ושמשו ה־פרטי הוא כשמו של אבן, אוברי, טען בבית־המישפט שהחברה שבה הוא שותף „הוקמה במייוחד" לשם בניית בניין אשר ישמש מרכז רפואי, שבו ישוכנו מירפאות, מעבדות וחדרי־טיפולים."

בבית־המישפט התגלה כי היו עוד כמה מטרות לבניין. בפרוספקט שפירסמו ה־משקיעים הם כתבו כי המיבנה ישמש „לעסקים הקשורים לרפואה ולרפואת־שי־ניים, לבתי־מדרחת, לאופטיקאים, ליצרני פרוטזות, לסוכני מכשירים רפויים, אולם־תצוגה למכשירים אלה, חנות למוצרי־בריאות, בתי־קפה ברמה גבוהה, תחנת עזרה ראשונה." אבל גם „חנות לספרים ולעיתונים וחנות לפרחים ולצמחים."

מילבד סוזי אבן, הגיש את העתירה ל־בית־המישפט גם שכן אחר של הבניין, הנמצא עתה בשלבי בנייה, ישראל הררי. הררי הוא איש עסקים עתיר־נכסים, מנהל חברה להשקעות וסוכן חברות בארץ. הוא אף נושא בתואר של קונסול כבוד של פיני־

סוזי בת למישפחת אמבש (ראשי־תיבות של: אני מאמין באמו־נה שלמה) ממצרים, משמשת היום נשיאת האגודה למילחמה בסרטן. בעדותה לפני השופט בוריס רפפורט הסבירה סוזי אבן מדוע היא מתנגדת להקמת הבניין. תצהיר של המשקיעים, שהוגש לבית־המישפט, האיר נקודת מבט אחרת לזו של סוזי אבן.

לגד בישראל. כאשר החלו בבנייה, לא יכול היה הררי לסבול את הרעש של ה־מקדחות והפועלים, וזנח את הווילה ה־מפוארת שלו, ועבר להתגורר במלון השרון הסמוך.

הררי טוען שנודע לו על המיבנה החדש רק כאשר באו אנשי מחלקת־התקנים לב־דוק את טיב הקרקע. „ראיתי אותם ו־שאלתי מה הם עושים פה," **סיפר הררי**, „ורק אז נודע לי במה המדובר. פניתי לעורך־הדין שלי, ובהמשך הצטרפה אלי גם סוזי אבן."

לאוברי יוסה יש גירסה אחרת לגבי העיתוי שבו נודע לשכנים על הקמת ה־

לא מרכז רפואי כי אם מבנה עיסקי * לא רק שלוות המנהיג אלא גם רכוש מיליונים * לא רק וילה אלא שורת בתים

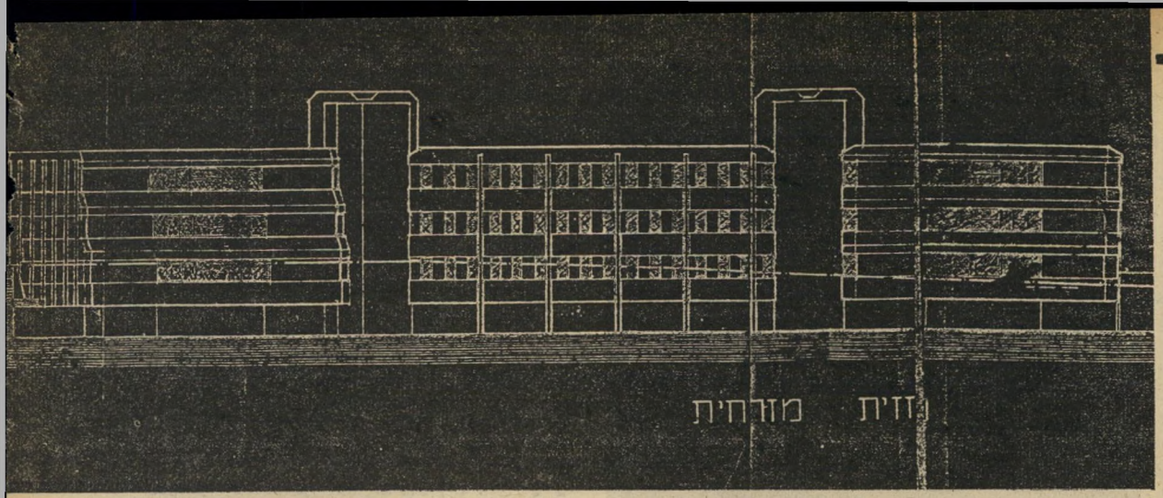

בניין „מדי־סנטר"

תרשים מהחזית של מיבנה אלה ברחוב רמת־ים שבהרצליה פיתוח. המרכז הרפואי ייבנה על 4 דונם, יכלול קומת מרתף שתשמש לחניית 73 כלי־רכב; קומת קרקע שבה ייבנו בתי־קפה, חנויות ספרים ועיתונים, וחנות פרחים, בשתי הקומות העליונות ייבנו חדרים — קליניקות שיושכרו לרופאים, בעיקר רופאי־שיניים. כן ייבנו מעבדות, בית־מרקחת, מעבדות לאופטיקאים ואולמות תצוגה למיכשור רפואי.

בתי שפט תשש

מיבנה החדש. טוען יוסה, בתצהיר שהגיש לבית־המישפט: „ב־17 באוקטובר 1979 פניתי ביוזמתי אל הגברת סוזי אבן, ו־סיפרתי לה שאנחנו נתחיל בעבודות ה־חפירה למחרת. פניתי אליה מטעמי נימוס, וגם משום שרציתי את רשותה לפרק את הגדר של ביתה, ולהחליפה בקיר טוב, יפה וחזק יותר.

„כפי שהתברר לי במהלך השיחה, ידעה הגברת אבן על תוכנית־הבנייה במקום, כולל העובדה שמדובר בהקמת מרכז רפו־אי. גברת אבן לא הביעה כל התנגדות לפעולות הבנייה, אלא היא אפילו אמרה כי היא שמחה על כך שייבנה במקום בניין, כי הוא יפתור את בעיות האבק המגיע מכיוון הים. היא הציעה לי להתקשר עם עורך־הדין שלה, כדי לנסח הסכם בעניין הורדת הגדר.

„באותה הזדמנות אמרה הגברת אבן כי הרצליה היא מקום נחמד מאד למגורים, אך מבחינת בעלה, עדיפה ירושלים, שכן שם מרכז החיים הפוליטים. היא הציעה שנקנה את ביתה, והבנתי כי תוכנית זו קיימת אצלה זה מכבר."

תצהיר זה של יוסה מאיר נקודת מבט אחרת לזו שסוזי אבן ניסתה לעורר בתצהירה, ההפרעה לעבודתו הסס־רותית של בעלה, אבא אבן. כאן עלתה ה־שאלה של ההפסד הכספי העלול להיגרם למישפחת אבן אם אכן ייבנה לידם מיבנה שאינו מיבנה־מגורים.

חברת אמבש בע"מ

גבי סוזי אבן יהיה ההפסד גדול ב־מיוחד. בשכנות לבניין שרוצים להקים במקום, כמרכז־רפואי, שוכנות ארבע וילות. האחת של הררי, השניה של מישפחת אבן ועוד שתי וילות מחוברות זו לזו. באחד מהם שוכנת השגרירות האיטלקית, וב־שניה מתגוררים אנשי השגרירות. שתי הווילות שבהן מתגוררים האיטלקים, נמ־צאות בבעלות חברת אמבש בע"מ. סוזי אבן הודתה בבית־המישפט כי היא אחת מבעלי המניות בחברה. אמבש הוא שם נעוריה של סוזי. מישפחת אמבש (ראשי־התיבות של אני־מאמין־באמונה שלמה) היתה משפחה יהודית מכובדת ועשירה ב־קאהיר ובאיסמאעיליה. בת שניה של ה־מישפחה, אורה, נשואה לאלוף (מיל') חיים („ויויאן") הרצוג.

שלוש הווילות שבבעלותה של סוזי אבן מוערכות בעשרות מיליוני לירות. מעריך־מקרקעין שהובא למקום על־ידי הררי ואבן קבע, כי בניית המרכז תגרום לירידה של כ־15 אחוזים מערך הדירות והקרקעות שבשכנותו. תושבים מקומיים, שביתם רחוק מהמיבנה העתיד לקום, טוענים כי הערכה זו מעודנת ביותר. מנסיונם הם יודעים כי בתים שבסביבתם מוקמים מיב־נים שאינם למגורים פרטיים, ערכם יורד ב־35 אחוזים לפחות.

נימוקים כלכליים וציוניים

עומת נימוקים אלה יש בידי ה־יזמים של מדי־סנטר, שמו של המרכז שמתכוונים להקים, תשובות כלכליות, אך גם ציוניות. „מדי־סנטר הוא מרכז רפואי, ורק בדרך זו אפשר היה להוציא את ההשקעה הכספית מדרום־אפריקה, משום שרק למטרה זו מאפשרים שילטונות דרום־אפריקה הוצאת כספים מהמדינה."

וטיעון נוסף: „נציגי המשקיעים, הנמ־צאים בישראל, פיתחו מערכת ענפה של קשרים והתכתבויות עם רופאים, דרופאי שיניים ובעלי מיקצועות גלווים, כולם יהו־דים, העומדים לעלות לארץ, כאשר לפי תיכנונם, המקום המיועד לפרנסתם ול־עתידם המיקצועי יהיה המרכז הרפואי הזה. עלייתם תלויה במיד הרבה במדי־סנטר, ו־זאת בייחוד כשאין בנמצא מיתקן דומה אחר באיזור תל־אביב."

בעלי המדי־סנטר מספרים גם על קשיי הרופאים ורופאי־השיניים, המתגוררים כבר בארץ, והמתכוונים לעבור להרצליה־פיתוח, להיות שכנים של סוזי ואבא אבן: „חלק מהרופאים שיאכלסו את המרכז הרפואי מחזיקים כיום בקליניקות, הנמצאות בדי־רות־מגורים באיזור תל־אביב. במיסגרת המדיניות של עיריית תל־אביב לאסור על מישרדים וקליניקות בבתי־מגורים, הוצאו צווי־סגירה נגד חלק מהשוכרים הפוטנ־ציאלים, והאחרים צפויים לצווי־סגירה."

מגיבה על כך סוזי אבן: „מה קורה פה? מתל־אביב מגרשים את הרופאים כי תל־אביב היא איזור למגורים ולא למיסחר, אז מדוע הם מגיעים לכאן? הרצליה־פיתוח היא לא איזור מגורים?"

ספר חדש: „ביתי"

ה מישפט המרתק, שבו עומדים אלה מול אלה משקיעים מדרום־אפריקה ו־רעייתו של המדינאי, שגם מוצאו מדרום־אפריקה, הרצון לבנות מרכז רפואי מול שלוות־הנפש של הסופר והמדינאי אבא אבן — מישפט זה עדיין נמשך. השופט סירב לבקשתה של סוזי אבן להוציא צו־עיכוב נגד המשך הבנייה, עד לבירורו ה־סופי של המישפט, אם כי הודיע שהמשך הבנייה לא ישמש עילת לבעלי מדי־סנטר במהלך המישפט, שהבנייה כבר הספיקה להתקדם.

השופט רספורט הודיע, כי ייצא בגפו, ללא הצדדים, לסביבות הבית של מישפחת אבן כדי להתרשם במו עיניו אם המיבנה החדש יפריע או לא יפריע לאבן לכתוב את ספריו. ייתכן שכאשר יגיע השופט ל־בית אבן, הוא ימצא את אבא אבן, שכתב כבר את הספרים עמי, ארצי וחיי, כותב ספר חדש: ביתי.

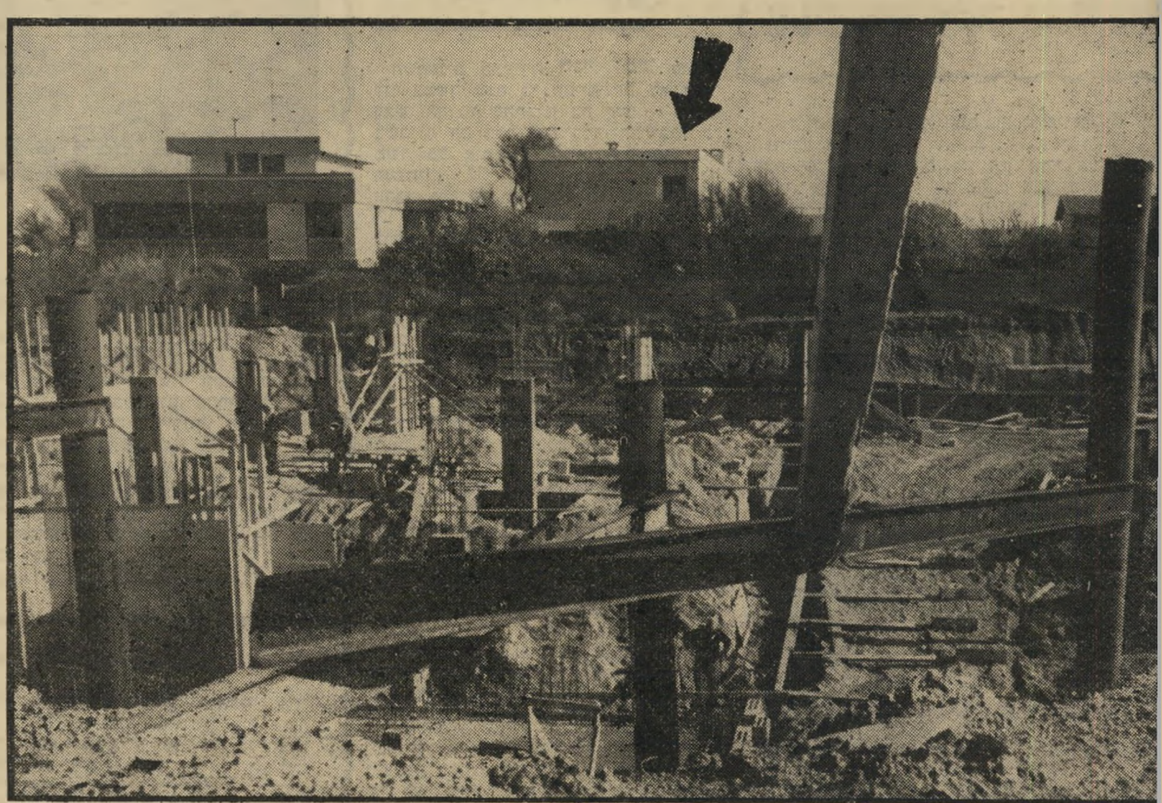

בית מול בית הקמת יסודות בניין מדי־סנטר, מאחור, מסומן בחץ, בית מישפחת אבן. מימינו: גגות המיבנה של שגרירות איטליה, וילה כפולה של מגורים ומישרד. מיבני השגרירות נשכרו מחברת אמבש, שחלק ממניותיה בידי סוזי אבן. משמאל: הווילה של ישראל הררי, שהוא איש עסקים, ומשמאלה שטח קרקע נוסף בבעלותו.

בין חברי־הכנסת

יש לי בשבילכם סיפור־אהבה שייזיל לכם דמעות, יותר מאשר בסרט המפורסם. אני מדברת על סיפור האהבה של **טל בראון** ו**אורנן יקותיאלי**. זה כזה סיפור מורכב, עם כל האלמנטים של רומן זעיר, עד שאני אפילו לא יודעת איך להתחיל.

אז בואו ננתחיל בטל. מילבד זאת שהיא בחורה יפה, אומרים אותם שמכירים אותה היטב שהיא גם חכמה. טל היא בתו של מי שהיה פעם השליש של **משה דיין**, ואחר־כך קצין־חינוך־ראשי, ואחרי שדיין גמר עם הצבא, נעשה ראש אגף־הנוער־והחלוץ של הסוכנות היהודית — **מרדכי** („מורלה") **בראון**.

מורלה הפך בתקופה מסויימת בחייו מאוכל־שרימפס ליהודי מאמין. היה זה אחרי מילחמת ששת־הימים. אבל, על אף היותו דתי, מורלה הוא מאמין גדול בחינוך חופשי, וכאשר הבת שלו, טלי, התאהבה באורנן, סטודנט בעל זקן ומישקפיים, פעיל בחוגים השמאלניים באוניברסיטה, ומי שניסה גם לכתוב קצת בפי האתון, הירשה להם מורלה להתגורר ביחד. ולא סתם להתגורר ביחד, אלא שכאשר היה ברור לו שהעסק רציני ממש, ישב וטיכס עצה עם אביו של אורנן, אחד מהמנכ"לים הגדולים ב־בנק לאומי, ושני זוגות ההורים רכשו לילדים דירה בירושלים, ככה, ללא חופה וקידושין.

האהבה בין השניים נמשכת ופורחת, למרות שכיום הם נפגשים לא רק בשעות הערב, אלא גם במשך כל היום. כיוון שטלי מצאה לה עבודה כעוזרת הפרלמנטרית של ח"כ **מיכה חריש**, ואילו אורנן כעוזרו הפרלמנטרי של ח"כ **אבא אבן**. השניים מסתובבים להם במיזנון הכנסת ובמיסדרונותיה, כשאורנן מביט בליגלוג ניכר על מאמצי החיזור של זאבי־הכנסת אחר החברה שלו. הוא יודע את התוצאה: בערב היא תהיה שלו בבית שלהם.

אבל, למרות שהם מנסים ש„לא לערוך הצגה" בכנסת, הרי בלי קשר של אוהבים בתוך המישכן אי־אפשר. אז טלי מעבירה פיתקות־אהבה לאורנן, ואורנן עונה לה בפיתקות־אהבה, כש־כשליחים משמשות מזכירות אחרות ועוזרים פרלמנטריים אח־

טל בראון
ההורים מסכימים

רים בכנסת, שאינם יודעים איזה חומר־נפץ של אוהבים הם מעבירים.

וכששואלים אותם מה עם חתונה, הם מתבוננים בתמיהה ועונים: „אנחנו כל־כך צעירים".

על חוק וצדק

במשך תקופה ארוכה היא היתה החתי־כה של פרקליטות מחוז חיפה. **אילתה כהן**, בתו של עורך־דין לשעבר בעיריית חיפה, דקת־הגיזרה, בעלת הפנים החמו־דות והשיער הבהיר, עוררה המון סימפ־טיה גם אצל הנאשמים שלה, כשהופיעה נגדם כעוזרת ראשית לפרקליט מחוז חיפה.

אילתה מאמינה לא רק בחוק היבש אלא גם בצדק, או, לפחות, האמינה בצדק, עד לשבוע שעבר.

בשבוע שעבר היא נישאה. התוכניות ל־ה ושל החתן החדש היו לצאת לשבוע־עיים לפאריס, כדי שכאשר יהיו גדולים, יהיה להם מה לספר לנכדים על ירח־הדבש. אילתה היתה בעיצומו של מישפט, וביקשה מהשופטים הנכבדים פשוט לד־חות אותו. כבר קרה בעבר שמישפטים נדחו, וכיוון שהמדובר היה במישפט אז־רחי, שבו איש לא ישב בכלא והמתין לגזר־הדין, כבר קנתה אילתה את כרטי־סי־הטיסה.

אבל השופטים הפתיעו את אילתה. הם פשוט סירבו. אילתה רצתה גם לנסוע לפאריס וגם להיווכח ששופטי־ישראל הם רחמנים־בני־רחמנים, ובצעד חסר־תקדים הגישה עירעור לנשיא בית־המישפט העל־יון, הד"ר **יואל זוסמן**.

אולם גם בירושלים עכונה לה איכזבה. זוסמן אומנם הביע את איחוליו לזוג הצ־עיר, אך סירב לקבל את העירעור.

אבל יש לי חדשות גם בשביל שופטי חיפה וגם בשביל זוסמן: מיד לכשייגמר המישפט שבו מופיעה אילתה, היא נוסעת עם בעלה לפאריס. ואני לא בטוחה בכלל שהיא חוזרת לפרקליטות.

חוצלארץ

בשיקוי אהבה

היום אני אשת בשורת־איוב. כל החתי־כות בירושלים שב־30 השנים האחרונות חשבו ללכוד איכשהו את עורך־הדין הצ־עיר **יוסי ז'ז'בסקי** — שאלוהים יספר לי מתי הוא עורך־דין, אם כל החיים שלו הוא יושב בבתי־קפה או מבלה במסיבות

יוסי ז'ז'בסקי ודליה
אהבה בעזרת טיול

— יכולות להרים ידיים, והפעם באופן סופי.

אתן בטח זוכרות שסיפרתי לכן על ה־רומן של יוסי עם **דליה**, אחת ממזכירו־תיו של **טומי לפיד**. אז אחרי זה היתה שתיקה ברומן. היו שסיפרו כי הוא סתם מת־מוטט, היו שסיפרו כי הוא סתם נחלש. היו אפילו שהגזימו וטענו כי דליה היתה רק עוד אחת ממאות הבחורות שיוסי היה חבר שלהן.

נראה כי גם יוסי הרגיש כי הענין מת־חיל לברוח לו מתחת לידיים. מה עשה הגבר היפה שהוא חלומן של 75 אחוז מבנות ירושלים? לקח את דליה שלו לטיול מטדף בחוצלארץ. אין לי פרטים על הטיול, אבל ראיתי את הפנים שלהם כשהם חזרו לארץ. פנים של אהבה אמי־תית.

אור גדול ישנו שם

קשה היה שלא להבחין בה. פעמיים ב־טלוויזיה ועוד בצבע, כשמסביבה רק גב־רים. אני מתכוונת לכוכבת להקת גדוד

מזי כהן
תאורה אישית

מזי כהן, הצעירה שעלתה כמטאור בשמי הבידור בארץ ופיתאום היא כאן.

אז כמובן שיש לה מעריצים. ראשית ישנם החבר'ה מהשכונה, שלא כל־כך הת־פעלו ממנה כשהיתה עוד קטנה, עם תח־תונים וגופיה. אבל היום, אחרי שגם צפון תל־אביב הכירה בגדולתה, הם מוכנים לשאת אותה על כפיים.

שנית, ישנם המעריצים בעיקבות ההצ־לחה. אלה הם כל אותם שכותבים מיכ־תבים ומקווים, שאולי ההתחכמות שבמיכ־תב תמצא חן בעיני הנמענת ויהיה להם רומן עם סטארית.

אבל מזי כהן יודעת בדיוק מה היא שווה, ואי־אפשר היה להפיל אותה עד כה בפח. ולמה אני אומרת עד כה? מפני שהיא בכל זאת נפלה. אני מוכרחה לגלות לכם שרומן סוער ולוהט, לוהט אפילו מהלהט שעל הבמה, מתקיים מאחרי הקל־עים של להקת גדוד בין מזי לבין תאורן צעיר ונחמד של הלהקה ששמו **איתן**.

אז אם הרבה אור לא ייצא מהעניין, מה כן ייצא ממנו?

ממתופף לשחקן

השחקנית הצעירה **חנה לסלו** סיפרה לנו במשך שנה כי החיים הם לא ירח־דבש. אך מי שהתבונן בה ידע — החיים בשבילה הם בכל זאת כמו ירח־דבש. ב־משך כל אותם החודשים שהופיעה עם המצחיקן **גדי יגיל** בהצגה, היתה לה אהבה יפה עם המתופף של ההצגה **גבי חרשקוביץ**. אך כמו שההצגה הולכת לרדת מהבמה, נגמר לה הרומן עם גבי.

אך לא בחורה דינמית כמו חנה תישאר עם לב שבור. היא עסוקה מדי בשביל שטויות. בחנוכה הופיעה בהצגה חדשה בשם חגיגה עם הבובונים ושם פגשה את החצי השני שלה — את השחקן הצעיר ממנה בשלוש שנים, **אורי אלון**. מה ש־קורה בין השניים זה רומן יפה וסוער עם אהבה חמה. חנה בת ה־26, שהיא בת מזל תאומים, תמיד קיוותה למצוא אחד כזה תאום מאותו מזל. מישהו למעלה היה טוב אליה, מסתבר, כי אורי ממש ענה על הדרישה הזו. הוא שחקן מוכשר שהוסיע בעבר במופע בשם שלושים שנה ושיר. את חנה פגש ממש על הבמה ומאז הם אינם נפרדים.

בכלל, חנה החליטה לפתוח דף חדש. רומן חדש מחייב דירה חדשה. בימים אלה היא עוזבת את דירתה, שבה התגוררה עם חברה, ועוברת לגור לבדה, אחרי הר־בה זמן שלא עשתה זאת.

גם הצעות עבודה מפתות זורמות אליה, מה שגרם לה לדחות חופשה שתיכננה לעצמה בארצות־הברית. „יש לי סיבה טו־בה לא לנסוע," היא אומרת והפעם דווקא לז התכוונה לאורי. אך על הצעות עבודה לא מדברים עד אשר נחתם חוזה, מחשש עין־הרע.

חנה שכחה כבר את המתופף, ואורי את הבחורה האמריקאית שאיתה גר כשנה ו־חצי. עכשיו יש להם רק זמן אחד אל השני. אז אם תראו את הצמד־חמד הזה מונגף בציבור, מחזיק ידיים ולוחש דברי אהבה זה לזה — תדעו שאני סיפרתי לכם ראשונה על האהבה הזאת.

חנה לסלאו
ההצגה האחרונה

רחל מרחלת על כל העולם

מהדוגמנית למתכננת

תמיד מספרים לי שעורכי־דין עסוקים יומם ולילה במישפטים ובריצות לבתי־סוהר. אך קשה לשכנע אותי שעורך־הדין התל־אביבי **צבי לידסקי** עסוק רק ב־מישפטים. אני לא מפסיקה לראות אותו עם נשים יפות וצעירות.

אורנה גזין
חתיך מחו"ל

צבי לידסקי ואופירה פלץ
חתיך מקומי

בשנה האחרונה הופיע לידסקי לכל אי־רוע חברתי עם **אורנה גזין**, התימניה היפהפיה, שהיא דיילת בארקיע ודוגמנית בשעות הפנאי שלה. בדיוק כשחשבתי ש־הוא ואורנה יינשאו בסופו של דבר, הפ־תיע אותי שוב השובב והופיע עם חתיכה אחרת בשם **אופירה פלץ**. נכון שהוא לא פנוי כל כך לנישואים, בעיקר משום שהוא עדיין נשוי לעורכת־הדין **נירה לידסקי**, שממנה נפרד כבר לפני כמה שנים.

לתומי חשבתי שהרומן עם אורנה יביא אותו אל בית־הדין הרבני כדי להתגרש. מסתבר שטעיתי. הוא בעצמו הסביר לי שנשואין זה לא מה שהוא מחפש. וגם לא להקים מישפחה. שכן יש לו שלושה ילדים מאשתו והוא מסתפק בהם.

את אופירה הכיר לידסקי כבר לפני כמה שנים, אך היא נסעה ללונדון ולארצות־הברית, שם היא עוסקת בענייני אופנה. היא לא בדיוק דוגמנית כמו אורנה, אבל בהחלט יודעת לתכנן שמלות. הפעם כאשר הגיעה לביקור מולדת החליט לידסקי שהיא בהחלט מתאימה לו. הרומן בין השניים הוא ממש בחזקת טרי ועדיין לא מדברים על קשרים רציניים ביותר.

כאשר שאלתי אותו להיכן נעלמה אורנה, הסביר לי שאינו יודע. אני יכולה להרגיע אותו. שמועות הגיעו לאוזני ש־לא צריך לדאוג ליפה הזאת. היא מצאה לה מחזר מתוצרת חוץ, ועסוקה בימים אלה בטיסות לחוצלארץ. אופירה לעומת זאת נראית מאד מרוצה מהקשר עם לידס־קי וימים יגידו איך ייגמר רומן זה.

רבים ואוהבים

„כל העניין לא היה קורה אילו לא היה לוקח את זה כל־כך באופן אישי," אומרת **טלי בשן**. העניין הוא הריב של טלי, העורכת לשעבר של ביטאון־הסטודנטים לשעבר פי האתון, עם יושב־ראש הסתד־רות הסטודנטים בירושלים, **צחי הנגבי**.

וטלי יודעת על מה היא מדברת. העי־מות בינה ובין הנגבי זכה בכותרות גדו־לות בעיתונים, והביא בסופו של דבר ל־סגירת עיתון־הסטודנטים. אבל רק מעטים זוכרים כי הריב היה, לאמיתו של דבר, ריב של אוהבים, או, אם אתם רוצים דיוק, ריב של אוהבים־לשעבר.

עוד הרבה לפני שצחי הנגבי, בנה של ח"כ **גאולה כהן**, צינזר את עיתונה של טלי בשן, ביתם של מראיין ידיעות אח־רונות **רפאל בשן** וכתבת דבר **רות בונדי**, הם היו חברים צמודים־צמודים, מהכל בירושלים ידעו שהסיפור שלהם יהיה, בסופו של דבר, סיפור של חתונה.

עכשיו הם לא חברים. צחי עסוק בפו־ליטיקה שלו, ומבסס את מקומו כיורש, וטלי נראית בכל פעם עם בן־תשחורת אחר, במסיבות ירושלים, אבל „נשארנו עוד ידידים."

זה גם ההסבר של טלי לכך שצחי התעקש כל־כך לסגור את עיתון־הסטודנטים, ול־הביא להתפטרותה: „ביגלל שזה אני, הוא לקח את זה נורא באופן אישי. אי־אפשר למחוק ככה ביום אחד את התקו־פה שבה היינו ביחד, ולכן צחי הגיב כמו שהוא הגיב. אבל למרות הכל, אני עדיין חושבת שהוא ילד נחמד."

ילד נחמד שיש לו חברים בעלי סכי־נים ושרשרות־אופניים.

מכה רודפת מכה

אני לא יודעת מה ניבאו האסטרולוגים **לסמי סוויג**, בדיוק לפני שנה. איך בערך תראה עבורו שנת 1979? אבל ה־יום, לאחר מעשה, אני מוכרחה לספר לכם בכאב רב שלסמי יכולה היתה להיות שנה יותר טובה.

היא התחילה דווקא נהדר. סמי, דוברי ועורך האישי של שר־האוצר **שימחה ארליך**, אחד הצעירים הכי מבטיחים של השילטון החדש, ידע גם עם מי להתחתן. הוא נשא לאשה, ברוב פאר והדר, במלון רמת אביב, את **יונה יהודאי**, בתו של אחד האנשים הכי מקורבים לליכוד, שיש לו לא רק כבוד אלא גם הרבה כסף. פאפא יהודאי הוא, כידוע, בעל מיפעלי־הלבידים הגדול עץ לבוד, ועוד כמה עס־קים המכניסים כסף.

אז אם זו לא התחלה טובה לשנה, אני לא יודעת מה היא התחלה טובה. אחרי ההתחלה החלו לבוא המכות. ארליך מצא לו, באחת מטיסותיו לחוץ־לארץ, את **אריה קוצר**,

בטיסה. בין השניים נוצרה כימיה, וכאשר חזר ארליך מונה קוצר לתפקיד העוזר והדובר, וסמי הועף. מצאו לו איזה גיוב של מנהל חברת נאות מרפא, משהו שקשור בפיתוח־תיירות בים־המלח, אבל במהלך השנה הארורה הזו, התפרקה גם החברה.

אבל כל זה לא היה כל־כך נורא, כי ליד סמי היתה כל הזמן האשה הטובה והאוהבת. אז בגלל העניין הזה בא כל הסיפור שלי. מסתבר שגם איתה זה לא כל־כך הלך. סמי נאלץ, לפני שבועות אחדים, להיפרד ממישפחת יהודאי, ולתת לבתם החסודה גט.

אבל בכל רע יש, כמובן, טוב. עכשיו יש עוד חתיכה פנויה אחת, שאליה יוכלו כל המחזרים המיקצועיים לכוון את חיציהם.

בין סבא לאמא

לכל מי שחושב ש**אייבי נתן** עסוק רק בקמבודיה ובפעילויות צדקה, יש לי הו־דעה משמחת ואותה הודעה קשורה גם לאוהדיה של השחקנית־זמרת **נירה רבי־נוביץ'**.

עוד לא ניחשתם? כן, זה בדיוק כך! שניהם יחד, מאושרים ושמחים. לי לא נותר אלא לאחל כל טוב.

אייבי היה פעם נשוי ל**רוזי**. הם היו נשואים שנה אחת בלבד. באותה שנה נולדה **שרונה**, ההורים נפרדו, שרונה גדלה. היא נישאה **לאיציק אלבלק** עו־בד הטלוויזיה וילדה שני נכדים יפים ל־סבא אייבי.

נירה הבלונדית המתולתלת והיפה היתה נשואה והתאלמנה והיא מגדלת שתי בנו־תיה. נירה היתה ידועה כאחת שקשה מאד להגיע איתה לרומנים. „אצלה הברקסים תמיד בפעולה," אומרות חברותיה.

אך, כמו שאומרים, לכל סיר יש מיכסה ואייבי הוא המיכסה של נירה. אייבי ראה את נירה במסיבה, היא מצאה חן בעיניו. הוא התחיל לחזר אחריה וכאן התחילו הצרות. תחילה הוא היה צריך לנסוע ל־קמבודיה. כי אצל אייבי, כמו שאתם יוד־עים, קודם כל העולם ואחר כך אייבי. הוא חזר, ושוב נסע. ונירה, גם היא לא מהפנויות. הצגות ילדים, הצגות באידיש, חלטורות ומה לא.

נירה רבינוביץ ואייבי נתן
הברקסים לא עבדו

אבל אם לא העיניים השחורות של איי־בי יעשו לה טוב אז מה כן? וכך, למרות בעיות החיים ולמרות המעצורים, הכירה נירה את אייבי. רגישותו ועדינותו שבו את ליבה והיא „השתחררה לגמרי" אומ־רות החברות.

היא היתה היהלומנית הגדולה ביותר בבורסה ✶ חשדו בה שהיא ביימה את השוד היחידי שהיה אי־פעם בבורסת היהלומים ✶ אחרי חצי שנה נסגר התיק - אבל היא נותרה בלי פרנסה ופתחה מיסעדה

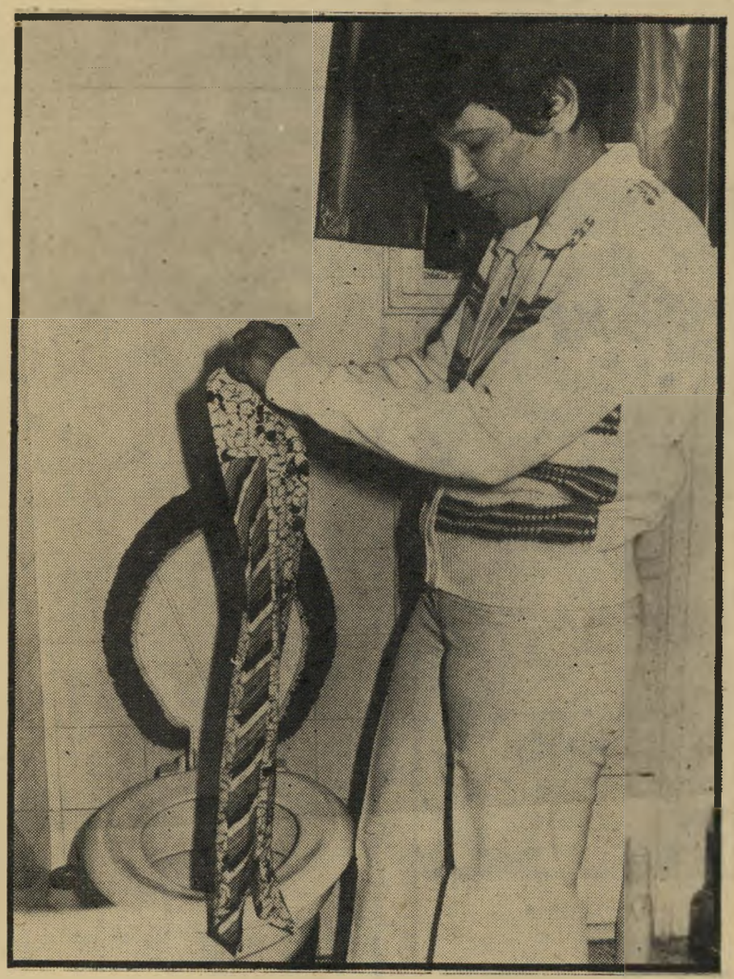

נשדדו מאחד הבניינים השמורים ביותר במדינה.

זה קרה בחודש ספטמבר השנה. צוות החקירה המיוחד, שהוקם במישטרת מרחב־דן, סירב להאמין לגירסתה של מלכה קיסר כי נשדדה, וגרס כי יבואנית־יצואנית היהלומים ביימה את השוד.

רק בחודש שעבר החליטה פרקליטות מחוז תל־אביב לסגור את התיק מחוסר הוכחות ולא להגיש נגד האשה כתב־אישום.

מיקרה השוד עורר סערת־רוחות בבורסה והפך שיחת־היום. חברי הבורסה התקשו לעכל את העובדה כי זר פרץ למעוזם, שדד ויצא מהמקום בלי שאיש יבחין בו.

בניין הבורסה הגדולה שמור על־ידי עשרות שומרים, ומוגן על־ידי מערכות התראה אלקטרוניות משוכללות. שודדים אינם יכולים להיכנס בפשטות למקום. כל אדם, שאינו חבר־הבורסה, יכול להיכנס רק באמצעות חבר. אחרי שהוא אומר את שם החבר לשומרים שבכניסה, הוא מקבל את האישור, מכניס את תעודת־הזהות שלו דרך אשנב מסורג, וכל פרטיו נרשמים בפינקס המבקרים. אחר־כך עליו לעבור דרך תא קטן בעל שתי דלתות. הוא אינו יכול לעבור מבעד לדלת השנייה עד שלא תסתיים בדיקתו על־ידי שומר המזויין באקדח.

בגלל עובדות אלה התעורר החשד כי היתה כאן „עבודה פנימית", וכך התערערה כל מערכת־היחסים המבוססת על

חניקה בבית השימוש

גניחות חנוקות של אשה בקעו מחדר־השירותים בבורסת היהלומים הגדולה ברמת־גן. הגניחות הסבו את תשומת ליבו של אחד מחברי הבורסה. הוא נכנס לשירותי־הנשים, ולהפתעתו מצא שם את מלכה קיסר, חברת־בורסה בת 42, כשהיא פרועה ומבוהלת, ידה זבה דם, והיא מייבבת: „תקפו אותי!"

הבלתי־יאומן קרה. יהלומים בשווי של מאה אלף דולר, כשלושה מיליון לירות,

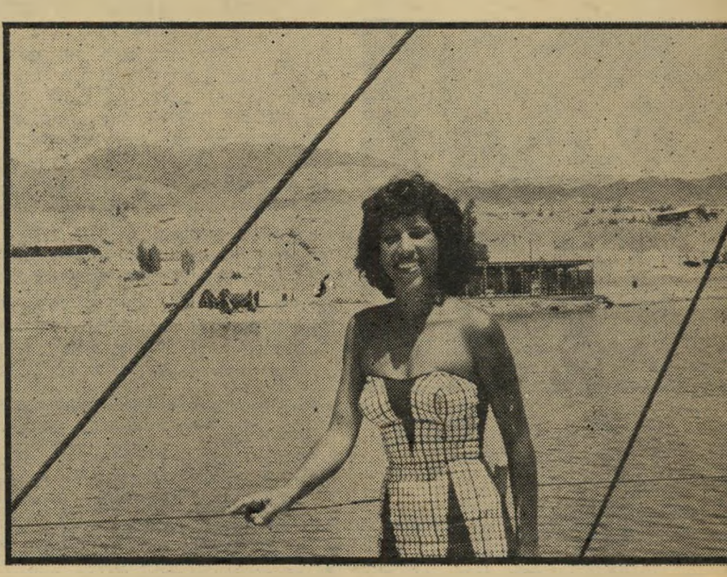

באילת ובשוויץ מלכה (מימין) על חוף ימה של אילת לפני עשרים שנה. אז התחילה לעבוד ביהלומים. במשך השנים הפכה עצמאית והיתה אחת היהלומניות הגדולות בארץ. היא הצליחה לחדור לבורסה,

מעוזם של הגברים. למרות הסבל שעברה היא אינה מרירה. היום בגיל 42 היא עדיין אשה מושכת. משמאל היא עומדת בביתה על רקע תמונות נוף שוויצית שהביאה עימה מאחד ממסעותיה לחו"ל. התמונה דבוקה אל קיר בביתה, שהפך מיסעדה.

פציעה ביד

צלקת מכוערת (בתמונת מימין) מלכה ניסתה לשחזר את החניקה בצעיף שלבשה אז, אך לפתע התמוטטה בביתה, פרצה בבכי היסטרי וסרבה להמשיך לדבריה של מלכה שרט אותה השוד בידה. כמזכרת נשארה

אמון בין החברים. אנשים הסתכלו זה בזה בחשדנות, שהרי כל אחד יכול היה להיות השודד.

מלכה עצמה נהרסה כליל מהמיקרה. שוב אין היא יכולה לחזור ולהיות יהלומנית. גם אם זוכתה כליל אי־אפשר למחוק את הכתם שדבק בה. לכל מקום שתלך יקשרו אותה עם הביטוי: „שוד מבויים".

האשה, שעשרים שנים מחייה הוקדשו ליהלומים, מצאה את עצמה לפתע מחוסרת עבודה. היא ניסתה לעבוד כשכירה, אך מפני שתמיד היתה עצמאית נכשלה. לפני כמה חודשים פתחה מיסעדה בביתה שבראשון־לציון. היא קנתה כמה שולחנות וכיסאות, שכרה שכנות שיבשלו מאכלים מיוחדים ואירגנה מיסעדה אכסכלוסיבית עם אורות עמומים ומוסיקה, שהכניסה אליה היא עם הזמנה מראש.

„תשתקי או שאחתוך אותך!"

עף היהלומים בארץ נקלע באחרונה למשבר: אירעו כמה פשיטות־רגל דרמתיות שהגיעו אף לכותרות העיתונים, וכתוצאה מכך נקלעו יהלומנים רבים לקשיים כספיים חמורים. המסורת בבורסה הישראלית היא ליישב את כל המחלוקות הקשיים הפנימיים בחדרי־חדרים באסיפות ועדות פנימיות.

סגירת תיק־החקירה נגד מלכה קיסר העלה מחדש את השאלה: האם פרשת שוד היהלומים תישאר סתומה וחסוייה ב־מיסגרת כותלי־הבורסה? האם זהו אחד הסממנים של המשבר העובר עתה על הבורסה?

בתחילת החקירה אכן נראה כי השוד בוצע מבפנים. עשר דקות אחרי המיקרה נסגרו הרמטית כל הכניסות לבניין. ה־מישטרה ומישמר־הגבול הציבו צוותים מיוחדים שבדקו את כל 1500 האנשים, שנשארו כלואים בבורסה במשך ארבע שעות, עד אחרון היוצאים.

מכיוון שלא נמצא דבר, התרכזה המיש־טרה רק בחקירתה של מלכה. לדבריה, היא סיימה עיסקה באחד המישרדים, נכ־נסה לשירותים שבקומה הרביעית בבניין, כיבתה את האור בתא, דבר שהחשיך את כל החדר, ועמדה לצאת. לפתע חשה בגבר הלופת את זרועותיה ודוחף אותה.

סיפרה מלכה:

לא הספקתי אפילו לצעוק, הייתי המו־מה. הוא הכניס אותי לתוך התא, תפס לי את העורף והשיב אותי בצורה הפוכה על האסלה. היתה לי עניבה על הצוואר. הוא קשר אותי עם העניבה לברז־האסלה ולחש: „תשתקי, או שאחתוך אותך!"

הייתי אילמת מרוב פחד. גם לצעוק לא יכולתי כי הוא סתם לי את הפה וסובב לי את היד אחורה. הוא איים כל הזמן שיחתוך אותי. פיתאום הוא אמר: „עכשיו אני יוצא, אם תגידי מילה אחתוך אותך!" כשיצא מישהו עם הרגל את הריצפה מאחורי, כדי לדעת אם הסיוט עבר. אחר־כך סובבתי את הראש ונדמה לי שהספקתי לראות מישהו עם סוודר יוצא החוצה.

הצלחתי להשתחרר מהעניבה, ונשמתי חזק כדי להרגיש אם אני עוד חיה. מישהו נכנס לשירותים. רעדתי כמו מסוממת. הכניסו אותי לאחד המישרדים ושאלו אותי מה קרה. אז עוד לא ידעתי שנשדדתי. פיתאום הרגשתי שידי השמאלית מלאה דם. חבשו אותי. לא הרגשתי כאבים. לא הבנתי מה קורה בכלל.

הכל עבר מהר מאד. קצין־ביטחון, שא־לות, מישטרה, לקחו אותי לאיכילוב. קצין אחד שאל אם אני מוכנה להיבדק במכונת־אמת. הסכמתי. הוא שאל אותי אם אני יודעת מה נגנב לי. רק אז הסתכלתי בתיק שלי. היתה שם חבילת יהלומי־גלם ב־300 אלף דולר, ומעליהם „בריפקה" (מעטפת יהלומים), שבה יהלומים מלוטשים ב־100 אלף דולר. את היהלומים המלוטשים שמים בדרך־כלל למעלה, כדי שהקצוות שלהם לא יישברו.

גיליתי שהחבילה, שהיתה למעלה נש־דדה. הייתי אפאטית. לא בכיתי. לא יכול־תי לדבר. רק גימגמתי. אחרי שבועיים, כשאני חיה כל הזמן על כדורי־ארגעה, התחלתי שוב לדבר בסדר.

בדקו אותי במכון הפתולוגי באבן־כביר. לקחו את החליפה שלבשתי ואת העניבה שהיתה ספוגה בדם. למחרת נסעתי לי־רושלים למכונת־האמת. הייתי נרגשת. הבדיקה לא הצליחה. אחר־כך לקחו אותי לחקירה במישטרה. לא האמינו לי. חברת־הביטוח פחדה. היום אני יכולה להראות כמה שהם טיפשים: אם באמת ביימתי את השוד, למה לא לקחתי את כל היהלו־מים, ולמה לא פתחתי גם את החבילה שלי, שהיו בה חצי מיליון דולר?

„אנחנו יודעים שהיו לך קשיים כספיים!" אמרו לי החוקרים. נכון. אני חייבת עד היום 90 אלף דולר. אז האם הגיוני ש־אגנוב 100 אלף כדי לכסות חוב של 90 אלף?

ראיתי שלוחצים אותי ואז ניגשתי ל־עורך־הדין מרדכי שורר. הוא עזר לי לכל אורך הקו. היה במעצרים שלי וייעץ לי לא להיבדק במכונת־אמת בגלל מצבי ה־נפשי.

אחרי עשרה ימים החליטו לעצור אותי. צילצלתי לעורך־הדין, והוא בא מייד ו־הרגיע אותי. אחרי 48 שעות הובאתי ל־הארכת־מעצר. היתה שם הרופאה מהמכון הפתולוגי. היא אמרה שלדעתה ביימתי את השריטות העמוקות שביד.

האריכו לי את המעצר בתשעה ימים. הייתי המומה. אף פעם לא נעצרתי לפני־כן. עורך־הדין שורר בא לבקר אותי ועודד אותי כל הזמן. המישטרה ניסתה לשבור אותי במעצר.

כל זמן המעצר היו לוקחים אותי לחקי־רות במישטרה. פעם בא אלי איזה קצין, הכניס אותי לחדר וניסה לעבוד עלי. הוא אמר לי: „המצב לרעתך. התכוונני לכמה שנים טובות. יש פה עד שנותן עדות נגדך. הוא אומר שאת היית לבד בשירו־תים. כשיגמרו איתו אתן לך לקרוא את העדות, אבל אני מציע שתדברי לפני־כן."

אמרתי לקצין: „יופי. מצויין שיש עד. תביא אותו לבית־המישפט. אני לא בטוחה אם לא אצביע עליו כעל זה שביצע את השוד. אולי נעשה לו מיסדר זיהוי? ואם הוא העד שלך למה אתה מודאג? תשמח, בטח תקבל עוד דרגה. גילית משהו חדש. לא?"

הוא נתן לי לקרוא את העדות. אמרתי לו שיחתוך אותה לתיק. שזה לא מעניין אותי. בסוף שיחררו אותי בערבות.

„אשה שאינה ניתנת לשבירה"

כבר לפני מעצרי היו העיתונים מל־אים בסיפורים משונים עלי. מה לא כתבו? כנראה שהמישטרה מילאה את העיתונאים בכל השטויות. יום אחד ישבתי במונית לבורסה ושמעתי שמדברים עלי בטלפון האדום. אמרו שם שמצאו אצלי מיליון לירות העתד דברים מסולפים. אחד הנוסעים התחיל פיתאום לספר שהוא מכיר אותי משנים, ושזה נכון שמסרתי עדויות במישטרה. רציתי לדבר איתו, אבל המונית כבר עצרה. ירדתי וצחקתי לעצמי כל הדרך.

העיתונות גם השמיצה את הבורסה. אמרו שמגלגלים שם דברים אפלים. שיש הון שחור, ואז התחילו לעשות סלקציה בבורסה. אנשים מסויימים יכלו להיכנס ועל אחרים היה לעבור בדיקות. האבסורד הוא שחברי־בורסה שרק שנתיים בענף, נכנסו בלי בעיות, ואנשים כמוני שנמצאים עשרים שנה בענף עברו בדיקות. נתנו לי להיכנס רק אם אקבל אישור ממישהו בפנים, ואת האישור הייתי צריכה להאריך כל שעתיים.

לכל החברים שלי זה היה שוק. הם האמינו לי, אבל לא כולם הראו את זה. הרבה פחדו שיגידו שהם שותפים איתי, ועוד שטויות. לא הייתי במצב נפשי לע־בוד, אבל באתי יום יום לבורסה כדי להחזיר לאנשים את הכסף, שלא יפחדו. היו גם באים מהמישטרה. בדקו את ה־מיסמכים שלי, את חשבונות הבנקים, את הכספת בבורסה. מצאו שם אישור ממיש־טרת ראשון על פריצה שהיתה אצלי בבית.

מה שקרה זה שהיו אצלי כמה פריצות. כשגנבו שבעת ושרשרת לא הגשתי תלו־נות, אבל אחר־כך כל פעם שחזרתי מחו"ל הייתי מגלה שהבית נפרץ. גנבו את הכל, טלוויזיה, מערכת סטראופונית, שולחנות, רמקולים, כלים.

הפריצה האחרונה היתה שבועיים לפני המיקרה בבורסה. במישטרת ראשון הזמינו לי תור למכונת־אמת. החוקרים, שחקרו אותי על הבורסה ומצאו את המיסמך ב־כספת, רצו שאבדק במכונת־אמת על שני המיקרים, אבל לא הסכמתי. החוקר הזהיר אותי. אמר לי שיכתוב שהשוד בבורסה היה מבויים, או אמרתי לו: „תכתוב מה שאתה רוצה, תכתוב אפילו שהייתי ה־שחקנית הראשית, זה לא איכפת לי." עכ־שיו אחרי כל הסיפור אני לא יודעת אם אקבל את הביטוח על הבית. התקנתי סורגים מסביב לכל הבניין. אני חושבת שהפורצים היו אנשים שידעו מהו עיסוקי.

היום, אחרי שהאמון שלי התערער, אינני יודעת מה לעשות. התיק אומנם נסגר, אבל אני גמורה. אולי אמשיך לנהל את המיסעדה, אולי אסע לחו"ל. עוד לא החלטתי מה לעשות.

עד כאן סיפורה של מלכה.

מלכה בת ה־42, הנראית צעירה בהרבה מכפי גילה, היא אם לשני בנים בגילאים 21 ו־15. מאז ומתמיד גרה בראשון־לציון. לפני הצבא שיחקה בלהקת המחאטא. ב־צבא שירתה בלהקת פיקוד־מרכז כזמרת, ביחד עם משה תימור, איש התיאטרון תום לוי והבמאי דויד לוין.

אחרי הצבא מאסה בחיי־הלילה של ה־אמנים ובעבודה המפרכת. כאשה, שמוצאה מבית דתי היה קשה לה „להתחבק עם כל אחד" לדבריה, והיא התחתנה, עברה ל־אילת ועבדה בחיתוך יהלומים. לפני כעש־רים שנה חזרה לראשון והשתלבה במיפעלי תעשיית היהלומים. לפני חמש שנים קיב־לה רישיון לייבוא ולייצוא יהלומים, ונכ־נסה לבורסה.

מלכה אינה רק אשה יפה. היא גם פיק־חית מאד. חוקרי המישטרה הגדירו אותה בעת החקירה כ„אשה שאינה ניתנת ל־שבירה". היא עמדה בכל שלבי החקירה, המעצר, ועד לסגירת־התיק.

אם אכן לא ביימה מלכה קיסר את ה־שוד, נמצאת המישטרה עתה בדילמה. על החוקרים למצוא את השודד האמיתי. מאז המיקרה עברה כבר חצי שנה.

גם אם חשבה המישטרה בהתחלה כי השוד התבצע על־ידי מבקר, הרי שכל המבקרים שהיו בבניין נבדקו ביסודיות. יתכן כי מרגע השוד ועד לסגירת הדלתות הספיק השודד לצאת, אך המישטרה פסלה אפשרות זאת.

סברה אחרת של המישטרה היתה כי השודד הסתמך על מידע פנימי. אחד מחברי־הבורסה יכול לבצע את זממו ו־להניח את שללו באחת הכספות. אחר־כך יכול להישאר במנוחה בבניין עד לשעת הסגירה ולצאת כשידיו ריקות.

היקף העסקות בבורסה הגדולה עומד לעיתים על מיליוני דולרים. בריפקה עשוייה להכיל כמות יהלומים בסדר־גודל עצום. עסקות כאלה, שבהן עוברות בריפ־קות מיד אל יד נעשות ללא חוזה וגם ללא תשלום במזומן, בהסתמך על מילתו של הרוכש. העיסקה נחתמה בביטוי „במזל וברוכה" במיבטא אידישאי ובלחיצת־יד.

יש להניח כי עתה, עם סגירת התיק נגד מלכה קיסר לא יעברו אנשי הבורסה ל־סדר היום, שכן עתה, יכול כל אחד מאנשי הבורסה המסיים עיסקה בתקיעת־כף מסור־תית להיות השודד.

יאירה יסמין

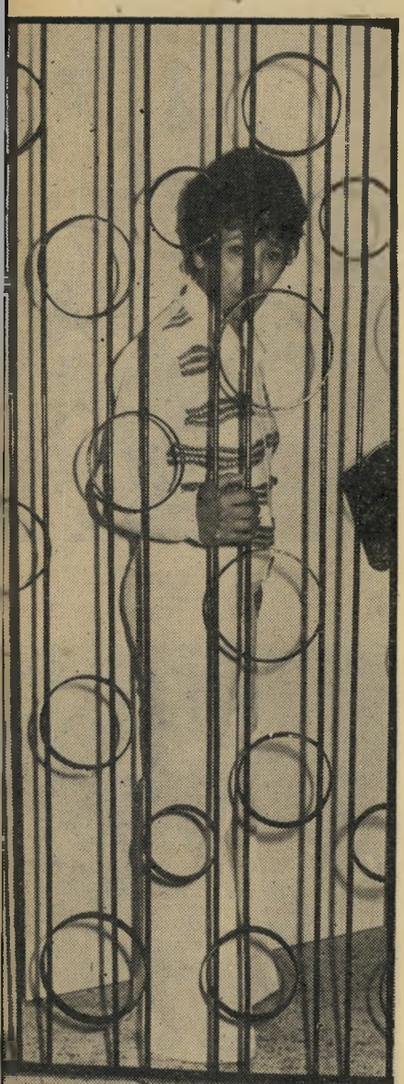

ביטחון אחרי הפריצות הרבות ש־היו בביתה התקינה מלכה סורגים ובריחים על כל הדלתות והחלונות.

קולנוע

סרטים

ההונגרים באים

יחסים דיפלומטיים עם ארצות הגוש המיזרחי עדיין אין, אבל נראה שיחסי מיסחר בקולנוע מתחילים להיווצר, לאט, אבל בהתמדה. בהתחלה, הגיעו אלינו כמה סרטים סובייטיים (דרסו אוזלה, בים הלבן), אחר־כך התגנב אלינו חרש סרט צ'כי (ה־אנשים המופלאים עם הידית) ועתה אנו מתבשרים על סרטים מתוצרת הונגריה שיגיעו בקרוב, ומתוצרת פולין, שיוצגו

ה„מאדאם" אירן פשוטה מציעה סחורתה לאורחים
צעירות, יפות ושמחות בחלקן

רחצת כוכר ב„בית בעל הפנס האדום"
בית־בושת או פנסיון

כמאי קארולי מאק
תפקידים לנשים

הנערות בעבודתן
תמורה מלאה לכסף

גיארגי מריאן כיצאנית מתחילה
פרס משחק

בעתיד הרחוק יותר. זאת לראיה, שה־קולנוע יכול להגיע למקומות שנבצר מ־רגל הדיפלומטים לדרוך בהם.

מי שיוצא נשכר מכל העניין הוא חר־בב־הקולנוע הישראלי, שהחמיץ עד היום רבות, מפני שהתוצרת המיזרח־אירופית היתה נעולה בפניו. ואם סרטים מברית־המועצות, צ'כיה או פולין היו בכל זאת מוכרים כאן, במידה מסויימת, מאחר ש־הביאו אותם לפני ניתוק היחסים הדיפ־לומטיים, הקולנוע ההונגרי הוא בחזקת נעלם בעיני מרבית הצופים בארץ, וכדאי להכין אותם לבאות.

נימה ביקורתית. הקולנוע ההונגרי הגיע לשיאו, ביוקרה בינלאומית, בפרסים ובהזרמת דם חדש לאמנות השביעית, עוד לפני כמה שנים. אומנם השם המוכר בו ביותר בין הבמאים ההונגרים הוא שמו של הבמאי מיקלוש יאנקסו, אבל גם רבים אחרים הספיקו כבר להתפרסם בזכות עצ־מם, כמו איסטוואן גל, איסטוואן סאבו, זולטאן פאברי (שסרט משלו, הילדים מ־רחוב פול הוצג בארץ לפני שנים רבות), פאל גאבור, פאל סאנדור ומרתה מסא־רוש (רעייתו לשעבר של יאנסקו). כל סרט חדש של אחד היוצרים הללו מעורר מייד עניין בחוגי הקולנוע, ולמרות ש־השפה והנושאים של הסרטים האלה, מג־בילים אותם לתחום של „קולנוע אמנותי", הם זכו וזוכים בהפצה בינלאומית רחבה.

כמה מאפיינים בולטים של הקולנוע ה־הונגרי, הם השיכלול הטכני המדהים של סרטיהם, היופי הפלאסטי המפתיע, ההת־עסקות בנושאים מקומיים, שימוש רב ב־פולקלור ההונגרי, ובמציאות היומיומית שם, לעיתים בנימה ביקורתית, הראייה לשבח בתוך חברה טוטאליטארית. יאנקסו ידוע כאדריכל גאוני של צילומים מתמש־כים, ובבחירת נושאים היסטוריים הנר־אים כמסכתות־ענק שמוסר ההשכל שלהם הוא אקטואלי. מרתה מסארוש מרבה להת־עסק במעמד האשה בחברה, ואחד מסר־טיה, תשעה חודשים, מסיק מסקנות ה־מקובלות במערב, שהיו נחשבות מופקרות לפני שנים אחדות. למרבית היוצרים ה־הונגרים יש קווי אופי ברורים מאד.

שקר מאורגן. אחד שכדאי להתעקב עליו, כי הוא הראשון מבין היוצרים ה־הונגרים, שסרטיו יוצגו בארץ, הוא קא־רולי מאק, מאק, שהוא כיום בן 55, הת־חיל לעשות סרטים לפני 30 שנה, והגיע להכרה בינלאומית רחבה ב־1971, כאשר סירטו אהבה זכה בפרסים בפסטיבלים של קאן ושיקאגו, ובביקורות נלהבות באשר הוצג. הסרט סיפר סיפור אינטימי ורגיש מאד, ותיאר את מערכת־היחסים שבין אשה מבוגרת, שאותה גילמה שחקנית מעולה בשם לילי דארווש, לבין אשה צעי־רה, אותה גילמה הידועה בשחקניות הונ־גריה היום, מריה טורושיק. הקשר בין

השתיים הוא גבר, בנת של הראשונה ו־אהובה של השניה. הגבר עצמו אינו מופיע בסרט, אבל שני סוגי האהבה שרוחשות לו שתי הנשים, האחת הקרובה למות, וה־שנייה הצעירה, תוארו בעדינות רבה. רמת המישחק הגבוהה זיכתה את השחק־ניות בציוני־שבח גם בקאן וגם בשיקאגו, זאת נוסף לפרסים שבהם זכה הסרט.

מאז נמנה מאק על במאי היוקרה של הונגריה, ושני סרטיו הבאים שימשו סיר־טי ייצוג לתעשיה שם. אחד, מישחק ה־חתולים (סרט מבוסס על מחזה שהוצג גם בהבימה, השני לילה מוסרי מאד, שהר־צג לפני שנתיים בקאן ויוקרן בקרוב גם בארץ. הסרט הראשון, מתאר מערכת של חליפת מיכתבים בין שתי אחיות שאינן נפגשות כלל, שכן, האחת חיה במערב־גרמניה והשנייה בבודאפשט. הסרט היווה הצלחה חלקית, לעומתו, לילה מוסרי מאד יכול להיחשב הצלחה מלאה, לא רק בעיני הביקורת, אלא גם בקנה־מידה מיסחרי.

הסרט כולו מתרחש בעיירה הונגרית קטנה בתחילת המאה. מוקד העלילה: בית־בושת שכל הגברות בו צעירות, נאות, ומשרתות את לקוחותיהן בחדווה. שם ה־סיפור שעליו מבוססת העלילה הוא הבית בעל הפנס האדום, זאת כדי ליטול כל ספק מן הקוראים. הדמות המרכזית בסרט היא דמותו של סטודנט שובב לרפואה. לאדון קלפי, זה שמו של הצעיר, יש תמיד מה לעשות, בחברת גברות נאות ושותפים לשיכרות. בעייתו היחידה: הוא צריך להתקיים מן הקיצבה הצנועה ששולחת לו אמו האלמנה מן הכפר. את בעייתו הוא פותר בשיטה מקורית: מאחר שכל ה־נערות העובדות בבית־הפגישות המקומי, בכללן גם ה„מאדאם", מחבבות אותו מאד, ואפילו מתחרות על חסדיו, הוא עובר לגור במחיצתן, כשהוא כותב לאם, כי מצא דיור נוח יותר, בפנסיון־נערות צנוע. שיאו של הסרט, החלק התוסס והמשעשע בו, הוא כאשר האם באה לבקר את בנה ב־מקום מגוריו החדש, והמנהלת, יחד עם כל הנערות, מתגייסות במשך בוקר אחד כדי להעמיד פנים שבית־בושת הוא באמת פנסיון, זאת בשעה שבעל הדבר עצמו, הסטודנט החופשי, מבלה במיסבאות העיר בשתיה כדת וכדין.

אם לא די בכל הבעיות האלה, הרי אותו יום הוא יום הולדתה ה־24 של אחת ה־עובדות המצטיינות במקום, בלה, וזה ה־מועד שהיא קבעה כדי לשים קץ לחייה. לא זו בילבד שהבית צריך להיראות מהו־גן ויפה בעיני האלמנה התמימה מהכפר, יש גם להציל את המתאבדת, וגם להסתיר את מעשיה מן האורחת. מה עוד שעם רדת הלילה מתקבצים הקליינטים הקבועים של המוסד ליד דלת הכניסה, ודורשים בקולי קולות, להיכנס פנימה ולקבל תמורה נאו־תה לכספם.

התקופה היפה. „קודם כל," אומר הבמאי מאק, „יש בסיפור הזה מרכיב שהוא תמיד אקטואלי: קבוצת אנשים משקרת במאורגן במטרה שנראית לה נע־לה, והאדם המרומה צריך להחליט עם הוא מאמין לשקר, כדי לא להפר את המישחק, או לא. בסיפור הזה מצאתי הרבה נקו־דות שעניינו אותי אישית: האווירה ה־מיוחדת במינה של בית מן הסוג הזה, דמות המשכיל המתוסכל שמוצא מיקלט בין הנשים, האם התמימה שאינה חושדת במ־אומה וכן הלאה. יש כאן מיספר ניכר של תפקידים מרתקים לנשים, דבר נדיר בפני עצמו בימים אלה, ויש משהו אנושי ומח־מם את הלב במידת הנכונות של נערות אבודות אלה, המשתפות פעולה כדי להציל גבר שהוא בעצם אינו מוצלח ביותר."

איכות התפקידים הוכיחה את עצמה בתוצאות. שתיים מן השחקניות, מרגיט מאקאי (שהיא הבוגרת בין שחקניות הונ־גריה, בשנות השמונים), וגיארגי טאריאן (שהיא בשנות העשרים המוקדמות וזה היה תפקידה הקולנועי הראשון), זכו בהונגריה בפרסים על הופעתן בסרט. שחקנית שלי־שית, אירן פשוטה, המגלמת את ה„מא־דאם", היתה מועמדת לפרס המישחק בפסט־טיבל קאן.

יתכן שיש בסרט הזה כבר משהו מתחי־לת הניוון של קולנוע שזה עתה עבר את שיאו. התעסקות נוסטאלגית בעבר, מה שמכונה „התקופה היפה" של האימפריה האוסטרו־הונגרית, כמעט ללא נימה של ביקורת, עשויה להתקבל כהוכחה לאדי־שות של הבמאי. אולם היופי הרב שבו משוחזרים אותם הימים, הקפדנות של בניית התיפאורה והתילבושות, אוסף הנע־רות המקסימות המאכלסות את הבית, ו־מעל לכל, עבודת הצילום של יאנוש טות, שהיא כבר קרובה לציור, כל אלה מקנים לסרט ציבעון מיוחד במינו, ונעים לראותו גם אם אינו יכול להוות בכל את הנציג המושלם ביותר של הקולנוע ההונגרי.

אירן פשוטה, מרגיט מאקאי וגיורגי צ'רחאלמי ב„לילה מוסרי מאד"
ה„מאדאם" האם והבן המוכשר

זכות הצעקה

תוף הפח (בן־יהודה, תל־אביב, גרמניה) — זהו הסרט היוקרתי ביותר שעשתה התעשיה הגרמנית, מאז מילחמת־העולם, והחצלחה המיסחרית האמיתית ה־ראשונה של הקולנוע הגרמני הצעיר.

אין ספק שזהו סרט טוב. צִיפורו של גינתר גראס יכול היה לספק חומר לפחות לתר יר סרטים, והבמאי פולקר שלנדורף גם אם אינו מביא ידושים מרעישים, השכיל לבחור מתוך 700 העמודים, ת הסצנות שניראו בעיניו כבוטות, הדרמתיות והחריפות ותר. הסיפור אודות אוסקר מאזראת, שבגיל שלש מסרב זמשיך לגדול, כאות מחאה נגד עולם המבוגרים שסבי הוא משל רחב ממדים על גרמניה של המאה העשרים, משנות העשרים ועד אחרי מילחמת העולם השנייה.

המרכיב החשוב ביותר בסרט, הוא נוכחותו המדהימה, ספק מפלצתית ספק גאונית, של ילד בן 12 בשם דוויד בננט, המגלם את תפקיד אוסקר בתערובת של פיקחות, רשע, עקשנות ועצמאיות. זוהי התגלמות של אנארכיה שלוחת־רסן, המשתוללת בתוך החברה המרובעת, חמורת־הסבר והכנועה של העיר דאנציג, שבה מתרחש הסיפור.

אוסקר הסכיזופרני, שבספר מתייחס אל עצמו פעם בגוף ראשון ופעם בגוף שלישי, יכול לשמש מצד אחד סמל של אינפנטיליות שמסרבת להתבגר, ומצד שני סמל של שפיות בתוך עולם מטורף. קולו שיכול לנפץ זכוכיות ותוף־הפח שלו, אשר משתלט בקצביו על כל השומע אותו, הם הכלים שבהם הוא תוקף את המציאות סביבו, שכל כולה מערכת סמלים, שהצופה לא יתקשה לפענח.

דוויד בננט — בתופים ובצעקות

מאחר ששלנדורף בחר רגעי שיא בתוך הסיפור, התמונה הכוללת של הסרט פחות מגובשת מן הרומן. ומאחר שהת־חלת הסרט מהממת, יכולה להתעוור בהמשך הדרגשה של ריפיון המתח. עם זאת, מראות כמו הסבת מיסדר צבאי למחול הוואלס, רוזש סוס מת שורץ צלופחים חיים, או הרישת בית־הדואר על מגיניו הפולנים, לא יישכחו במהרה, גם אם הם עומדים בצילה של סצנה אחת, בתחילת הסרט, כאשר מראה אוסקר לראשונה את כחו, ומתנגד שייטלו ממנו את נישקו העיקרי, שהוא תוף־הפח.

שובה של הרומנטיקה

ההבטחה (לימור, תל־אביב, ארצות־הברית) — אין ספק שאת הסרט הזה לא עשו עבור מבקרי קולנוע. הסיפור המילודרמתי גדוש תפניות שיקפיצו אותם מן הכיסא, ואימרות השפר השזורות בדיאלוגים של שני הגיבורים בוודאי לא נידלו מאימרות קונפוציוס.

עם זאת, צריך לציין עובדה פשוטה אחת: הסרט לא משעמם, הזמן עובר בו חיש מהר, תמיד קורה משהו על המסך, ויש להניח שקוראי הסיפורים הרומנטיים של שבועוני הנשים, ימצאו בו תנאה רבה.

זהו מעשה ביורש־עצר של חברת קבלנות גדולה, המתאהב ביתומה חיננית בשם נאנסי. אמו של הצעיר, מתנגדת לזיווג, הצעירים כימעט נישאים ללא רשותה, אלא שבדרך לחופה מתהפכת מכוניתם והשניים מאושפזים במצב אנוש. הוא נשאר זמן רב ללא הכרה. היא מתאוששת הרבה יותר מהר, ומגלה שפניה נהרסו לחלוטין. אז באה אם היורש בהצעה: היא תשלם את המחיר הענק הכרוך בניתוחים הפלאסטיים שיחזירו לנערה את פניה, ואילו היא, מצידה, צריכה להיעלם מחיי חבן.

וזה רק אמצע הסיפור, כי מאוחר יותר, לאחר שנאנסי שינתה את שמה למארי, והפכה בעזרת שכלולי המדע ליפהפיה מסנוורת, היא פוגשת שוב את ארוסה לשעבר שאינו מזהה אותה, והחמשך, בסרט עצמו.

קוינלן ולאקינביל — פנים משוחזרות

קאתלין קווינלן (לא הבטחתי לך גן של שושנים) וסטיפן קולינוס (פרשת ריינמן), הם צעירים ופוטוגניים, וג'ולברט קייטס, שעשה פעם סרט מעניין בשם מעולם לא שרתי לאבי, פונה כאן, ללא כחל ושרק ישר אל ליבו הרך של גימנזיס־טיות. כנראה שהרומנטיקה חוזרת.

תדריך

חובה לראות

תל־אביב — **שיעור, הבריחה מ־אלקטרז, ציוד הצבאים, נישואיה של מריה בראון, הנער.**

ירושלים — **הנער, תרגיל לבגידות מתחילה, שיעור.**

חיפה — **הבריחה מאלקטרז, שי־עור.**

תל אביב

★★★★ **נישואיה של מריה בראון** (מוזיאון, גרמניה) — תולדות הריפובלי־קה הפדרלית הגרמנית בין סוף מילחמת־העולם השנייה לתחילת השגשוג הכלכלי, כפי שזה משתקף בחייה של אשה הנישאת בשלהי המילחמה. גישה מעניינת, ביצוע יוצא דופן.

עידור

צל"ש

● **ליעד חן**, עורכת השבוע יומן אירועים ובעלי הכתבות, עבור המהדורה בליל־שבת האחרון, שהצטיינה בבחירה נכונה של הנושאים ובטיפול רציני ומעניין בכל אחד מהם, ובמיוחד:

● **לחנן עזרן ולאלישע שפיגלמן** עבור כתבה טובה ביותר על המשבר בים אל על, שהצטיינה בראיונות חקרניים, שבהם הציגו הכתבים באדיבות אך בתקיפות שאלות נוקבות מאד לאברהם („בר־מה") שביט, למנכ"ל מישרד־האוצר ולאחרים.

● **לאהוד יערי**, עבור כתבה מעניינת וערוכה־היטב על ההתקדמות והמשיכות של הנורמליזציה ביחסי מצריים—ישראל, שבהם אמרו בוטרוס־ע'אלי, אליהו בן־אליישר, האלוף אברהם טמיר ואחרים דברים נבונים, שהוסיפו מימד חדש לצדיפה.

● **למנשה רז**, שמצא שיטה פשוטה אך יעילה כדי לפרק את הראיונות הרציניים עם ארבעת עולי בריית־המועצות, ולהגישם בצורה מעניינת ומושכת.

מזה זמן רב לא הוגשה מהדורה כה מיקצועית של היומן.

צל"ג

● למי שבחר להגיש לציבור, ביום השלישי שעבר, את הסרט הקצר אפטר של רנן שור.

לא היה בכך רע, אילו טרח המגיש לציין שזוהי יצירת־בוסר של איש־קולנוע צעיר, שסרט זה היה עבורו תרגיל ראשון. בתור שכזה ניתן היה ליהנות מן העבודה הקולנועית הנקייה, מן השיחה הנכון, ופה ושם גם מן המישחק. הסרט מספר על אחות בסיני שהתאהבה בחייל במילחמת יום־הכיפורים.

אך המגיש התייחס לסרט זה בכל הרצינות, ואף רמז שהוא רואה בו יצירת־מופת. יומרה כזאת היא מגוחכת. אפטר (חופשה קצרה בסלאנג בריטי) הוא תרגיל קולנועי חסר־תוכן, בלי עלילה, בלי התחלה וסוף, בלי התפתחות, בלי רצף סביר, בלי משמעות גלוייה או נסתרת, בלי זווית־ראייה חדשה, בלי עמקות רגשית. כולו צילום „מן החיים" — במובן הרדוד של המושג.

נראה כי רנן שור, בנו של פרופסור ידוע לרפואה, הוא בעל כישרון. אם כן, הרי בהצגת סרט זה ברבים נעשה לו עוול.

מאחרי המירקע

להיות אשה

מה קרה לתוכנית הראשונה בסידרה כניסה חופשית, בעריכתו ובהנחייתו של **אדי ניסן**, שהוקדשה לנושא להיות אשה?

לא חסרו כוונות טובות. לכל המארגנים היה יחס חיובי לעניין הפמיניסטי, והם התכוונו להאיר את הבעייה במלוא רצינותה וחשיבותה. התוכנית הוכנה בקפדה רבה. התחקירנים, ובראשם **דליה מור** האינטליגנטית, הקדישו עשרות שעות למציאתם ולחקירתם של כשישים משתתפות ומשתתפים. קובצו יחד הרבה נשים ואנשים שלכל אחד מהם היה משהו חשוב להגיד על הנושא. הם סודרו בשורות, כמו בתוכניתו הידועה של **דייוויד פרוסט**, והכוונה היתה להאיר את הנושא מכמה צדדים, תוך שיח ער, אינטליגנטי ושוטף.

איכשהו, קרה ההיפך. מאז עוסקים הערוכים, המשתתפים והקהל בשאלה: מה התקלקל?

לשונאי הפמיניסטים, שמצאו עידוד רב

כתב גולדשטיין
לא מתחרה עם הזמן

בתוכנית זו, היתה תשובה פשוטה: „מה קורה כאשר מכנסים עשרות נשים כדי לדון בזכויותיהן? כל אחת מהן מתחילה מייד לפטפט על הטרגדיה האישית שלה, בנוסח של רומן זעיר או שבועון־נשים. הא לכם הוכחה כי הנשים הן באמת נחותות!"

לשונאי הטלוויזיה היתה תשובה אחרת: „הנה הוכחה לכך שהטלוויזיה אינה רצינית, שהיא מחפשת רק דברים פיקאנטיים ותפלים, ומקלקלת כל נושא חשוב!"

יתכן שניסן טעה בכך שפתח בתוכנית בהצגת שתי נשים, העיתונאית **תחייה בת־אורן ושרה ריפין**, ותבע מהן לספר את סיפוריהן האישיים. בכך התחילה התוכנית ברגל שמאל, והנשים נכנסו למלכודת. לשווא ניסה ניסן לאחר מכן להחזיר מידה של רציפות הגיונית לדברים. הם גלשו אנה ואנה, כשכמה פמיניסטיות קנאיות מוסיפות המולה ורגשנות. לא התאפשר שום דיון רציני, ולמעשה לא הואר אף היבט אחד של הבעייה באופן רציני.

במה האשם? אולי בניטרליות של ניסן, שלא הוסיף דבר משלו לוויכוח, ושגם לא כיוון אותו בשום כיוון ברור. אולי התרגשות שלו בתוכניתו הראשונה, שמנעה ממנו להתקדם על פי החומר שהוכן לו על־ידי התחקירניות החרוצות. אולי המיספר המוגזם של המשתתפים, שלא יכלו בשום פנים להתבטא במיסגרת הזמן הנתון, שיצאו מהתוכניות במפח־נפש.

הלקחים ברורים: יש לצמצם את מיספר הדוברים בתוכנית זו לתריסר, ולהגיח לשאר הנוכחים רק לשאול שאלות קצרות. על המנחה להגדיר מראש נושא ברור, ולמנוע גלישה ממנו. ועליו לסמוך יותר על התחקיר המוקדם, כדי לדעת מראש את מי לשאול על מה.

אם ילמדו וייושמו הלקחים, תוכל תוכנית זו להיחלץ להבא מן התיפלות והרדידות, השוטפות את הטלוויזיה.

השעייה ליום אחד

בשבת לפני שבוע היה הכתב הכלכלי של הטלוויזיה, אבי אנגל, כתב־תורן בתחנה. לרפיק חלבי, ששהה באותה עת בביתו שבכפר דליית־אל־כרמל, נודע על התקרית בבירזית. חלבי טילפן לטלוויזיה, חיפש את הכתב־התורן ולא הצליח למצוא אותו.

הטלוויזיה נאלצה להקרין צילומים שנעשו על־ידי צלמי־חוץ, ושנרכשו על־ידה מהלוויין. אורי גולדשטיין, עורך־המהדורה, דרש ממנהל מחלקת־החדשות, חיים יבין, להסיק מסקנות מרחיקות־לכת נגד

שופט כרינזון
לא מתחרה עם המבקר

STEAK HOUSE
אם סטייק
אז בסטייק האוס
מבחר עשיר של סלטים ומשקה קל-חופשי.
דיזנגוף 193 תל-אביב טל: 239209, 232386

ערבי צעירים
במועדון 5
לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב,
טל' 297263

יום שלישי 8.1.80
אמנות תחת פשיזם
שיחה עם המלחין והזמר
הגולה מאורוגוואי
הקטור נומה מוראיס
שיביא משירי החופש
של עמי אמריקה הלטינית
חמועדון פתוח בימי ג'
התוכניות מתחילות ב־9 בערב
המועדון פתוח משעה 8.30 בערב

בעיות ולבטים
בחיי המין
מ א ת
חד"ר מרדכי זידמן
תוצאת רשפים

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת
טלפון 227117, 227118
פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אצטוקולסקי)

indonesian specialties...
DISCOVER A NEW STYLE OF DINING
Indonesia
DINING ROOM
home of the „rijst-tafel" in israel
IN THE HOLLAND FRIENDSHIP CLUB
4 KEREN HAYESOD – HERZLYA PITUACH
EVENINGS 8.00 – EXCEPT MONDAYS
93-81-97
BACKGROUND MUSIC – HEATED / AIR CONDITIONED
CANDLE LIGHT ✱ RESERVATIONS SUGGESTED

חן טרמפ
לחייל

עשה למענך!
היה איכפתניק ולא פלגמטניק
פעל לשיפור איכות החיים שלך
ע"י דוגמא אישית בנימוס, התחשבות
בזולת, שמירה על הנקיון, סבלנות ועוד...
נשמח לשמוע ממך
אזרחים למען איכות חיים ת.ד. 1097 גבעתיים

אשת השוטר נתפסה „על חם"...

גברים רבים לטשו עיניים אליה. כשעברה ברחוב — הפנו את הראש אחריה. אלה שהכירו אותה אישית, ידעו שצריך לשמור מרחק ממנה — כי לא כדאי להסתבך עם החוק. ובמקרה הזה החוק לצידה... ממש צמוד אליה. כי אילנה (שם בדוי) נשואה לשוטר.

עד כאן הכל טוב ויפה.

עד שיום אחד חש השוטר בחושו הבלשי, כי משהו קורה ממש מתחת לאפו.

כהרף־עין טס לביתו, בזריזות מקצועית פתח את הדלת ופרץ כרוח־סערה ישר לחדר־השינה.

— הוא לא טעה: זק"ש היה שם. אשתו, מופתעת מן הפלישה הפתאומית, החלה למלמל בהתרגשות ולהסביר שזק"ש זה משהו מיוחד.

אפשר להבין אותה: באמת, תענוג להיכנס בחורף למיטה חמה עם זק"ש — סדין החימום הטוב ביותר. סדין חימום זק"ש הוא היחידי הניתן לכביסה ולו 3 שנות אחריות, והמיוצר בשיטת הבטחון הכפול. צריכת החשמל של סדין חימום זק"ש היא רק 35 אג' ללילה.

לסיפור הזה יש גם מוסר־השכל: אם כבר תופסים אותך „על־חם" — מוטב עם זק"ש. (מ.)

אנג'ל. יבין הישעה את אנג'ל עד לבירור, שנערך למחרת היום.

אנג'ל לא חיפש תירוצים. הוא הודה כי „שכחתי שאני תורן, ולכן לא באתי." מול הודאה כזו לא יכול היה אפילו יבין להטיל עונש כבד, והוא הסתפק בנזיפה לאנג'ל.

יש זמן

אורי גולדשטיין עוסק עתה בהכנת שתי כתבות להשבוע — יומן אירועים. הכתבה הראשונה היא על רצח בעל רזיטי מרס, דויד שולמן, והכתבה השנייה על הגשמים של השבועיים האחרונים.

את הכתבה על שולמן מכין גולדשטיין כבר מזה שלושה שבועות. במערכת השבוע אין מאמינים שגולדשטיין יצליח לסיים אותה אפילו עד יום השלושים למותו של שולמן. את הכתבה על הגשמים מכין גולדשטיין במשך השבועיים האחרונים, ועורכת השבוע, יעל חן, טוענת כי הוא ממתין עד שהשמיים יתבהרו, כדי שהכתבה לא תהיה אקטואלית.

לא עונה לפאפו

בפורום־החדשות האחרון הודיע מנהל מחלקת־החדשות, חיים יבין, למנכ"ל ה־רשות, יוסף („טומי") לפיד, כי אין הוא מתכוון עוד לענות על השאילתות הרבות שמגיש חבר הוועד־המנהל, עורך־הדין אהרון פאפו, בענייני חדשות.

יבין טען כי הוא מסרב להשיב על ה־שאילתות של פאפו, מאחר שהן מעידות

פקידה נחום וקריין גזית
לא מתחברה עם היומן

על בורות. שתי השאילתות האחרונות התייחסו לכך שכאשר מקור, שאינו מוכן להזדהות, מוסר חומר לטלוויזיה, מכנים אותו בחדשות בשם „חוגים". „חוגים ב־מישרד־האוצר מסרו לכתב, יגאל גורן, כי התוכנית החדשה להתנחלויות תעלה 15 מיליארד דולר, וחוגים במישרד היועץ המישפטי לממשלה מסרו כי הפרופסור יצחק זמיר מתנגד להארכה נוספת בפינוי אילון־מורה". פאפו דרש בשאילתת שלו שהטלוויזיה תציין במפורש מי מסר לה, ותשרוף על־ידי כך את מקורות־המידע שלה.

לפיד, הנמצא באחרונה בריב עם פאפו, שיחרר את יבין מלענות על השאילתות שלו.

שופט או מבקר

בשבוע שעבר נדמה היה כי נמצאה סוף־סוף הדרך לחיסול המשבר, המאיים להרוס את הטלוויזיה הערבית, בין מנהלה יוסף בראל לבין מנהל מחלקת־התוכניות שלה, סלאם פתאל. אחרי מאמצי־שיכנוע רבים, הסכים פתאל לקבל את הבוררות של שופט בית־המישפט העליון לשעבר, צבי ברנזון, שהסכים להיות בורר בין השניים.

מזה חודשים אחדים מתחנן בראל לפני הממונים עליו ופני פתאל להביא את הריב לידי סוף. ההשמצות וההשמצות הנגדיות חרגו כבר מזמן מגדר של ריב בין שניים, ופגעו במהלך התקין של השידורים ד־בעיקר בתיכנון הארוך־טווח של הטל־וויזיה.

פתאל סירב להגיע לידי סיום הריב. הוא הגיש תלונות נגד בראל למישטרה, לוועד־המנהל, לאגודת־העיתונאים הארצית וחירושלמית, ולכל מוסד שהיה מוכן לש־מוע אותו. כל התלונות שהגיש נדחו על־ידי המוסדות, אחרי בדיקה ממצה של הנושא. כולן מילבד התלונה שהגיש נגד בראל למבקר־המדינה.

מישרד מבקר־המדינה ידוע כמישרד איטי ביותר, ולכל היה ברור כי תוצאות הבדיקה של מבקר־המדינה תגענה רק בעוד חודשים רבים, ובינתיים הולכת ה־טלוויזיה בערבית ומתמוטטת.

אחרי לחצים של מנכ"ל־הרשות ושל ועד־העובדים, הסכים פתאל לבוררות של השופט ברנזון. הוא גם הסכים לצאת לחופשה בת שלושה חודשים, עד שיסיים ברנזון את הבוררות שלו, ומינה במקומו את יעקוב למדן.

ברנזון התחיל בעבודתו, זימן אליו עדים וביקש מיסמכים. בין המוזמנים אליו היו גם בראל ופתאל. אולם בישיבה השלישית עם ברנזון נזכר לפתע פתאל כי לא יתכן שברנזון יחקור, בעוד שגם מבקר־המדינה חוקר. ברנזון דרש ממנו לבטל את הפנייה למבקר־המדינה, או להפ־סיק את הבירור איתו, וכדי למשוך את הפרשה עוד כמה חודשים, החליט פתאל כי מבקר־המדינה עדיף בשבילו על פני השופט.

ברנזון הפסיק את החקירה שלו, ופתאל מיהר לחזור לעבודה ולריב עם בראל.

תה חמורת קריינות

במשך שעות ארוכות ישב קריין־הרדיו, גבי גזית, בשבוע שעבר והקליט תוכנית חדשה בנושאי הביטוח הלאומי, הנקראת יומן הביטוח הלאומי. אחרי כמה שעות של הקלטה, כאשר התוכנית הגיעה לסיומה, הגיעה שיחת־טלפון ממנהל הרדיו, גידעון לב־ארי. לב־ארי דרש שלא לקרוא לתוכ־נית בשם יומן הביטוח הלאומי. „ברדיו יש רק יומני חדשות."

מאחר שהמילה „יומן" הופיעה לכל אורך המישדר, היה צורך להקליט אותו מחדש. גזית התמרד. „קר באולפן, ואפילו כוס תה לא נתנו לי. אני לא מתחיל מההת־חלה." את המצב הצילה פרידה נחום, אחת מעובדות הביטוח הלאומי, שהיתה במקום. היא ירדה למיזנון סמוך והביאה לגזית תה. גזית התרצה וישב עוד ארבע שעות, להקליט את התוכנית מחדש.

ז' במקום שבת

במוצאי השבת שעברה טילפן חבר ה־ועד־המנהל מטעם המפד"ל, מיכה יגון, אל מנכ"ל רשות־השידור, יוסף („טומי")

מנחית קלופפר
לא מתחברה עם השבת

לפיד. יגון, שהיה נסער, התלונן בפני לפיד על כך שבשיקופית התוכניות של שידורי יום־המחר בטלוויזיה, שהוקרנה בערב־שבת, צויין כי התוכניות יוקרנו ביום ז', תחת לכתוב בשבת.

לפיד הבטיח לבדוק את הנושא, אולם נראה כי המלאכה תקשה עליו. האחראית על השיקופיות, מנהלת מחלקת־ההגשה, חנה קלופפר, טוענת כי אינה יודעת איך קרה הדבר.

גוטקס:
שמלות ערב זוהרות בזהב ופיאטים

שמלות הערב של „גוטקס" ב־עצוב הגב' יהודית גוטפריד זכו כבר לתשואות בתצוגות בינלאומיות, כגון זו בדיסל־דורף שנערכה לא מכבר.

מסיבות חג החנוכה ופתיחת שנת 1980 עומדים בסימן ה־נוצץ: הזהב הזוהר והפיא־טים המבהיקים, בצבעים שו־נים.

הבדים קלים, ממשי טהור שקוף, ועליו רקמת הפיאטים או אפליקציות קטיפה בדגמי פרחים שונים.

הסגנון הוא נשי, קליל, מרחף ומזכיר את ימי הוליבוד הזו־הרים והעליזים.

בין הדגמים

שמלה לבנה המגיעה עד ה־קרסול מבד משי טהור שקוף ועליו רקמת פיאטים לבנה ב־סגנון גלי הים. שסע השמלה מאחור מתגלה עם ההליכה ומגיע עד אמצע הברך. על ה־שמלה זרוקה שכמיה המעו־גלת בקציה וכולה בסימן גלי הים הקוצפים.

יום רביעי

2. 1

● **מגזין לנוער (6.32).** מאחר ביומיים את הגיגות ה־סילווסטר אך מוקדש לחג־ה־מולד ולראש־השנה האזרחי. העורך המוסיקאלי זחו מוסא, שתמיד נדמה שהוא רק שם פולקלוריסטי ולא אדם שקיים באמת, הכין ששה זמרים ה־ידועים לסוג הקהל הצופה ב־תוכניות כאלה, ושיר מיוחד לחג־המולד, את הזמרים תל־וה תיזמורת הפעמונים של בית־הספר התיכון חבצפיטפי בנצרת, להקת דבקה מטייבה ותלמידות תיכון כרמלית ב־חיפה בריקוד השלום.

● **על אדונים ומשרתים (8.00).** הייזל נוסעת לכמה ימים, ובעת העדרה מפקיעה ליידי פרודנס את חדר־האור־חים בבית בלאמי לאירוע צר־קה למען הצלב האדום. האי־רוע מורכב ביותר וכולל מס־כת היסטורית־רומנטית שאת החרוזים לה כתבה הדוכסית ממיצ'אם. את האירוע ינהל הכוכב ג'ראלד מייטלנד. ג'ור־ג'ינה ווסלי שבה הביתה לחופ־שה ומיד מתבקשת להשתלב במסכת בדמות פלורנס ניי־טינגייל. ליידי פרודנס חס־רה רק בת האיכרים והיא מגייסת למיבצע את רובי מ־המיטבח. בינתיים משליטה גב־רת ברידג'ס מישטר חיסכון ב־מיטבח ומתחילה להכין ארו־חות משאריות. הכל נרגשים לקראת הערב, אפילו אדוארד

משרתים: ברידג'ס
יום רביעי, שעה 8.00

המגיע לחופשה ומקבל תפקיד של פותח וסוגר המסך. כל זאת עד שמגיע תורה של רובי לעלות על הבמה, ואז נשמע קול נפץ אדיר. הפגזה אווירית החלה.

● **האדם השלישי (10.05).** סרט מתח שאסור להחמיץ. העלילה מתרחשת ב־ווינה של אחרי מלחמת־העו־לם השנייה, העיר הנמצאת ב־פיקוח צבאי ומתחילה להש־תקם. במאי הסרט, סר קרול ריד **בחר את** ג'וזף קוטן, אלי־דה ואלי, טרוור האוורד ואור־סון וולס **לככב בו.**

יום חמישי

3. 1

● **מועדון החתול שמיץ (5.30).** זו לא הפעם הרא־שונה שממתינים לרבקה („רב־קל"ה") מיכאלי. גם חברי ה־מועדון לילדים המתינו לה והיא הסבירה כשהגיעה סוף סוף כי אין זה קל להיות אמא, גם שחקנית וגם זמרת. אולם רבקל"ה משלבת את כל התכונות הטובות שלה בתוכ־נית. היא שרה ומשחקת יחד עם בנה יונתן ועם בתה מיכל, כשאת השלושה ביימה חגית רכבי.

● **מקדש דת הזן (9.35).** הסלוויזיה הישרא־לית הצליחה להפוך סרט־תעו־דה זה לסרט מתח. השאלה המנסרת באוויר היא — האם יוקרן הערב או לא. זו הפעם העשירית בערך שהסרט מיו־עד להקרנה ובסופו של דבר, בגלל כל מיני סיבות, אינו מוקרן. אם אכן יוקרן הערב אפשר יהיה לצפות בסרט־תעודה עשוי היטב, שבו, ל־ראשונה, הצליח צוות טלוויזיה כלשהו לצלם בתוך מיקדש האייהיג'י בן 730 השנה, ה־מיקדש המרכזי והמפורסם ב־יותר של כת הזן. במיקדש זה חיים 150 פירחי־כהונה ו־הסרט מתאר את חיי היומיום שלהם.

● **בלש פרטי (10.25).** בשורה טובה לשוחרי הסרט הבלשי הטוב. בלש פרטי יורד מהמסך וזו הפעם האחרונה שהוא משודר. בפרידה של ריי־צ'י ברוקלמן מתואר מאבק של הבלש הצעיר והמטומטם נגד סחטנים, וזאת כאשר דני יורק, השחקן ג'יימס ויטמור, שהוא ידידו של ריצ'י נעלם. בתו של דני, אן־מארי בת ה־8, מגיעה למישרדו של ריצ'י ומ־בקשת ממנו לשמור עליה עד שאבא שלה יחזור. החקירה של ריצ'י גילתה כי דני שקע בחובות הימורים גדולים וכי הגובים של המאפיה רוצים ממנו בתמורה הרבה יותר מ־אשר כסף.

● **בועות (11.15).** שוב מפתיע ומשעשע. מישפחת פלוצקי הצעירה עוברת לגור בבית טייט, לא לפני שהכומר־לשעבר טים מחליט כי הוא מקולל. ג'ודי מספר לדניס ידידו כי הציע נישואין לק־רול, ודניס הפגוע מאיים עליו שהנישואין לא יצליחו. המרצה של מרי קמבל מסיע אותה הביתה מהאוניברסיטה ומזמין את עצמו לכוס קפה, וכך קו־רה שעות אדם מהעולם החי־צון עורך הכרות עם המיש־פחה המטורפת. דאץ' ייוניס שוב מתאהדים לזמן קצר, ו־צ'סטר מתעורר בבית־החולים. מי שנדהם מהחלמתו של צ'ס־טר הוא הרופא שלו.

יום שישי

4. 1

● **מיקי מאוז (3.00).** סידרה חדשה של וולט דיסני על בית־חרושת לעכברים, שבו מסופרות בדיחות בתחומים שונים. היום הבדיחות הן בנוי־שא מכשפות. מומלץ לא רק לילדים.

● **סרט ערבי (5.32).** דובר הטלוויזיה בערבית, עו־רא יחזקאל, עוסק בשבועות האחרונים בנושא אחד בלבד: המילחמות בין יוסף בראל ל־סלים פתאל כשיחזקאל נוקט, כמובן, את עמדתו של פתאל. לכן אין ליחזקאל זמן להגיש חומר לעיתונאים, תפקיד, עכ־רו הוא מקבל משכורת מהקו־פה הציבורית. זו אחת הסיבות לכך שאין שום פרטים על הסרט הערבי של השבוע.

● **שאיפה בלא מיצרים (9.20).** נאומו של הנשיא ריצ'ארד ניקסון מביא לפיטו־ריהם של הולדמן, ארליכמן, קליינדיינסט וג'ון דין עצמו. דין מופיע בסני ועדת הסנאט ובפ־ני השופט סיריקה שם הוא מודה בהאשמה.

● **קונצרט (10.10).** קרלו מריה ג'וליני מנצח על התיזמורת הפילהרמונית המל־כותית של אנגליה המנגנת את הקונצ'רטו לצ'לו ולתיזמורת מיספר 1 בלה־מינור אופוס 33 של סן סנס. הסולן הוא מס־טיסלב רוסטרופוביץ'.

מועדון החתול שמיץ: מיכל וריבקה מיכאלי
יום חמישי, שעה 5.30

שבת

5. 1

● **חידושים והמצאות (6.30).** מגלה בלמי אופנוע חדשים הפועלים היטב גם ב־כביש רטוב, ציפוי חדש ההו־פך תיל חשמלי לחסין־אש ומ־סנן רעלים העושה את פעו־לתם של הכבד והכליות ומסלק במקומם רעלים.

● **בצאת השבת (8.00).** תוכנית מוקדשת לרב שלמה („שליומלה") קרליבך, הרבי המזמר, המגיש הערב את שי־ריו הישנים והטובים יחד עם שירים חדשים, בלתי־מוכרים עד כה.

● **אייק (10.05).** פרק ראשון בסידרה בת שלושה פרקים על הנשיא־לשעבר וה־גנרל האמריקאי דוויט („אייק") איזנהאור. הצעירים זוכרים את אייק כנשיא, לא מהמבריקים ביותר ואילו המבוגרים יותר זוכרים אותו כגדול מצביאי המאה, מי שעמד בראש הפ־לישה הגדולה של בנות־הב־ריח לאירופה. הסידרה מתחי־לה עם ההתקפה היפאנית על פרל הארבור וכניסתה של ארצות־הברית למילחמה. ה־גנרל־בריגדיר הצעיר והחצוף איזנהאור מגיע לוושינגטון וטוען בלהט רב, בניגוד ל־דעתם של מרבית הגנרלים, כי המפתח לאסטרטגיה של ארצות־הברית במילחמה הוא

אייק: רמיק
יום שבת, שעה 10.05

אירופה ולא האוקיינוס השׂ־קט. כאשר אייק מצליח לשכ־נע את הנשיא פרנקלין רוזוולט ואת ראש־המטה הגנרל ג'ורג' מארשל, הוא נשלח ללונדון להכין את הפלישה הגדולה. בסידרה אייק סצנות שצולמו באתרי חוץ בארצות־הברית ובאנגליה, וקיטעי סרטים מקו־ריים מתקופת המילחמה, ש־הסכו לצבעוניים באמצעות טכניקה קולנועית חדישה. ב־תפקיד אייק מופיע רוברט דו־באל, מי שזכה להצלחה בתפ־קיד טום הייגן, עורך־הדין בסרט הסנדק. כן הופיע בסר־טים הנשרים נחתו, ורשת שי־דור. לי רמיק, היא אימו של וינסטון צ'רצ'יל בסידרה ג'ני משחקת את תפקידה של קיי סאמבארר, הנהגת היסהפיה של אייק שהיתה האנגליה הראשו־נה ששרתה בחיל־הנשים של צבא ארצות־הברית. כן מופי־עים בסרט שחקנים המגלמים את דמויותיהם של וינסטון צ'רצ'יל, פרנקלין רוזוולט, שא־רל דה־גול, גנרל עומר ברד־לי, פילמרשל מונטגומרי, הגנ־רל ג'ורג' פטון וג'ורג' מארשל שאותו מגלם דאנה אנדרוס. הפרק הראשון מתאר את כני־סתה של ארצות־הברית למיל־חמה והחלק שנטל בה אייק.

יום ראשון

6. 1

● **המלאכים של צ'ארי (10.05).** שתי פרוצות נרצחות באכזריות בבית־הבו־שת של דולי סמית. קלי ו־קריס מתחזות לפרוצות כדי לחדור למוסד הזה. כבר ביום הראשון הן מעוררות חשד בג־לל ההתחכמות שלהן מלבוא במגע עם לקוחות. התוקף ה־מיסתורי תוקף שוב, אך הפעם מצליחה הקורבן להינצל ולס־פר שנדף ממנו ריח של מיס־עדה. החשד נופל על פרדי, נער השליח של המיסעדה ה־איטלקית מעבר לפינה, הנוהג להביא למוסד פיצות ולנהוג שם בתוקפנות.

● **נגד הרוח (10.55).** מרי מתיידדת עם ג'ונתן גארט ואינה מבינה את התפרצויותיו התכופות עד שהיא מגלה כי הוא אנאלפבית ומציעה ללמד אותו קרוא וכתוב. לבית וילט־שייר מגיע אסיר אירי נוסף, דיני אובראיין, אותו מגלם ה־שחקן ג'ראלד קנדי. הוא הופך מעין אב למרי וידיד לג'ונתן. ג'ונתן ודיני סובלים מעריצו־תו של המשגיח העריץ ג'ונאס פייק, שאותו מגלם הין פריייס וכאשר משיב יום אחד ג'ונתן פייק נגזר עליו עונש מלקות אכזר. בינתיים עורכת פולי שינויים במיסבאה של וייל וזוכה בהצלחה. אז היא מב־קשת מוויייל לנסות ולאתר את מרי. כאשר מגלה גבירתה של מרי כי היא משכילה, היא ממנה אותה לאומנת.

יום שני

7. 1

● **הרבנית (8.00).** הממונה על תוכניות הדת ב־טלוויזיה הרב בנימין צביאלי היה מבאי ביתה של הרבנית שרה הרצוג שבימים אלה מל־אה שנה למותה. הוא הכין תוכנית ראיונות שבה מספ־רים אנשים שונים שהכירו את הרבנית על אישיותה המיוח־דת במינה. בתוכנית מתראיין העיתונאי הצעיר שאול מייז־לש, המכין עתה אלבום על

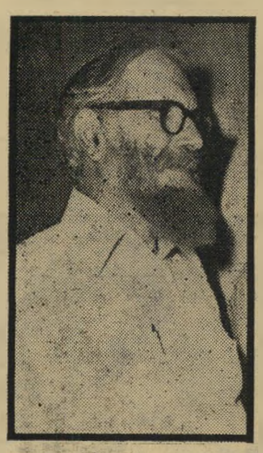

הרבנית: צביאלי
יום שני, שעה 8.00

הרבנית, הרב יעקב גולדמן, מי שהיה במשך שנים מזכירו של הרב הרצוג ובן־בית שם, וכלתה של הרבנית, אורה הר־צוג, רעייתו של בנה, האלוף (מיל') חיים („ויויאן") הרצוג.

● **כניסה חופשית (9.30).** אלי ניסן ביקש מ־ידידיו שלוש תוכניות חסד, שלא ישפטו אותו על פי שלוש התוכניות הראשונות ונראה כי החול אוזל משעונו. התוכנית השנייה, אחרי הקטסטרופה של השבוע שעבר, של כניסה חופ־שית תוקדש לנושא צינעת ה־פרט, שהוא נושא גדול מדי לכוחו של ניסן השיטחי.

יום שלישי

8. 1

● **למישפחה (7.00).** הד"ר נאפז נובאני משוחח על אחד הנושאים הרגישים בחיי האשה, גיל המעבר. יהודה פר־דיס מלמד כיצד להכין בשיטת „עשה זאת במו ידיך" כוננית לתבליני המיטבח ואילו המצ־למה המשוטטת תראיין את מדריך הקארטה הערבי עומאר חוסיין אגברייה.

● **חמף פתח (9.30).** מנחם סוודרמיש, מומחה לאב־ני חן, יספר למאיר שלו על הקשר הלשוני בין יהלומים לחרובים.

● **להקת כנפיים (9.40).** סרט על להקתו של פול מקארטני, להקת כנפיים, המ־ביא המון מוסיקה טובה ב־במיטגרת סיור הלהקה באוס־טרליה, אירופה וארצות־הב־ריה וכן סירטון קצר על מקארטני עצמו, שלא על ה־במה, יחד עם מישפחות ובחייו הלא־נוצצים.

שלושה שופטים אלה זיכו את הנאשם מפני שלא היו מסוגלים לקרוא את פסק־הדין הזה

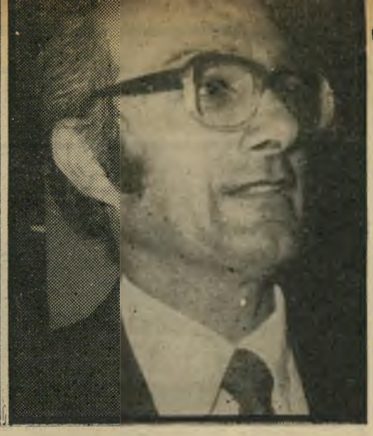

השופט קדמי

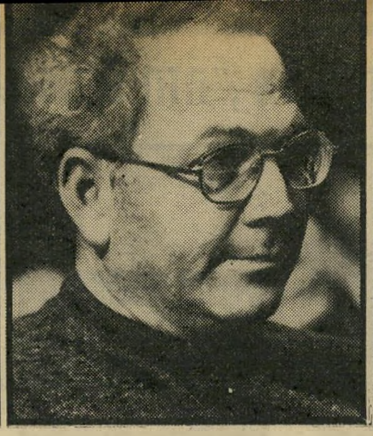

השופט טלגם

השופטת בן־עיתו

כתב יד

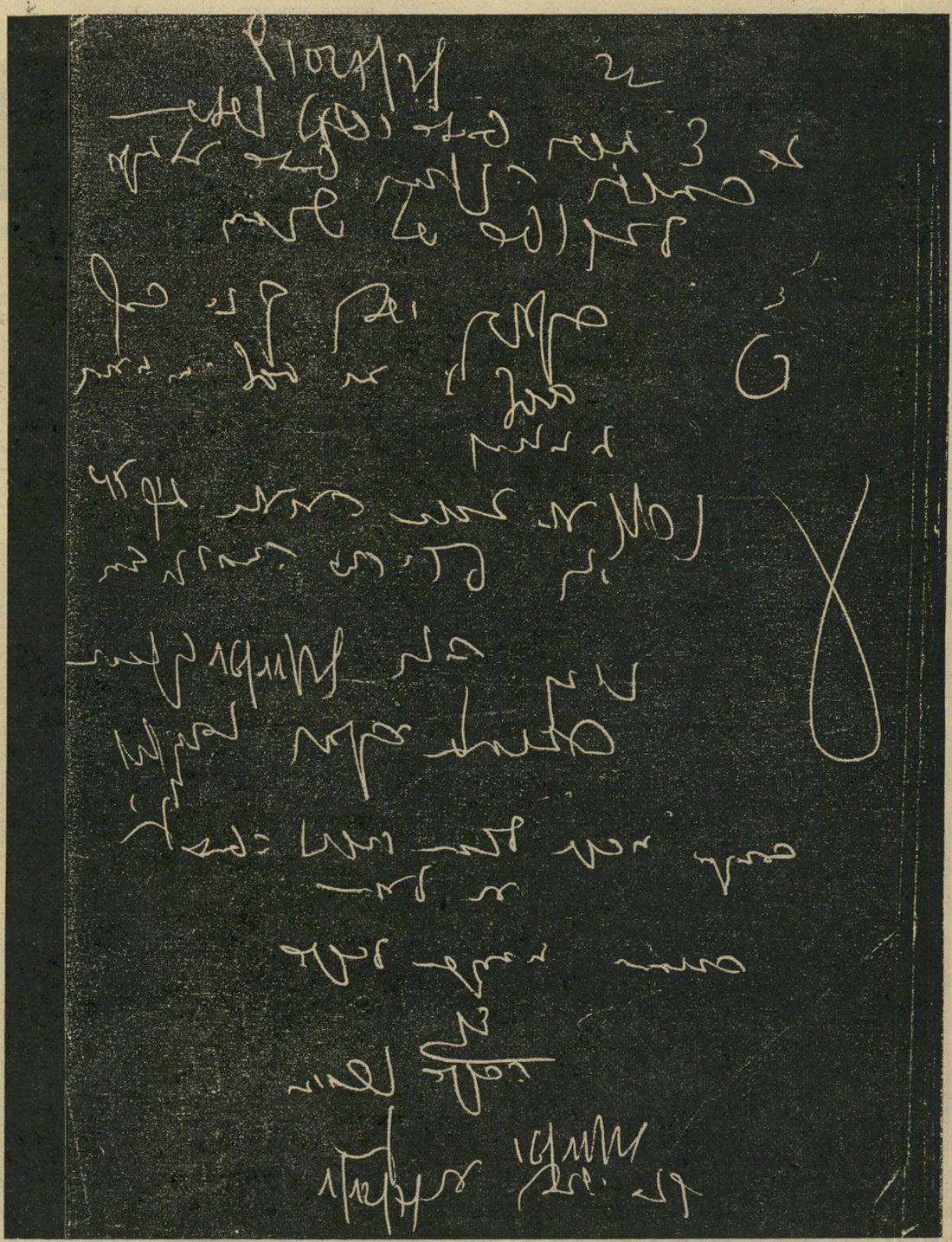

פסק־דינו של השופט נתנאל ברנר: מי מסוגל לקרוא אותו?

השופטים מיצמצו בעיניהם. אולי כך יוכלו לפענח משהו מפסק־הדין וגזר־הדין שהיו מונחים לפניהם. בדרך כלל מובאים עירעורים בפני בית־המישפט ה־מחוזי כאשר הפרוטוקול, פסק־הדין וגזר־הדין מודפסים במכונת־כתיבה. רק שופט אחד, נתנאל ברנר, מצליח להביך את ה־מזכירות. לעיתים רחוקות הן מצליחות לפענח את כתב־ידו ולהדפיס את הפרוטו־קול. ברוב הפעמים הן כותבות על גב התיק „בלתי ניתן לפיענוח", ושולחות אותו כך לבית־המישפט המחוזי.

ביום האחרון של חודש אוקטובר השנה, נעצר משה צוקרמן על־ידי שוטר־תנועה. הוא קיבל דו"ח על כך שלא ציית לתמרור אדום. שבוע אחרי כן נשפט אצל השופט ברנר, בבית־המישפט לתעבורה בתל־אביב, הורשע ונידון לשלילת רשיון נהיגה למשך חצי שנה, מזה שלושה חודשים בפועל, ו־לקנס בסך 2000 לירות.

הנאשם ביקש לדחות ביצוע שלילת רש־יונו, אך השופט לא נעתר לו. וכאשר ביקש לשלם את הקנס, התעקשו במזכירות בית־המישפט שהם מבינים יותר טוב את כתב־ידו של השופט, וטענו כי הקנס הוא 3000 לירות. צוקרמן שילם את הקנס, אך עמד על דעתו כי הוא חף מפשע, ועירער לבית־המישפט המחוזי. כמו רוב התיקים של שופט התעבורה ברנר, הגיע גם תיק זה לעירעור כאשר רק כתב־האישום והודעת העירעור מודפסות. כל היתר נותר בכתב־ידו הבלתי־קריא של השופט המלומד.

משימה בלתי־אפשרית

השופטת הדסה בן־עיתו, ראש ההרכב, ציינה בהחלטתה כי אין זו ה־פעם הראשונה שבית־המישפט נתקל ב־בעיה זו, וכי אחד מחברי ההרכב התמחה בפיענוח כתב־ידו של השופט ברנר. אבל אפילו המומחה, השופט משה טלגם, לא הצליח הפעם במשימה. אין השופטת מא־שימה את שופט התעבורה. שכן אין אדם שליט בכתב־ידו. אולם למען תקנת הציבור היא פונה להנהלת בתי־המישפט, כדי ש־ימצאו דרך מינהלית לפתור את הבעיה. השופט יעקב קדמי הצטרף לדעה זו.

השופטת התחשבה בכך שמצבו של ה־נאשם קשה ביותר. מצד אחד הורשע בדין, ורשיונו נשלל כבר למחצית תקופת ה־עונש. מאידך, אין לו אפשרות לערער עד שיפוענח הפרוטוקול ופסק־הדין. אפילו את סכום הקנס לא הצליחו השופטים ל־וודא. האם צדק הנאשם והקנס הוא 2000 לירות, או שמא צודק המזכיר, והסכום הוא 3000 לירות?

בית־המישפט, שרצה לעשות צדק, הת־ייעץ, התדיין ושקל את האפשרויות. ואז החליט לבקש מהמערער לבטל את עירעורו על ההרשעה, ובית־המישפט יתקן את ה־עונש. בחוסר רצון, אך בלית ברירה, ביטל צוקרמן את עירעורו על ההרשעה, ובית־המישפט ביטל כליל את פסילתו מנהיגה, והעמיד את סכום הקנס על 2000 לירות. לאור הנסיבות הסכים גם התובע, עמרם בלום, למסקנתו של בית־המישפט.

האם יקבל השופט ברנר מזכירה בעלת כתב־יד קריא, אחרי פסק־דין זה?

עדנה פיינרו, כתבת „העולם הזה", מדווחת מניו־יורק על המסיבה לכבוד סירטם החדש

מסיבה מתחת לאפס

האמריקאי הממוצע לא יכול היה לאחל לעצמו מתנת חג־המולד טובה יותר מסרטו החדש של הבמאי סידני פולאק, הפרש החשמלי. בימים טרופים אלה, כאשר נדמה כאילו הכל קשרו קשר לדכא את רוח נתיניו של הדוד סם, כש־האנרגיה אוזלת והאיית־אללה חומייני מש־תולל והדולר יורד, בא סרט חדש זה, עם שניים מן הכוכבים הגדולים ביותר של הקולנוע האמריקאי, רוברט רדפורד וג'יין פונדה, לנסוך שוב את בשורת האוסטימיות והאמונה בניצחון הטוב וב־נצחיות הרוח האמריקאית. כל זה, בע־טיפה נוצצת וזוהרת, כמו בימים הטובים ההם, כאשר הוליווד היתה מודעת לתפ־קידה החברתי ומילאה אותו בנאמנות.

המועד שבו נערכה בכורת הסרט התאים במיוחד לצורתו. למי שמטייל בימים אלה ברחובות ניו־יורק, חרף הקור והגשם, נד־מה כאילו הפרש החשמלי קפץ אל הבד מן הרחובות המחושמלים של הכרך. העיר נראית, בערב חג המולד, כתאורה לסרט. כמו בסרט של ממש, מנסה גם ניו־יורק, באורות הסטגוניים, בקישוטים המפוארים לאורכה ולרוחבה ובשלטים המרצדים יו־מם ולילה, להתגייס למאמץ ולהשכיח מלב תושביה את איראן, את הדלק ואת הדו־קרב קרטר־קנדי.

רוברט רדפורד כפוני סטיל ב„פרש החשמלי"
בזיון אלוף הרודיאו

הסנטור מקליפורניה, ג'רי בראון, שמקווה להגיע אל כס הנשיאות.

לעומת הכוכבים שנעדרו, היו אחרים שתפסו את מקומם. כך, למשל, מושל מדי־נת קנטאקי, ג'ון בראון (שאינו קרוב משפחה של בראון מקליפורניה) ורעייתו, פיליס ג'ורג', מלכת־יופי לשעבר, נערת־זוהר לשעבר, מגישת־תוכניות טלוויזיה לשעבר (בארץ ראו אותה במצלמה הנס־תרת) ואשת־חברה מצליחה בהווה. ה־שניים השתתפו בטכס משום שהכנסות הבכורה הוקדשו לאגודה לשימור מקורות הסבע (רוברט רדפורד הוא אחד האנשים הפעילים ביותר באגודה זו). הסנטור, ש־מרבה להתעניין ולדבר על נושא זה, שילם יותר מ־200 דולר לכרטיס, כדי להשתתף בבכורה לצד כל מיני יפים ויפות, מפור־סמים ומפורסמות. כמו וולטר קרונקייט, איש־החדשות של רשת הטלוויזיה סי־בי־אס שהירבה לראיין, אישית ודרך לוויין, את בגין ואת סאדאת, בשנתיים האחרו־נות. לא נעדרו גם השחקן אנתוני קווין ורעייתו יולנדה, לינדזי ואגנר, האשה ה־ביונית, שמחזיקה מעמד על מסכיה הקט־נים של אמריקה גם אחרי שאיש ששת המיליונים פשט את הרגל, לוסי ארנז ורוברט קליין, פולי ברגן, אשת האופנה פלאזה הסירו את פרוותיהם היקרות, נטלו את שקיות הפופקורן הענקיות ומיהרו להיכנס לאולם בהתלהבות נעורים.

זוהר והכרה חברתית

כיאה לבכורת סרט, שכל השותפים בו הם אנשים רציניים, הרואים עצמם יותר מסתם בדרנים, שולב הזוהר במידה רבה של הכרה חברתית. מיספר המתע־יינים באקולוגיה, שהיא נושא הסרט וגם נושא חביב על כוכביו, היה רב ועצום.

רדפורד ופונדה לא הגיעו. הם כבר אינם כוכבים מן האסכולה הישנה, שרצים לפר־סם את עצמם. חוץ מזה הם כל כך עסו־קים, עד שהדבר היחידי המעניין אותם, בתום משימה אחת, הוא למהר ולמלא את ההתחייבויות הכרוכות במשימה הבאה. ואכן, רדפורד מסיים בימים אלה את עבודת הבימוי הראשונה שלו — בסרט בשם אנשים רגילים — ואילו פונדה נמ־צאת כיום במרכז הקלחת הפוליטית. היא ובעלה, טום היידן, מגוייסים לעזרתו של דיינה פון פירסטנברג ובעלה לשעבר וה־נסיך האוסטרי אגון. מובן שהיו שם נצי־גיה הנאמנים של עיתונות העולם, שנהרו בהמוניהם כדי שלא יישאר ולו הפרט הקטן ביותר, לא מדווח.

מה מעשיהם של עיתונאים ישראליים בחוג זה? השאלה לגיטימית בהחלט. חב־רות הסרטים הגדולות אינן ששות בדרך־כלל לראות ישראלים בבכורות כאלה, לא מתוך מניעים אנטישמיים, חס וחלילה, אלא מפני שישראל היא שוק קטן יחסית, ונציגי החברות בישראל מקבלים את כל השירות שהם צריכים מן העיתונות, גם

הערב שבו נערכה הבכורה של הפרש החשמלי היה קר. הטמפרטורות מתחת לאפס והכפור ברחובות. אולם קטנות ש־כאלה אינן יכולות להשבית שימחה, במ־יוחד כשהמדובר בשימחת־בכורה של סרט שעלה 13 מיליון דולר, ושמתכוחן בכל הרצינות להכניס הרבה יותר מזה, בעתיד הקרוב.

בשמלות־ערב ארוכות מבריקות, בחלי־פות מהודרות, ועם כל תכשיטי החובה, דילגו הגברות והגברים היפים של ניו־יורק מעל לשלוליות שעל המידרכות. ב־אולם הכניסה של הקולנוע המפואר אסטור

„האשה הביונית" לינדזי ואגנר
סטיב אוסטין ממין נקבה

כוכבת־טלוויזיה פולי ברגן
פרוות ופופקורן

שחקנית־תיאטרון תמי גריימס
הקורא אינו מרתיע

של פונדה ורדפורד

מבלי לטרוח עד כדי הזמנת כתבים מן הארץ לאתרי־צילום או להצגות בכורה.

אלא שהפעם, מעורב בכל הפרשה גורם ישראלי. לבמאי סידני פולאק יש שותף ושמו ארנון מילצ'ן. לשניים יש חברה בשם פאריסקל, והם מתכננים להגשים, באמצעות חברה זו, כמה פרוייקטים משותפים. בין השאר יש להם חלק גם בסרט זה. מאחר שמילצ'ן ישראלי, ופולאק יהודי, חשוב להם כנראה שיידעו בישראל על מעשיהם, ומכאן גובעת הזמנת ישראלים להצגת הבכורה של הפרש החשמלי.

מיפגש ידידים ותיקים

מה נותר, אם כן, לעיתונאי הישראלי, אם לא לברך על היוזמה? שכן, הפרש החשמלי הוא אירוע מבחינת הקולנוע האמריקאי, לא זו בלבד שזהו סירטו הראשון של רוברט רדפורד מזה ארבע שנים, הוא יכול להיחשב מעין מיפגש ידידים ותיקים. לפני תריסר שנים הופיע רדפורד, עדיין בחיתולי הקאריירה, יחד עם ג'יין פונדה, שעדיין היססה בבחירת דרכה, ביחפים בפארק. שנתיים לאחר מכן, הפכה פונדה שחקנית דרמתית ממדרגה ראשונה תודות להם יורים גם בסוסים של סידני פולאק. אשר לקשרים בין רדפורד ופולאק, השניים הופיעו יחד, כשחקנים בסירטם הראשון, וכשהיה פולאק לבמאי בהר ברדפורד שוב ושוב, לסרטים מפורסמים כמו ג'רמיה ג'ונסון, כך היינו ושלשת ימי הקונדור.

כיום, פולאק הוא מן הבמאים המבוקשים ביותר בארצות־הברית. רדפורד הוא הכוכב הנדרש ביותר שם, ואילו ג'יין פונדה, למרות כל ההתנגדות שעוררה פעילותה הפוליטית, היא מלכת הבד ההוליוודי. שילוב של שלושת אלה בסרט אחד, אינו יכול להחטיא.

וזה מה שקרה. פולאק רצה להחזיר לקולנוע את ערכיו הישנים הטובים מתקופת פראנק קאפרה, רדפורד רצה לדבר על התעללות בטבע, פונדה חיפשה הזדמנות נוספת לעמוד על משמעות כלי־התיקשורת, וכולם יחד מצאו את מבוקשם. מבלי לסבך יותר מדי את הצופה או לקחת את העניינים יותר מדי ברצינות.

נמרצת ופחות קשוחה

"הפרש החשמלי" הוא סיפור פשוט על נצחון הטוב על הרע. הטוב הוא סוני סטיל (רוברט רדפורד) אלוף רודיאו מהולל לשעבר, המוכר את שמו הטוב ואת נוכחותו לחברת פירסום. מנהל החברה, ג'ון סאקסון, הוא האיש הרע, הוא מעמיד את סוני סטיל על סוס גזעי, באמצע בית־הימורים מפואר בלאס־וגאס, כאשר הסוס ורוכבו מקושטים במחלצות רקומות באורות חשמליים מנצנצים, כל אחד מאורחי הכבוד במקום, שאף הוא הוזמן על־ידי מילצ'ן, היה השחקן הצרפתי לינו ונטורה, שהופיע כבר פעם בסרט ביגלאומי של המפיק הישראלי, מנע המזוזה. ונטורה הגיע לארצות־הברית לא רק כדי לטייל, אלא גם על־מנת לחתום על הופעה בסרט חדש שיפיק מילצ'ן, סרט ששמו בעבריית ניתן לתרגום בערך כהמילה האחרונה ושבו יופיע ונטורה לצד כוכב הקולנוע והטלוויזיה האמריקאי ג'יימס גארנר.

ג'ין פונדה, כשדרית טלוויזיה שמוצאת את הפרש הנמלט
לכשרון יש גם רגליים

אנתוני קווין ורעייתו יולנדה
כוכבים בין שלוליות

אין מה לדאוג

בארוחת־ערב מפוארת, לאחר הבכורה, נסבה השיחה על תוכניות משותפות נוספות של מילצ'ן ופולאק. בדעתם להביא לארצות־הברית את הצגת התיאטרון הלאומי הבריטי פילומנה בבימוי פראנקו זפירלי ועם ג'ון פלורייט ופראנק פינליי בתפקידים הראשיים (גירסה טלוויזיונית של ההצגה הוקרנה בטלוויזיה הישראלית). הם עומדים מאחרי סירטו החדש של מרטין סקורסיזה עם רוברט דה־נירו בתפקיד הראשי, ואולי עם מנחה טלוויזיה פופולרי ומובטל לאחרונה, כעזר נגדו. בינתיים, כדי לפוש קימעה, מתכונן פולאק לנסוע לעיירת הקיט הצרפתית אוריאז, בהרי־האלפים, שם נערך פסטיבל של סירטי אימה ומדע־בדיוני. פולאק יהיה שם שופט יחד עם מי שזכה כבר בכמה פרסים בפסטיבל זה, הבמאי בריאן דה־פאלמה.

מלבד האירוע החברתי שבארוחות אחרי בכורות, יש לעניין גם תפקיד שימושי. כך נעים יותר להמתין לביקורת בעיתוני יום המחרת. משמפציע השחר מסתבר שאין מה לדאוג. רונה בארט מכריזה בטלוויזיה, בתוכנית השחרית בוקר טוב אמריקה, שרדפורד ופונדה מחזירים למסכים את אמריקה האופטימית של שנות ה־30. ניו־יורק טיימס, טיים מאגאזין, ניוזוויק, ניו־יורק פוסט וכל השאר נוטים להסכים עימה. יש המוצאים ליקויים פה ושם. אבל הכל מסכימים שקשה לעמוד בפני קיסמם האישי של השחקנים, העדינות וההומור שבמערכת היחסים ביניהם, או היופי של מידבריות נוואדה. ומעל לכל, קשה שלא להתפעל מן העובדה שבימים אלה, כאשר תעשיית הסרטים בכל העולם נתונה במשבר, האמריקאים ממשיכים לרכב בהצלחה על הסוס.

זאת כדי לשכנע את אמריקה לאכול יותר דגנים (קורנפלייקס") לארוחת־הבוקר.

הקאובוי האמיץ סובל את הביזיון בקושי רב, כשהוא מקהה את חושיו במנות הגונות של אלכוהול. אבל כאשר מסתבר לו שהסוס שמתחתיו צריך לעבור תהליך דומה, כלומר לבלוע במזונו כדורי־ארגעה, כדי שלא יפריע להצגת הראווה, מחליט הפרש שלכל דבר יש גבול. הוא יוצא בדהרה מבעד לאכסדרת המלון, דוהר ברחובות עיר־ההימורים ונעלם אל המרחבים שמחוצה לה, חזרה אל הטבע. היחידה שמצליחה להתחקות על עיקבותיו היא ג'יין פונדה, שוב כחבת טלוויזיה, כמו בסינדרום הסיני, אולם הפעם פחות קשורה אם כי לא פחות נמרצת. סוף מפתיע, שבו מעורבים הפרש, הכתבת והסוס, לא רק סיפק את רצונם של המבקרים, אלא גם עורר גל של מחיאות כפיים סוערות בסוף ההצגה.

הסרט כולו מלווה בפיזמוניו של וילי נלסון, זמר „קאונטרי אנד ווסטרן" (בלדות בנוסח המערב) שמרבה לשיר על ערכי אמריקה הישנה והטובה. הוא מופיע בסרט בתפקיד מישני כדי לשיר שירים אלה. פולאק התרשם כל כך מנלסון, שהחליט לעשות בעתיד הקרוב סרט, בשם האניס־קל רוד, החברה המפיקה תהיה כמובן פאריסקל.

לינו ונטורה (במרכז) עם סידני פולאק (מימין) וארנון מילצ'ן (משמאל)
חגיגה לקראת הבאות

הוא התחתן עם ילדה כושית במרכז אפריקה, אכל נחשים ועכברים והשתתף בטכסים של גירוש שדים - עכשיו הוא רוצה להביא עיסוי מיזרחי לארץ

ארצי באנקר בנג'נגל

"ב חרתי בצעירה תאילנדית שמצאה חן בעיני. היא הכניסה אותי לחדר מלא מראות, שבמרכזו מיטה עגולה מסתובבת. היא הלכה להתרחץ וחזרה עטופה במגבת גדולה. אחר־כך הפשיטה גם אותי והכניסה אותי לאמבטיה. רחצה אותי, כאילו הייתי ילד קטן. אחר־כך מרחה את כולה בקצף של סבון מייוחד, מרחה גם אותי והתחילה להתחלק עם כל גופה על גופי ולעשות את כל הדברים שאשה יכולה לעשות עם גופה על גופו של גבר..."

זה אינו קטע מתוך רומן נועז או חלום של גבר משוחרר. האיש, שמפיו נכתבו שורות אלה הוא עמי הראל, תושב נתניה בן 41, בעל רשת חנויות לעבודות־יד מהמיזרח הרחוק, נשוי ואב לארבעה ילדים.

עמי הראל מתכנן לייבא מסג'יסטיות תאילנדיות גם לארץ, כדי שהחלום יהפוך כאן למציאות.

הוא גבר מהוגן לכל הדיעות, אלא מאי? יצר ההרפתקנות, או הסקרנות לגלות שבטים נידחים, לחיות עימם, ללמוד את תרבויותיהם ולהביא קצת מכל אלה לארץ, אינו נותן לו מנוח.

אשתו, שרה, כבר השכילה להתרגל ל"חולשה" של בעלה ואף הצטרפה אליו לכמה סיורים. וכשעמי הראל מתחיל לספר מחוויותיו, הוא יכול לשבת שעות, ימים ואפילו שבועות מבלי לגמור. כבר הציעו לו לכתוב ספרים, לעשות סרט, אבל בינתיים הוא רק נתן מאות הרצאות בבתי־תרבות ברחבי הארץ. עכשיו הוא קצת עסוק, לדבריו, אבל בעתיד, הוא מבטיח, יתיישב לכתוב את מה שיהיה בוודאי רב־מכר: חוויותיו של מושבניק לשעבר בכפר.

ריקוד תאילנדי כשהיו עמי ואשתו בבאנגקוק, החליטו להיות כמו כל התיירים. הם עמדו מאחרי פלאקט ענק של רקדנים בתילבושות עממיות, כשרק ראשיהם מבצבצים, הצטלמו והביאו את התמונה למזכרת.

בינת אוכל בנתניה תיכנן עמי הראל לו לאשתו ולשלושת הילדים. בלילות־שבת הם נוהגים לשבת על השטיח הסיני, לאכול אוכל סיני בתילבושות סיניות. כדרך הסינים הם חולצים את נעליהם.

נחשים צלויים

שמע הרעיון סרבה בכל תוקף להכניס יצורים כאלה לביתה.

אכל עמי הראל כשהיה במיזרח־הרחוק. אשתו, שהתחלחלה ל־

בנתניה הם אוכלים אוכל סיני רגיל. עמי (מימין) יושב חבוש כובע סיני ואוכל במקלות. לפניו צלחת וכפיות סיניות. משמאל — סועדת שרה בתילבושת משי סינית. ברקע פסלונים מהמזרח הרחוק.

רים נידחים באפריקה, בדרום־אמריקה, במיזרח־הרחוק, החל בהודו, עבור דרך תאילנד, נפאל, סינגפור, הונג־קונג, קוריאה, והפיליפינים, וכלה ביפאן. ועדיין ידו נטויה.

בחורה בעשרים דולר

לא תמיד הוא היה לבוש בחליפות. שערו האדמדם מסורק בקפידה. פניו המגולחות למשעי מחייכות. עיניו מיישירות מבטן אל איש־שיחו.

פעם נהג ללבוש מיכנסיים קצרים וסנדלים ולרוץ בחוצות המושב. עמי הראל (לשעבר הרשקוביץ) הוא בן לאב יוצא רוסיה ולאם פולניה, גמר בהצטיינות את בית־הספר החקלאי מיקווה ישראל, שירת בצה"ל ו־„חזר עם חתימה", כפי שהוא מגדיר את נישואיו הראשונים.

ביגל 25 כבר התגרש, ויומיים אחרי הגירושין מצא עצמו במטוס לאפריקה המרכזית. עמי, המכונה בפי ידידיו ארצ'י באנקר, נשלח על־ידי המחלקה לשיתוף בינלאומי של מישרד־החוץ „לייבש את הביצות" של הרפובליקה המרכזי־אפריקאית. כמדריך חקלאי מתנדב נשלח למקומות שבהם היה האיש הלבן היחידי.

סיפר עמי הראל:

הוטל עלי לנסות ולפתח את אוצרות־הטבע החקלאיים וללמד את התושבים ב־15 כפרים נידחים קטנים כיצד להפיק מהם רווחים. הם גידלו שם קפה וקקאו, פילפל שחור ואננס. הכל גדל בצורה טבעית.

נשלחתי להרבה כפרים קטנים וחייתי עם התושבים במשך זמן רב. בכפר הראשון נפגשתי קודם כל עם הצ'יף (רופא־אליל ומנהיג השבט). הוא הכל־יכול באותו ה־שבט. מייד כשעשינו הכרה הוא אמר לי: „אצלנו בלי אהבה אין עבודה." הוא חייב אותי למצוא בחורה מהשבט ולהתחתן איתה.

אמרתי לעצמי: ברומא, התנהג כרומאי. הוא הביא לי בחורה בת 14. היא מצאה חן בעיני. שילמתי עבורה 20 דולר, והיא חיה איתי בביתה. אחרי ארבעה חודשים התגרשתי ממנה. מצאתי את התירוץ, כש־ראיתי אותה שוכבת עם החובש של הכפר. אצלם מותר לבגוד, אבל רק ברשות. אם אתה מבקש את האשה מהבעל, האב, או האח, אתה יכול לקבל אותה. האשה שם נחשבת לרכוש הכי יקר, ואם אתה אורח מכובד הם יציעו אותה. אבל כאן זה היה בלי רשות. ניגשתי מיד למכשף וסיפרתי לו על מה שקרה. קיבלתי בחזרה את הדולרים והתגרשתי. חבל לי רק שהיא קיבלה כמה מכות טובות מזקני הכפר. הם השופטים המכובדים שמחליטים מה לעשות בכל עניין.

שדים ורוחות

הנשים האפריקאיות נחשבות ל־בוגרות כבר בגיל 11 או 12, כך שאשתי היתה כבר די זקנה. בגיל 11 עושים להן ברית־מילה, ומאותו הרגע היא הופכת לאשה. הייתי נוכח בטכס כזה. זה דבר איום: שלוש או ארבע נשים מבוגרות לוקחות את הנערות לג'ונגל לחודש ימים. מלמדות אותן לבשל, לכבס ולדאוג לבעל. כשהן חוזרות נערך הטכס. גבר שרירי וחזק שוכב על גבו על הריצפה. הילדה שוכבת עליו עירומה, כשביטנה כלפי מעלה. הגבר מכניס לתוך אבר־מינה ברזל מלובן והיא זועקת מכאבים אבל אינה יכולה לזוז, כי הוא מחזיק בה ברגליו.

האפריקאים מאמינים שטכס זה מאחד את כל בנות השבט, אבל הרפואה מוכיחה שבמיקרים מסויימים הבחורות הופכות עקרות כתוצאה מכך, נוסף על כך שנשללת מהן הזכות האנושית ליהנות מיחסי־מין.

אחר־כך יש ריקודים ושימחה במשך כל הלילה. כל הבחורות מתקשטות. אצלן יופי זה עניין מייוחד. למשל, שפתיים עבות, שכדי להגדיל אותן קושרים אליהן צלחות נחושת מגיל צעיר, או ציורי קעקע.

את התיסרוקות עם הצמות הרבות הן עושות עם בוץ, שמקשה את השערות וגורם להן להזדקר. הם מאמינים גם בשדים ורוחות.

היערות נדלקים שם לפעמים והשריפות עצומות. כשהשריפה מתקרבת ממש לשו־רות הבתים כולם רצים עם המכשף. הוא שם כוס־מים על הבית הראשון והרוח שינתה כיוון והאש לא הגיעה עד הבתים. חשבתי שזה מיקרה, אבל ראיתי את זה גם עשרות פעמים אחר־כך.

ב־6 במאי נקראתי לבאנגי הבירה, לעזור ולארגן את יום־העצמאות של ישראל. שגריר ישראל המנוח, אלכס שרון, התלבט מה לעשות אם יירד גשם. הוא פנה לנשיא המדינה וזה אמר שיתן לו תשובה למחרת היום, אחרי שיתייעץ עם המכשף האישי שלו. המכשף אמר שביום הטכס יירד מבול במשך כל היום. המבול ייפסק בשעה שבע בערב, ואז יש לערוך את השולחנות ולהתחיל בשימחה. וכך באמת היה.

בודהא

מתאילנד. עשוי מעצ־מות דגים. הבודהיסטים מאמינים ב־70 בודהות, זהו אחד מפסליו.

חציית הג'ונגל

העבות, אחד מהרבים שבפיליפ־פינים באיזור פס־קאן־חאן, מת־בצעת רק בסירה מסוג זה. כדי להגיע מתחילת הג'ונגל ל'עומקו לקחו עמי ואשתו (במרכז) שני ילידים, שתמורת שני דולר והשיטו אותם אל מחוז חפצם. לא פעם נאלצו החותרים להרים את הסירה בעזרת בולי־עץ כדי להתגבר על המיכשולים שבנהר.

חלמתי לחזור לכפרים הנידחים, לראות עוד וללמוד עוד. כל אתרי־האמנות שנמצאים ומוכרים לכל תייר בחו"ל לא ענייני אותי. אני מעוניין רק באנשים ובמה שהם מייצרים, כי עבודות־היד שלהם מסבירות הכל על האופי ועל התרבות שלהם.

כך גם קיבלתי את הדחיפה לשי־קונג — רשת חנויות שהקמתי לא מזמן בארץ והיא משתרעת מבאר־שבע ועד חיפה. שמו של בני הוא שי, ו„קונג" נותן לשם אופי אכזוטי של המיזרח־הרחוק. אני מציג בחנו־

פיל בבאנגקוק הוא בהמת־משא. שרה, אשתו של עמי, זכתה ב־סיור מודרך על גב הפיל בכפרים המקומיים.

יות עבודות־יד מכל רחבי העולם וממקומות שאי־אפשר להגיע אליהם.

אני יודע שאפסיד הרבה כסף עד שאעמוד על הרגליים, אבל זה לא מעניין אותי. אני אוהב לראות את עבודות־היד האלה ומוצא בהן סיפוק, ואני רוצה שגם בארץ ילמדו להעריך אותן.

אני נותן קורסים מיוחדים לעובדים שלי, שידעו להסביר לאנשים את ערך הדברים, ואולי גם אביא כמה ילידים מאפריקה או מהמיזרח־הרחוק לישראל, כדי שילמדו בארץ כיצד לייצר את הדברים. זה ממש כמו להביא תרבות חדשה לארץ, כך אני מרגיש.

נפלאות

ה„בודי־מסאג'"

כ? זה התחיל כשבאתי לראיון במישרד־הביטחון והציעו לי להסתובב ב־חו"ל. ניגשתי לאשתי ואמרתי לה: „הציעו לי תפקיד מיוחד במישרד־הביטחון, תפקיד שכרוך בנסיעות. את מסכימה או לא?" אשתי, שבמשך עשר שנות נישואינו ראתה שאני לא יכול לשבת בשקט, הסכימה.

התחנה האחרונה היתה פרס. היתה לי איזו היתקלות עם המעבידים. החלטתי לנתק איתם את החוזה. פגשתי ישראלי שגר במיזרח־הרחוק. בפרס הרווחתי הרבה כסף, אז ב־1974 נסעתי למיזרח־הרחוק. התיידדתי עם אותו אדם שעסק בטכסטיל, והתחלתי להסתובב בכל הכפרים הנידחים שם.

אף פעם לא גרתי בבתי־מלון. תמיד

דפסת שחור־לבן.
וגבל.
סקורה
רה בצילום
טל. 234162
בערב

תה מלרוז
שותים אותו יותר. בטעם נוענע, לימון, ארל-גריי, רגיל ועוד.

בואו אל האוכל הטוב
בואו אל הטעם הטוב
גחנון • חילבה • מלוואח
דגים • ומאכלי גריל
בית רצון רח.בן יהודה 73, ת'א. טל: 235607

אנחנו פועלים לשינוי!
איננו רוצים לשנות את המדינה. אנחנו החלטנו
לשנות את עצמנו ולהיות פחות אנוכיים,
יותר מנומסים, יותר סובלניים, יותר מתחשבים ויותר...
נשמח לשמוע ממך
אזרחים למען איכות חיים ת. ד. 1097 גבעתיים

לקחתי מתורגמן מאחד המלונות, ותמורת שני דולר (כשהמשכורת של פקיד־קבלה שם היא כדולר ליום) הסתובבתי איתו בכל המקומות המעניינים.

במיזרח־הרחוק אנשים יותר ממוסדים מאשר באפריקה, אבל יש להם הדברים המיוחדים להם. למשל הגישה האמיתית. ישבתי עם אחת כזאת, והיא לבשה לכבודי תילבושת יפנית מסורתית, ניגנה ושרה ועשתה טכס שלם עם הכנת התה. היא סיפרה לי על ההיסטוריה של יפן, ואחרי שעה אמרה לי תודה, וקיבלה 25 דולר.

אבל העיקר זה ה„בודי מסאג'". הידוע מתאילנד, שם האנשים מאד נקיים ואוהבים להתרחץ אפילו בנהרות. כשבאים אנשים ומראות ואמבטיה עם כל סוגי המלחים והמשחות.

על הריצפה יש מיזרון־ים. אחרי שהיא מסתבנת ומסבנת אותך, היא עושה לך מסאג'. אחר־כך היא מנגבת אותך עם מגבת מחוספסת וגוזרת לך ציפורניים בידיים וברגליים, ושערות באף, ושוב עושה לך מסאג' נורמלי על המיטה הגדולה. אם אחרי כל זה אתה רוצה מגע מיני, צריך לשלם תוספת. אחרי שעתיים מצלצל הטל־פון והקפה מחכה למטה.

אנשים שמסתובבים הרבה במיזרח־הרחוק נוהגים ללכת לבחורה קבועה. אני הסתו־בבתי וגרתי שם אצל הרבה מישפחות. לבשתי את התילבושת שלהם ועבדתי יחד איתם בשדות. אכלתי וישנתי איתם, ובכפר ממקום נידח הם באים לאחד הבתים, מת־רחצים ומשלמים. כך זה גם הגיע לתיירים המערביים.

כשהייתי בפרס פגשתי אישי־ציבור ידו־עים מהארץ, שהיו בכנסים במיזרח־הרחוק והם סיפרו ניסים ונפלאות על ה„בודי מסאג'". אני חייב לנסות הכל, וכשהגעתי לתאילנד הלכתי לנסות את המסאג'. עוסקות בזה רק גרושות שחייבות לפרנס את ילדיהן ואת האמא. הן עוברות קורס מזורז אצל אחת הוותיקות ונכנסות לעבודה במכון. הן מאד נקיות. ביניהן אפשר למצוא נשים בכל הגילאים ובכל הצורות. הן יושבות בחדר שיש בו חלון חד־סיטרי, כך שהמסתכל מבחוץ רואה אותן, אבל הן לא רואות אותו. לכל אחת יש מיספר על החזה. נכנסים, משלמים, בוחרים את הבחורה ונכנסים לחדר עם מיטה עגולה אחד אפילו הציעו לי להתחתן עם הבת, אבל התאכזבו לדעת שאני כבר נשוי.

הם מתפללים לבודהא ומביאים מינחה לכוהנים שלו, שצמים ומסתגפים כל הזמן. עכשיו אני נוסע כל פעם לגיחות של חודש עד חודש וחצי למיזרח־הרחוק ומבקש מהם הזמנות מיוחדות של עבודות, ואני מקווה בעתיד לשטוף את הארץ באוצרות שלהם.

אני בלחץ עצום, אבל בשש בבוקר כשאני קם, אני לא יכול לחכות עד שבע, שאז אצא לעבודה. כאשר אתפנה קצת מהלחץ אני רוצה לחזור לכפרים הנידחים באפריקה, להכיר כפרים חדשים, אנשים חדשים ותרבויות חדשות בכל העולם, ולהביא את מוצריהם לארץ, כי זה הבייבי הפרטי שלי והאהבה שלי, ואני רוצה שגם כאן יאהבו את הדברים הנהדרים האלה."

נשיקה קופית

לאשה מעניקה „תזה" קופה בת חמש השייכת לידיד נפש של עמי בכפר נידח בתאילנד. קוף השימפנזה הוא יקר מציאות בתאילנד ומיובא מסין. כל פעם שעמי בא לביקור מתנפלת עליו הקופה הידידותית.

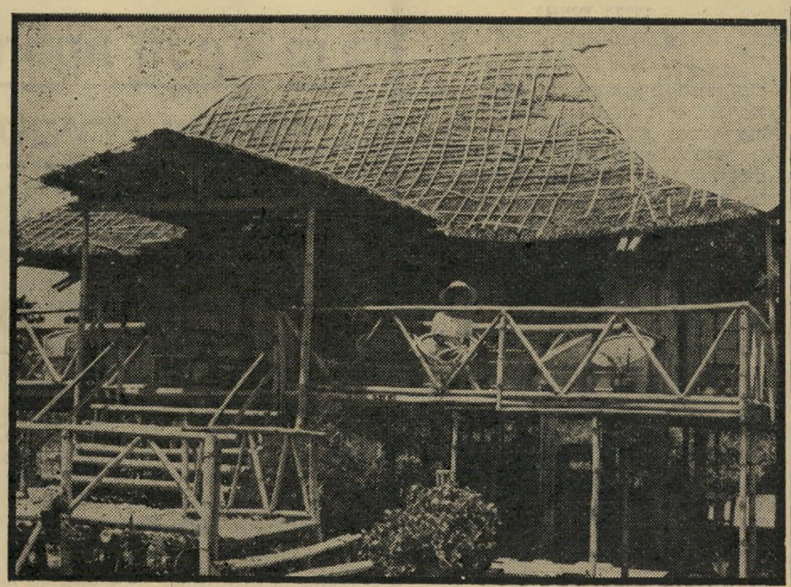

בית סיני

בעיירת דייגים בגבול הונג קונג — סין האדומה משמש את עמי כל אימת שהוא מגיע למקום. הבית עשוי באמבוק ונצרים ושייך למישפחה אמידה. על המירפסת נראית אשתו של עמי באחד מביקוריה במקום.

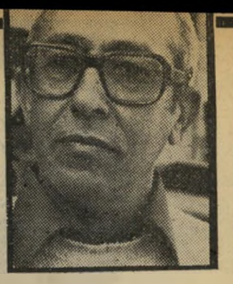

יעקב שרת / איש ממאדים

גור של פיל

מרדכי גור אפשר עדיין אינו יודע זאת, אבל הוא שועט באון — כנראה ללא חזור — בדרך שתוליכו להיות אסף יגורי של מפלגת העבודה, מין קין פוליטי, שכל בר־דעת ובן־תרבות ישמור נפשו וירחק ממנו.

או שאני טועה. ואם אתה טועה — אמר הילד לאביו שהשיב בשלילה על שאלתו אם יש אלוהים — אז אנחנו בצרות. שהרי בארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות אפשר ואפשר, ששור־הבר הפוליטי המשתולל ברחבי אמצעי־התיקשורת, כדי להפוך שאלה של מינוי בכיר־שבכיר בצה"ל לדבר המוכרע בהטיית אגודל על־ידי אספסוף קירקס, לא רק יעשה רושם של מין קדוש־מעונה הנלחם לשם שמים. אפשר ואפשר, שדווקא מכוח זה הוא יהיה ראש הממשלה (וכי הוא מתייעד להיות ראש ממשלתנו כבר הצהיר, כמדומה, יותר מפעם אחת).

קשה להתאפק ולא להשיב לו מנה אחת אפיים, כפי שנהג ראש־ממשלה מיועד אחר, אף הוא אינו העידון התרבותי, הלא הוא מיודענו עזר וייצמן. אלא שאם מופת אנו מבקשים, ראוי לנו לחפשו אצל אחד, ישראל טל, אותו מופרע וחדל־קצינים בלתי־מאוזן, שעליו יצא השצף־קצף. אף כאן לא אגלוש לשקילת מיגרעות ומעלות ואסתפק במופת: שתיקה במקום שצריך לשתוק.

אבל אם ישראל טל שותק בפומבי, לא תהיה תפארתם של ח"ה פרס ואלון על השתיקה על השחיטה. הנה כי כן, לאוזני, לכל הפחות, לא הגיעו הדים ברורים מהירחורי שני המיועדים הללו לראשות הממשלה, מה דינה של אותה ברירונות גנרלית שהפגין עמיתם לצמרת „העבודה". העבודה! ברל לא היה עובר על זה לסדר־היום המוסרי־תרבותי.

ביני לביני, בטוחני שגם הח' פרס וגם הח' אלון חשים, כי החזיון שהציג מרדכי גור מוקצה מחמת מיאוס, אך לעת כזאת מתיירא בוודאי כל אחד מהם להוקיעו ראשון, שמא יחבור עם היריב, וכדי בזיון וקצף. כך או כך, הנזק כבר נעשה: הציבור, ובעיקר ילדי ישראל הרכים, שומעים ורואים את הקולות, ולומדים כי זו דרכו של עולם וכך נאה וכך יאה.

והוא שאמרתי, שאם כך יאה, מדוע לא תוסק מסקנה הגיונית, ויעמוד מרדכי גור לאלתר בראש „העבודה", וידע העם עם מי יש לנו עסק: מרדכי ספרא וסייפא ובן־תרבות מזה, ועזר ספרא וסייפא ובן־תרבות מזה, ומי שיחרוץ לשון ארוכה יותר מול אספסוף הקירקס יזכה בשרביט השילטון, ותושר ברחבי „העבודה", שירה חדשה, הללויה: „מה לי פרס, מה אלון, עת נשקף גור בחלון!"

אודה ולא אבוש: מול החזיון הניאנדרטלי שהציג לפנינו המתייעד מרדכי גור, חשתי את עצמי כחוני המעגל בשעתו. בימי חוני היה צריך להזדקן הרבה לצורך החוויה ה„חונית". על סף עשור השמונים, נוכח החזות ה„גורית" הנשקפת לנו, כבר אין צורך. ובעצם, מהו „איש ממאדים", אם לא מין חוני מעגל!

הודעה רחופה

אזרחי ישראל!

במיסגרת מדיניות הבלימה והריסון אנו מתכבדים להודיע בזה לכל מי שנזקק לשירותי־מין בתשלום („זנות" בלשון התנ"ך), כי סגרנו את מלון „שושנה" (שלושה כוכבים) שברחוב הירקון, מול מלון „הילטון".

עד הודעה חדשה יינתנו השירותים הנ"ל לכל דורש בגן הציבורי שממול, במחירים מוזלים בהרבה. המעוניינים רשאים להביא עימם את הציוד שסופק להם עד כה בתשלום על־ידי המלון (אלונטית, בורית, כלי־מיטה, צפחת מים ועוד) — על חשבונם הפרטי, ולא יחוייבו במע"מ. נוכח גשמי הברכה היורדים בתקופה זו נתבקשנו מטעם מישרד־הבריאות להמליץ לפני המעוניינים להצטייד גם ביריעת אברזין (!) המביאים אתם מיני מזונות מתבקשים גם לרחוץ את הידיים.

בכבוד רב,
מחלקת הבושת, מישטרת־ישראל
מישרד־הפנים, ממשלת־ישראל
(בשיתוף עם מישרדי האוצר והבריאות)

הנהג העיוורי

ועשיתי על הנוהג כעברי / הכורה על הכביש גם קברו גם קברי:

הנהגים העברים / כעיוורים ינהגון,
לא תמצא בם זהיר / נזיב־לב או הגון,
אהמר על חיי / בכל צומת, פנייה,
אתפלל: לו יותירו / רק מקום חניה!

מכתב לעמית

מאיר יקר,

אתה מדווח בעיתונות כמי שקרא בחללה של הכנסת לעבר הממשלה: „למען השם, עשו משהו!"

העניין אינו בזה שקודם כל למעננו ולמען צאצאינו. על זה לא הייתי מטריח את עצמי לכתוב לך. העניין הוא בזה, שאדם בעל שיעור־קומה כמוך, תלמיד חכם שחוץ מד"ש אין רבב על דש בגדו, ומה גם איש מודיעין לעילא, צריך להיזהר משימוש במונח „למען השם". שתי סיבות חשובות יש להימנ־עות זאת:

● כאשר אדם רציני אומר „למען השם", פירושו של דבר „כלו כל הקיצין", ומאחר שאתה מוחזק רציני בעיני רבים וטובים לא רק בארץ, אלא גם מחוצה לה, ובוודאי ובוודאי בכל אגפי המחקר של שירותי המודיעין ברחבי עולם, האם נתת דין חשבון לעצמך מה היו מסקנות הדוחות למיניהם, שסיכמו את הופעת „למען השם" האחרונה שלך בכנסת? תחשוב „למען השם" כמה שתחפוץ, אבל תתאפק. אל תגיד.

● לא־תישא־שם־אלוהיך־לשוא אינו אמונה תפלה. בקבי־עה הזאת טמונה חוכמת חיים עמוקה. ברגיל, אדם צריך לעשות למען עצמו, וקבוצה צריכה לעשות למען עצמה. זה המצב הבריא. את „השם" צריך להשאיר למיקרי־מצוקה חריגים שבחריגים, אחרת נשליך יהבנו על כוחות על־טבעיים, עד שכוח־החיות שלנו יתנוון. יתר על כן, אפילו במיקרי־מצוקה חריגים, כשחרב מונחת על צווארך, צריך לחשוב פעמיים אם ראוי לקרוא ל„שם", שכן מה יהיה אם הוא לא יופע מיד (תולדות ישראל שופעות למכביר דוגמאות לא־מעודדות בתחום זה)?

לדעתי, מאיר, צריך להעמיד את נשק „למען השם" בדרגה אחת עם נשק אטומי. כולם יודעים או חושדים שהוא קיים — אבל חס מלהפעיל! (כמובן, יש הבדל: אם תפעיל נשק גרעיני אולי שום דבר לא ייוותר מאיתנו; אם תפעיל את „למען השם" — אולי שום דבר לא ייוותר מ„השם").

בגין, שבתחילת דרכו כראש־ממשלה הרעיף על ימין ועל שמאל „בעזרת השם", חדל מזה. הוא הבין, שאת ה„עזרה" הזאת הוא צריך להניח אך ורק למיקרה החירום הגרוע ביותר (ואם הוא לא הבין, מישהו הבין והסביר לו). דולצין גם הוא ניסה להשתמש לצרכיו ב„חסדי" וב„רחמי שמים". עד מהרה נתחוור לו, שלא תהיה תפארתנו על אותם חסדים, ובלית ברירה הוא מדדה על קבי המיפלגה הליברלית; ככל שזה מצער, זה לפחות משהו־שבמשהו.

הנה כי כן, יקירי, מיכתבי תם בזה. אני, עבדך הנאמן, את שלי עשיתי כמיטב יכולתי, ויעזור לך האלוהים.

שלך,

העתק לידיעה: (—)
מ. בגין
א. דולצין

מחלקת סכין - בגב - סביר - שנרצח

„מחברת המחקר מציינת, כי הבריחה של הנערה מהבית היא אחת האינדיקציות הברורות לתחילת תהליך ההתדר־דרות". (ציטוט מתוך כתבה ב„ידיעות אחרונות", 24.12.79 על מחקר על נערות מצוקה).

אנטי־פסוקו

„אם רעב שונאך האכילוהו לחם ואם צמא השקהו מים" (משלי, כ"ה 21).

אמר רבי פסיקא ברבי פסוקא: כל ימי הייתי משתבח באותו פסוק, שאין לך בתורתנו הקדושה כולה עוד תשע מלות שמלמדות לאדם צלם־אנוש מהו. חיי, שהלכתי אצל שבעים אומה ולשון, ושאלתי וביקשתי, והרבה יגיעות נתייגעתי ולא מצאתי אפס קצתו!

אמר לו רבי נוגדן הנגיד: שמא תקצר בדברי קילוסין, שהרי מכיר אני בך שכוונה מאחורי כוונה לך!

אמר לו: היטב קלוע, בני. מעשה שיצאתי לשוקה של עיר, וקניתי עתון „מעריב" של אותו היום, ואותו היום 20 בנובמבר למניינם היה, ולא נצטרכתי לחיפושים, שהיה אותו עניין מתנוסס בראשו של גליון, וזה לשונו:

„...הם נופפו בידיים כדי שלא נפגע בהם. סימנו להם להתקרב לספינה. למחבלים לא היה כוח לעלות. זרקנו להם חבל ומשכנו אותם למעלה. אחר־כך קשרנו אותם. אחד היה כבן 17 ולבוש בתחתונים. השני כבן 25, לבוש במכנסיים מנומרים. הם רעדו מקור, אולי גם מפחד. ביקשו שמיכה וקפה. הבאנו להם שמיכה, קפה לא."

מייד זעקתי זעקה גדולה של שימחה, שאותו מחבל ביקש להעמיד בנסיון אדם מישראל ולהפילו בפח יקוש, ובילבד שיהיה בידו להלעיז על בנינו שנשתכח מהם דבר תורה, ואילו בנינו חריפים ובקיאים, שהרי לא כתוב בתורתנו „והשקהו קפה" אלא „והשקהו מים", ואילו ביקש אותו בעל־מזימות מים, והיה מקבל, כלום היה אפשר לו לעשותנו לשימצה?

מייד תשמעו את החדשות.

לבי, לבי

לבי לא שייך לברודווי, ואם לבי לא שייך לברודווי, בוודאי שאין הוא שייך ל„לבי שייך לברודווי", אבל לבי אומר לי, שמי שלבו שייך לכסף, ו„לבי שייך לברודווי" שייך לו, שייזהר ויישמר מלבה של ברודווי, שלא שייך לו.

במדינה

מישטרה

התחביב: להיות

נאשם ברצח

רק בפסח זוכה שימעון גניש מרצח, והשבוע מצא עצמו נאשם ברצח נוסף

השימחה בביתו של שימעון גניש היתה כפולה בחג הפסח שעבר. אמו השמנמונת ומלאת־החיים ברכה את כל הבאים לביתה. הדירה הצנועה בשיכון בנתניה היתה מלאה פרחים ומיכתבי־ברכה, ובקבוק ויסקי ענק עמד על השולחן.

„יש אלוהים בשמים," אמרה אז האם, טוני גניש, „והוא זיכה את הבן שלי."

המטעמים של אמא. שנה שלמה היה גניש עצור באשמת רצח אלי ועדש ש־רכב על סוסו בנתניה כאשר פילח את ליבו

נאשם גניש
אין ויטמינים בכלא

כדור שנורה על־ידי אנשים רעולי־פנים שישבו במכונית שעברה. גניש וגבריאל ארביב נעצרו סמוך למיקרה, ובמשך שנה תמימה התנהל נגדם מישפט מסובך ו־מרתק. סמוך לחג הפסח זיכו השופטים את הנאשמים כליל, וציוו לשחררם מ־מעצרם, למרות שאת הנימוקים נתנו רק אחר כך.

טרם עברה שנה מאז, ובנתניה אירע עוד רצח מסעיר. מנחם דיין וחברתו בלה תורג'מן נרצחו בשנתם. אחרי שבועות אח־דים של מעצרי־סרק עצרה השבוע המיש־טרה גם את שימעון גניש, כחשוד ברצח.

תלונתו העיקרית של גניש על בית־הסוהר היתה, כי האוכל שם אינו מכיל די ויטמינים, וכי אמו מבשלת יותר טוב.

המצוד הגדול

לווייתני הסמים התגלו כדגי־רקק, והפצצה המישטרתית — כבזון מנופח

250 סוחרי סמים נתפשו בשבועות ה־אחרונים במיבצעים מיוחדים של היחידה המרכזית של המישטרה. העיתונים פירסמו את הידיעות על כך בעמודים הראשיים, בכותרות מרעישות עיניים, אך כפי ש־התברר מאוחר יותר בבתי־המישפט וב־תחנות המישטרה ברחבי הארץ, התמונה היתה שונה מכפי שטרחה המישטרה לצייר.

למעשה, רוב האנשים שנתפשו על־ידי המישטרה היו קטינים, שביצעו עיסקה אחת של סחר בסמים ושלא היו להם הרשעות קודמות. חלק גדול מ„סוחרי ה־סמים המסוכנים" שוחררו כבר בתחנות המישטרה, בלי שהוגש נגדם כתב־אישום. אחרים שוחררו על־ידי שופטי השלום, עד להגשת כתב האישום.

שתי אצבעות לשוטר. להן כמה דוגמות:

● ביום השלישי השבוע החליט בית־מישפט השלום ברמלה לשחרר את יצחק עופר, החשוד כי מכר, יחד עם אחרים, שתי אצבעות חשיש לאיש מישטרה. ה־מישטרה ביקשה לעצור אותו עד תום

(המשך בעמוד 65)

קופסת סיגריות זו, שנשארה על מיטת המתנדבת שנאנסה, עזרה להרשיע

את האיש שנכנס למיטתה בעודה ישנה בצריף שלא היה לו מנעול

סוזן *, תיירת בת 27 מדנוור במדינת קולורדו, היתה נפחדת כשאר 40 חברותיה המתנדבות בקיבוץ גיבעת־חיים־מאוחד. מאז חודש מאי קרה שמסיגי־גבול פרצו לדירות־המגורים של המתנדבות בקיבוץ וחיטטו בחפציהן.

המתנדבות, שחששו מגניבות, מרצח או מתקיפה ואונס, התלוננו פעמים רבות לפני מזכירות הקיבוץ, אולם לא היתה, לטענתן, כל תוצאה לתלונות.

חרף התלונות היתה דלתה של סוזן בלתי־נעולה. היא ביקשה ממזכירות הקיבוץ לתקן את הדלת, ולדבריה אף ניסו כמה פעמים להתאים מפתחות לדלת, אך ללא הועיל.

גם באחד באוגוסט, בשעה אחת בלילה, היתה דלתה של סוזן בלתי־נעולה. היא חזרה מעבודתה בקיבוץ בשעה 10 בלילה. חברתה לחדר, אדליין פינטו, כבר היתה שם. השתיים שכבו לישון. סוזן נרדמה מיד.

הדבר הבא שזכרה היה כי מישהו נוגע בה, או נמצא לידה.

סיפרה סוזן:

הייתי עדיין רדומה, ולא ידעתי מה זה. חשבתי שזה בן־אדם שבא להעיר אותי לעבודה, ואז כנראה הסתובבתי. אני זוכרת שמישהו היה עלי פיתאום. יכולתי להרגיש שזה גבר, ושהוא בועל אותי. לא יכולתי לצעוק כי פיו היה על פי.

אז התחלתי לדחוף אותו מעלי, וכשהצלחתי, התחלתי לצעוק. גם חברתי התחילה לצעוק, ואז הוא נמלט מהחדר. קפצתי מהמיטה ועטפתי את עצמי בשמיכה קלה, כי הייתי ערומה.

רצתי החוצה כשאני צועקת לעזרה, לעיר אנשים שיתפסו אותו. אחד המתנדבים, ג'ון, יצא מחדרו והתחיל לרוץ בעיקבות הבחור. ראיתי אותם פונים לעבר הפינה של הבניין, ואז ראיתי עוד מתנדב

* שם בדוי.

סליחה, טעות באונס!

הנאשם מצביע

על שורת הצריפים בקיבוץ גבעת חיים מאוחד, ש־לאחד מהם נכנס ואנס מתנדבת. הוא יצא עם החוקר המישטרתי לאחר שהסכים להצבעה (שיחזור המעשה) ושיחזר כיצד נכנס לקיבוץ.

„אני מודה!" אמר אעויסאת במפתיע במשפט. עד לרגע מסויים הכחיש הנאשם כל קשר למעשה וסיפר, כדברי התביעה, „סיפורי אלף לילה ולילה". בתמונה: חותם על נכונותו לטביעת אצבעות ולצאת להצבעה בשטח.

בשם שון. הם פנו לעבר הפינה של הפאב. שמעתי משם קולות של מאבק.

השומר ועוד כמה אנשים הגיעו למקום. ראיתי את הבחור רץ, והכרתי את צבע־הכתונת שלו. זה היה אדום ורוד. הוא לבש מיכנסיים ארוכים, וראיתי שהם היו מופשלים למטה.

הם תפסו אותו ולקחו אותו למישרד. השומר אמר לי ללכת להתלבש. התחלתי לצעוק. קראתי לאנשים שיזעיקו מישטרה, כי הוא לא רק נישק אותי, אלא אנס אותי. כשחזרתי לחדרי, האור דלק. כשיצאתי ממנו לא היה אור. על המיטה היתה חפיסת סיגריות קנט ולידה סנדלים של גבר. התחלתי להתלבש, וכל הזמן בכיתי. שתיתי קצת ברנדי, שהיה בארון, כדי להירגע, והלכתי למישרד. היו שם ארבעה מתנדבים, השומר של הקיבוץ והבחור ש־אנס אותי. הוא שכב על הריצפה, והשומר כבל את ידיו מאחרי הגב.

כולם צעקו. זה היה יותר מדי בשבילי. התחלתי לבכות. הייתי היסטרית, כי האנס היה בחדר וכל הזמן הסתכל עלי. מישהו הוציא אותי החוצה. היקאתי. הם לקחו אותי לספסל, ושוב היקאתי. הביאו לי גלולת־הרגעה, והמישטרה הגיעה וגבתה עדות, והלכתי עם החוקרים לחדר שלי.

עד כאן סיפורה של סוזן.

התוקף, מדלול בן מאזז עבדאללה אעויסאת, בעל איטליז, בן 31, נשוי ואב לילדים, מאחד מכפרי המשולש, נעצר על־ידי מישטרת נתניה.

בבוקר המחרת הוא נחקר, ומסר את גירסתו הראשונה למיקרה.

סיפר אעויסאת:

אתמול קבעתי עם בחורה שגרה בקיבוץ גיבעת־חיים. חיכיתי עד שעה 10 בלילה, כשהיא לא באה, החלטתי ללכת הביתה. קיבוץ גיבעת־חיים נמצא בדרך שלי הביתה.

החלטתי להיכנס לראות מה העניינים.

(המשך בעמוד 64)

השבוע במאה ה־20

מה אירע במאה ה־20׳ בשבוע שבין ה־2 לינואר עד ה־8 בו? במדור זה יפקוד „העולם הזה" כמה מן המאורעות שאירעו ב־7 השנים הקודמות בשבוע שבו מופיע הגיליון.

1908

7.1 — אוטו ורבורג וד״ר ארתור רופין ייסדו את החברה להכשרת הישוב.

1916

8.1 — גליפולי פונתה על־ידי הבריטים.

הילארי
5.1.1958

1918

7.1 — לנין מבטל את הפרלמנט ב־רוסיה.

1919

3.1 — האמיר פייסל והד״ר חיים וייצמן חותמים על הסכם, שלפיו מביע פייסל, אחי עבדאללה מלך ירדן, את תמיכתו במיפעל הציוני.

5.1 — נוסדה המיפלגה הנאצית בגרמניה.

6.1 — תיאודור רוזוולט, הנשיא ה־26 של ארצות־הברית נפטר בגיל 61.

1925

6.1 — אלבניה הוכרזה לרפובליקה.

7.1 — נוצר הקשר הטלפוני הראשון בין ניו־יורק ללונדון.

1926

8.1 — איבן סעוד מגרש מחיג׳ז את השושלת ההאשמית ומקים את ערב־הסעודית.

1927

2.1 — אשר גינזבורג, חוא אחד העם, אבי הציונות הרוחנית, נפטר בגיל 71.

1930

6.1 — על־ידי איחוד הפועל הצעיר עם אחדות העבודה נוסדה מיפלגת פועלי ארץ־ישראל (מפא״י).

1936

5.1 — פרס באליק חולק בפעם הראשונה. חתני הפרס הם זלמן שניאור, אביגדור המאירי ויהודה בורלא.

1937

7.1 — דויד בן־גוריון מעיד בפני ועדת פיל ומצהיר: „אנו בזכותנו כאן."

1940

6.1 — המישטרה הבריטית חשפה ב־מישמר־השלושה סליק ענק של ההגנה. ההגנה הוציאה להורג את היהודי שגילה את המחבוא לבריטים.

8.1 — בבריטניה הונהג קיצוב בחמאה, סוכר ובשר.

1943

8.1 — שלמה המלך ושלמי הסנדלר, מחזהו של סמי גרונימן, הוצג בהצגת בכורה באוהל.

1948

2.1 — ההגנה עורכת פעולת עונשין בפרברי חיפה ובסלמה ליד תל־אביב כתגובה על הטבח בבתי־הזיקוק. עשרות ערבים ושלושה חברי הגנה נהרגו.

1949

2.1 — על פי הוראות הממשלה פינה צה״ל את מרחב סיני.

אניות מצריות הפגיזו את תל־אביב מהים.

שארך דה־גול
8.1.1959

6.1 — נוסדה האקדמיה ללשון העברית.

7.1 — הסתיים מיבצע חורב לגרוש האוייב המיצרי מהנגב.

8.1 — מטוסים ישראלים, ביניהם אחד שהוטס על־ידי עזר וייצמן, הפילו חמישה מטוסים בריטיים שחדרו לשמי ישראל במטרת צילום.

1953

7.1 — הנשיא טרומן מודיע כי ארצות־הברית פיתחה פצצת מימן.

1957

3.1 — אוניית חיל־הים מיבטח הגיעה לנמל אילת דרך כף־התיקווה־הטובה.

1958

4.1 — עורך־הדין הצרפתי אנרי טורס, סניגורם של שוורצברד והרשל גרינשפון, נפטר בגיל 75.

5.1 — כובש האברסט הילארי הגיע ל־קוטב הדרומי דרך היבשה.

7.1 — נאשמי מישפט רצח קסטנר ני־דונו למאסר־עולם.

1959

3.1 — אלסקה הוכרזה כמדינה ה־49 של ארצות־הברית.

8.1 — הגנרל דה־גול נכנס לתפקידו כנשיא הראשון של הרפובליקה החמישית.

ישראל הכירה בממשלתו של קאסטרו בקובה.

1961

2.1 — עשרות בחורי ישיבה מחסידי ויז׳ניץ התייצבו בלבושם המסורתי בליש־כת־הגיוס והופנו לשרות בישוב הספר עמי־עוז מול עזה.

1964

5.1 — האפיפיור פאולוס ה־6 מגיע ל־ביקור בן 12 שעות בישראל ומתקבל על־ידי הנשיא זלמן שז״ר.

1967

3.1 — ג׳ק רובי, הורגו של לי אוס־וואלד מי שרצח את הנשיא ג׳ון קנדי, מת בכלאו.

1970

2.1 — פעולת האי גרין, שבה לכדו חיילי צה״ל תחנת מכ״ם חדישה מתוצרת ברית־המועצות והטיסוה בשלמות לישראל במסוקים.

4.1 — שר־התחבורה עזר וייצמן מצביע נגד הצעתו של השר־בלי־תיק מנחם בגין לאסור על שר־החוץ אבא אבן לנסוע ל־גרמניה.

1973

2.1 — בכנסת התקבל חוק באדר־עופר לשינוי חלוקת עודפי הקולות בבחירות ל־כנסת לטובת המיפלגות הגדולות.

1974

4.1 — פטריסיה הרסט, בתו של איל־העיתונות האמריקאי, נחטפה ותמורת החזרתה נדרש סכום של 230 מיליון דולר.

1976

4.1 — ועדת השרים לענייני כלכלה החליטה לסגור את מיפעל־הנחושת בתמנע.

7.1 — משה דיין הכריז: „מוטב לוילחם מאשר להסכים למדינה פלסטינית."

1977

2.1 — ספינת השלום של אייבי נתן עברה בתעלת סואיץ.

1978

4.1 — נציג אש״ף בבריטניה, סעיד חמאמי, נרצח בבניין הליגה הערבית בלונדון.

זלמן שז״ר ופיום ה־6
5.1.1964

סליחה, טעות באונס

(המשך מעמוד 63)

היא אמרה לי שהיא גרה בחדר מיספר 7. דפקתי בדלת החדר, ואף אחד לא ענה לי. פתחתי את הדלת ונכנסתי. לא הדלקתי את האור, כי לא ידעתי איפה הכפתור. ראיתי שתי מיטות. שישנו בהן שתי בנות.

ניגשתי למיטה שבצד שמאל, וניסיתי להעיר את הבחורה. נגעתי לה בפנים, אבל היא לא התעוררה. ישבתי על המיטה שלה. המשכתי ללטף אותה בפנים, כדי להעיר אותה. היא התעוררה והתחילה לצעוק.

עכשיו אני רוצה להגיד שאני לא מודה. **עד כאן** עדותו הראשונה.

בעדותו השנייה הרחיב העצור את הדיבור, וסיפר כי נכנס לקיבוץ במכוניתו. אף אחד לא שאל אותו למעשיו. הוא ניגש לחדר מיספר 4, דפק בדלת וקול של גבר ענה לו שאין שם אחת בשם קרולין בחדר מיספר שבע, שאליו נכנס אחר־כך. הוא ראה שתי בחורות ערומות. הוא ניגש אל הבחורה השמאלית, כיוון שהחדר היה חשוך, והוא לא ראה את פניה. נישק אותה וליטף את פניה. גם היא נישקה אותו, ואז שכב איתה. „אני לא התכוונתי, אבל כשראיתי בחורה ערומה, במיוחד אחרי שהייתי שתוי, אני לא יודע איך זה קרה," הוסיף.

ארבעים דקות מאוחר יותר כבר יצא החשוד להצבעה עם שוטר. ואז הוסיף ופירט את לבושו באותו הזמן, וסיפר כי השאיר בחדר את סנדליו, וכי היתה לו קופסת קונס בכיס. הקופסה שימשה מוצג תביעה במישפט.

ב־7 בערב באותו יום, קיבל פקד עוריה מליחי ממישטרת נתניה שיחת־טלפון בהר־לה מהיומנאי, שאמר כי החשוד מעוניין לדבר עימו.

החשוד הכחיש עתה כי שכב עם המת־לוננת, וסיפר כי היו לו הרבה בחורות מקיבוץ גיבעת־חיים שיצא איתן. בקיבוץ לא אוהבים אותו, ורוצים לסלק אותו משם. לכן העלילו עליו את הסיפור. כאן טען, לפתע, כי כשנכנס לחדר היה האור דלוק, אך הוא כיבה אותו, כי לא רצה שיכעסו עליו. הוא חזר על גירסתו הראשונה, כי רק שם את ידו על פניה של סוזן כדי להעיר אותה. היא התחילה לצרוח, ואז תפסו אותו המתנדבים.

נכס יקר המציאות

בבית־המישפט סיפר אעויסאת כי חתם על הודאתו ביגלל הבושה. מפני שהבטיחו לו כי ישחררו אותו אם יודה, ומפני שנכנסו אליו לחדר ארבעה שוטרים חמושים באקדחים, והוא חשש שירביצו לו. הם עמדו מולו בצורה מאיימת, ואמרו לו שאם לא יודה, לא ישחררו אותו.

כאן טען כי הכיר שתי מתנדבות מהקיבוץ. אחת בשם קטי, והשנייה בשם קרולין.

בחדר הוא זיהה אחת מהן, וראה שאינה קטי. הוא ניגש אל השנייה, אחרי שכיבה את האור, אך היא ישנה על צידה הימני, וכדי לסובב את פניה אליו הניח את ידו על פניה. ואז התחילה לצעוק.

בשלב זה החליט הנאשם לפתע לחזור בו מכפירתו, והודה כי קיים מגע מיני עם המתלוננת, אך נכנס למקום ברשות.

טענה התובעת: כותבי אלף לילה ולילה היו מסמיקים מבושה לשמע סיפורו. לא היתה בקיבוץ אף מתנדבת אחת בשם קטי. בהודאתו במישטרה הוא לא כל־כך בטוח את מי חיפש. הזכיר אחת בשם קרולין.

התובעת ביקשה להחמיר בעונשו של הנאשם, בטענה שיש להגן על מתנדבות בקיבוצים, שהן כיום נכס יקר־המציאות.

השופטים דב לוין, נחמיה בר וויקטוריה אוסטרובסקי־כהן החליטו להרשיע את אעויסאת באונס. הנאשם ביקש רחמים והבטיח כי „זאת תהיה הפעם האחרונה."

השופטים החליטו כי למרות שהאונס לא היה מלווה באלימות, ולא בוצע תוך תרמית, הוא היה חריג, שכן בוצע תוך כדי כניסה לקיבוץ במטענה שהוא בא לבקר את אחת המתנדבות, נכנס לחדרה של סוזן ואנס אותה, כשהוא משאיר שם את סנדליו וקופסת־הסיגריות שלו.

בית־המישפט לא שלל את האפשרות כי מטרת בואו של הנאשם לקיבוץ היתה בתום־לב, אך משהבחין באור דולק בחדר המתנדבת וראה את השתיים ערומות, פעל שלא כדין, כשבא אל אותה אלמונית לו וקיים איתה מגע מיני.

השופטים התחשבו בעבירות הקודמות של הנאשם וגזרו עליו מאסר שלוש שנים, מתוכן שנה אחת בפועל והשאר על תנאי.

(המשך מעמוד 62)

ההליכים, אולם עורך־הדין שלו, יורם („שפי") שפטל, התנגד בטענו שלחשוד אין הרשעות קודמות, כמות הסם קטנה והחשוד אינו מהווה סכנה לציבור. טען עורך־הדין שפטל: „בשום פנים ואופן לא מדובר כאן באריות, שהמישטרה הב־טיחה לנו במסיבת העיתונאים שנערכה באיזור המרכז, בהשתתפות מפקד מרחב המרכז, ניצב־משנה אנוש גבעתי, ודובר ה־מרחב, סגן־ניצב שימעון סביר."

● באותו היום ובאותו המקום שוחרר גם צעיר נוסף, שנחשד במכירת שתי אצבעות חשיש לאיש מישטרה. גם במיק־רה זה החליט בית־המישפט לשחרר את החשוד בגלל היותו קטין, ומפני שאין לו הרשעות קודמות והמדובר בעיסקה בהיקף קטן מאד.

בשני המיקרים האחרונים הסתמך השו־פט על החלטה שניתנה כמה שעות לפני כן, בבית־מישפט השלום ברחובות, על־ידי שופט הנוער שלמה שרון, לשחרר קטין בן 16 שנחשד במכירת כמות קטנה של חשיש.

עורך־הדין שפטל, שמטפל עתה בכמה עשרות תיקים כאלה, הסב את תשומת לב בתי־המישפט לכך שאמצעי־התיקשורת הולעטו בידיעות מפוצצות של המישטרה

נרצח חסון*
מודה, לא מודה

על „לוויתני סמים". למעשה לא נעצרו רוב החשודים בעת ביצוע עיסקות, אלא חודש או חודשיים אחר כך. המישטרה הס־בירה כי נהגה כך כדי לא לחשוף את שיטות פעולתה. „מסתבר," אמר עורך־הדין באחד המישפטים, „כי המדובר הוא לא בלווייתני סמים אלא בדגי־רקק קטנים, שהם בתחתית הסולם, ושהפיצו סמים ב־כמות של אצבע עד ארבע אצבעות לכל היותר."

פשעים

היעד הבא של המאפיה?

האם עידן הווידאו המגיע לישראל יביא אתנו גם את המאפיה של הווידאו?

הפשע של שנות השמונים יהיה „פשע הווידאופון". כך מנבאים עיתוני אנגליה. מכשיר הווידאו הביתי, שהפך מכשיר המציי בבתים רבים באנגליה, יפתח שוק עצים לפסטות וידאו.

תוכנית מיוחדת הוקדשה לכך בימים אלה בטלוויזיה האנגלית. תחקיר של ה־טלוויזיה גילה כי פסטת וידאו של הסרט נרוו נחוק. בכיכובה של לינדה לאבלייס, סרט פורנוגרפי אמריקאי האסור להקרנה באנגליה, נמכר ב־35 לירות סטרלינג ב־לונדון (כאלפיים ארבע מאות לירות יש־ראליות).

לדברי התוכנית, הופקה קסטה זו בכספי המאפיה באמריקה. התוכנית אף פירטה ואמרה כי סוכנות־הביון של ארצות־הב־ריית מעריכה שריווחי המאפיה, מקסטות וידאו, לשנה זו, יהיו כ־50 מיליון לירות סטרלינג (3750 מיליון לירות ישראליות בערך).

מחלק־התועבה בסקוטלנד־יארד באנגליה כבר נערך לעידן החדש. החשש הוא כי סירטי פורנוגרפיה האסורים באנגליה יוב־רחו אליה בקסטות וידאו. גם קסטות פיר־טיות של סרטים אחרים חדשים ויקרים יגיעו לשווקים.

ככל עסק גדול ומתפתח היסב גם עסק זה את תשומת ליבה של המאפיה. נוסף לסמים, להימורים, לזנות ולבידור, השתל־מה גם על עסקי הווידאו.

בשנה האחרונה נקנו הרבה מכשירי וידאו ביתיים גם בישראל. קמה בארץ אפילו חברה המציעה את שירותיה בהס־רטת חתונות ואירועים חגיגיים בקסטות וידאו. כדאי אולי שמישטרת ישראל תת־חיל להתעניין במסקנותיה של מישטרת אנגליה בנושא.

מישפט

קשה להיות נאשם ברצח

ביגוד מיעוט הרוכבים בכיתי־המישפט המחוזי בתל־אביב מחכים נאשמים כמעצר תקופות ארוכות מאד עד למישפטם

בתחילת חודש מארס השנה, נעצרו שלושה ערבים כחשודים בביצוע רצח. אחרי שלושים ימי־מעצר הוגש נגדם כתב אישום ברצח. מאז ועד היום טרם הוחל מישפטם. אומנם, כפי שדורש החוק, הוקרא כתב־האישום תוך שישים יום מהגשתו, מה שנקרא בפי עורכי־הדין „הקראה", ובפי הנאשמים „מודה לא מודה". הם כפרו באשמה, ומאז, כמעט עשרה חודשים, הם מחכים למישפט.

אומנם נקבעו מועדים שונים למישפט, אולם בגלל חוסר זמן וחוסר שופטים בוטלו מועדים אלה, והמועד הקרוב להת־חלת המישפט הוא אמצע ינואר שנת 1980.

גם אם השלושה אשמים, ואם אכן רצחו את שומר תחנת־הדלק, כפי שמיוחס להם, עד אשר יתברר מישפטם הם בחזקת זכ־אים. החוק אינו מאפשר את שיחרורם בערובה של נאשמים־ברצח, לכן יש להח־זיק בכלא עד תום מישפטם. שנה תמימה ישבו שלושת החשודים בכלא, למרות שהם בחזקת חפים מפשע.

אין זה המישפט היחידי שבו קורים דב־רים כאלה. שלושה ערבים אחרים, ש־נאשמו ברצח הומוסכסואל, נעצרו גם הם בחודשים מאי יוני השנה. מאז הם יושבים במעצר, מישפטם החל החודש, כלומר שעד תחילת מישפטם ישבו במעצר יותר מחצי שנה.

קלבד סיכומים בכתב. במישפטו של אלי דדון, הנאשם ברצח עוזי חסון בחוות־הסוסים באיזור התעשיה ברמת־גן, הגיעו כרגע לשלב הסיכומים. זהו כמעט השלב האחרון במישפט. הנאשם יושב ב־מעצר החל מחודש אפריל השנה. גם ה־שופטים רצוים לעשות הכל כדי לקצר את ההתליך ולזרז את המישפט. לכן, ב־מיקרהו של דדון, הסכימו לקבל את סיכומי התביעה וההגנה בכתב. נוהג בלתי־מקובל במישפטים פליליים, אשר אינו מעוגן בחוק. אולם כיוון שלהרכב הדן בתיק לא היה אפילו תאריך אחד קרוב, הפנוי ל־שמיעת הסיכומים בעל־פה, הסכימו לקבלם בכתב ולחסוך בזמן.

רק שעתיים. מישפט הרצח של חג׳ כחיל מיפו, נקבע לשמיעת ההוכחות למשך שבועיים תמימים בפני הרכב השופטת הדסה בן־עיתו. אולם גם במישפט זה נת־קלים כל הצדדים בעיכובים רבים. מדי יום מובאים בפני ההרכב גם ערעורים שונים. והבוקר מתחיל בבירורם. שלושה ערעורים „קטנים" כאלה ממלאים את הבוקר עד הפסקת השעה 11. וכך מתחיל מישפט־הרצח רק בשעה הקרובה לצהריים. מיום העבודה של השופטים נותרו לכל היותר שעתיים. כאשר העיר על כל התובע ענתה השופטת שהיא מודעת לעניין. אך גם הערעורים נוגעים לאנשים שנמצאים ב־מאסר, ולכן אין לדחותם.

מתלוצצים עורכי־דין ומליצים לבצע רצח בבאר־שבע, שם לפחות בית־המישפט אינו עמוס כל־כך.

• כפי שנמצא ליד חוות הסוסים.

לפעמים כאב-גרון זו התחלה של מחלה. קח פרוגרון כבר בהתחלה.

פרוגרון מחטא את הגרון ומרגיע את הכאב. אל תזלזל בכאב גרון, קח פרוגרון מיד עם הכאב הראשון.

progaron פרוגרון

מארון התרופות של אביך

פרולקס נגד עצירות | סטילה הטיפות הכחולות | דוליקל נגד כאבי שרירים

דגי

איתן עמיחי
הדברת מזיקים

מספחים לחרפרת תיקנים (נזקים), תוגעי עץ, חרקי ספרים וכדומ. בשמירה על בריאותך וריבוש.

איתן עמיחי-הדברת מזיקים

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש'מס'21 עסק 481/75
ירושלים-664015 , איילת-059-3012

מתארגנים תאים

של אינטלקטואלים ונונקונפורמיסטים להרצאות, דיונים ופעולות ללא אלימות.

ת.ד. 20178, ת"א

אילנה אלון ביקרה בבית־המישפט המפורסם ביותר בבריטניה, ומספרת

רק רמפול נא הגיע

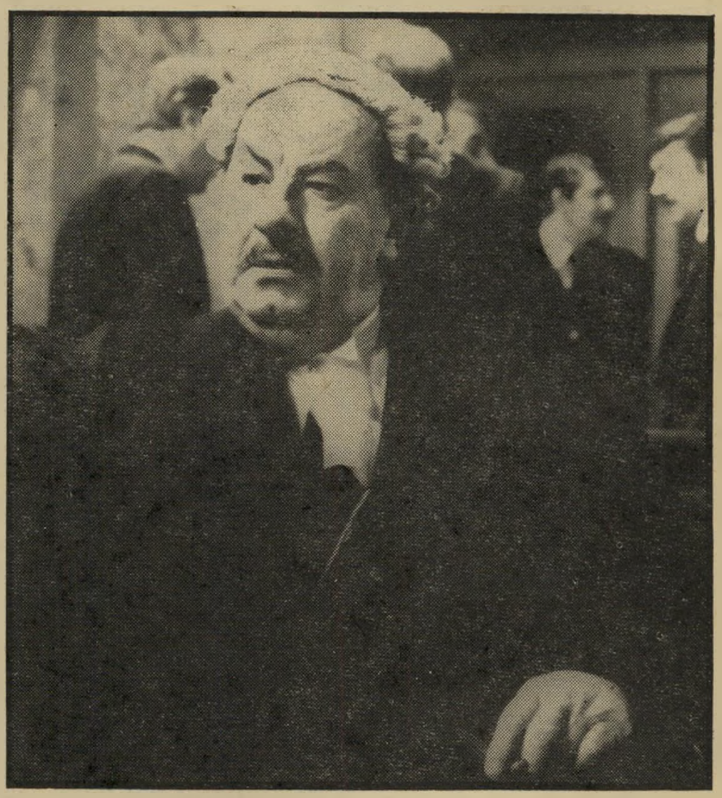

"ערך הדין בן ה־67 הרג את מאהבה של אשתו ביריה." כך זעקו כותרות עיתוני־הבוקר של לונדון. יתכן שלחדשה לא היה ניתן מקום רב כל־כך, לולא היתה האשה בת 71, ומאהבה שנהרג, בן 36.

פרטי המעשה היו מעניינים וטיפוסיים מאד לאנגליה. הבעל, שהוא בגימלאות, טען בפני המישטרה כי עשה את המעשה כדי להציל את אשתו מהטרדות ומאיומים של מאהבה לשעבר. הסתבר כי הצעיר והגברת הזקנה חיו יחדיו 11 שנה, וכאשר נפרדו חזרה האשה אל בעלה.

הצעיר הספיק לשאת אשה צעירה, ו־למרות שחלפה שנה מאז נפרדו, המשיך לבוא ולהטריד את אהובתו הקודמת. יום אחד, כאשר בא בהיותו שיכור, איים עליו הבעל כי יפגע בו וירה בחלק ה־בשרי של רגלו, אם יופיע שנית. אחרי ימים אחדים קיים הבעל את איומו. הוא הוציא את רובה־הצייד שלו וירה בבירכו של המאהב. הפצע היה עמוק וגדול, וה־מאהב שתת דם רב. התברר כי איבוד הדם וההלם היו כה גדולים, שאי־אפשר היה להציל את חיי המאהב, והוא מת בבית־החולים.

נכדו של צ'רצ'יל

מישפט אחר, שעליו דווח בהרחבה באותו בוקר, היה מישפטה של אשה בת 56, שנאשמה על־ידי התביעה כי הכ־ניסה כדורי הרגעה מפוררים לתוך בקבוקי־החלב של שכנתה.

המישפט הגדול של השבוע, אשר חשי־בותו היתה במשתמעו הזוהרים, ובשע־רוריה המינית־פרלמנטארית שהשתמעה ממנו, היה מישפט־סחיטה שבו היו הגיבו־רים סוראיה חשוקקי בת ה־36, ווינסטון צ'רצ'יל הנכד בן ה־39.

גברת חשוקקי הזוהרת ממלאה את עמו־די החדשות בעיתונות העולמית מזה זמן מה. היא נישאה ביולי 15 לעדנאן חשוקקי, איל־נשק מסעודיה. במשך שנות נישואיהם ילדה לו חמישה ילדים, ואולם בשנת 1973 גרש אותה בעלה ללא טכסים מרובים בבית־דין מוסלמי בביירות. היא אומנם קיבלה סכום כסף נאה, אך לא היתה מרוצה מהסדר. לפני כשנה הגישה תבי־עה נגד בעלה לשעבר, בה היא תובעת 100 מיליון דולר, כחלקה בנכסיהם המשו־תפים. לדבריה, לא היתה אשה מוסלמית רגילה. היא היתה "עזר כנגדו" לבעלה, ועזרה לו בעסקיו. המישפט מתנהל בלוס־אנג'לס, והיא מנסה לשכנע את בית־המישפט שם, שיש לו סמכות לדון בעניין.

בינתיים קנתה היפהפייה ארמון בכפר אנגלי, דירת־פאר בלונדון ודירת־גג ב־לוס־אנג'לס. לפני כשנתיים איבדה צרור תכשיטים יקרים בדרך מפאריס ללונדון. תביעת דמי־הביטוח היתה תלויה בכך שהתכשיטים היו מצויים בעת היעלמם בתוך מיטען־היד של הגברת ולא במיזו־דותיה, לשם כך נחתמו מיסמכים שונים, ובלשים שהועסקו בחקירה נאשמו בניסיון סחיטה ממנה.

וינסטון צ'רצ'יל הנכבר
„אהבת חייה"

תוך כדי ברור מישפטם התגלו פרשיות שונות מחייה של אשת החברה, והתברר כי חבר פרלמנט מסויים היה מאהבה. הוא ביקר לעתים קרובות בדירתה והכל ידעו על יחסיהם. שמו של הגבר הוגש לבית־המישפט על פיסת נייר. סוראיה אישרה בעדותה, כי „יחסיהם היו יותר מידידות". אך לשם הדיסקרטיות לא נקבה גם היא בשם המאהב. אולם כבר למחרת התפרסמה בעיתונים הצהרתו של לורד וינסטון צ'רצ'יל, נכדו של צ'רצ'יל הגדול, כי הוא האיש. הוא הצהיר זאת כדי לנקות מחשד את שאר חבריו בפרלמנט.

סוראיה חאשוקקי
שבוע בפאריס

העניין הגיע עד לרחוב דאונינג 10, אך הגברת מרגרט תאצ'ר אמרה שאין לה כל עניין בכך, שכן אין השלכות מדיניות ליחסיהם של השניים.

העיתונים שמחו להזדמנות לחזור ולספר את פרטי חייה המדהימים של היפהפייה. הם סיפרו כיצד נסעה הנערה האנגליה הצעירה לפאריס למשך שבוע, עם אמה,

כאשר היתה בת 15 בלבד. היא זכתה ב־שבוע זה עבור סיפור קצר ששלחה לאחד העיתונים. הפרס הגדול שבו זכתה היה המיליונר השוקקי, אשר נשא אותה לאשה משנתאלמנה. העיתונים ניסו לקבל את תגובותיהם של צ'רצ'יל ושל אשתו על הפרשה, אך מביתם נמסר כי השניים יצאו עם ילדיהם לחופשת חג־המולד למקום בלתי־ידוע. בדירת־הגג המפוארת שלה ב־לוס־אנג'לס הצהירה היפהפיה כי בשלב זה נראה לה מתאים לשמור על מוצא פיה. לא תהיה כל תועלת לאיש מפיתוח ה־נושא בשלב זה.

עיתונאי זריז מצא בחורה בת 20, בשם מרי, המתגוררת כרגע בדרום־אפריקה. היא טוענת כי היא בתה הבלתי־חוקית של סוראיה. היא התגוררה עימה בלונדון ולדבריה היה צ'רצ'יל „אהבת חייה" של סוראיה. השניים היו נפגשים לעתים קרו־בות במשך תקופה ארוכה, וכל מיודעיהם ידעו על יחסיהם.

גלימות ופיאות נוכריות

אחרי קריאת העיתונים, שהציעו מיבחר מישפטים כה מגוון, התפתינו ללכת לבית־המישפט האנגלי ולהתרשם מאופן ניהול המישפטים שם.

אולד ביילי, בית־המישפט הפלילי ה־מפורסם של לונדון שוכן בסימטה ליד רחוב העיתונות „פליט סטריט". הכניסה הראשית מיועדת לשופטים ולעורכי־דין בלבד, והיא שמורה היטב בידי שרתים ופקידי־עזר הלבושים חליפות כחולות כהות בעלות דשים אדומים. באדיבות אנגלית טיפוסית הם מפנים את הקהל לעבר כניסה צדדית. כאשר הגענו לשם בשעה 10 ב־בוקר כבר השתרך תור ליד הכניסה. בין הממתינים היו תיירים שבלטו באופן לבושם ובמצלמותיהם הגדולות. חבורה של פנסיונרים אדומי־חוטם עמדה גם היא בתור, אך מפעם לפעם הלך אחד מהם לברר אם הפאב הקרוב כבר נפתח. קבוצה גדולה של אנשים צעירים, סטודנטים או תלמידים, הגיעה למקום וניצבה בשקט להמתין לתורה.

בשעה 10.30 בדיוק נפתחו הדלתות. ה־קהל נכנס פנימה בהליכה מהירה, אך מכו־בדת. איש לא נדחק. שומרים שניצבו במסדרון כיוונו את הקהל. המדרגות הר־בילו לקומות אחדות של יציעים המש־קיפים אל האולמות. אין כל קשר בין ה־אולם שבו מתנהל המישפט לבין יציע הצופים. האולם מהודר וחדיש. הריהוט עשוי עץ פשוט ובלתי־מצועצע, אך אלגנטי ושימושי. גם היציע הקטן המכיל כחמישים איש היה מרוצף שייש והכסאות בו היו נוחים וחדשים.

למי שרגיל בבתי־המישפט הישראליים היתה זו חגיגה לאוזן ולעין. המישפט ב־אנגליה מתנהל בטיכסיות רבה, ודומה יותר להצגת תיאטרון משובחת ויקרה, מאשר למישפט. השופטים, התובעים והסניגורים לובשים גלימות ופיאות נוכריות לבנות ומתולתלות, ממש כמו רמפול בטלוויזיה.

עדנאן חאשוקקי ואשתו
עזר כנגדו

חשופט היירשאם כמדי מישפט
כבוד לשופטים ודומיה באולם

אפילו המזכירים והמתמחים גם הם לבו־שים כך.

באולם המישפט לא נמצא כמעט קהל. רק עורכי־הדין, הנאשמים, המזכירים ו־פקידי־העזר יושבים באולם.

נתמזל מזלנו באותו בוקר, ונקלענו ב־מיקרה למישפטה של הגברת אשר מהלה בגלולות שונות את חלב השכנים.

כתובת תועבה על הקיר

ה נאשמת, אשה קטנה ועלובה ל־מראה, היתה מלווה בשוטרת. היא עלתה על דוכן־העדים כדי לספר את גיר־סתה למיקרה. סניגורה, בעל חיוך נצחי, התחיל לשאול אותה לפרטי אותו יום בחודש אפריל, שבו נעצרה על־ידי ה־מישטרה. היא סיפרה בקול חרישי כי באותו בוקר הכינה ארוחת־ערב לנכדיה. על אף המיקרופון הצמוד, לא נשמעו דב־ריה, והשופט ביקש ממנה להרים את קו־לה: „זה האינטרס שלך גבירתי," אמר השופט, „כדי שהמושבעים יוכלו לשמוע את גירסתך." ואכן שניים־עשר המושבעים שישבו מולה כרו את אוזניהם בתקווה לקלוט לפחות שמץ מדבריה. היא ניסתה לדבר בקול רם יותר, ואמרה כי נכדה נכנס הביתה ושאל אותה לפשר כתובת שנכתבה על קיר ביתה. היתה זו כתובת תועבה, שנכתבה בידי השכנים. היא היתה נבוכה מאד. „כיצד אתה מסביר לילד קטן דברים כאלה?" שאלה. ראשה היה סחרחר עליה, כך סיפרה, והיא ניצבה ליד הכיור ושלחה את ידה לעבר בקבוקי־החלב ש־ניצבו לפניה על השייש, רק כאשר חלצה את המיכסה הבחינה שאין אלה בקבוקי־החלב שלה. המיכסים שבידה היו אדומים, ואילו היא קונה חלב במיכסים לבנים. יתכן כי כאשר פתחה את הבקבוק היו בידיה גלולות שינה והרגעה, בהן היא משתמשת. יתכן שהגלולות נשמטו לתוך החלב. „אם אומרים שמצאו אותן בתוך הבקבוק, אז זה כנראה ההסבר," אמרה האשה.

קולה שוב היה חרישי כל־כך שהשופט נאלץ לבקשה שנית להרים את קולה. סניגורה הפך מתורגמן, וחזר על דבריה בקול רם. היא סיפרה כי מעולם, קודם לכן, לא מהלה גלולות בחלב שכניה. גם הפעם, אם קרה הדבר, היה זה מיקרה בילבד. היא לא התכוונה להזיק. היא פשוט היתה נרגשת באותו בוקר. אין לה שום מושג כיצד הגיעו בקבוקי־החלב של שכנ־תה למיטבחה. יש חלל בזכרונה באשר לקורות אותו בוקר.

הסניגור ביקש להגיש כמוצגים, תצלו־מים של כתובת־התועבה שנמצאה על קיר הבית. התובע שישב כל אותה עת רצינ־ושליו לא התנגד. למרות שהשופט עצמו אמר כי נראה לו שהמטרה היחידה בהגשת תצלומים אלה היתה להבאיש את ריחם של השכנים.

התובע, שנראה בטוח לחלוטין בעצמו ובחומר שלו, קם באדישות וחקר במילים אחדות את האשה. הוא היה אדיב ומת־חשב, ובקולו לא היתה כל נימה של כעס או האשמה. היא הודתה כי מעולם לא איבדה את זיכרונה קודם לכן. היא הכחי־שה דברים מסויימים שאמרה לחוקרי ה־מישטרה, ואפילו הכחישה שקיימת איבה ביניה לבין שכניה. התובע לא לחץ, לא גידף ולא לעג, הוא השאיר לבית־המישפט להסיק את מסקנותיו.

עד־ההגנה הבא היה כימאי, המומחה אשר בדק את החלב המהול, ימים אחדים אחרי המיקרה. הוא עלה על דוכן־העדים, נשבע, ומסר את פרטי מומחיותו והשכ־לתו. הסניגור שאל אותו מה מצא בחלב, ומסקנותיו היו תואמות לאלה של מומחה־התביעה. הוא סיפר כי קיבל את החלב מידי הסקוטלנד־יארד, בדק אותו ומצא בו חומרים כימיים שונים בכמויות קט־נות. הוא איבחן את התרופות שמהן יכלו חומרים אלה להגיע לחלב. הוא ענה כי אם היו משתמשים בחלב זה כתוספת לתה או לקפה, לא היתה לכימיקלים השפעה כל שהיא. אם היו שותים את החלב כמות שהוא, גם אז היתה יכולה להיות לו רק השפעה מרגיעה קלה ביותר על השותה. זאת מפני שהכימילקים היון מישקע על קרקעית הבקבוק, ולא היו מגיעים לכוס.

לתובע היו רק שתי שאלות. האחת — „מתי בדקת את הבקבוק?" והעד השיב: „ימים אחדים אחרי המיקרה." והשנייה — „היכן היו מצויים הכימיקלים ביום המ־הילה?" והעד ענה „על פני החלב."

שמות יהודיים מובהקים

ב שלב זה, כאשר החלו סיכומי הצ־דדים, יצאנו מהאולם כדי לנסות למ־צוא את שאר המישפטים שעליהם דווחו העיתונים. פקידי־העזר היו חביבים מאד וניסו לעזור, אך הם לא ידעו על המיש־פטים הללו, והציעו לנו לבדוק ברשימה השמית ולברר היכן הם מתקיימים.

רק למחרת, מקריאה בעיתונים, הסתבר לנו כי מישפטו של עורך־הדין נערך ב־עיר־שדה. בית־המישפט מצא אותו זכאי וקיבל את טענתו כי היתה זו חובתו להגן על אשתו מפני מאהבה הצעיר והשיכור.

גברת חשקוקי המשיכה למסור הצה־רות־שתיקה מלוס־אנג'לס.

עיתוני הבוקר שלמחרת שכחו כליל את הגברת ואת בקבוקי החלב. עד היום אנו תוהים לפעמים מה עלה בגורלה של האשה הקטנה בגיל־העמידה, אשר הס־תבכה בפליליים בפעם הראשונה בחייה. שמותיהן של הנאשמת ושל שכנתה־יריי־בתה היו שמות יהודיים מובהקים.

רק כאשר חזרנו לישראל ושבנו לבקר בבית־המישפט כאן, נזכרנו שיש אומרים כי האנגלים הורישו לנו את שיטת המיש־פט שלהם. למי שראה את הצדק־בפעולה באנגליה, קשה מאד להאמין בכך. אלא אם כן דאגו האנגלים להתאים את הצדק שלהם לדרכי הילידים, ואולי בצדק.

אילנה אלון

(המשך מעמוד 29)

אפשר לייעל את המנגנון ולחסוך חסכון של ממש.

השאלה הנשאלת היא, האם הספקים לא יסרקו לעבוד עבור הממשלה ויפגו את משאביהם לסקטור הפרטי, שמשלם יותר. יתכן ותהיינה תופעות כאלה, ובשלב הראשון הממשלה תתקשה פה ושם להשיג ספקים. אך במידה שהשפעת הפיקוח על מחירי התקציב תלך ותגבר על ההכנסות — ראשית על הכנסותיהם של הספקים עצמם ומאוחר יותר, דרך המכפיל, גם על ההכנסות האחרות במשק — הרי שהתחרות בין הסקטור הפרטי לבין הממשלה על אמצעי־הייצור תלך ותחלש. גם פעולות נגד ריווחי האינפלציה, כגון הורדת גזילותן של איגרות־החוב הצמודות, תעזורנה בהפעלתו האפקטיבית של הפיקוח על מחירי התקציב.

האם הספקים לא יסגרו את עסקיהם לפני שיכנעו לפיקוח כזה? יתכן ויהיו כאלה שיסגרו. אך אם יוצאים מתוך ההנחה שרווחים עצומים מופקים כיום על חשבון התקציב, בגין האינפלציה הדוהרת, השכר הצמוד רק ב־70%, והיעדר פיקוח כזה, הרי יש להניח שאפשר לקצץ הרבה ברווחים לפני שהעסק ייסגר.

עוד העסקים השפיו מעדיף תמיד רווחים נורמליים — 10%־15% — על פני חיסול המפעל, בתנאי שרווחים אלה אכן מובטחים לזמן ממושך, ושאין השקעות אלטרנטיביות ריווחיות יותר בצורת השקעות בצמודים. לזה, כאמור לעיל, יש לדאוג מראש.

● **פיקוח על מחירי הייבוא**

יש קשר רופף ביותר בין מחירי הסחורות המייובאות בשווקים בארץ לבין הוצאות הייבואן עבורן. ההפרשים בין העלייה בשער הדולר לבין קצב האינפלציה מן ההכרח הוא שיכנסו לכיסי הייבואן. בתנאים של היום אין הם מורידים את המחירים. אפילו הוזלות המכס לא מורידות את המחירים בשווקינו, וההפרשים נותרים בידי הייבואן כרווח נקי.

אין קושי לקצץ בריווחי תיווך אינפלציוניים אלה. הרי כל הוצאה של הייבואן בגין פריט מייובא ידועה למכס: המחיר בחוץ־לארץ, המכס, מסי־הקנייה וכו'. אין סיבה שהייבואן יוכל לדרוש בעבורם בשווקי הארץ כל מחיר העולה על דעתו. הרבה יותר קל לפקח על ריווחי הייבואן מאשר על ייצרני הסחורות בארץ. קשה לחשב הוצאת־ייצור של כל פריט המיוצר כאן, ולקבוע עבורו מחיר הכולל רווח סביר לייצרן, אך אין בעיה כזאת לגבי הסחורה המייובאת. העלות לייבואן של כל פריט מייובא ידועה לשילטונות, וזה עושה את הפיקוח על מחירי הייבוא פשוט וקל; הרבה יותר פשוט מאשר הפיקוח על מחירי הסחורות המיוצרות בארץ. **ההצעה היא, לנצל את העובדה**

גם אם אין פיקוח כולל על המחירים בארץ, הכרחי הוא לפקח על מחירי הסחורות המיובאות

שעדות הסחורה המיובאת ידועה, וכאשר קובעים עבורה את המכס יש גם לקבוע עבורה את המחיר בשווקים.

גם אם אין פיקוח כולל על המחירים בארץ, הרי פיקוח על מחירי הסחורות המיובאות הכרחי ואפשרי. דבר זה תוקף ישירות את עליות המחירים מחד, ואת ההכנסות מריווחי האינפלציה מאידך.

האם הייבואנים לא ייבאו יותר, כתוצאה מהפיקוח על מחירי סחורותיהם? גם זו תהיה לטובה.

● **קביעת שער מטבע־חוץ נפרד לייצוא**

המצב היום ששער החליפין של הדולר ושל מטבעות־חוץ אחרים נמוך מדי עבור צורכי הייצוא, אך הוא גבוה דיו כדי להמריץ את האינפלציה במשק.

אומרים ששער הדולר נקבע אצלנו באופן חופשי. למעשה הוא נקבע לפי רצונו של בנק־ישראל. הלירה לא נסחרת בבורסות הגדולות בעולם, ושערה לא נקבע בהן. הוא נקבע בארץ, לפי רצונם של הבנקים — ובמיוחד בנק־ישראל. זה אינו שער חופשי. אומרים ש־31 ל"י עבור דולר הוא השער החליפין הריאלי. קשה לדעת. אני יודעת שעל בסיס מחירי הצריכה השוטפת אצלנו ובארצות־הברית השער הריאלי צריך להיות 10 ל"י לדולר. לגבי קניית מכונית, השער "הריאלי" הוא 100 ל"י לדולר. לגבי דיור — 30 ל"י לדולר (פחות או יותר). מה מכל השערים האלה הוא השער הריאלי? ולמה זה מבוסס דווקא באופן חופשי על מחירי הדירות? ואם אין בסיס מוצדק לשער הדולר היום, הרי שאין צורך שגם הייצוא יסבול בגללו, וגם הייצור והצריכה המקומיים.

ההצעה: לקבוע שער נפרד, גבוה יותר, עבור הייצוא, בגובה העושה את הייצוא לכדאי. אך אין שום סיבה ששער זה יחול על כל ענפי המשק האחרים, ויררבן בהם את האינפלציה באמצעות הייבוא, שיתייקר מאד אם יחול גם עליו שער הכדאיות לייצוא.

אם יש סכנה שייבוא זול יתחרה בייצור המקומי, כתוצאה משער נמוך מדי עבורו

בענפים שבהם המחירים עולים מהר יותר יש לשלם שכר גבוה יותר

— או שהייבואנים יתעשרו מן הייבוא הזול — הרי תמיד אפשר להטיל עליו מס־קנייה.

לרפורמה זו בסדרי מטבע־החוץ שלנו אפשר עוד להוסיף הגבלה על ההחלפה החופשית המיידית של מטבע־חוץ בלירות; אותה הגבלה שהוצעה גם בקשר להחלפה החופשית של איגרות־החוב הצמודות ללירות. מאותן הסיבות, גם מטבע־חוץ נהפך אצלנו לכסף צמוד, בדומה לצמודים. על־ידי הדרישה להחזיק בו, לפחות חצי שנה, נהפוך אותו מכסף צמוד לנכס לא כל כך נזיל.

● **הצמדת השכר לאינפלציה ב־100%**

על הנושא הזה כתבתי הרבה, ולכן לא ארחיב עליו את הדיבור כאן.

פיגור השכר אחרי האינפלציה הוא דבר אינפלציוני מאד. בדרך זו נוצרים ריווחי־אינפלציה המדרבנים למעלה את האינפלציה עצמה. ההפרש בין ההצמדה של 70%, הקיימת היום, לבין 100%, כפי שנדרש, לא הוריד את המחירים בשום שלב של האינפלציה. הפרש זה הוא לא יותר מאשר ריווחי־אינפלציה המחולקים במשק בידי המעסיקים וספקי־סחורות אחרים. יש לבטלן מייד.

ההצעה היא לשלם תוספת יוקר של 100%, ובהקדם!

באופן עקרוני רצוי לשלם תוספת־יוקר ענפית — בענפים שבהם המחירים עולים מהר יותר יש לשלם שכר גבוה יותר. זו הדרך הטובה ביותר למנוע ריווחי־אינפלציה על חשבון השכר. אינני מציעה להגשים זאת היום, כי יש הרבה סיבוכים בדבר, לפי ההסדרים הנוכחיים. אך יש לקחת זאת בחשבון כמגמה.

תוכנית זו, שהוטוותה כאן, היא בגדר צעדים ראשוניים למילחמה באינפלציה. בשלבים מאוחרים יותר ובנושאים אחרים יש להפעיל, כמובן, צעדים נוספים. אך החשוב הוא, שכולם יפעלו לפי אותו העיקרון: **להיינו: למנוע את היווצרותם של ריווחי־האינפלציה על־ידי חתירה לחלוקת הכנסות שיוויונית יותר.**

לצעדים האנטי־אינפלציוניים שי הוצעו לעיל יש יתרון עצום על פני הצעדים שהאוצר נוקט בהם היום — הם פועלים מייד. אין צורך בתיוק, שיש לחכות חודשים ושנים עד שיפעלו (או שלא יפעלו). הם אינם כוללים אבטלה ואינם תובעים קורבנות כמו "לחתוך בכשר החוץ". והעיקר — הם אכן פועלים נגד האינפלציה.

לועדי עובדים

שבוע ימים בישראל!

תל־אביב

„היכל התרבות"
יום ב' 7.1.80
בשעות 7—9.45

„היכל הספורט"
מוצ"ש 5.1.80 בשעה 9.30

כרטיסים: „הדרן", אבן גבירול 90 ת"א טל. 248787, למוסדות: 248844 וביתר המשרדים ב־עיר. וכן בערים: נתניה, הרצליה, חולון, בת־ים, אשדוד, רחובות.

חיפה

קולנוע „ארמון"
יום ד' 2.1.80
בשעות 6.45—9.15 בערב
יום ו' 4.1.80
בשעות 8.00—10 בערב

כרטיסים: „גובה—ברגר", הרצל 32, טל. 665272 ובמשרדים: „גרבר", „מכבי" ו„קופת חיפה". בנהריה: „שרותי דוד", טל. 920330. בעכו: „שרותי שמעוני", טל. 910456.

ירושלים „בניני האומה"

יום ה' 3.1.80 בשעות 9.15 בערב

כרטיסי הנחה לסטודנטים: „קלעים", שמאי 8, טל. 240896 ובמשרדים: „כרטיס־און", „כהנא" ו„בן־נאים".

איילת השחר „יד לראשונים"

יום ג' 8.1.80, בשעות: 7.00—9.30

כרטיסים באיילת השחר, טל. 37592. בצפת, חנות ספרים גרינבוים, טל. 30249. קריית שמונה, בר ששת, מכשירי כתיבה, טל. 40337.

לאור הביקוש חסר התקדים לכרטיסים
הצגה נוספת — תל־אביב
„היכל הספורט"
מוצ"ש 5.1.80, בשעה 6.45.

למכירה
מערכות היי־פיי „סקוט".
תוצרת ארה"ב
3 שנים אחריות
רסיברים, מגברים, טייפים, טיונרים, רמקולים, פטפונים — ממחסן היבוא.
לקונים מערכת מושלמת - הנחה מיוחדת
הצפירה 19, ת"א — טל. 03/336231.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש מקום לכתבה בשם „עשרה מול מצריים" מאת מלח כשיר ס/מ בת־גלים שלמה לויצקי, מאנשי צוות הספינה שהיתה לכודה בידי המצריים, וישאשיה שוחררו (ראה: תצלום). עמום קינן כתב „העולם הזה" כארדפה, הביא במדורו „הסכין המשוסתי", תחת הכותרת „ציון — כן, אבל לא ציונות" את תיאור פגישתו עם יהודי בריטניה. המדור „תל־אביב" סיקר את השיטפון שהיה בשכונת־התיקווה, בעוד צלם המערכת הביא תיאור שיטפון זה בסידרת תמונות בעמודים המרכזיים של השבועון.

המדור „דו"ח לבוחר" הביא תחת הכותרת „נשמה או בניני עניך?" ראיון עם משה קול, ממנהיגי „העובד הציוני" (כיום אחד ממרכיבי מיפלגת הליברלים־עצמאיים). מדור ה„תיאטרון" סיקר בכתבת־שער את הירשנו החשוב ביותר של השתקן מישה אשרוב במחזה „המרד על הקיון", שבו גילם את דמותו של קפיטן קוות. מדור ה„ספורט" הביא את דיווחו של עמוס קינן, מהמישחק בין הקבוצה הבריטית צ'לסי לבין הנבחרת הארצית בלגרד, מישחק שנסתיים בתוצאת תיק"ו 2:2.

בשער הגיליון: שחקן „הבימה" מישה אשרוב, בתפקיד חיוו ב„המרד על הקיון".

„העולם הזה" 899
תאריך: 6.1.55

ימאי „בת־גלים" שבים ממצרים ✶ ילד תימני: „אני רוצה להיות אשכנזי" ✶ דויד בן־גוריון דואג לצאנו

העם

הזמן הוא הנכס היקר ביותר בחיי אדם — הדבר היחידי שאין להחזירו. כל שניה חולפת היא הפסד לנצח, צעד קטן קדימה, לקראת האין. ואילו שנה שלמה — הון אדיר מיליון, 576 אלף ושמונה מאות שניות — הוא אוצר אבוד. לפי ההיגיון היה סופה של שנה צריך להיות הזדמנות לקינוח.

אם בכל זאת הפך סוף השנה הנוצרית חג, אפילו בישראל, היתה הסיבה נעוצה באמונה הנצחית שהשנה האחרונה היתה כה רעה, עד כי לא ייתכן שהשנה הבאה לא תהיה טובה יותר. הגזע האנושי, אופטימי מטבעו, מתייחס אל עתידו כילד הפותח קופסה מלאת הפתעות מתוקות. לא עולה על דעתו כי העתיד הוא תוצאת העבר, וכי שום צמח לא ינבוט בשנה הבאה אם לא זרעו בשנה שחלפה.

מירות־מזל. כאילו להדגיש לאזרחי ישראל שלא כדאי להצטער על השנה שחלפה, בא הטבע והטביע את איזורי השפלה במבול פיתאומי, החזיק את המדינה במשך יומיים, במתח גבוה של בורות־איוב. ואילו לשעות הראשונות של השנה החדשה שלחו ההשגחה העליונה, או המיקרה הפוליטי העיוור, שי מלבב: עשרה הגברים האמיצים שיצאו מהכלא המצרי. אולם גם שימחה זו לא היתה שלמה. השבוע חרד לב המדינה שוב לגורל העשור השני, שנותר בכלוא המצרי, מאחורי הסורג הברזל.

סטטיסטיקה

מתל־אביב עד בית־שאן

בשבוע שעבר חגגה העיר הרביעית בגודלה בארץ, רמת־גן, חג מיספרי מיוחד: כניסתו של האזרח הרמת־גני ה־60 אלף לתחומי העיר. הישג זה שימש הזדמנות נאותה לעשרים ערי ישראל האחרות לפשפש במיספריהן.

מתל־אביב (355 אלף) עד בית־שאן (4000) התרכזו שני שליש מתושבי המדינה (יותר ממיליון ו־120 אלף איש) בערים. להוציא את שלוש הגדולות (תל־אביב, חיפה — 154 אלף וירושלים — 144 אלף) ואת שלוש הקטנות (צפת, 7900; שפרעם 5000 ובית־שאן) מונה העיר הישראלית הטיפוסית 20 אלף תושבים, כדוגמת ראשון־לציון ונצרת.

כדי לקבל את המושג על גודלן של כמה מערי ישראל היה, בכל זאת, נכון יותר להשוותן לא אחת לבין השנייה, כי אם לכמה מושבות שטרם זכו במעמד עירוני. עירו של אברהם אבינו, באר־שבע, היא בעלת אוכלוסיה שווה כימעט לזו של כפר־סבא (15 אלף); עיר הכינרת, טבריה, היא בעלת אוכלוסיה כשל הרצליה שעל שפת הים־התיכון (16 אלף).

• הכוונה לנאשמי העסק ביש.

בי. ג'י.

חנות החרסינה

משך שנה שלמה שרר שקט מופתי בחנות החרסינה של הפוליטיקה הישראלית, תחת הנהלתו של משה שרת התנהלו העסקים בצורה חלקה, ללא רעש מיותר — הממשלה עבדה, משברים וסערות היו מעטות, אף פעם אחת לא בקעו קולות צרודים אל הרחוב.

שותפי החנות התרגלו לשקט זה כאילו היה הדבר מובן מאליו. השבוע, כשחזר לביקור המנהל הקודם, למדו מחדש להעריך את גן־העדן שנראה עתה כאבוד.

השמצות, ועוד השמצה. כמו פיל שנעצר משך שנה בגן־חיות והמבקש ברוח עליזה פורקן למרצו שהצטבר, נכנס דויד בן־גוריון לחנות, שבר מיד כמה כלים כברכת־שלום.

היתה זאת פרשה בן־גוריונית אופיינית: הוא קיבל עתונאי לראיון, אמר לו מה שאמר. כשפירסם העתונאי את הדו"ח, שהיה מלא ועדוש דברי־בלע על חשבון יריביו השונים של בן־גוריון (ראה מכתב העורך), הכחיש בן־גוריון את הכל. הוסיף לשאר ההשמצות גם השמצה על חשבון העתונאי.

איש לא יכול היה להטיל ספק שבן־גוריון צדק: לולא זכרו רבים ראיונות קודמים של דויד בן־גוריון, שנערכו בדיוק לפי אותה מתכונת, עם בדיוק אותן התוצאות. שום דבר דומה לא קרה מעולם לפוליטיקאי ישראלי אחר.

עדות

קזבלן בקיבוץ

„באופן יחסי," אמר הצעיר ממרוקו ל־כתבת ירחון הקיבוץ המאוחד, מבפנים, „יש בקיבוץ פחות אפלייה עדתית מאשר מחוצה לו." קוראי הגיליון האחרון של מבפנים ייווכחו עד מהרה לדעת כי האופן הוא יחסי מאד.

מספר אותו יוצא מרוקו, מתנדב מילחמת־העצמאות, סולל כביש סדום וכיום מועמד־לחברות באחד הקיבוצים: „אפילו בקיבוץ עדיין אינני מרגיש את שוויון היחס כלפי. במיקרה הטוב ביותר אומרים לי: ‚אתה לא נראה מרוקאי.' ובמיקרה הגרוע ביותר, הקיבוץ פשוט מאכזב." מסנן הקזבלן הקיר־בוצי פשוט במרירות: „בת־משק לא תשפיל את עצמה לדבר עם בחור עולה, ולו גם הוא תרבותי, יפה וראוי לכך. על אחת כמה וכמה, כשהוא מרוקאי."

מתנה קזבלן את צערו: „אתה מתלבט בחצר הקיבוצית בחשכת ערב, גלמוד, מתוך שיעמום, ללא אפשרות לעזור לעצ־מך, שעה שאתה יודע שבאותה חצר מפכים חיי נעורים עשירים ורק אותך לא מקבלים לחברתם."

כתבת מבפנים מחברת כתבה זו, סיפור אחר, ומזעזע הרבה יותר: „מעשה בילדים שעסקו בשאלה: מה אני רוצה להיות בעתיד? כל אחד ציין מיקצוע עבודה שהוא מקווה להתמחות בו. הילד התימני פתח את פיו ואמר לתומו: „ואני רוצה להיות אשכנזי."

אנשים

● לא שכח את ידידיו, ראש־הממשלה לשעבר **דויד בן־גוריון**. בין טבילה בחמי טבריה לבין ביקור אצל מנהיג מפ"ם **מאיר יערי** במרחביה, הספיק לשגר שני מיכתבים דחופים לביתו, שדה־בוקר. תוכן המיכתבים: הוראות למלא מקומו כרועה־צאן בקשר לטיפול המיוחד לממליטות.

ימאי „בת־גלים" המשוחררים, במעבר הגבול ברצועת עזה
עשרה מול מצריים

על המסלול

שימלת הסוודר

מי שסבור שבחורף צריך להראות כמו שק מהלך, טעות בידו. נכון שבחורף מרבים להתעטף בבגדים חמים, אבל אין זאת אומרת שגופה של האשה צריך להראות כמרובע. מעצבי־האופנה קוראים לשימלה המחמיאה לגופך — שימלת סוודר. היא מופיעה בצורות שונות, כמו, למשל, בצורת האות „V" כשמתחתיה אפשר ללבוש חולצת־גולף, עבה או דקה. השמלה יכולה להראות כמו סוודר עם כפתורים, כשהמותניים מודגשות על־ידי חגורה עבה עשויה עור.

הקו המנחה הוא העובדה שהצמר יהיה נעים לגוף ושההרגשה תהיה נינוחה. מובן שבשמלה כזאת יכולות להתהדר רק אותן שהטבע העניק להן גוף מושלם. בשמלות אלה, כל סנטימטר מיותר מקבל הדגשה מיוחדת, וזה לא הכי נעים. את יכולה להתאים לבגד זה נעל בעלת עקב שטוח ספורטיבי, או — אם ברצונך להראות אלגנטית יותר ולהוסיף כמה סנטימטרים לגובה — נעל בעלת עקב גבוה וגרב התואם לצבע השימלה.

אנגורה רך ועדין בסריגה דליה, מראה האופנאי מפריז מורי גרטאוור בסיגנון סוודר ארוך.

המחליקה האופנתית

בשעת כתיבת שורות אלה עדיין לא נפלה החלטה על הטלה־מחדש של מסנסיעות. מנסיוני אני יודעת שכל מי שתיכנן נסיעה לחו"ל לא יבטל אותה בגלל

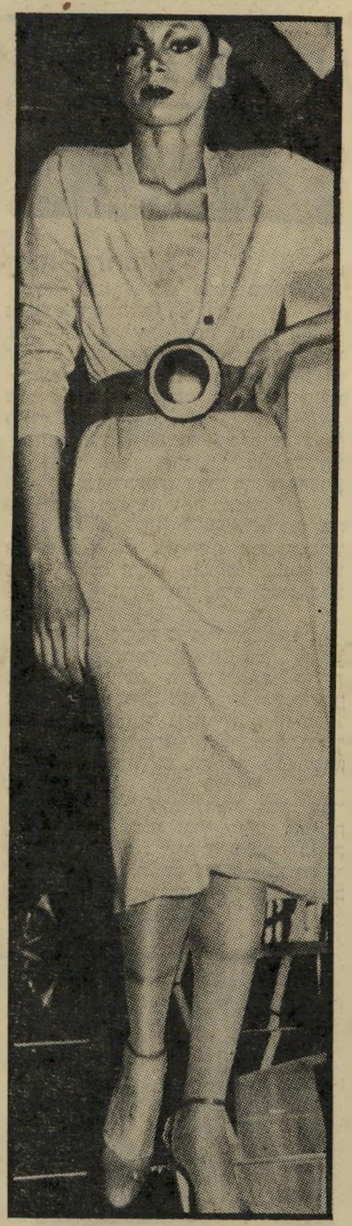

צמר נקי בסריגה פשוטה מראה ביל אטקינסון באוסף הבגדים שלו לחורף זה. סיגנון שמלת הסוודר של אטקינסון הוא עם כפתורים.

כמה מאות לירות. זה יעלה לו קצת את לחץ־הדם, הבן־אדם ירטון שקשה לחיות בארץ הזאת, אבל יארוז את מזוודותיו וייסע לטיול בחו"ל. מטיילי החורף אוהבים את המסע לשווייץ, בעיקר בגלל הסקי. שמעתי שבכמה מקומות שם, המוכרים והידועים בשלל אפשרויות הסקי, השפה המדוברת היא דווקא עברית. אבל בינינו, כמה אנשים כבר יכולים להרשות לעצמם תענוג כזה בימינו? הציניקנים ישיבו: הרבה, ואחרים יאמרו: לא כל־כך הרבה.

כך או כך, אפשר בהחלט להנות מספורט־החורף גם אצלנו. אומנם מיספר הימים שבהם ניתן להחליק על השלג אצלנו אינו מזכיר אפילו את עונת־הסקי בחו"ל, אבל בכל זאת מי שבאמת רוצה להנות מהחלקה על פני השלג — הרי החרמון מתנשא בפניו. נכון שהחרמון אינו עשיר במסלול־החלקה, אבל כשכמות השלג על ההר רבה, אפשר גם שם לבצע תעלולי־החלקה ולהרגיש לרגע כמו בחו"ל. למי שאכן מתעניינת בספורט היפה הזה, יש גם אופנה שלמה הקשורה בנושא. החל במישקפיים, וכספות דרך מיכנסיים ומעיל רוח וכלה בכובע ואפילו בנעליים. בתמונה המופיעה בעמוד זה תוכלי לבחור לך את האביזרים שיהלמו אותך. גם אם אינך יודעת להחליק על פני מישטח השלג, יהיו פריטי־לבוש אלה יפים ונעימים לחורף. מה רע לצאת למסע רגלי לאורך חוף־הים, להתלבש בבגדים חמים אלה, לנשום אוויר של בריאות ולהראות ספורטיבית ואופנתית?

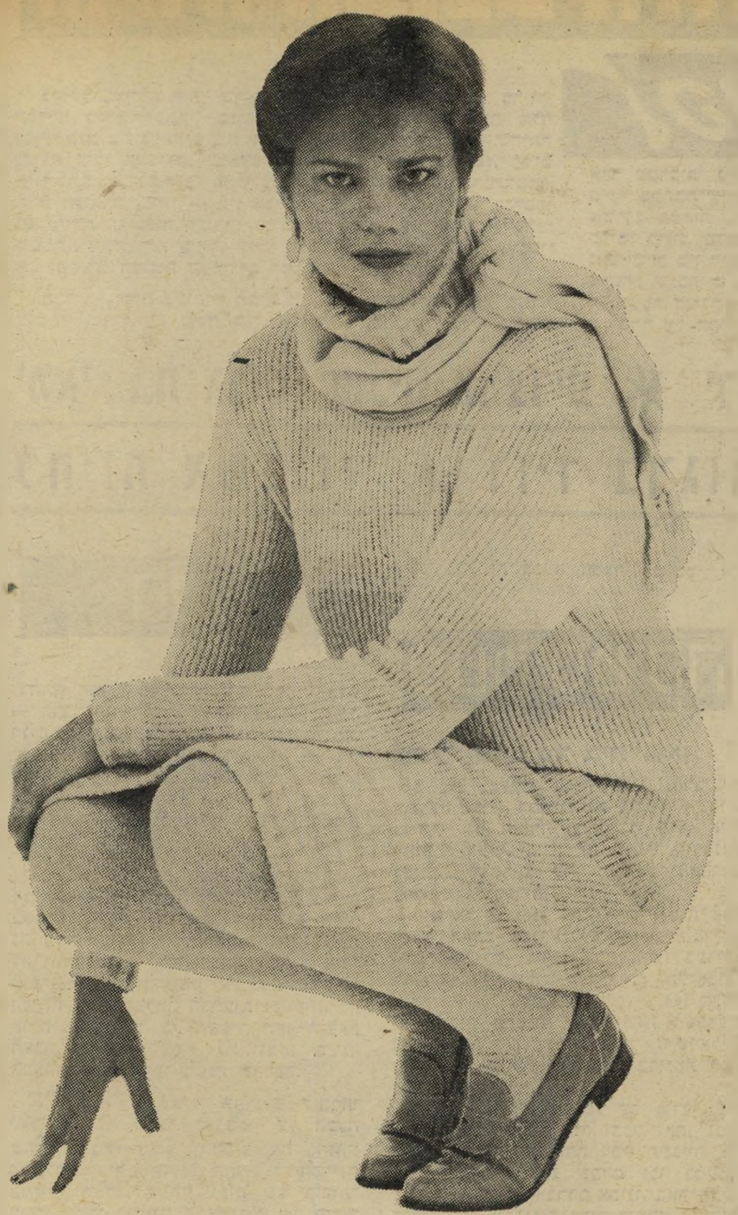

פסים לרוחב בצבעים פסטליים חיוורים, תכלת בהיר עם צהוב חיוור וירוק בהיר. אלה הצבעים שמאפיינים שמלת סוודר זו. הצמר רך על הגוף. צווארון הגולף בשמלה הוא מאותה צורת סריגה שמתיימת השמלה.

חמים וספורטיבי הם מערכות הלבוש לסקי, קיימת אופנה בפני עצמה הקשורה בנושא זה. החל במשקפיים, בכפפות במכנסיים, במעילי רוח, בכובעים ואפילו בנעליים. בגדי הסקי החורף הם בצבעים עזים.

טלוויזיה צבעונית

סימנס

היהלום של הטלוויזיות

באותו המחיר יש לך יהלום של טלוויזיה

הטלוויזיה הצבעונית של "סימנס" לשואפים לטוב ביותר

צריכת חשמל נמוכה

חסכון, הוא גורם חשוב בהחלטתך לרכוש טלויזיה. כדאי שתרכוש את "סימנס" אשר בנויה לעבודה בהס-פק נמוך ובצריכת חשמל מינימלית ובכך הנך חוסך כסף והטלויזיה שלך מאריכה ימים

איכות ללא פשרות

קווי הייצור במפעלי "סימנס" בגרמניה, הם הקפד-ניים והמחמירים ביותר כל מעגל מודפס וכל טרנזיסטור נבדקים פעם אחר פעם להבטחת מערכת קליטה מושלמת וחסרת ליקויים

חדות הצבע

מסך הטלויזיה בשיטת P.I.L. נותן לך תמונה צב-עונית חיה ממש כבטבע. גם בשידורי שחור לבן התמונה הרבה יותר חדה מאשר בטלויזיות אחרות.

שליטה מרחוק

שלט רחוק חדיש הפועל בשיטה האינפרה-אדומה. אינו משמיע צלילים חדים בשעת הפעלתו הצורמים את האוזן ופוגעים בבעלי חיים בבית.

בקרה אלקטרונית

ל"סימנס", בקרה לייצוב המתח ולמניעת הפרעות בקליטה וכן בורר-סורק תחנות אלקטרוני הנותן לך קליטה מירבית.

אחריות ושרות תדיראן

לא לכל טלויזיה יש "אבא" שכזה -"תדיראן" קונצרן האלקטרוניקה מן המתקדמים בעולם, הוא האחראי ל"סימנס" שלך, הוא אשר מעמיד את השרות המ-עולה שלו לרשותך בכל עת.

"סימנס" יהלום של טלויזיה

קניית "סימנס" הינה השקעה משתלמת. אתה מקבל מכשיר אמין ביותר שהפך לשם דבר בגרמניה וב-עולם כולו ומצטרף לחוג הלקוחות היודעים כי כדאי להתאמץ מעט יותר ולרכוש רק את הטוב ביותר להשיג בחנויות החשמל המובחרות.

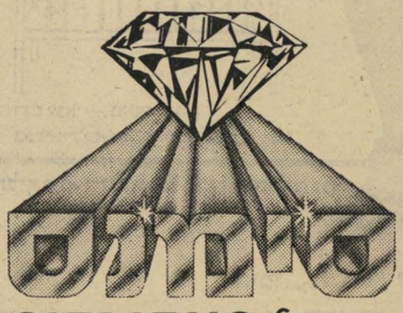

שיווק אחריות ושרות
תדיראן

תוצרת גרמניה

גידום

כנגד

אוהב ילדים מכל הגילים.

פרסום מ"מ

רהיטי כל גיל מלווים את ילדך בנאמנות, בכל הרגעים היפים...
עם הגיע התינוק מבית החולים לחדרו, יחכה לו הריהוט המושלם, הכולל שידות לאחסנת חיתולים ובגדים, ארוניות למשחקים, שולחנות טיפול ומיטת התינוק המיוחדת, שזכתה להמלצתה של המועצה לצרכנות.

יחד עם הילד גדלים גם הצרכים. את מקומם של מיטת התינוק ושולחנות הטיפולים, ימלאו הכוננויות לספרים הראשונים ומיטות נוער מהודרות בשלל דגמים וגדלים, שישרתו אותו במשך שנים ארוכות ומהנות. היום הראשון בבית הספר הוא יום מרגש, לכל הדעות, וגם כאן נוטלים

רהיטי כל גיל חלק בשמחה. שולחנות כתיבה ברגמים שונים: על רגל, בין ארוניות, שולחנות כפולים וכולם עם מגירות רבות תכולה.

כל פריט ניתן להשגה בחמישה צבעים מרהיבים: ירוק, אדום, חום, כחול ואורן טבעי. שולחנות הכתיבה ומיטות התינוק להשיג גם בכתום.

רהיטי כל גיל יוצרים חדר מקסים. שטוב לחזור ולהתרגע בו גם בחופשות מהצבא. קניית רהיטי ילדים איננה משחק ילדים. לכן, כשאת מתכננת את הריהוט לילדייך, בחרי בכל גיל, האוהב ילדים מכל הגילים.

רהיטי כל גיל —
מנגריית גבעת ברנר.

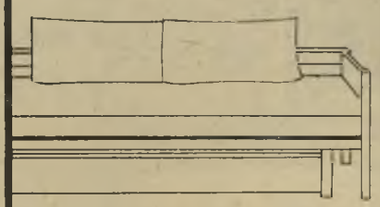

דגם 226 — ספה כפולה
70×57.6×190 ספה תחתית 70×25×190.

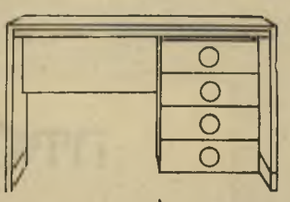

דגם 220 — שולחן כתיבה 4 מגירות
55×72×120.

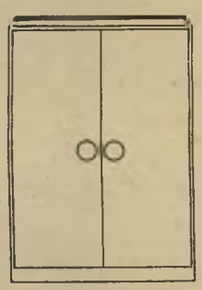

דגם 200 — ארונית
עם דלתות 30×90×90.

דגם 22
ארונית טיפולים לתינוק
4 מגירות 60×92×82.

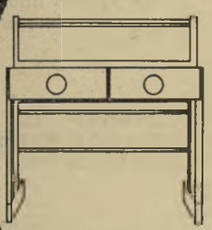

דגם 224 — שולחן כתיבה
2 מגירות עם רגל 55×72×90

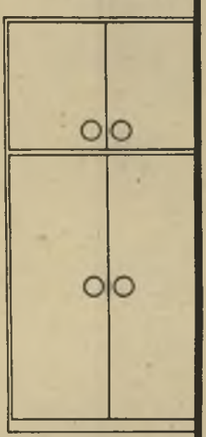

דגם 225 — ארון בגדים
6 דלתות 60×180.5×134.

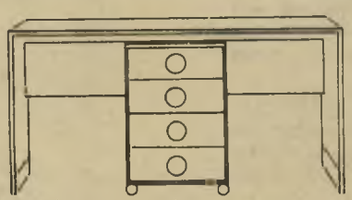

דגם 221 — שולחן כתיבה כפול
55×72×150.

דגם 214 — ארונית עם מגירות
40×30×45.

דגם 459א' — מיטת תינוק
בשני גדלים: 60×90×120, 60×90×140.

תצוגה מרכזית וויעוץ- תל-אביב: דיזנגוף 201. חיפה: הרצל 32. אלנבי 117, בית הזורע, שמרת. גבעתיים: ויצמן 10.

רהיטי „כל גיל" להשיג במקומות הבאים:

חיפה והצפון: חיפה: מחסן מרכזי לצפון, כביש כפר אתא, בניני רצף, קולוג'ניק. הרצל 32, קולוג'ניק. בית הזורע שמרת, אלנבי 117. נווה שאנן, צוציק. ק. מוצקין, „שי לתינוק", שדרות וייצמן. **עכו:** בן-עמי 55, חיים יעקובוביץ. **נהריה:** רח' הרצל, נאדלר משה. **כרמיאל:** מרכז מסחרי חדש, שרה נחום. **צפת:** רח' ירושלים, הרשקוביץ ינקו. **טבריה:** אחים אהרונוביץ, תחנת אגד החדשה. **עפולה:** רהיטי וולדמן. **טבעון:** „הפיריון טבעון", טופוביץ. **מירת הכרמל:** „בייבי לנד", מרכז מסחרי חדש. **בנימינה:** רח' המייסדים, דור-און הדר. **קרית-שמונה:** „רהיטי קרן", יוסי אוחיון. **נצרת:** עודה מאהר, אל-חנוך 1025/17. **ק. אתא:** „לתינוק ולילד". **בית-שאן:** פינגרהוט אסתר. **מרכז ודרום: תל-אביב:** „שילב", אבן גבירול 14. „שם", בוגרשוב 26. **ירושלים:** „שילב", יפו 68. „כל-גיל", אבן גבירול 5. „דירן", אזור התעשיה תלפיות. **באר-שבע:** „שילב", הרצל 90. **ראשל"צ:** „שילב", הרצל 73. „עמי ותמי", רוטשילד 43. **רחובות:** „רהיטי אלון", אחד העם 22. פופובסקי, בנימין 6. **רמת-גן:** הרצל 57. **בני-ברק:** רבי-עקיבא 90, שטוצברג. „לילך", דבי עקיבא 106. **חולון:** „תינוק כל", כיכר וייצמן. **הרצליה:** „כל גיל", סוקולוב 99. **נתניה:** „כל בו מאיר", שמואל הנציב 15. **כפר-סבא:** „במבי", רח' וייצמן 54. **הדרה:** „פינת הילד", ה. סמואל 47. **נאות אפיקה:** „גילגי" מרכז מסחרי.

נמר של שיר

מסע מופלא של משורר אל נבכי העברית ✱ מסע סהרורי של סופר אל שיגעון השואה ✱ קוראת. המעדיפה לשמור על עילום־שם. עונה לדן בן־אמוץ

שירה

שימל

בנוף הדומם והמשעמם של שירי המשוררים, שצמחו להם בשירה העברית, מאז המשולש **עמיחי־זך־אבידן**, מעטים הם משוררים של אמת, משוררים של חידוש, משוררים שבשירתם אפשר למצוא את ההרפתקה שקיימת בשירת־אמת.

משורר כזה הוא המשורר **הרולד שימל**, שסיפרו ארעא • ראה אור באחרונה. כאשר לצידו **יונה וולך** מחד, ו־**מנחם בן** מאידך, הוא מהווה את הציר המרכזי של משולש המשוררים, המחפש בעקשנות אופקים חדשים לשירה העברית. או בלשון רכיל, לשונם של משוררי דיזנגוף „שימל ממחיש בשירתו את כל האידיאות השיריות, שדוקטורים כאהרון שבתאי חולמים עליהן".

קובץ זה של הרולד שימל, הממשיך את קובץ שיריו הקודם שירי מלון ציון •• רת שירה יוצאת־דופן, ומחפשים את ה־התנבאות השירית שאחרים התנבאו קודם להם. לא כזו היא שירתו של הרולד בשיר קדרי פרדיס כותב המשורר: „האשה עם הישבן המיובש / ירך / קטן יותר מכל צביה / אשר / (כמו שאומרים) / רועה־עיזים שיכור / לא היה מתעסק / חיה מלוכלכת / ככה הן / ולא לאלו עם שערות / במקום הזין / בחורה נגועה / בישנית / כחוגלה... הפרש רתם / שני סוסים לדיליז'אנס / כמאורעות חרשנו / רוכה / על כתף / רשת דיונים יפאנית / נגד עשלפים / פאנטום מים צוללים / הבאים בצהרי־יום מהים / דפרדות ישנו פה / כובע עם תיתורה רחבה: / מזמנים טובים, / כפותם / הנחה של האלכסנדרונים... המשחה הכי קטנה / כארץ־ישראל / מזרקנת / בתוך הבית / המשיכה בסריגת כובעי־הגרב העבים / שטויות דיברתי / ושוב אני מתחיל / כל הסיפור הוא שקר..."

לעתים נדירות קורה שהמבקר מתחיל בשטף של ציטוט, וכימעט נבצר ממנו לעצור בעד עצמו. זה מה שקורה לי, כאשר אני מתחיל בציטוט קטעים משירתו של הרולד שימל, ונסחף בזרם המילים, במישורו הראשוני־חיצוני ובמישורו הפנימי — באותה הרפתקה נהדרת של משורר שהגיע ארצה, כותב בעברית, דבק לאהבה בארץ, כבש את לשונה, ומפליא במילים כמו קוסם רגיש.

היה מי שאמר וכתב כי הרולד שימל הוא משורר למשוררים. זו טעות. הרולד שימל הוא משורר של שירה. משורר של קוראים. משורר של הישגים מרגשים. של מילים, חריזה, טיפוגרפיה, רגישות ויכולת־מבע, שבכוחה לעורר את קינאת המשוררים.

שימל בהרפתקתו הלשונית, הוא כמו כולא הזיות וחלומות נוסח **גבריאל מר־קז** לתוך שירתו, ולתוך אותה מושבה ארצישראלית, המרגשת ומתרגשת בין שורות שירתו, והוא כותב: „וכשהשלג נמס מסביב למרזבים / הבית נפל והרס את שיפרה הזקנה / אנשי המישבה / שכניה / עשו לקיברה / לא קבר רגיל חפור באדמה / אלא הבית עצמו..."

הרפתקה שירית זו אינה מצטמצמת לנופים השזונים של ארצישראל שאינה עוד, אלא גם לסיפורות והשירה העברית. ושורות נפלאות כמו: „קניתי רומאן מחיי / השומר / הייתי רוצה לכתוב // את שירי הנוף / של פיכמאן, לברוך / אם משרניחובסקי / המציא / את עיסקת הנשר / ביגילגמש' • / כפי שפעם ברקתי / את הסצינה הצהובה / ב„מיסתוריין"... דודי האספן / קנה נואש / של אילוה / לפקר־שילר מכר / פוסים של / פרנז מארק... בהיות הדוד ילד / את דיוקנו / של אורי / צבי שרובין / צייר תרפ"א (?) / לא קנה •• בפינה על / הגג פגשתי / מנחם (פגישת / עיניים) אמר לי // דברים שלמים / של אצ"ג / על צוק / פלא התאהבתי... אמרתי שיכולתי / לנשק את / שפתיו — בכתה / יעל עשתה / שאקשוקה הפגישה / אותי ••• שיבחהו על / „צנח לו // זלזל" ו„הכניסיני / תחת כנפך" / אמרו זה / הביאליק האמתי (השירה הפרסונלית) / הה—— / פיזור הדעת בעם !... הסופרים ביידיש בת"א / דיברו כמו נסיכים / שאיבדו את המלכות..." וכך הלאה, ממשיך הרולד שימל את הרפתקתו הנהדרת והמרגשת, את אותו מסע מופלא אל נבכי הלשון העברית, הסיפרות העברית והנוף הארצישראלי, שהשירה היא־ראלית העכשווית אינה שומרת לו אמונים, או אהבה.

הרולד שימל, אינו משורר הזוכה בפרסים, במענקים, ובעצם, מלבד שירים המתפרסמים מעת לעת, בכתב־עת זה או אחר. אין ספק ששימל הוא המעניין והמרגש שבין משוררי ההווה בלשון העברית. משורר שזכה וחקאיו תופסים כל לשון וחלקה בכבוד וביקר, שלהם ראוי הרולד שימל בלבד. תהליך זה הוא עדות נוספת לאוזלת־היד של הביקורת השירה העברית במהלך שנות השבעים, אוזלת־יד הנובעת מהשתלטות קבוצות של בעלי אינטרסים, שכל קשר, בינם לבין השירה העברית הוא מיקרי בהחלט, וחבל.

הרולד שימל
מיתולוגיה של מסע־לשוני

הוא הרפתקה לשונית מרתקת, שמעטות כמותה בשירת הדור האחרון.

קובץ השירים של הרולד שימל, הוא בחינת מיתולוגיה של מסע לשוני של משורר שהחל את דרכו באנגלית, המנסה בעזרת מילים, מראי־מקומות, שיתוזרים ושאר מרכיבים — להגיע אל שורשי החוויה העברית. הוא פותח את סיפרו בנושא: „אנחנו (בני האדם) / בנינו ערים / מים יש וארמה / ותנור לאפות לחם // ליבא סוסים מעתלית / רכת־הנעמנ...". בדור שפרחי־משורריו, חקרי־משורריו, גרפומני־משורריו, ותת־משורריו עושים כל מה שבכוחם לתרגם ולשרגם לחרזיהם, מילים ומראי־מקומות, וגונבים שורות ובתים, בתים ושכונות משירת משוררים זרים, הרי הרולד שימל מחפש: „יותים שהבשילו על העץ / וויתי כר / ואלו ההבירים / שלקראת פתוז היא הטביעה / כמי־מלח // האשה האיתנה המותנת עסוקה / ליד המחנך / לשכב / בנת השמנים..." הוא עורך מסע שירי מרתק, לשורשים, לנופים, לאוזות ולחוויה שסביבנו, אותן שעיני רבים מאיתנו כהו מראות.

משוררים רבים סובלים מפחד של שזירת שירה יוצאת־דופן, ומחפשים את ה־התנבאות השירית שאחרים התנבאו קודם להם. לא כזו היא שירתו של הרולד בשיר קדרי פרדיס כותב המשורר: „האשה עם הישבן המיובש / ירך / קטן יותר מכל צביה / אשר / (כמו שאומרים) / רועה־עיזים שיכור / לא היה מתעסק / חיה מלוכלכת / ככה הן / ולא לאלו עם שערות / במקום הזין / בחורה נגועה / בישנית / כחוגלה... הפרש רתם / שני סוסים לדיליז'אנס / כמאורעות חרשנו / רוכה / על כתף / רשת דיונים יפאנית / נגד עשלפים / פאנטום מים צוללים / הבאים בצהרי־יום מהים / דפרדות ישנו פה / כובע עם תיתורה רחבה: / מזמנים טובים, / כפותם / הנחה של האלכסנדרונים... המשחה הכי קטנה / כארץ־ישראל / מזרקנת / בתוך הבית / המשיכה בסריגת כובעי־הגרב העבים / שטויות דיברתי / ושוב אני מתחיל / כל הסיפור הוא שקר..."

לעתים נדירות קורה שהמבקר מתחיל בשטף של ציטוט, וכימעט נבצר ממנו לעצור בעד עצמו. זה מה שקורה לי, כאשר אני מתחיל בציטוט קטעים משירתו של הרולד שימל, ונסחף בזרם המילים, במישורו הראשוני־חיצוני ובמישורו הפנימי — באותה הרפתקה נהדרת של משורר שהגיע ארצה, כותב בעברית, דבק לאהבה בארץ, כבש את לשונה, ומפליא במילים כמו קוסם רגיש.

היה מי שאמר וכתב כי הרולד שימל הוא משורר למשוררים. זו טעות. הרולד שימל הוא משורר של שירה. משורר של קוראים. משורר של הישגים מרגשים. של מילים, חריזה, טיפוגרפיה, רגישות ויכולת־מבע, שבכוחה לעורר את קינאת המשוררים.

שימל בהרפתקתו הלשונית, הוא כמו כולא הזיות וחלומות נוסח **גבריאל מר־קז** לתוך שירתו, ולתוך אותה מושבה ארצישראלית, המרגשת ומתרגשת בין שורות שירתו, והוא כותב: „וכשהשלג נמס מסביב למרזבים / הבית נפל והרס את שיפרה הזקנה / אנשי המישבה / שכניה / עשו לקיברה / לא קבר רגיל חפור באדמה / אלא הבית עצמו..."

הרפתקה שירית זו אינה מצטמצמת לנופים השזונים של ארצישראל שאינה עוד, אלא גם לסיפרות והשירה העברית. ושורות נפלאות כמו: „קניתי רומאן מחיי / השומר / הייתי רוצה לכתוב // את שירי הנוף / של פיכמאן, לברוך / אם משרניחובסקי / המציא / את עיסקת הנשר / ביגילגמש' • / כפי שפעם ברקתי / את הסצינה הצהובה / ב„מיסתוריין"... דודי האספן / קנה נואש / של אילוה / לפקר־שילר מכר / פוסים של / פרנז מארק... בהיות הדוד ילד / את דיוקנו / של אורי / צבי שרובין / צייר תרפ"א (?) / לא קנה •• בפינה על / הגג פגשתי / מנחם (פגישת / עיניים) אמר לי // דברים שלמים / של אצ"ג / על צוק / פלא התאהבתי... אמרתי שיכולתי / לנשק את / שפתיו — בכתה / יעל עשתה / שאקשוקה הפגישה / אותי ••• שיבחהו על / „צנח לו // זלזל" ו„הכניסיני / תחת כנפך" / אמרו זה / הביאליק האמתי (השירה הפרסונלית) / הה—— / פיזור הדעת בעם !... הסופרים ביידיש בת"א / דיברו כמו נסיכים / שאיבדו את המלכות..." וכך הלאה, ממשיך הרולד שימל את הרפתקתו הנהדרת והמרגשת, את אותו מסע מופלא אל נבכי הלשון העברית, הסיפרות העברית והנוף הארצישראלי, שהשירה היא־ראלית העכשווית אינה שומרת לו אמונים, או אהבה.

הרולד שימל, אינו משורר הזוכה בפרסים, במענקים, ובעצם, מלבד שירים המתפרסמים מעת לעת, בכתב־עת זה או אחר. אין ספק ששימל הוא המעניין והמרגש שבין משוררי ההווה בלשון העברית. משורר שזכה וחקאיו תופסים כל לשון וחלקה בכבוד וביקר, שלהם ראוי הרולד שימל בלבד. תהליך זה הוא עדות נוספת לאוזלת־היד של הביקורת השירה העברית במהלך שנות השבעים, אוזלת־יד הנובעת מהשתלטות קבוצות של בעלי אינטרסים, שכל קשר, בינם לבין השירה העברית הוא מיקרי בהחלט, וחבל.

• הרולד שימל — ארעא; ספרי סימן קריאה, 129 עמודים (כריכה רכה).
•• הרולד שימל — שירי מלון ציון; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 78 עמודים (כריכה רכה).

סיקורת

שבייזם

•• מדוע מציירים הילדים את בני־האדם ללא זרועות, כותבים שמות בסדר הפוך, או משרטטים מפות ללא קשר ברור אבחנה עם העולם הממשי? תשובות לשאלות אלה מצויים בסיפרם של **ג'קלין גודנאו, ג'רום ברונר, מייקל קוהן** ו**ברברה לויד** ציורי ילדים — הילד בהתפתחותו שראה אור בהוצאת רשפים. ספר זה מרתק בנושא, ובאופן שבו הוא מנסה לענות על השאלות הנ"ל, ובכוחו להפוך את חוויות ההתפתחות הראשוניות של הילד, מחידה לכתב־ברור בכל בית •• הרבנות היהודית באיטליה, במאות החמש־עשרה — שש־עשרה היא חוליה מרתקת למדי של רבנות יהודית בגולה. משל לרבנות זו, מצוי במיסמך המביא את „זאת תורת ההסכמה אשר הסכימו בועד קק מנטובה ישמרם האל — על עסקי מלבושי ותכשיטי הנשים והנשים ועל עסקי המישתאות וקיבוצי הנדוניאות הנה שבע שנים באות..." ומיסמכים מרתקים אחרים, של יהדות שהיתה מן המפוארות שבכולן, ואשר רבנותה לא היתה מנושאות דגל החשיכה של אלף שנות רבנות קנאית. עולמה של חברה זו מצוי בהרבנות באיטליה בתקופת הרנסאנס מאת **ראובן בונפיל**, מי שכיהן תקופה ממושכת ברבנות באיטליה, והמשמש כיום כמרצה להיסטוריה באוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע. הספר ראה אור בהוצאת מגנס •• **שלמה אבין**, הוא משורר שעלה על גלי הפולקלור הגנאי, נוסח המשורר **ארז ביטון**. אלא שבניגוד לפשטנות הלא־שיירית של ביטון, מהווה ספר שיריו של אביו שרשי הים שראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד הספרות נעימה, כמו בשירו הקלילה אותו הוא פותח בתיאור: „כובד לב לנברים הצעירים / על נכם שסיככים בנפם לא פעם. / את כנפי ראותיהם נושמות / שואפת היא לשתק בעורמתה. / נשמה נקבה קרבה באיבה / ליצועם, רוח היא רעה נוטרת: / נוזה שרירית! נוזה נוראה! / כימוי ראש לה גולות גולות / כאשטול ענבים מהופך, פניהי..." •• מהי תע"ת? טלפתיה רוחנית. ראיה חודרנית וידיעה מראש. פסיכוקינזיס. מסעות בחלומות — מה על כל אלה? מעט מהתשובות, אם כי חד־צדדיות לנושאים מיסתוריים אלה, מצויים בספר „ESP — הכוחות הנימתרים של הנפש — תחושה על־חושית" מאת **ריברט ה. קורטיס**, שראה אור בהוצאת אור־עם. הספר מביא דוגמאות של צפיית התרחשויות, טלפאתיה ומיכלול עולם התחושה העל־חושית •• שעורי ההיסטוריה במערכת הלימוד, הינם מהמשעממים שבכוח מערכת־החינוך לספק לתלמידיה. **מרים גטר** ו**נורית עיים**, כופרות בהנחה זו, ולכן, פירסמו ספר בשם אל העבר ובחזרה — דרכים בהוראת ההיסטוריה, ודומה, כי מצאו נתיב כלשהו שיש בכוחו לשמש תחליף ללימוד משעמם של שינון תאריכים ואירועים היסטוריים. הן מספחות גישה של הוראה ולמידה בדרך של אנאליזה, ובדרך של אמפתיה וחשיבה יוצרת, בעזרת כרטיסי־עבודה, שאלונים, השוואת מקורות, שאלות ושיחה, שבאמצעותם אפשר לטפח את הגישה הביקורתית להיסטוריה, אצל התלמידים. הספר ראה־אור בהוצאת הקיבוץ המיוחד •• פרופסור **אליעזר** („אלי") **שבייד** הינו תופעה חסרת־תקדים. הוא החל דרכו כחוקר סיפרות, וסיים אותה בסידרת ספרים בלתי־מסתיימת, שבה הוא מנסה למצוא פשר לשאלות הרות־עולם, כציונות, מולדת, ארץ־יעודה, חזון ושאר שאלות במישור זה. תהיותיו של פרופסור שבייד, נעשות, פומבית, בקצב של ספר עד שלושה לשנה, מבלי שימצא מרגוע למכשירי כתיבתו, ושאר הכלים שחברו בחיבור ספריו. סידרת אופקים של עם עובד פירסמה את סיפרו האחרון עד כה של שבייד מולדת וארץ־יעודה, ודומה, מתוך עיון בו, כי במקביל לשאלות המעסיקות את המחבר, השאלה המטרידה אותו ביותר, היא המצאו של ערך בשם שביידיזם, אשר עד כה, איש לא טרח להשתמש בו. מלבד זאת מצער למצוא פרופסור מכובד נופל במלכודת „האדם אינו אלא קרקע ארץ קטנה" של **שאול טשרניחובסקי**, מצטט את הבית הראשון, ומתעלם מהסיום שבו כתוב: „עוד מרחב ועוד דרכים! איה מקלי — אלך...", אבל לפרופסור מותשלא להבין שיר של משורר, ילבנות עליו הר של אידיאולוגיה טוהה ••

הרולד שימל
מיתולוגיה של מסע־לשוני

הוא הרפתקה לשונית מרתקת, שמעטות כמותה בשירת הדור האחרון.

קובץ השירים של הרולד שימל, הוא בחינת מיתולוגיה של מסע לשוני של משורר שהחל את דרכו באנגלית, המנסה בעזרת מילים, מראי־מקומות, שיתוזרים ושאר מרכיבים — להגיע אל שורשי החוויה העברית. הוא פותח את סיפרו בנושא: „אנחנו (בני האדם) / בנינו ערים / מים יש וארמה / ותנור לאפות לחם // ליבא סוסים מעתלית / רכת־הנעמנ...". בדור שפרחי־משורריו, חקרי־משורריו, גרפומני־משורריו, ותת־משורריו עושים כל מה שבכוחם לתרגם ולשרגם לחרזיהם, מילים ומראי־מקומות, וגונבים שורות ובתים, בתים ושכונות משירת משוררים זרים, הרי הרולד שימל מחפש: „יותים שהבשילו על העץ / וויתי כר / ואלו ההבירים / שלקראת פתוז היא הטביעה / כמי־מלח // האשה האיתנה המותנת עסוקה / ליד המחנך / לשכב / בנת השמנים..." הוא עורך מסע שירי מרתק, לשורשים, לנופים, לאוזות ולחוויה שסביבנו, אותן שעיני רבים מאיתנו כהו מראות.

משוררים רבים סובלים מפחד של שזירת שירה יוצאת־דופן, ומחפשים את ה־התנבאות השירית שאחרים התנבאו קודם להם. לא כזו היא שירתו של הרולד בשיר קדרי פרדיס כותב המשורר: „האשה עם הישבן המיובש / ירך / קטן יותר מכל צביה / אשר / (כמו שאומרים) / רועה־עיזים שיכור / לא היה מתעסק / חיה מלוכלכת / ככה הן / ולא לאלו עם שערות / במקום הזין / בחורה נגועה / בישנית / כחוגלה... הפרש רתם / שני סוסים לדיליז'אנס / כמאורעות חרשנו / רוכה / על כתף / רשת דיונים יפאנית / נגד עשלפים / פאנטום מים צוללים / הבאים בצהרי־יום מהים / דפרדות ישנו פה / כובע עם תיתורה רחבה: / מזמנים טובים, / כפותם / הנחה של האלכסנדרונים... המשחה הכי קטנה / כארץ־ישראל / מזרקנת / בתוך הבית / המשיכה בסריגת כובעי־הגרב העבים / שטויות דיברתי / ושוב אני מתחיל / כל הסיפור הוא שקר..."

לעתים נדירות קורה שהמבקר מתחיל בשטף של ציטוט, וכימעט נבצר ממנו לעצור בעד עצמו. זה מה שקורה לי, כאשר אני מתחיל בציטוט קטעים משירתו של הרולד שימל, ונסחף בזרם המילים, במישורו הראשוני־חיצוני ובמישורו הפנימי — באותה הרפתקה נהדרת של משורר שהגיע ארצה, כותב בעברית, דבק לאהבה בארץ, כבש את לשונה, ומפליא במילים כמו קוסם רגיש.

היה מי שאמר וכתב כי הרולד שימל הוא משורר למשוררים. זו טעות. הרולד שימל הוא משורר של שירה. משורר של קוראים. משורר של הישגים מרגשים. של מילים, חריזה, טיפוגרפיה, רגישות ויכולת־מבע, שבכוחה לעורר את קינאת המשוררים.

שימל בהרפתקתו הלשונית, הוא כמו כולא הזיות וחלומות נוסח **גבריאל מר־קז** לתוך שירתו, ולתוך אותה מושבה ארצישראלית, המרגשת ומתרגשת בין שורות שירתו, והוא כותב: „וכשהשלג נמס מסביב למרזבים / הבית נפל והרס את שיפרה הזקנה / אנשי המישבה / שכניה / עשו לקיברה / לא קבר רגיל חפור באדמה / אלא הבית עצמו..."

הרפתקה שירית זו אינה מצטמצמת לנופים השזונים של ארצישראל שאינה עוד, אלא גם לסיפרות והשירה העברית. ושורות נפלאות כמו: „קניתי רומאן מחיי / השומר / הייתי רוצה לכתוב // את שירי הנוף / של פיכמאן, לברוך / אם משרניחובסקי / המציא / את עיסקת הנשר / ביגילגמש' • / כפי שפעם ברקתי / את הסצינה הצהובה / ב„מיסתוריין"... דודי האספן / קנה נואש / של אילוה / לפקר־שילר מכר / פוסים של / פרנז מארק... בהיות הדוד ילד / את דיוקנו / של אורי / צבי שרובין / צייר תרפ"א (?) / לא קנה •• בפינה על / הגג פגשתי / מנחם (פגישת / עיניים) אמר לי // דברים שלמים / של אצ"ג / על צוק / פלא התאהבתי... אמרתי שיכולתי / לנשק את / שפתיו — בכתה / יעל עשתה / שאקשוקה הפגישה / אותי ••• שיבחהו על / „צנח לו // זלזל" ו„הכניסיני / תחת כנפך" / אמרו זה / הביאליק האמתי (השירה הפרסונלית) / הה—— / פיזור הדעת בעם !... הסופרים ביידיש בת"א / דיברו כמו נסיכים / שאיבדו את המלכות..." וכך הלאה, ממשיך הרולד שימל את הרפתקתו הנהדרת והמרגשת, את אותו מסע מופלא אל נבכי הלשון העברית, הסיפרות העברית והנוף הארצישראלי, שהשירה היא־ראלית העכשווית אינה שומרת לו אמונים, או אהבה.

הרולד שימל, אינו משורר הזוכה בפרסים, במענקים, ובעצם, מלבד שירים המתפרסמים מעת לעת, בכתב־עת זה או אחר. אין ספק ששימל הוא המעניין והמרגש שבין משוררי ההווה בלשון העברית. משורר שזכה וחקאיו תופסים כל לשון וחלקה בכבוד וביקר, שלהם ראוי הרולד שימל בלבד. תהליך זה הוא עדות נוספת לאוזלת־היד של הביקורת השירה העברית במהלך שנות השבעים, אוזלת־יד הנובעת מהשתלטות קבוצות של בעלי אינטרסים, שכל קשר, בינם לבין השירה העברית הוא מיקרי בהחלט, וחבל.

תרגום

מודיאנו

את פרס גונקור לשנת 1978, קיבל הסופר היהודי הצעיר (יליד 1947) **פטריק מודיאנו** עבור סיפרו רחוב החנויות האפלות (הספר עומד לראות אור השנה בהוצאת עם עובד).

באחרונה ראה אור ספר ראשון של מודיאנו בתרגום לעברית, ששמו 2 רומאנים ••••. בספר זה, מובאים הרומן הראשון של מודיאנו (כיכר אטואל) והרומן השלישי שכתב (שדרות הסבעת).

פטריק מודיאנו, למרות שנולד אחרי השואה, חי עם גיבוריו בצד האפל של מילחמת־העולם השנייה. גיבורי ספריו אינם גיבורים, אלא אנטי־גיבורים, אנשים בעלי זהות מטושטשת, משתפי־פעולה עם הגרמנים. הוא שואף להוכיח בסיפוריו כי האדם אינו שווה הרבה, לא בחייו ועל אחת כמה וכמה — לא במותו. את פיר־

• הכוונה לתירגום משרניחובסקי את עלילות גילגמש.
•• הכוונה לציור מפורסם של אורי צבי גרינברג, מעשה ידי הצייר ראובן רובין.
••• כאן מתאר שימל את פגישתו בן־מנחם בן, ובאשתו הראשונה יעל (שעל יחסיהם נסבה עלילת הספר פלונטר).
•••• פטריק מודיאנו — 2 רומאנים — שדרות הסבעת; עברית: יהושע קנז; כיכר אטואל — עברית: אביבה ברק; ספרי סימן קריאה + הקיבוץ המאוחד; 179 עמודים (כריכה רכה).

(המשך מעמוד 73)

סומו הראשון עשה מודיאנו בכתיבת תסריט בשם לוסיין לאקומב, לסרט בשם זה, של הבמאי **לואי מאל**.

סיפוריו של מודיאנו מתארים פנים של עולם מעוות, שוקע ודקאדנטי. הוא שותף לחלומותיו והוא גם קורבנם. הוא בעל קיבעון, המתמקד ברדיפות הנאצים בצרפת הכבושה, שאותו הוא משחזר באמצעות ביוגרפיית־חלום מרוסקת, תוך שהוא מביא את סיפור הצל של ההווה שלו.

מודיאנו הוא ילד־פלא של הסיפרות הצרפתית, ילד־פלא עם אובססיה יהודית, שתיקוותי כי תשפיע על הסיפרות העברית, מבחינת יכולת התמודדותה עם הכאב היהודי, עם הבוגדנות ועם התחושה הקוסמופוליטית היהודית. את אלה עוטף מודיאנו בערמומיות יהודית, כמו המוטו לסיפורו כיכר אטואל או מקום הכוכב, שבו הוא כותב: „בחדש יוני, 1944, ניגש קצין גרמני אל צעיר ושואל אותו: 'תיפלח לי, אדוני, איפה פלאס דה לטואל?' • האיש הצעיר מצביע על הצד השמאלי של חזהו (סיפור יהודי)". בסיפור זה מספר **שלמילוביץ** בדיווחו לקורא את כל המסיכות שלבש, מתוך הכרח ומתוך רצון. מסיכות מהולות בדימויים אנטישמיים, ואוטו־אנטישמיים. הוא מרצף את סיפורו בדמויות היסטוריות כ**גיום אפוליינר, מאכס ז'אקוב** ויהודים אחרים, שמודיאנו בוחן את יהדותם.

בכיכר אטואל לקראת סיומו, הופך מרדיאנו מאשים של הריקנות התרבותית הישראלית, כאשר שלמילוביץ', גיבורו, נאלץ להגיע לישראל, וכאן הוא נופל קורבן לסוכני גסטאפו מקומיים, המאשימים אותו בהיותו צרפתי מחד, ויהודי גלותי מאידך, המחזיק ב„כרך משל פרוסט, היומן של פרנץ קפקא, הצילומים של צ'פלין, שטרהיים וגרושו מארקס, הרפרודוקציות של מוריליאני ופוטין..." ואלה משלחים אותו לקיבוץ־עונשין.

הסיפור הראשון בספר שדרות הטבעת מתורגם ברגישות בידי **יהושע קנז**. זהו סיפור שבו עורך מודיאנו מסע לעבר שורשי זהותו, ומתאר את אביו, שהוא מעין נוכל ועלוקה חברתית, העוסק בזיוף פריטים מבוקשים בידי אספנים.

מעניין מדוע טורחת הגב' **אביבה ברק**, מתרגמת הסיפור השני (כיכר אטואל), לרצף את תירגומה בהערות מדויקות־למחצה, וכיצד השכילה לברור מתוך המילים והערכים את אלה הראויים לפרשנות בעברית. הגב' ברק חושבת, כנראה, שהקורא הישראלי הממוצע, הוא בור,

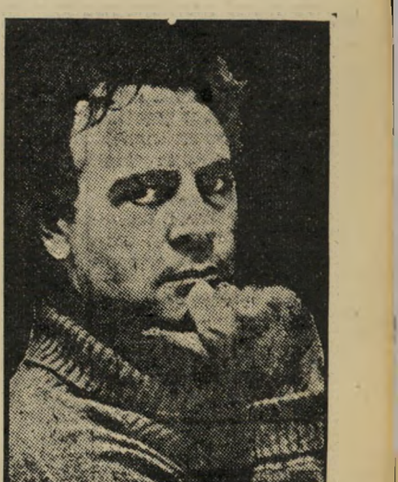

פטריק מודיאנו
ילד־פלא ספרותי

ולכן, כאשר כותב מודיאנו כי „במישפחת **מארקס שישה אחים דגולים: קארל, גרושו, הרפו, צ'יקו, גומו וזפרו**" היא הבי־הירה ללבנטין הממוצע, כי „**חמשת האחים** מן הקולנוע אליהם הוסיף מודיאנו **את קארל מארכס**."

• פלאס דה ל־טואל, הלא היא כיכר שער־הניצחון בפריס, הפירוש המילולי הוא „מקום הכוכב" והכוכב הוא גם הכוכבי לטלאי מגן־הדויד הצהוב, שהיהודים נשאו על לוח ליבם במילחמת־העולם ה־2.

כאשר הגב' ברק מבארת לקורא הים־תיכוני המצוי, כי „**קרונות פולמן**" הם „**רכב של קאראונים ואוטוכוסים**" היא מונעת בהסברה, את אפשרות הקורא לדמיין לעצמו כי פולמנים עשויים להיות גם קרונות־רכבת מהודרים.

מלבד ליקויי תרגום אלה, 2 רומנים אלה של מודיאנו, לא הושחתו בידי הגב' ברק, ועוצמתם מצליחה להגיע לעברית. ספר זה הוא מן המעולים והחשובים שראו אור בעברית בעת האחרונה, והוא מומלץ לקריאה.

דואר חוזר

פולמוס ה„ביקורת"

רשימתה של ר.ס. (המעדיפה לשמור על עילום־שם) היא הראשונה בסידרת התגובות, על טענותיו של דן בן־אמוץ על ביקורת הספרות:

דן בן־אמוץ, לרצונו או שלא לרצונו, הפך למוסד בארץ. קורא־הספרים חישראלי מכיר לפחות ספר אחד או שנייים משלו, כבר גיבש לעצמו דיעה על התופעה (מאד נגד או מאד בעד), ויודע פחות או יותר איזה סוג של הנאה, או איזה סוג של סבל מצפה לו עם יצירה בן־אמוצית. הביקורת לא תעלה או תוריד בעיכוב או עידוד מכירת כתביו — צבא קוראיו חנאמן לא יטוש אותו, ומחנה שונאיו הנאמן עוד יותר לא יסלח לו — והביקורת גם לא תשפיע על אהבתן, שינאתן, הבנתן או החמצתן של יצירותיו. כתיבה נוסח בן־אמוץ אינה משאירה את הקורא אדיש, ודעתו הנחרצת לא תשתנה בקלות רבה כל כך, על־ידי קריאת מאמר ביקורת, למשל.

וכך יכול מר בן־אמוץ לחרשות לעצמו שלא להזדקק לשירותיו של ענף הביקורת. הוא יושב כבר על ענף משלו, קוטף פירותיו וקולע את חיצי הביקורת שלו עצמו לעבר כל מטרה הנושאת לגביו אפשרות של שעשוע אינטלקטואלי (ש־קוראים לזה 'התפלספות'). התפלספות — שיגעון! אני אוהבת התפלספויות — במיוחד כמו אלה שדן בן־אמוץ אחראי להן. אלא מה — מדי פעם קורה, והוא מקפץ בדרך הפתלתלה והמפולפלת, מדלג מעל גבם של נימוקי הנגד ומתעלם מהם, מתוך רצון ליצירת תיזה מושלמת שתקשים שעולים לו בראש — הוא נטחף. הוא גם סוחף את שאר המתפעלים איתו, ששוכחים מן העניין עצמו ומן הנימוקים הרופפים, האידיאליסטיים במידה מסוימת, והולכים סומא אחר השפה הנישמעת נבואית כימעט, עתירת דמיון וקסם.

ולמה אינני מסכימה עם הזילזול המופגן של מר בן־אמוץ בביקורת ובמבקרים? הסיבות פשוטות ופרוזאיות: קיים מיבחר רב של ספרים, מחזות וסרטים, ואינני מסוגלת לראות או לקרוא את כולם כדי לסנן מתוכם ולמצוא את מה שחיפשתי. אין לי מספיק זמן וסבלנות לכך, ומכיוון שלא אקרא ספר על פי שמו או ציור עטיפתו, אני זקוקה למידע מוקדם, להכוונה, לשאול חברים גם אפשר, אבל זה קצת מסובך. מה יותר פשוט מאשר לפתוח עיתון, (24 שעות ביממה), כשזה מוסבר בבחירות ובמלוא תשומת־לב, וכשאתה מכיר, פחות או יותר, את המבקר, ויודע מה לצפות ממנו.

אין זה אומר שאין לי טעם משלי. הסוענד במיסעדה, המבקש מן המלצר שיספר לו על הטעמים השונים של התבשילים המוצעים לו „איננו 'זומבי' המצפה שמישהו יחליט למענו". הוא פשוט אינו יודע מה שם התבשיל החריף־מתוק שהוא מחפש, ולפי התיאור הוא מקווה לזהות אותו. את מה שהוא רוצה — הוא יודע. וחוץ מזה, היעדר הביקורת היה מעכב גילויים של כישרונות חדשים, נוסף לביזבוז זמנם של צרכני התרבות בחיפושים מייגעים.

אני גם לא מקבלת את הטענה של בן־אמוץ, כאילו יכולה ביקורת להטיל צל על יצירה, ולקלקל את המגע הישיר בין הסופר לקורא. תפקידה של הביקורת, לגבי, לא חורג מגבולות השילוט־אם־הדרך, ובעת קריאת הספר או ראיית הסרט, אני בקושי נזכרת במה שנכתב בת, אם בכלל. היא פשוט סיימה את תפקידה.

אני מקווה שהבהרתי את עצמי.

ר.ס.

הערת „נמר של נייר": למרות שליטת הזווית החלשות של טיעוני דן בן־אמוץ כלפי הביקורת, אין ספק שרוחו של מחבר „זיונים זה לא הכל" העמיקה חדור, אל בין שורותיה של ר.ס., אשר למרות האנונימיות של מיכתבה, הוא מתפרסם כאן.

בחטף

נתן זך מפגיז מעמודי „פרוזה" * בן־עזר מארח את בוסר * התיאטרון העירוני של תל־חיפה * הכפיה־הדתית של ברגמן בירושלים

●● גיליון 34 של הירחון לספרות ולאמנות פרוזה העומד לראות אור החודש, יהיה בעריכתו של המשורר **נתן זך** (צפונית מזרחית). בין המשתתפים בגיליון זה, כמה שמות שאינם מקובלים בעולם הספרות: ביניהם, עורך מוניטין **אדם ברוך**, הצייר **מירון סימה**, שיביא מזכרונותיו על המשוררת הגרמנית **אלזה לסקר־שילר**, שניפטרה בירושלים, פרוזה של הצייר **יגאל תומרקין**. ●● גם המשוררת **דליה רביקוביץ**, שלא פירסמה משיריה זה קרוב לחמש שנים, מפרסמת בחוברת שירים חדשים שלה. **שלמה שבא** מביא רשימה על המשוררת **רחל** (בלובשטיין), בליווי שירים של המשוררת, שעוד לא פורסמו. ממד נוסף לסיפרות הישראלית, יהיה בסיפור של **אפרים קישון**, העלול לעורר זעם רב בטרקליני הסיפרות הישראלית, וכן שירים מאת המשורר **סמיח אל־קאסם**. בעוד חוברת זו נמצאת תחת מכבש־הדפוס, אנחנו מתבשרים כי בחוברת שתבוא אחריה, יראה אור המחזה שולמית מאת **אסתר וייזר** בעיבודו של הסופר **פינחס שדה**, שירים חדשים של **יהודה עמיחי** וסיפורים מאת **עמוס קינן**. ●● המסורת של עורך־אורח שהנהיג עורך פרוזה **יוסי קרייים**, הועתקה בידי עורך כפילו־הספרותי עיתון 78 **יעקב בוסר** (סוכן חשאי של הביסקציה בחורש הספרות העברית). בימים אלה, קיבלו כמה סופרים, מיכתב מטעמו של העיתונאי **אהוד בן־עזר** (אודי), שבו הוא מבשר כי הוא יהיה העורך־אורח של הגיליון הקרוב של בוסר. הגיב על בשורה זו, משורר נודע, שאמר: „העורך־האורח אהוד בן־עזר יפרסם את המשתתף האורח יעקב בוסר, ואחרי זה, העורך־האורח בוסר יפרסם את המשתתף־האורח בן־עזר — וכך, כולם יהיו עורכים־פורחים באוויר..." ●● הכל החל במאמר ביקורת, שבו תקף פרופ' **ישעיהו ליבוביץ** את תורותיו של הבלשן **נועם חומסקי**, ששניים מספריו ראו־אור באחרונה בתרגום לעברית (לשון ורוח, לשון וחרות). המיתקפה של לייבוביץ, ראתה אור בהארץ. התגובה לא איחרה לבוא. פרופ' **הניא? עמית**, שלח את תגובתו להארץ וזה סירב מסיבות השמורות עימו לפרסמה. המוסד־הספרותי של דבר היה נדיב יותר, ופירסם תגובה זו, תוך התעלמות מכך, שנמנע מלהעיר

בן־עזר עורך | **ברוך** אורח | **מוקד** מושמץ

בפתיחת התגובה, כי פרופ' עמית, הוא המו"ל הישראלי של לשון וחרות (הוצאת מיפרש). ●● מסיפורו של **עמוס קינן** מתחת לפרחים **שראה אור** בהוצאת פרוזה עומדת לראות־אור השבוע מהדורה שלישית. ●● מחזאי חיפאי, שעבר באחרונה להתגורר בתל־אביב, הגיב על תוכנית האיחוד שבין תיאטראות תל־אביב (קאמרי) וחיפה, **והביא לאויר העולם, את ההגדרה**: התיאטרון העירוני של תל־חיפה." ●● כפייה דתית סמויה מתנהלת בירושלים, הרחק מכבישי־המריבה לשכונת רמות. הכפייה הנ"ל מתנהלת במרכזה של העיר, אשר למרות העובדה כי רוב נבחריה הינם חילוניים, הרי שהדתיים מחזיקים בתיק התרבות. באחרונה, הגיעו להסדר מביש, מנהל מחלקת־התרבות העירונית **דויד ברגמן** (כל קשר בינו לבין במאי בשם זה הינו מיקרי בהחלט) לבין האמרגן **אריה מארק**, בעליו של אולם פרגוד שהיה פתוח בעבר בימי שישי. איש אינו יודע בכמה סכומים מדובר, אך העובדה היא כי באולם פרגוד אין כל חילול של שבת. בעוד שבת"א נערכים מדי לילי־שישי, עשרות אירועים, הרי שבעירו של **טדי קולק**, ישנה שממה אחת גדולה. ●● גילגולים חסרי־תקדים עבר סיפורו של ד"ר **מאיר פעיל** מן ה'הגנה' לצבא ההגנה שראה־אור החודש (זב"מ). הספר שכתב־היד שלו זכה בפרס יצחק שדה ב־1974, נמסר בידי **שאול אביגור** (ממיסדי ומפקדי ההגנה) הוצאת עם־עובד שסירבה לפרסמו. אחר־כך מסר הרמטכ"ל אז, **מרדכי גור**, את כתב־היד להוצאת מערכות, אלא שבישיבה שנערכה אצל שר־הביטחון באותם ימים **שימעון פרס**, אמר השר: „אני לא עושה תעמולה למאיר פעיל". אחרי מערכת־הביטחון הגיע כתב־היד להוצאת יד בן־צבי שסירבה לפרסמו, ומשם נדד כתב־היד אל ספריית פועלים **אשר דחתה אותו בגלל שיקולים תקציביים**. גם הוצאת מסדה סירבה לפרסם את הספר, **הפעם בטענה שזה לא מסחרי. לבסוף המליץ על הספר, העיתונאי יגאל עילם**, לעיתונאי **אוהד זמורה**, מבעלי הוצאת „זב"מ — זמורה ביתן מודן" שפירסמה את הספר בחודש שעבר. ●● 81 אמנים ישראליים הציגו את מועמדותם להשתתפות בביאנלה בוונציה בפני הקומיסר הישראלי של הביאנלה, **אמנון ברזיל**, השוקד באחרונה על קידומה, חסר־הפרופורציה של המניאונית (מאיירת בניאון) **בתיה ארואסטי**. ציירים מלחשים, שברזיל, המכהן גם כיועץ־אמנותי בתוכנית 8½ העוסקת בבידור ובאמנות בסלוויזיה, הוא זה שהמליץ על צילום עבודותיה בתוכנית ●●

מאת דן שומר

תל אביבי קטן, ו"ירושלמי" גדול - נועדו אחד לשני.

הוא יגדל, אבל ה"ירושלמי" שלו תמיד יראה כאילו נולד במפעל רק אתמול. כי השטיחים מקיר לקיר של ירושלמי מציעים לך איכות מיוחדת, סיבים עמידים בשחיקה, רחיצים, רכים ונעימים, ב־3 סוגים של שטיחי ניילון ואקרילן, בגדלים שונים, ובמבחר עצום של גוונים. צוות מעצבים ומתכננים נמצא במפעל ועומד לשרותך בכל רגע, כדי להתאים שטיח לאולמות, משרדים, בתי מלון, בתים פרטיים ומוסדות.

ומרגע שתחליט – עד שיבואו אנשינו אליך להדביק את השטיח – הדרך קצרה.

שטיחי ירושלמי מיועדים להחזיק מעמד שנים על גבי שנים.

עובדה: מספיק להכנס למשרדים ולבתי מלון מפוארים ביותר ולראות איך ירושלמי נראה אחרי כל כך הרבה זמן. כמו חדש!

והמחיר? אם כבר חפשת בהרבה מקומות, ודאי אתה יודע שהוא ללא ספק, תחרותי.

ועכשיו, אתה יכול למצוא את כל ה"ירושלמים" האלה על רצפה אחת: באולם התצוגה החדש של ירושלמי שנמצא במפעל, ברחוב הירקון 1 פינת מודיעין 7 ברמת גן. שעות פתיחה: 08.00 - 19.00.

שטיחי ירושלמי

י"ג טבת תש"ם, 2.1.1980 מיספר 2209 שנה 44 המחיר: 35.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

העולם הזה מגלה פרשה שהושחקה במשך דור:

היצאנית שנישאה לפינחס לבון

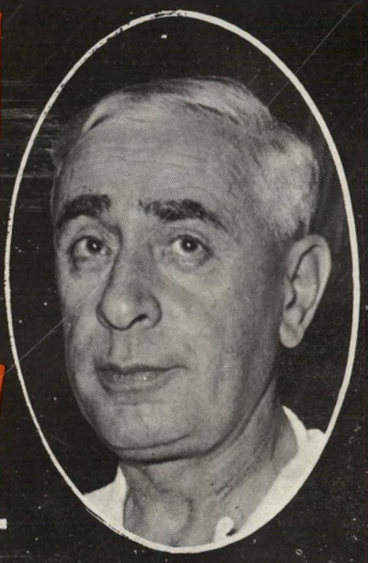

אורלי חידה:

נערת עירום של פלייבוי